

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Axel Reuterholms
dagboksanteckningar
under riksdagen
i Stockholm 1738–39

Axel Reuterholms dagboksanteckningar under riksdagen i Stockholm 1738–39

Utgivna genom Göran Nilzén

Kungl. Samfundets handlingar

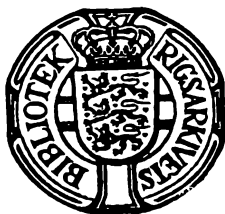
Del 29

Axel Gottlieb Reuterholm (1714–63). Oljemålning på duk av Johan Henri Scheffel. (Kungl. Vetenskapsakademiens samlingar; något beskuren.)

Axel Reuterholms dagboks- anteckningar under riksdagen i Stockholm 1738–39

Utgivna genom Göran Nilzén

Kungl. Samfundet
för utgivande av handskrifter rörande
Skandinaviens historia Handlingar del 29

Stockholm 2006

Axel Reuterholms dagboksanteckningar under riksdagen i Stockholm 1738–39 är utgivna av Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia med stöd från Vetenskapsrådet.

Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia, stiftat 1815–1817, har sedan sin tillkomst utgivit två avslutade serie skrifter, *Handlingar rörande Skandinaviens historia* 1–40 (1816–1860) samt *Historiska handlingar* 1–41 (1861–1979).

Från och med 1972 utger Samfundet en ny serie, *Handlingar*, där föreliggande volym utgör nummer 29. En förteckning över de delar som hittills utkommit i serien finns på s. 294–296. Delförteckningen finns också, liksom en förteckning över Samfundets äldre skrifter, på Samfundets hemsida <www.kungligasamfundet.org>.

Kungl. Samfundets skrifter kan beställas genom bokhandeln eller från distributören: Swedish Science Press, Box 118, 751 04 Uppsala, fax: 018-36 52 77, hemsida: <www.ssp.nu>, e-post: <info@ssp.nu>.

ISBN 91-85104-33-7
ISSN 0347-9579

Elanders Gotab 49463, Stockholm 2006

Innehållsförteckning

Inledning	5
Dagabook för Åhr 1738	13
Maj	15
Junius	35
Julius	57
Augustus	80
September	112
October	131
November	157
December	188
Dagabook för Åhr 1739	201
Januarius	203
Februarius	221
Martius	231
Bilaga	
De latinska namnen i sagorna och de verkliga personerna bakom dem	274
Summary	275
Litteratur	277
Personregister	279

Inledning

Axel Gottlieb Reuterholm föddes den 15 september 1714 i Stockholm som son till landshövdingen i Stora Kopparbergs län Nils Reuterholm och dennes maka Hedvig Sofia von Leopold från Hannover.

Fadern var en duglig och driftig länsherre, som också hade lärda intressen, främst inriktade på naturvetenskap. Han var även en skrivande person.¹ Som informator för Axel och hans bröder Esbjörn Christian, Gustaf Gottfrid och Nils Jakob anställdes 1732 naturalhistorikern och teologen Johan Browallius. Linné, som Axel lärde känna, tillhörde under sin tid i Falun kretsen kring landshövdingen och fick sin forskningsresa till övre Dalarna finansierad av denne. Linné tillägnade både sin *Flora Dalecarlica* och resedagboken *Iter Dalecarlicum* Nils Reuterholm.²

En liknande resa fast ställd till östra Dalarna för att utröna vad som kunde finnas av intresse när det gällde ”historia naturali” företogs 1735 av Browallius, Axel och dennes goda vän Daniel Tilas.³

Någon större brådska med att påbörja en karriär kan inte spåras hos den unge Axel. Fadern kom med olika förslag men inga av dessa föll Axel på läppen. Det framgår av dagboken att han lätt fyllde ut tiden dels med att göra ingenting, dels med ett omfattande umgängesliv, då och då avbrutet av lite skrivarbete åt sin far. Stundom greps han av ruelle över sitt onyttiga liv, vilket gav upphov till moraliska och religiösa betraktelser över den egna personens bristande karaktärsstyrka.⁴

¹ Kungliga samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia har 1957 genom Sten Landahl givit ut Nils Reuterholms journal (*Historiska handlingar* 36:2).

² Birgitta Ericsson, artikeln ”Nils Reuterholm” i *Svenskt biografiskt lexikon*, del 30 (2000). Utmärkta skildringar av Nils Reuterholm och hans krets i dennas *Bergsstad Falun 1720–1769* (1970), s. 171 ff. och i Henrik Schücks utgåva *Ur Axel Reuterholms dagbok. Några kulturbilder från frihetstiden* (1921), s. 5 ff.

³ Daniel Tilas, *Curriculum Vitæ* I–II, 1712–1757, s. 42, utg. genom Holger Wichman (*Historiska handlingar* 38:1, 1966). Här nämns även Nils Reuterholms finansiering av Linnés resa.

⁴ År 1749 karakteriserade Peter Fagott honom sålunda: ”nog qwick, godt wett, icke arbet-sam, för mycket Hofman”. Cit. efter Ingemar Carlsson, *Parti – partiväsen – partipolitiker 1731–43* (1981), s. 18.

I litteraturen uppges att Axel 1732 blev e.o. kanslist vid Krigsexpeditionen¹, vilket i och för sig är riktigt, men han kom inte att tjänstgöra där.² Först 1743 blev han auskultant i Kammarkollegium. Detta trots att siffror och förordningar väckte hans djupaste ovilja. Två år senare utsågs han till direktör vid Kontrollverket, 1754 till kammarherre och 1762 till kammarråd.

Det är uppenbart att Axel tagit starka intryck av faderns åsikter i såväl politiska som andra hänseenden. Fadern var övertygad motståndare till enväldet och kritisk till ståndssamhället. De egentligen enda nyttiga medborgarna var de som brukade samhällets tillgångar, främst bönder och bergsmän. Som jordbrukare kunde adeln accepteras men landet kunde klara sig den förutan. Politiskt stödde Nils Reuterholm Arvid Horn, men det var det från Falun stammande riksrådet Samuel Barck som stod honom närmast.³ Axel besökte också under stockholmsvistelsen var och varannan dag det barckska hemmet. Det framgår klart av föreliggande utgåva och av hans tidigare dagböcker att han tagit till sig åtskilligt av faderns åsikter och värderingar.

Dagboken ger tydligt vid handen att Axel vid riksdagen 1738–39 var kritisk mot hattpartiet – dock hyste han en motvillig beundran för lantmarskalken Carl Gustaf Tessin – men ännu var han inte någon helt övertygad mössanhängare. Mot slutet av 1740-talet kom han däremot att tillhöra mösspartiets inre cirklar, men vid riksdagen 1755–56 var han en av hovpartiets företrädare, och hans motståndare lyckades utesluta honom från riddarhuset. Detta beslut upphävdes under den följande riksdagen 1760–62, och Axel fortsatte därefter att verka för mösspolitiken i en mera modererande anda.⁴

Varken när det gällde yrkeskarriären eller i det politiska livet kan det hävdas att Axel Reuterholm tillhört de främsta. Kanske tog med tiden hans litterära intressen överhanden. Han tillhörde fru Nordenflychts nära vänner, och han försökte sig som poet och poesiöversättare, men efter

¹ Gustaf Elgenstierna, *Den svenska adelns ättartavlor*, del 6 (1931) och *Svenska män och kvinnor*, del 6 (1949).

² Schück 1921, s. 9.

³ Ericsson 2000.

⁴ Carl Gustaf Malmstöm, *Sveriges politiska historia. Från konung Karl XII:s död till statsvälföringen 1772*, 3 (1897), s. 314, 455, 459, 4 (1899), s. 154, 246, 353. Per-Erik Brolin, *Hattar och mössor i borgarståndet 1760–1766* (1953), s. 332. Gunnar Olsson, *Hattar och mössor. Studier över partiväsendet i Sverige 1751–1762* (1963), s. 159, 215, 235, 293. Birger Sallnäs, *Samuel Åkerhielm d. y.* (1947), s. 327 ff.

vad man vet publicerade han aldrig något av sina alster. Det har antagits att Axel stått modell till Nordenflychts porträttdikt Corilas.¹

Trots ett uppenbart intresse för vackra flickor förblev Axel ogift, och han avled i Stockholm den 13 mars 1763 endast 49 år gammal. Han har karaktäriserats som ”en ganska begåvad och sällspört hederlig genomsnittsmänniska” och som ”älskvärd och fint bildad”.²

När Axel Reuterholm den 12 maj 1738 anlände till Stockholm från sin hemort Falun för att delta i sin första riksdag var han blott 24 år gammal. Det visade sig att just detta riksmöte skulle bli omvälvande. Den i rådet dominerande kanslipresidenten Arvid Horn tvingades – visserligen under stora ärebetygelser – att avgå, och sekreta utskottet licentierade i mars året därpå fem riksråd. De lediga rådsplatserna besattes huvudsakligen av män oppositionella mot Horn och dennes anhängare. Det var också under denna riksdag partinamnen hattar och mössor uppstod, ungefär vid jul-tiden 1738 förmodar Reuterholm. Hattpartiet under ledning av Carl Gyllenborg tog således över makten.

Axel Reuterholm följde på första parkett den utdragna partikampen, och dagboken – eller som han ofta kallar den ”min journal” – avslöjar att han inte endast var intresserad av dagspolitiken utan även besatt förmågan att dra trådarna bakåt i tiden för att förklara maktskiftet i mars 1739. Detta framgår av de på några ställen i dagboken insprängda ”sagorna”, där de politiska aktörerna och de länder som spelade roll för den svenska utrikespolitiken försetts med fiktiva namn. I dessa sagor beskrivs 1720- och 1730-talens maktstrider såväl in- som utrikespolitiskt, Horns uppgörelser med Holsteinska partiet vid riksdagen 1726–27, de utrikespolitiska motsättningarna och den tilltagande oppositionen mot kanslipresidentens maktställning. I spetsen för motståndet stod triumviratet Carl Gyllenborg, Daniel Niklas von Höpken och Hans von Fersen.

Av stort intresse är, vid sidan av de kanske mera kända s.k. breven från månen, Sagan om Octavius’ (Arvid Horns) öden och bedrifter (dagboken den 22 augusti 1738), i vilken Axel tecknar en nyanserad bild av Horns politiska profil.

När det gäller det politiska spelet på 1734 års riksdag – som är viktig för förståelsen av vad som hände på det därpå följande riksmötet – passar det i sammanhanget väl in att nämna att Kungliga samfundet år 2003 låtit ut-

¹ Torkel Stålmarck, *Tankebyggare 1753–1762. Miljö och genrebilder* (1986), s. 24 f.

² Schück 1921, s. 2.

giva Johan Arckenholtz' starkt partiska, men mycket intressanta arbete Sagu-Brott af 1734 års Riksdag¹. Den här föreliggande utgåvan behandlar nästkommande riksdag, och minnet av det gyllenborgska partiets förföljelser av Arckenholtz, som Reuterholm kände, och som kulminerade i att sekreta utskottet 1738 dömde den förre till avsättning från sin tjänst i utrikesexpeditionen², var levande.

Den 11 november 1738 anförde Axel Reuterholm sin dagbok följande: "Men min Journal du är för uprictig och säger all ting så rent ut, tänk om någon illwilljare någon sin får se dig. Kom i hog Arckenholtz. Det är sant du tahlar intet om Cardinalen [d.v.s. Fleury]; men du rör våra egena halfgudar." Axel understryker vidare att han inte tänker visa sin dagbok för greve Gyllenborg eller president Höpken. Trots att Axel använt "latinska namn"³ i sina sagor kunde dessa, framhåller han, lätt nog bli "förswäskade", och han hänvisar till hur en skrift av Arckenholtz översatts till franska och kommit under den franska ambassadören Castejas ögon. Emellertid trodde han inte att han löpte samma risk som Arckenholtz, eftersom han inte ansåg sig kunna räknas som "märkvärdig i något parti". I denna utgåvas bilaga (nedan s. 274) har personerna bakom de latinska namnen identifierats så långt det varit möjligt.

Valet att ge ut Axel Reuterholms dagboksanteckningar för riksdagstiden 1738–39 betingas av att dessa ur historisk synvinkel betecknats som betydelsefulla, kanske särskilt för den kunskap de ger om partiväsendet.⁴ Men den ger även intressanta inblickar i livet i huvudstaden, i och utanför riksdagen. Stockholm fylldes av herredagsmän och andra som hade ärenden till riksdagen och kollegierna, det politiserades på kaffehusen och umgängeslivet var intensivt. Ur politisk synvinkel är det intressant att notera i vilka kretsar – ofta med anknytning till Falun – Axel rörde sig.

¹ Johan Arckenholtz, *Sagu-Brott af 1734 års Riksdag i Stockholm*, utg. genom Ingemar Carlsson (*Kungliga samfundet för utgivande av handlingar rörande Skandinaviens historia. Handlingar* 26, 2003).

² Sagu-Brott, s. 9 f.

³ Ett antal identifieringar hos Schück 1921, s. 48 ff. Andra är svårare att knäcka. Mer om anspelningar på antika personer och förhållanden hos Carlsson 1981, s. 62 f.

⁴ Ingemar Carlsson, *Olof Dalin och den politiska propagandan inför "lilla ofreden"* (1966), s. 10 f. och Carlsson 1981, s. 18.

Axel var en tämligen flitig dagboksskrivare, åtminstone periodvis. I den Reuterholm-Ädelgrenska samlingen i Riksarkivet föreligger två volymer med hans anteckningar, "Journal pro anno 1732, 1733, 1734, 1737, 1739, 1740" (vol. 7) och "Dagabook för Åhr 1738" (vol. 8). Den senare volymen sönderfaller innehållsmässigt i två delar. Den första, som omfattar 173 sidor, tilldrar sig i Axels hemstad Falun och kan sägas ha ett mera kulturhistoriskt än historiskt politiskt intresse. Volymens andra del, som består av 469 sidor, belyser Axels tid i Stockholm till slutet av år 1738. Föreliggande utgåva omfattar denna andra del och anteckningarna för år 1739, som ingår i volym 7.

Dagboken för år 1739, som har ett omfång på 100 sidor, slutar tvärt, mitt i en mening, under den 17 mars. Denna dag noterade Axel att hans dagbok fått en dödlig stöt, eftersom det redan hunnit bli den 8 maj och inga anteckningar gjorts under tiden däremellan. För att fullständiga journalen sammanfattade han de viktigaste händelserna mellan dessa datum.¹

Förklaringen till att dagboken slutar mitt i en mening ger Axel på de första sidorna av dagboken för år 1740 som tar sin begynnelse i februari: "Nu är på ett helt åhrs tid min dagsräkenskap stadnat. Then oordentliga, eller åtminstone mig sielf föga nyttiga lefnad, som jag under den tiden fördt, bringar mig på the tankar at om jag hwar afton hållit Register, och tå utan twifwel, hwar afton rådnat för mitt eget upförande, hade thet kunnat tiena mig till någon wahrning och påminnelse. Jag börjar tå thenna öfning å nyå, med fullt upsåt, at theraf giöra mig all möjlig nytto; at ej dölja eller öfwerse med mina egna fehl, at ej försumma tillfälle till goda tankar och nyttiga förrättningar, och at om möjligit är, ej låta mitt Register innehålla någon dag, på then jag ej något godt lärdt."

Det har understrukits att det stora värdet med Axels dagböcker är att de förts kontinuerligt dag för dag.² Av ovanstående kan man konstatera att så inte alltid är fallet, men författaren är alltid noga med att tala om när han försummat att anförtro sig åt sin dagbok och rekapitulerar vad som hänt sen sist, vilket blir mer och mer tydligt allteftersom riksdagsåret 1739 lider mot sitt slut.

Det är möjligt att Axel haft tillgång till nu inte bevarade minnesanteckningar.³ Själv framhåller Axel sitt goda minne och det är endast på ett ställe i dagboken där en antydning om minnesanteckningar ges. Vid ett be-

¹ Ridderskapet och adeln hade sin sista sammankomst under denna "långsamma" riksdag den 26 april: *Ridderskapet och adelns protokoll* (RAP), del 11, 1738–39 (1889), s. 542.

² Schück 1921, s. 1.

³ Carlsson 1981, s. 18.

sök på Vaxholms fästning får Axel syn på en inskription över en port men på grund av närsynthet kunde han inte skriva av den och få med den i dagboken.¹ När det gäller själva riksdagsarbetet borde han haft tillgång till viktiga dokument, då t.ex. memorial ofta bordlades för att ledamöterna skulle ha tid att studera dem ordentligt. Den 1 mars 1739 skriver han att han på förmiddagen var på riddarhuset för att kopiera sekreta utskottets *extractum protocolli* angående riksrådens licentiering. Stundom anför Axel också att han till dagboken ämnar bilägga avskrifter av riksdagshandlingar. Dagböckernas tillförlitlighet får – trots smärre felaktigheter – anses vara god, vilket stickprovsvis företagna jämförelser med riksdagsprotokollen givit vid handen.

Vid ett flertal tillfällen ovan har hänvisningar skett till Henrik Schücks arbete *Ur Axel Reuterholms dagbok. Några kulturbilder från frihetstiden* (173 sidor). Dessa bilder är hämtade ur volym 8 och innefattar således även de 173 sidor som rör Axels falutid. Utgåvan har karaktären av ett kommenterande referat med insprängda, illustrerande, normaliserade citat. Schück understryker att han ”icke meddelat dessa utdrag med diplomatisk noggrannhet”.² Utgåvan omfattar således endast spridda delar av journalen, och mycket litet rörande år 1739. Även om det förekommer smärre felaktigheter i Schücks framställning³, är den ett viktigt komplement till den här föreliggande fullständiga utgåvan genom att han fortlöpande väver in sina sammanbindande, av stor lärdom och breda utblickar präglade kommentarer, som placerar Axel i sitt sociala, litterära och även politiska sammanhang. Schück ansåg att stora delar av dagbokens innehåll inte var värda att publicera, och det kan alltid diskuteras. När det gäller det rent politiska innehållet är det svårt att instämma, men klart är att för en senare tids läsare kan Axels religiösa betraktelser och utjutelser och kanske inte minst hans svärmiska skildringar av sin kärlek till den ouppnåliga Doris te sig något påfrestande, men de förmedlar måhända en bild av stämningar i den krets av unga adelsmän som Axel under en stor del av sin tid rörde sig i.

Schück menar att den unga faluskönheten Doris kanske endast är ”en poetisk dröm” och att den efter henne trånande Celadon är Axels alter ego. Det senare är uppenbart, och andra ”arkadiska” namn som förekom-

¹ Dagboken den 21 september 1738.

² Schück 1921, s. 2.

³ Carlsson 1981, s. 18, har framhållit att forskare gör klokt i att alltid rådfråga originalet.

mer i dagboken hänför sig till Axels umgängeskrets i Falun. T.ex. är Dorinde Axels syster, fröken Dygdig Reuterholm.¹

Vid återgivandet av dagbokstexten har bokstavstrohet eftersträvat. Numera sammansatta ord, vilka av Axel skrivits som två eller flera, har med viss försiktighet sammanskrivits. Vid de tillfällen liten bokstav efterföljt punkt har den ersatts med stor. Reuterholms stundom inkonsekventa bruk av stor bokstav har i stort sett följts. I dagbokens marginaler har för varje datumangivelse planetsymboler ritats in. Dessa har ej medtagits i denna utgåva.

För värdefull hjälp under utgivningsarbetets gång tackar jag Jan Brunius, Göran Dahlbäck, Jan Heidner, Eva Odelman (översättningarna från latin) och Lars-Olof Skoglund.

Sollentuna 2006

Göran Nilzén

¹ Schück 1921, s. 32 ff. Schück avstår från att alltför mycket spekulera över vilka personer som döljer sig bakom de förekommande herdediktsnamnen. Forsstrand förmodar i anslutning till Th. M. Fries i levnadsteckningen över Linné, del 1 (1903), s. 263, att det skulle kunna röra sig om något slags ordenssällskap med herde- och herdinnenamn. Han identifierar i varje fall den i dagboken förekommande Ermine som Henrik Rosenstedts dotter Elisabet (Carl Forsstrand, *Linné i Stockholm*, 1915, s. 136 ff.). Det kan här inskjutas att Axel ofta besökte den Rosenstedtska familjen i Stockholm. I Reuterholm-Ädelgrenska samlingen (vol 10) finns förteckningar med nycklar till ett flertal namn gällande åren 1735–36. Av intresse för de här utgivna dagböckerna är att Doris här utpekats som bergslagsfältskären Grossmans dotter Juliana Sophia men ävensom Märta Charlotta Christiernin och Celadon som en Anton Brandberg. Cloris, som också förekommer i dagboken, skulle vara Caisa Stina Kollvin, äldsta dotter till avdankade kaptenen Kollvin, men hon förekommer också som Greta Lisa Hollén. Samma arkadiska namn kan ju ha åsatts olika personer olika år.

Dagabook
för
Åhr 1738

Maj

d.° 8. 9: och 10. Hade jag föga annat at giöra än bereda mig til Stockholms resan, som endteligen

d.° 11. Christi Himmelsfärds dag, efter middagsmåltiden skiedde och hans min far[t] til aftonen til Lis lena¹ giäst gifware gård.

d.° 12. Woro wi ganska bittida ute och hunno utan ewenturer kl: half 6 til Stockholm. S: Anna C:² war just kommen i vårt hus på samma ögnablick som wi kommo, och efter kom swåger³, samt Kammerer Lisander som åto aftonmåltid med oss. Det första Stockholms nya jag hörde war at här wankas tilräckeligen af pasqviller, och at nyligen Erkiebiskop Steuch fådt et bref undertecknat af Lisa Husbonde⁴, af det innehåld, at hon hade, wid hon stökat i sin mans Bibliotheque, fådt kundskap om then gamla Ärkiebiskopen Laurentius Petri, at thenne med stor frimodighet tilltaht konung Eric XIV för sin skiörlefnad, och therwid, då konungen med ondsko och hot afwist honom, swarat, att han med all glädje skulle utsträckia sitt grå hufwud under bödels handen, til at försegla then sanningen som han tahlat. Nu fant Fru Lisa Husbonde at H: Erkie Biskopen icke allenast eij efterlefwat thetta sin företrädares exemple, eller som Nathan sagt sin konung rena sanningen, utan ock bögd sin knä för skiökan⁵ och det endast för at winna et ansenligt bröststycke för någon sin tilgifwen eller släktinge, ja aldeles lofwat at giöra henne tienst igen. Hwad tienst skulle wäl det wara? frågar Fru Lisa widare, om icke til nästa Riksdag, men han må weta at fastän han slagit aldeles utur arten är dock icke alt mannamod förkolnat hos alla swenska, utan lära hans löften wara fåfånga och han behålla harmen allena at hafwa utsatt sitt goda namn och rykte utan wärkan. Detta bref har Fru Fiolla sändt en afskrift af til Consistorium och beklagar sig gräseligen öfwer sin cousines Fru Lisa Husbondes dristighet.

På kyrkiodörarne här i Stockholm har man nyligen funnit anslagen en lysning undertecknad med Ryska Envoyeen Bestuchefs namn, hwaruti utbiudes 10 000 Rubel til den som kan återfinna den sist med Ryssland slutna alliancen⁶, hwilken klagas öfwer wara upbränd för kåken. Wackra

¹ Litslena, socken i Trögds härad, Uppland.

² Axels syster Anna Catharina Reuterholm.

³ Johan Kinninmundt.

⁴ Om denna och andra vid denna tid cirkulerande pamfletter, se Carlsson 1966, s. 104 och dens., *Frihetstidens handskrivna politiska litteratur* (1967), nr 163–164.

⁵ Syftar på Fredrik I:s älskarinna Hedvig Taube.

⁶ Syftar på den av rådet 1735 förlängda defensivtraktaten med Ryssland på ytterligare 12 år.

saker. Det berättas annars at til denna Riksdagen skall wara kommen en sådan myckenhet af adel, at ingen Riksdag förr warit så många, särdeles från Finnland och öfwer alt af Milicen. Finnarne harnas gräseligen öfwer sina nya HofRätts assessorer och säges hafwa ibland annat med uttryckeliga ord inryckt i sina riksdags besvär, at de bedja Hans M^t förskona sig ifrån poikar til domare. Man wäntar at wid denna Riksdag skall bli mycket at giöra; men jag wäntade på ingen ting utan lade mig at sofwa.

d.º 13. war min första syssla at wandra åstad och beställa mig kläder. Sedan råkade jag på hemwägen först Baron Carl Rålamb, gick och besökte Baron Hans Rålamb, hos den jag fant Bibliothecarien Dalin, följde dem til Gustaf Bonde där jag ock fant Bergmästaren Heijke, och gick därifrån til Gref Fredric Bonde hwarest jag såg mycket folk som jag ej kände, undan tagandes Debesche. Omsider gick jag til S: Anna C: drack caffe med henne, och så på Riddarhustorget. På alla gator krälade som en myrstack af hwarjehanda slags dierfwa och sediga, sysslesatta och sorglösa, blida och stolta, wackra och fuhla, unga och gamla, gemena och förnåma ansigten rödde sig om hwarandra; somlige tycktes hafwa något wisst ändamåhl, och somlige trefwade omkring liksom drefne af wäder. En oändlig hop gull och sölf smidde hattar upfylte gator och torg med sitt skien, granna kläder och fräckt ansigte följdes gärna åt. Ibland denna röran bullrade en oändlig hop wagnar af sämre och bättre slag, och i dem wijste sig wälputsade högförnåma, säkra och stolta ansigten af bägge könen. At giöra vårt fricasse brokot, syntes ock en oändlig skara gement folk, som tiente at uphöija de granputsades glants. Omsider wiste sig hwartil denna stora myckenhet af folk mästadehls församlat sig, nemligen at bese en pukslagare, randig och fin på en whit häst, beledsagad af en hop lika randiga trompetare, ock til häst, hwilka med Silfwer Trompeter blåste gladel. så snart Pukslagaren begynte slå och stavnade på något torg eller uti något stort gat hörn. Orsaken til detta uptåg, war en haltande Registrator Engelke wid namn, som öfwerklädd med en blå silfwerstickad sammets kåpa, satt på en häst med Sölfspira i handen, och på de ofwanämde platser stavnade, samt af et papper, som en Kantzlipost til häst förde efter honom, upläste Kongl. M^ts befallning, at de nu sammankomne Riksens Ständer, skulle på Riddarehuset, och de andre wederbörliga rum, börja sina sammankomster. På Riddarhusplanket, war på en tafla anslagit, at wederbörande nu kunde anmäla sig med sina fullmakter, och hade riksdagen härmed qwood Præliminaria sin början. Jag gjorde et besök hos Gref Ulric Bark, och gick sedan hem, hel förwirrad af grälaktigt buller i min hiärna, som härrörde af the oändeligen många ansigten

jag sedt i dag. Om så mycket rännande och åkande wore hwar dag på gatorne som i dag, så skulle man snart komma på then tanken at alt folks syssla här i staden består i intet annat än löpa af och an. Men jag kan tänka at dels Riksdagsutblåsningen, dehls de upwaktningar som våra nykomna Herredagsmän göra hos RiksRåden med flere Hochmögenden äro orsaken hwarföre alla gator i dag warit så fulla.

Min middagsmåltid hölt jag helt allena, efter min Far war hos Gref Horns, och efter måltiden skref jag på min journal til dess jag blef förhindrad genom den löjeliga Folets besök. Han började sitt tahl med siunga, fortsatte det med oändeligen liuga och skryta, swärmade fram en oändelig hop galenskap, wiste mig några oqwicka verser som han sade sig hafwa giordt, pratade om fruentimmers äfwentyr och slagsmåhl fast han war bara poike, och gick omsider ifrån mig til min glädje, lemnande mig en fullkomlig eftersyn af en stor fusentast¹. Ack himmel hwad will det bli för en ålder, när man i ungdomen skryter af liderlighet, och pråhlar därmed at man ystert och rasande lefwer dagar fram utan at hafwa någon sin någon tanka, mindre någon sund eftertanka. I det han gick bort fick jag et besök af en hel annan art, nemligen den fromma och stilla, alfwarsamma och förståndiga, fast ej til öfwerflöd skarpsinniga Alcidon, af honom hörde jag sakernes sammanhang denna tiden wara helt annorlunda än jag trodde. Octavius² är nu aldeles på hofwets sida, åtminstone til anseendet, fast än man menar sig weta, at han allenast smeker Jupiter³ til at få styrka af honom emot Antonius⁴, och at han för öfrigt i grunden är neutral. Detta partiet menar nu at bringa Guldstafwen⁵ i Harpax⁶ hand, men tyckes därwid bedraga sig i sitt hopp, emedan en så penningegirug och wädersiuk man ej synes wara särdeles at lita på. Dessutan har Harpax genom sina löndesteg och sin egennyttighet, giordt sig så förhatelig, at mången utaf Octavii parti, endast därför torde gå öfwer til Antonius. Mæcenas⁷ har man ock sedt uppå, och hade han förr infunnit sig torde hela Octavii parti hafwa fallit på den tankan at gifwa honom sina röster. Nu är Mæcenas kommen, och begynner man i hemlighet mycket se sig om hwart det will hwälfwa. Hinner Octavius låta orderne gå ut innan

¹ Hetsig, ivrig människa.

² Arvid Horn.

³ Fredrik I.

⁴ Carl Gyllenborg.

⁵ Silver- eller guldstaven syftar på lantmarskalksstaven.

⁶ Gustaf Palmfelt.

⁷ Nils Reuterholm.

wahldagen kommer, så ser han helre Mæcenas än Harpax i högsätet, det han ock med uttryckeliga ord i dag sagdt honom. Imedlertid håller hwar och en inne med sin wisdom, så at man ej särdeles kan bli klok på wändningarna. Nog synes det som Mæcenas, then ther är en grundärlig, en gammal och förfaren, samt en arbetsam och drifwande man skulle wara den nyttigaste. Lättare tyckes det ock för honom at komma i sammets stolen, efter war man, äfwen hans fiender måste lemna honom, at han är ährlig och har ingen annan afsikt än riksens bästa, samt at han har både willja och wett at göra godt, så at om han blir proponerad äfwen många af Antonii parti torde få sig til den sidan. Däremot är Harpax af båda partier misstrodd, särdeles af dem som ej dyrka Venus efter han är hennes Slav.

Antonii parti har kommit öfwerens om Alcibiades¹, en behagelig, witter, wältahlig och frikostig man; men förutan det at han ännu är ung, och således ej kan hafwa den myndighet och förfarenhet, som fordras at uppfylla et så stort rum, så fruktar man ock at thenne högsinte mannen som genom stora utgifter och et präktigt upförande mycket förswagat sin inkomst, torde wara mindre stadig mot allahanda frästelser, både inhemska och utländska. Thessutan har man och det at säga, at det torde falla löijligt til at se den anföra Riksens Ridderskap, som nyss förut warit anförare för en bande Comedianter.² Antonii Parti äro likwäl så ädelsinta at de blunda wid alt detta, och öppna sina ögon endast at se hans goda förstånd, hans liufliga lefnadsart och hans behageliga gåfwa at tahl. Jag skulle wäl göra mina reflexioner härwid, men de torde bli altför omogna, de må då inte betunga papperet denna gången. Den anmärkning måste jag likwäl göra, at man måste så anställa sina tidfördrif och så sökja göra sig behagelig wid hof och annars, at man ej sätter sig i hemligt förakt äfwen hos dem som berömma ens skickelighet och artighet. Man kan på en gång wara behagelig och alfvarsam, när man wet inrätta sin belefwenhet med stadighet och blanda alfvarsamheten med liuflighet.

En högboren fru har nyligen förminskat sin heder, den hon ej förr har mycket af, genom et påfund som hon trodde skola wara ganska behageligt. Hon är redan närmare åldren än ungdomen, och hade likwäl samsatt sig med en hop ungdom af hofwet, til at på Konungens födelsedag, up-

¹ Carl Gustaf Tessin.

² Det förefaller som om Tessin var engagerad i stödet av den "Kungl. Svenska skådespeletsen". I varje fall var han varmt intresserad av teater och hade själv uppträtt som skådespelare (F. A. Dahlgren, *Anteckningar om Stockholms teatrar*, 1866, s. 34 ff. och H. Schück och K. Warburg, *Illustrerad svensk litteraturhistoria*, 3, 1927, s. 532 f.).

föra ett skåde spel, til at förlusta deras M^{ter}: men då hon föredrog detta för drottningen, med bön at hon wille infinna sig wid detta tidfördrif, fick hon afslag, och äfwen af Konungen, efter drottningen ej wille komma, så at all möda och kostnad, som vår Fru och hennes sällskap giordt sig, och alla widlyftiga förebereidelser woro helt fåfänga, ingen Comedie blef spelt utan Frun blef sielf Comedie. [I marg till detta stycke står: NB Piecen hette le Glorieux, men man har en annan anecdote hwarföre then ej fick spelas. En wiss scene emellan gubben och kammarpigan i samma piece, är orsaken.]

Nytt har jag hört i dag, at Landshöfdingen Hylten omsider skall hafwa flyttat til andra werlden, sedan han haft nog oro och bråk i denna, få se hurudan hans ro blir där.

Doctor Rydelius, en lärd, gudfruktig from och waksam Biskop är död blefwen.

Det är underligt nu för tiden tre ämnen af ny adel nemnas til Landtmarskalkar, sedan förut två Grefwar af gamla hus, Spens och Leyonhufwud, warit på bahnen, men blifwit aldeles öfwergifna. Argus wet ingen hwad han går före, om han är jude eller grek. Cinna¹ hör man intet nemnas, undantagandes at Octavius i dag sagdt til Mæcnas, at han helre såge tijo Cinnas än en Alcibiades i khoret. Sedan Alcidon war bortgången hade jag besök af Celadon, som tahlte för mig en stund om Doris, han berättade at han ej undrade på om han nu saknade Doris, när han wore på et ställe som föll honom altför bullersamt före, och hwar gång han tänkte på det gräl han redan sedt och det som framdeles skulle komma, kunde han ej utan tårar komma ihog de sälla stunder, när han i enslighet fick kyssa sin herdinnas hand, och tahlta om sin enfaldiga och upriktiga kiärlek. Jag hörde med ömkan på hans klagan till dess jag efter afton måltiden fick min kiära Mirtil til mig. Hans öma wänskap fågnade mig efter den oro jag för haft, och gjorde mig endast ondt när jag hörde at han inom tre eller fyra weckor ärnade resa hädan. Han förtrodde mig sin kiärlek til Emilia och at hans upsåt wore til at sökja henne til äkta, samt at han funnit åtskilliga menlösa prof af hennes wälwilja, men war ganska missnögd at intet tillfälle gafs til at få tahlta några ord med henne utan witnen, ja icke ens at gifwa henne någon liten breflapp, efter hon outhörligen hade sina anhöriga omkring sig. Många förslag hade han at få fram et litet bref, men de wore alla olämpeliga. Jag rådde honom at hafwa sitt bref til reds, gå dit, och allenast med tu ord i hemlighet bedja henne fälla sin näsduk på golfwet, då han behändigt kunde stiahla henne brefwet i handen, under det

¹ Kan vara Samuel Åkerhielm

han låddes för höflighets skuld taga up näsduken. Med detta förslag gick han nögd ifrån mig, och jag satt sedan ännu en liten stund uppe, til dess jag kl. 11 gaf mig til sängs.

d.° 14. War förmiddagen hemma, och hade et litet besök af Alcidon. Skref ock färdig min journal hittils. Fick bref från Sam: Elfwing och Ränthm: Gahn. Til middagen war swåger här och tahltes om allahanda Fahlu saker. Man säger med skiähl at det giwer förfarenhet til at höra förnuftigt folk tala, ty de anmärkningar, som de kanskie efter långt sökande och betänkande giordt, får man på en gång höra och giöra sig liksom egna:

Efter måltiden kom Öfwer Directeuren Nordencreutz, och sedan han war borta samt min Far utfaren, gick jag och besökte Gref Frederic Bonde där jag fant två unga Wranglar och en Baron Scheffer.

En underlig yster obetänkt och stormande anda regerar hos vår ungdom, jag börjar at nu hålla mig för en Caton när jag ser hwad för fusementastar alla de andra äro som någorlunda kunna wara af mina åhr. Dock när jag ser på mig sielf så ser jag wäl Cato är icke långt bort hemma.

d.° 15. War jag först på Riddarhuset at låta antekna min fullmakt, som skiedde af Riddarhus Secreteraren Baron von Otter uti Secreta deputations Sahlen. Mig blef frågat om jag fylt 24 åhr, och sedan jag dierfweliga swarat ja därpå, gick jag min färde. Sökte Gref Bark men fant ingen hemma. Sedan besökte jag Öfwersten Didron, som giorde mig mycken höflighet och låfwade at när jag wille skulle han præsentera mig på hofwet hos Hans M^t.

Ifrån honom gick jag hem, och hade eij länge warit hemma förän jag fick besök af Gref Frederic Bonde som åt middag med oss. Öfwer bordet tahltes om något som war ganska märkwärdigt och som händt i dag. Grefwe Bielke skal utlåtit sig för en och annan på hofwet at Hennes M^t befalt honom säga sina wänner, at hon wore nögd med, ehwem annars kunde utwäjas til Landtmarskalk utom Gref Tessin. Med denna tidning har en wid namn Gynterfelt gådt ned på Riddarhustorget och then nästan på Häroldswis utropat. Den där församlade hopen, särdeles af knektar, har med stort sorl och häftighet mött detta påbud, och frågat roparen om han wiste hwem han tahlte med och om han kom ihog de woro fritt folk och inga sclavar. Någon har strax fört detta til Gref Tessin, hwilken på stunden farit up til drottningen beklagandes at hans owänner sökte inbilla honom at Hennes M^t fällt et så onådigt omdöme, som han eij wiste sig mer än någon annan hafwa förtient, hwarföre han nu begiärte af Hennes M^{ts}: egen mun höra sin dom eller sin frisägelse. Härwid äro nu berättel-

serne stridige, somliga säga at drottningen aldeles nekat sig hafwa fält slika ord, andra säga at hon lindrat dem med någon utläggning, och andra påstå, at hon tillstådt lika dem för sina. Hela dagen har detta warit i hwars mans mun. Många tro wäl at Gref Tessins parti skal härigenom fådt en hård knäpp, dock finnas icke få som försäkra at det snarare fådt styrkja däraf. Ware det hur det will, så fructtar man at Gref Bielke lider något härwid, ty om än drottningen kiäns wid orden, så hade han som en Råds-person bordt föreställa henne Adelens frihet, och eij utföra sådana befallningar som eij pasade sig wid en allmän och fri Riksdag. Skal han åter binda altsammans wid sitt ben, så blir kanskje bördan altför tung. För mig skal det få gå huru det will.

Efter måltiden gjorde jag med Gref Bonde et besök hos Landshöfdingen Baron Clas Rålamb, som ock wiste oss mycken höflighet, men efter sin sedwana, merendehls roade oss med tahl om sin egen person. Hans fru Grefwinnan Christina Douglas finge wi ock helsa på, då jag ock såg dotren fröken Beata Rålamb. Därifrån gick jag en stund til Gref Barks, och sedan Skiepsbroen upføre til Borgmästar Adelcrantz, besökte gubben och hans son, min första lek kamerat Carl Frederic Adelcrantz. På hemvägen råkte jag Kammarherren Baron Carl G: Duben, som berättade at åter i afton wid hofwet, warit mycket prat om det som i förmiddags hände med Gref Thessin, och at många uttydt det som en dierfhets af honom, at han strax kommit up på hofwet at höra sanningen af det tahl som war utspirdt. Andra åter hade berömt hans upförande, och öfweralt har nästan intet annat tahlämne wankats än detta.

En artig ting såg jag i dag hos Landshöfdingen Rålamb, nemligen tobakspiphufwud af tackjärn, som woro temmeligen wackra, dem han hade låtit giuta wid sin masugn wid Höögsjö i Wingåkers Sockn.

Nu några Portraiter för ro skuld. Dock jag spar dem til bättre tilfälle.

d.° 16. Hölt jag mig inne hela dagen, tils mot aftonen jag gick til Gref Frederic Bonde, hwilken fölgde mig hem och åt med mig i afton, jag mådde eij särdeles wäl i dag. Morgonstunden hade jag besök af Kyrkjoherden Bergner.

d.° 17. Kl: 8 for jag med min Far uppå Riddarehuset, där man i dag skulle wälja Landtmarskalk, såsom fullmächtig för Brennerska släkten, hade jag rätt at votera, men wiste eij sielf hwem jag skulle gifwa mitt votum. Nog såg jag at det eij kunde giöra något til eller från; men wille likwäl på mitt sätt eij mot mitt samwete giöra något, ty båda de ämnen som nu äro i giörningen til Landtmarskalkar, kiänner jag icke annars än genom berättelser, och på det sättet wet jag, nästan genom allas enhälliga utsago, at

Harpax är en stor konstmästare, egennyttig, falsk och wäderstinn. Jag skref därföre några namn på särskilta sedlar, dem wek jag til sammans, tog ut en, kastade de andra på elden, och fant i den qwarblefna Gref Thesins namn, som jag behölt at bli mitt votum.

På Riddarehuset, så snart Adelen woro församlade, började Öfwerste Lieutenanten Baron von Ungern Sternberg, såsom Gref Brahe fullmäktig, med et temmeligen wäl sammansatt tahl. Han fägnade sig at han såge Ridderskapet och Adelen lyckeligt wara sammankomne och förmodeligen alla med et samhälligt upsåt til Riksens bästa, önskade dem lycka och klokhet i sina Rådslag, enighet sins emellan och med de andra Stånden, samt Guds wälsignelse, så at thenna Riksdag måtte blifwa Riket nu och i framtiden til nytta och styrka och the nu församlade ledamöter til heder.

Ett utskott sattes sedan omkring bordet samman i Choret, af några Grefwar och några Adelsmän, som skulle se på voteringen och upropet, hwarpå Riddarhus Secreteraren, efter matriceln, började upropa först Grefwarnes så Friherrarnes och sedan Adelens namn, tå hwar och en i sin ordning gick fram, och lade sin voterings sedel på bordet, samt fick af then til reds stående Riddarhus Kantzelisten Wulfwenstierna, en polett bestående af Riddarhusets sigill, tryckt på et stycke papp, och bak på skrifwit thens namn och nummer som fick poletten. Thetta gick nog långsamt til hälst som alla the ther wid första upropet warit absentes, andra gången för sig sielf upropes.

Omsider skred man til besiktningen af thessa Sedlar, en af the deputerade wid bordet öppnade sedeln, en annan läste up thess innehoud med hög röst, och then tridje tog emot then och lade then i en til reds liggande hatt, at alla vota som woro på en person kommo särskilt för sig. Ther hördes löjligen voterings sedlar, somliga med personens namn under som voterat, somliga med spådom at Gref Tessin war Lantmarskalk, en med tredubbelt Tessin på, en med Excellence gref Tessin, en kallade honom landshöfdinge, en an förändrade aldeles hans dopnamn och kallade honom Nicodemus Tessin. Kort sagdt, när det kom til räknings hade Öfwer Hof Intendenten Gref Carl Gustaf Tessin 525, Præsidenten Baron Gustaf Palmfelt 145, Generalmajoren Gref Axel Spens 2, Generalmajoren Gref Carl Emil Leyonhufwud¹ 6, Præsidenten Baron Åkerhielm 2, Præsidenten Baron Strömfelt 1 och Landshöfdingen Baron Reuterholm 2 röster.² När räkningen war förrättad och voterings Protocollet upläsit, tog man fram Landtmarskalks stafwen, som är giord af Silfwer, förgylt på åtskil-

¹ Skall här och i fortsättningen vara Lewenhaupt.

² Enligt protokollet fick Åkerhielm 1 röst, Strömfelt 2 och Palmfelt 141 (RAP 9, 1887, s. 6).

liga ställen, och lyser med skiöna ädla stenar på knoppen. Baron von Ungern som Brahe fullmächtig tog then emot, och sedan Gref Thessin från sitt rum af Grefwe bänken stigit fram i Choret, mötte honom von Ungern, med tahl af ongefärligen thenna mening. Efter Ridderskapet och Adelen enhälligt utvalt Herr Grefwen och Öfwer Hof Intendenten til sin Landtmarskalk, har jag then ähran at härmed öfwerlefwera Marskalks-stafwen icke allenast som et tecken af thet ansenliga Embete, utan ock som en påminnelse af then skyldighet som honom therwid åligger, at på alt sätt styrkja til alt hwad som länder til Guds namns ähra, Konungens och Ständernes rätts, och rikets trefnads befrämjande, men theremot afstyra alt hwad som kan förorsaka oenighet eller skada. Jag har then ähran at gratulera Herr Landtmarskalken, och önskar at han i sitt ämbete måtte finna nöje och hela Riket theraf nytta. Gref Tessin beswarade thetta med en diup bockning, och wände sig sedan til samtelige Adelen, med ett ganska wäl satt tahl som någorlunda hade thenna mening.

Om jag nu kunde med sammansökta ord betyga min tacksamhet och wördsamma erkienslo för thet bewågna förtroende som Högl Ridderskapet och Adelen behagat wisa mot mig, i thet the gifwit mig et rum som många andra långt bättre förtient, Så skulle det se ut som jag i mitt sinne hållit mig thet wärdt och beredt mig på at tacka för en gunst som jag ej bordt förmoda. Nej, tyst jag behöfwer intet lita på minnet sedan jag fådt oration ord från ord afskrefwen som bilagan wisar. [I marg. står: NB: vide samlingen af alla Riksdags Documenterne och Deputations listorne tryckte. Therföre fölgia i thenna journal inga Copior som jag först hade ärnat.]

Ett allmänt handklapp och fägne liud följde på thetta tahl och hwar man önskade then nya Landtmarskalken lycka så at thet på en lång stund ej war möjliglit höra sitt eget ord. Sedermera kom man öfwerens, at en deputation skulle gå til Kongs och berätta thet skiedda wahlet, hwilken de Friherrar och 8 Adelsmän, som skulle församla sig eftermiddagen i Secreta Utskotts sahlen, och therifrån gå til hofs. Omsider skildes Adelen för thenna gången åt, hwar och en sysslesatt af sina särdeles tankar, dock kanskie mången kommit tanklös både tit och tädan. Præsidenten Palmfelt tror jag likwäl ej warit bland thessa, hwem wet hwad han tänkt när han hörde af voterings sedlarne upropas fem gånger Thessin mot en gång Palmfelt, åtminstone stod han icke ut at höra detta liudet til ända, utan gick bort förän räkningen begyntes. Eftermiddagen tilbragte jag hemma at läsa le Theatre Italien.

d.° 18. War jag fömiddagen hemma, sysslesatt med några brefs renskrifwande åt min Far. Til middagen war jag med min Far hos Riks Rådet Gref Jacob Cronstedt, ther ingen annan fremmande war än Öfwersten Cronstedt. Bordspråket war eij af särdeles wärde. Eftermåltiden tillbragte jag en stund hos min nya Bror, Lieutenanten af Artilleriet Ehrensvärd, och gick sedan til Kammarer Arbins änka, som för en liten tienst som hon begiärte af mig, gjorde mig tusende höfligheter. Jag gick sedan til Gref Frederic Bonde och pratade med honom en stund.

Deputation som på hofwet berättat Gref Thessins wahl, har hos Konungen blifwit ganska wäl emottagen och med nådiga ord affärdat. Drottningen har utan at låta widare märkas sig något swarat med de orden, wi önska at han må wara god patriot, och strax därpå wändt om och gådt in i sitt rum igen.

d.° 19 war jag bittid uppe, i mening at få fara til Hofs med Öfwersten Didron, sökte honom förgiäfwes, och gick sedan och drack Thé hos gref Fredric Bonde. Omsider gick jag up på Riddarhuset där man hölt på at wälja Bänkmännen, som skier på det sättet, at hwar och en bänk utnämner 3 personer bland sig, som gå fram til Landtmarskalks bordet och lotta, då genom lotten en blifwer utnämnd til Bänkmän. Klockan war öfwer tolf innan denna saken war klar så at Bänkmän för alla 52 Riddarhus bänkarne woro wahlde, omsider när thetta war riktigt skulle Bänkmännenne träda af i Secreta Utskotts rummet, at giöra the 24 wahlmän, tå imedertid Adelen kom öfwer ens at eij skiljas åt, förän thet wore bestält, och medan man wäntade, justerades wahlmans eden. H: Gustaf Bonde gjorde mig under thetta drögsmål en ny bekantskap med Baron Claes Lillje, af then jag wäl en gång, medan jag war på Ekeby¹ haft et ganska höfligt bref; men dock eij war bekant med honom. Hans character spar jag til en annan gång. Kl: wid pass half 5 kommo Bänkmännenne up, och man läste up listan på the 24 wahlmän, hwilkas syssla är, så länge Riksdagen wahrar at utwälja alla deputationer som sättjas skola, äfwen så wäl som Secrete Utskottet och Secrete Deputation. The gjorde sin ed, och måste therpå strax ned i et instängt rum tädan the eij slipper förän the utwahl Secreta Utskottet och Secreta Deputation. Them blef pålagdt at hålla thetta sitt wahl hemligt, så länge til thess thet på Riddarhuset blefwo almänt kundgiordt, til then ändan skulle the formere Listorne på utskottet

¹ Stora Ekeby, egendom i Västmanland belägen nära Mälaren sydost om Strömsholm. Rytterne socken i Snevringe härad. Egendomen förvärvades av Nils Reuterholms far 1708 och kan betecknas som reuterholmarnas stamgods fram till försäljningen 1803 (*Slott och herresäten i Sverige. Närke Västmanland*, 1969, s. 364 ff.).

och deputation, och them förseglade ingifwa. Kl: half 6 skildes endteligen Adelen åt. I dag woro ock 2 deputationer, en af Borgare och en af Bonde-Ståndet, före, hwilke önskade Adelen och Landtmarskalken lycka. Borgaren, som war en Rådman härifrån Stockholm, Torpadius wid namn, tryckte en hop twungna ord, med en wederwillig låt, utur sitt widlyftiga skräf. Bonden, gnällde fram et tahl, som jämte hans tohn kunnat giälla för en temmeligen andächtig kyrkiobön. Och Landtmarskalken swarte them bägge hederligen, höfligt och behageligt.

Jag kom hem kl. 6, hade besök af mina Systersöner, deras Præceptor, en ung Edman och af Assessor Moræi son som åt med mig i afton.

d.° 20 for jag kl. 7 til min Syster och sedan jag der druckit Thé for jag på Riddarhuset där Adelen församlades, och efter uprop i matricelsk ordning sedan gick därifrån til Storkyrkjan. Jag borde wäl nu beskrifwa hela denna stora dagens solennitet, men efter jag hoppas med Guds hielp öfwerlefwa ännu en slik wid Riksdagens slut, skal jag spara min beskrifning därtil, och allenast nämna hwad jag sedt. Landtmarskalken med den präktiga stafwen i hand började Adelens trop och efter honom gick hela ståndet 3 man hög efter sin nummer, up til Store Kyrkjan. Hela Riddarehustorget och kyrkiobrinken intil Kyrkiporten, och et stycke innanföre war besatt med gardes wakt en haje¹, samt på de större platser små corps upställt och war wakten i gewär så länge som Adelen tågade förbi. Alla fönster som på något wis hade utsikt åt denna vägen, woro på det brokoste maner i werlden utprydde, ty där låg ansigte wid ansigte, mäst med nattyg och brokota band ofwanpå. En wacker klädning kunde nu giöra all sin werkan både på gatan och i fönstren, därföre war ingen, som icke åtminstone på något sätt utputsat och sökt uplysa sig. Jag föreställer mig med hwad omhugsamhet mången docka af bägge kiönen i dag samlat alla sina granlåts skatter at pråla, och önskat at alla åskådares ögon måtte betiusas af honom eller henne. Om sider från specktaket i Kyrkjan! Där woro alla de andra Ständerne församlade, och af Adelen tog hwar och en sitt bänkrum i then ordning som han kom. Sedan man wäntat en stund, kom först Hofstaten, Krigs befählet och Extra capita anförde af Hofmarskalken, därpå följde Riksens Råd, i sina sammets hermlinfodrade kåpor och Gref de la Gardie med Öfwerste Marskalks stafwen, sist kom ock Konungen, med Krona på hufwudet, spira i handen, hermlinskåpan opburen af två kammarherrar, 4. De förnämsta Öfwerstar eller Generals personer omkring honom, och en tropp drabanter med bajoneter på sina ca-

¹ Bildade häck.

rabiner, efter honom. Han tog sitt rum i Konungsstohlen, och strax han satt sig börjades messan för Altaret: Ett par Psalmer siöngos under Pukor och Trompeter och Kyrkioherden i Storkyrkjan Doctor Alstrin trädde up och gjorde en predikan öfwer the orden, trösta på Herren af alt hierta och förlita tig icke på titt förstånd. Hans tahl war mindre wiktigt och prydeligt än behageligt, och hela behageligheten bestod i korthet. Ifrån kyrkian for man up til slottet, Konungen först, så Rådet sedan Hof staten och Extra capita, därpå Adelen i en fullkommelig oreda, och omsider de andra ständerne efter hwarannan.

Ständerne församlades på Rikssahlen eller den annars så kallade Slottskyrkjan som blef öfwer full, undantagandes både lektarne, som woro ministrerne och fruntimret förbehållne. Altaret war borttagit och i dess ställe en hwit himmel med guld broderier, under hwilken på et litet tre trapsteg uphögd rum, stod en Thron af silfwer, på hwilken Konungen, ännu bepydd med all sin skrud kom och tog sitt säte. I Choret woro sammets karmstohlar för Riksens råd. Gref Dela Gardie med Öfwerste marskalksstafwen stötte i golfwet och äskade tysta, hwarpå Grefwe Horn med et wackert tahl å Konungens wägnar, bad ständerne wara wälkomna och afhöra Proposition, den därpå strax efter en ny marskalks stöt uplästes af Stats Secreteraren Baron Gedda. Den bestod i så Generala termer, så at däraf föga war något at hämta, och war så lik en parentation, hwad sanning angick, så at man ej annars kunde än genom denna proposition blifwa öfwerlygad at vårt rike blomstras i en fullkomlig sällhet. Den tredje marskalks stöten gjorde liud för Gref Thessin, som hölt til Konungen et tahl sådant som det härhos följer. Därpå sedan Erkiebiskopen Steuk med et ganska lågt mäle, predikord och många med underdånighet belastade andäcktiga böner, fagnade sig öfwer Konungens wälmågo. Borgmästar Aulævil tahlte nästan på samma sätt, och den gråtande Bondtahlman i tusend gånger underdånighet pep fram sin glädje at se konungen på sin stol, och sin önskan at han måtte länge sitta qwar p. p.¹ Sist kyste tahlmännen efter wanlig heten Konungens hand, hwarpå han med Rådet begaf sig först af Salen, samt därpå Adelen och de andra Ständerne.

På Riddarhuset war man en liten stund tilsammans, där Gref Thessin blef öfwerhopad med beröm och tacksägelsor för sitt hållne tahl, och blef med allmänt samtycke half twungen at gifwa det ut på trycket.

Utom Riddarhuset hördes dock meningarne något stridigare om denna oration, ty somlige blefwo faste i förundran och et omåtteligt beröm, men

¹ = etcetera.

andra däremot inbillade sig at han för litet warit höflig mot Konungen, och äfwen med några ord gifwit en och annan af de stora, et hemligt hugg. Alla måste imedlertid samtycka at det war wäl hopsatt och kan kallas wäntaligt.

Hemma hade wi i dag sällskap af Swåger och Syster med deras barn, och efter måltiden följde jag min Syster på båt utpå landet at roa mig öfwer helgen på en liten gård Östra Yttringe benämd, som syskonen arrenderat på Lidingön af Baron Baner på Diursholm.

Kl 12 kommo wi fram sedan wi uthärdat några små regnskur. Äta och legga sig sofwa war första sysslan.

d.° 21. Första dag Pingst på samma sätt som gårdagen slöts, till bragtes både denna så wäl som

d.° 22 Andra dag Pingst och

d.° 23 Tredje dag Pingst samt

d.° 24. Fierde dag Pingst, så at äta, sofwa, skratta och spatsera woro de mästa sysslor. Annan dagen war jag likwäl med Swåger i Lidingö Capell, och hörde en enfaldig men temmeligen god predikan, då wi därpå til middagen hade sällskap af Kammereraren och Räntemästaren Burs, två bröder, som och arrendera hwar sin gård på Lidingön. Tredje dagen woro wi til middag och afton måltid hos Kamerer Burs på Sticklinge, och fierdedagen sent om aftonen kom jag åter til staden igen.

Celadon som jag på lång tid intet råkat kom och wiste mig et bref från Doris, som war af den beskaffenhet, at om än all hans kiärlek warit förkolnad skulle den likwäl nu upwakna. Dock han försäkrade at han ändå älskade henne nog, och fast det eij annars kunde wara, än detta skulle värma mer, så tycktes likwäl hans kiärlek allena tilräckeligen hålla honom warm. Han älskar och blir fullkommeligen älskad igen; men kan aldrig begiära eller hoppas mer, ja icke ens på lång tid at se den han älskar: Han kan med skähl heta både lycklig och olycklig.

d.° 25. Skref jag hela dagen ganska flitigt undantagandes en stund förmiddagen som jag war åt staden, och gjorde ingen ting. I dag war plenum på Riddarhuset, och drogs man om Secreta Utskottets och Deputations Instructioner. Listorne blefwo intet öppnade. En träta war å färde om icke dessa båda deputationers Instructioner och Eder borde tryckas, det de flesta af Adelen påstodo, men de andra ständerna skola hafwa begiärdt at det eij måtte skie; hwarföre wet jag intet, ty uti dessa Instructioner äro inga andra hemligheter, än them hwar Herredagsman bör weta.

Eftermiddagen war jag en stund på Boklådan och hos Gref Fredric Bonde, kom sedan hem och skref. I dag skref bref til Br Esb til S. D:¹ och D: aber gar kurtz. Celadon har i eftermiddag genom en annan post fådt åter et bref af Doris som han wiste mig.

d.º 26. Skref på det samma som i går, nemligen Fahlu stads Beswär. I dag åter plenum, men listorne intet öppnade.

d.º 27. Lyktade skrifwelsen; gick åt staden, och innan jag gick hem fick följande lista på Secreta Utskottets ledamöter. Af Adelen

Grefwar

1. Landtmarskalken Gref Thessin.
2. General L: Gref Charles Emil Leijonhufwud
3. General L: Gref Axel Spens
4. Gref Johan Gyllenborg.
5. Gref fullmäktig
Friherre Malcom Hamilton
6. Cabinets Cam: Herre Gr: Claes Strömberg.
7. Gref fullmäktig
Jöran Flemming
8. Gref Carl Piper Cammarrådet
9. Cammarherrn Gref Claes Ekeblad.

Friherrar

1. Præsidenten i Åbo hofR: Bar: Samuel Åkerhielm.
2. Generalen i Finland Bar: Axel Löwen.
3. General Maj: Baron Buddenbrock
4. Assessor Bar: Eric Cederhielm.
5. General Lieut: Bar: Carl Cronstedt.
6. General Major Bar: During
7. General Lieut: Bar: Rutger Fuchs.
8. Landshöfding: Bar: Carl Sparre.
9. Bar: Carl Stiernstedt.

Adelsmän

- 1 H: Åke Hammarschiöld
- 2 fullmäktig
Baron Anders v: Höpken
- 3 Hof Intendenten H: Carl von Horleman.

¹ Esbjörn Christian och Dygdig Reuterholm.

- 4 H: Gyllengranat.
 5 fullmäktig
 Gref Henning Adolph Gyllenborg
- 6 Öfwersteliut H: Henrich Falkenberg på Haga.
 7 Hof Rätts Rådet H: Carl Ehrenpreutz.
 8 Under Ståthållaren H: And: von Drake.
 9 Cantzli Rådet H: Gustaf Celsing
 10 Revis: Secreter: H: Cederholm
 11 Majoren H: Carl Gustaf Boye af Gennäs
 12 Assess: H: Lars Benzelstierna
 13 Schout by nachten H: Theodor Anckarcrona.
 14 Bergs Rådet H: Lars Åkerhielm.
 15 Majoren H: Klinkowström
 16 Öfwerstliut H: Carl Otto Lagercrantz.
 17 H: Carl Axel Lilliecreutz.
 18 Capitain af Gard: H: Frederic Sparre.
 19 Lagman H: Rotlieb
 20 H: Carl Rudenschiöld
 21 Öfwersten H: Sinclair
 22 Öfwerst L: H: Stiernros.
 23 Majoren H: Sprengtport.
 24 Commercie Rådet H: v: Törne
 25 Vice Amiralen H: v: Utfall
 26 Hof Rätts Rådet H: Wallenstierna
 27 Öfwerste Lieut af Gard: H: Otto. R: Wrangel
 29 Lagman H: Carl Wennerstedt
 30 Öfwersten H: Stobé
 31 Krigs Rådet H: v: Seth.
 31 H: Malcom Sinclair
 32 Hof Rätts Rådet H: Isaac Olivecrona.¹

På Ridderhustorget war eij ondt efter omdömen om detta Secreta Utskott utan nästan hwar och en talte därom efter sin smak. Mycket ungt folk är häruti, få se hwad under de giöra.

¹ Nummer 28 är överhoppad och det finns två nummer 31. Annars är Axels förteckning riktig bortsett från att protokollssekreteraren Carl von Grooths namn saknas och att nr 14 Lars Åkerhielm är major och inte bergsråd (jmf. RAP 9, bilaga 3). Det kan tilläggas att lantmarskalken var självskrivnen ordförande i utskottet men inte i besittning av formligt votum (F. Lagerroth, *Frihetstidens maktägande ständer, Sveriges Riksdag*, 6: 2, 1934, s. 34).

Jag är aldeles icke af deras tanka som tro at wishet ej kan bo annorstädes än uti en gråhårig hiessa; jag tror wördnaden som wi från barndomen wänjas at hafwa för gammalt folk, upfyller oss med den förutfattade mening, at klokhet merendels tahlar genom en tandlös mun och blåbleka läppar. Jag är försäkrad om at mången gubbe som använt sin tid illa, är ännu förakteligare i åldren, oaktat all förfarenhet, än han war, då han ännu ej hade mist styrkjan och ungdoms lifligheten, som åtminstone är en förmon. Ja jag tror at mången yngling eller ung man, kan hafwa mera wett och tillräckeligare förfarenhet, än mången som gör sig stolt där af, at han som ett trä warit med i werlden några tiog åhr bort åt. Men med alt det, tycks mig oförgripeligen mera försiktighet och förfarenhet behöfwas til wissa angelägena wärf, än gemenligen annars plägar wankas hos ungt folk; och at en och annan af dem som nu sittja med i de angelägnaste Riksens wärf, wäl hade kunnat nöja sig med en mindre lärespån. Dock jag afundas dem intet den förmån, utan önskar dem allenast at kunna nyttjan wäl.

Eftermiddagen war jag ute och wandrade men utan nöje och nytta.

d.° 28. Hörde jag i Högmässan en ung Präst, Westman wid namn, som efter et kort företahl om nya födelsens nödwändighet, förestälte i en tydlig och artig predikan 1. Hwem det är som föder oss på nytt. Dx: Gud then Helga Trefaldighet. 2 Medlen hwarigenom thet skier: Dx ordet dopet och bättringen. 3 Sättet huru det skier. Genom öfwerlygelse, syndaånger, och Tron. 4 Hwem som skal på nytt födas. Dx alla som willja ingå i Guds Rike. 5 Nyttan och frukten af nya födelsen: Guds nåd, Samwets frid, ewig salighet. Therjämte gaf han til slut några tecken hwaraf man skulle weta om man är på nytt född, neml: om man hafwer sin omgiängelse i himmelen, förwissning om Guds barnskap, styggelse til synden p. p. p.

Til middagen war jag med min Far hel allena, och efter måltiden gjorde en visit hos Arbins där jag råkte majoren Wulfklo. Sedan sökte jag fru Swab, war en stund hos Gref Frederic Bonde. Gick til Adelcrantztes, och dädan hem i et temmeligit rägn.

d.° 29. War jag förmiddagen en stund hos Gref Barks där jag ock råkte Gref Adam Horn. Åt middag hos min Syster, gjorde eftermiddagen besök hos unga Carl Riebe, som är gift med Anna Christina von Bysing.

d.° 30. Förmiddagen på Bibliotheqviet med min Far hos Dalin. Til middagen war Syster och Swåger här. Efter måltiden besökte Baron Lillje, där jag fant Baron Gustaf Bonde och en adelsman Reuterhielm. Med dem gick jag i Kongens Humlegård, där wi en lång stund fördrefwo vår tid med ar-

tigt tahl. Sedan följde jag Bonden til Kongs-Trägården, där wi i porten mötte Grefwinnan Cronstedt, med en stor skara fruntimmer. Bonden engagerade sig med dem, och jag fick en tack fröken Horn at föra, den jag led-sagade hem til sin sahls dör, och därmed tog mit afträde såsom de andra ca-valieri. Sedan åt jag aftonmåltid hos min Syster och sökte hemåt til sängen.

d.º 31 war jag hos Gref Frederic Bonde at begynna med, och gick däri-från på et ögnablek til min Syster, samt sedan på Riddarhuset där i dag war Adelens sammankomst. Först uplästes Protocollen för alla de för-flutne dagar, hwarwid war ingen ting at påminna. Jag märkte för min dehl, at man ej alltid kan lita på folks berättelser, som wäl är en gammal lära; men besynnerligen synes, af den åtskillnad, som är emellan det tahl som allmänt går om drottningens swar, när Adelens deputation berättade henne at Gref Tessin war Landtmarskalk, och wad som Riddarhus proto-collet förmäler därom, ty däruti står at hon utlåtit sig med en nådig fäg-nad, at adelens wahl fallit på en god patriot.

Sedan protocollet war upläsit föredrogos de inkomna Extracta Proto-colli från the andre tre stånden, til swars på Adelens föreställning til them, angående the deputationer som på thenna Riksdag komma at sätt-jas, och blifwa 1 Justitia deputation, 2 Kammar Oeconomie och Com-mercie Deputation, 3 Expeditions deputation, 4. Landt och Siö Militiæ Oeconomie deputation, 5 och en Protocolls deputation. Expeditions De-putationen kommer at bestå af dubbelt så många ledamöter som wid förra Riksdagen, efter som man åstundar at alla Expeditioner må wara slutne, innan Ständerne skiljas åt. En Tull deputation kommer ock at sättjas, hwilken med wederbörlig Instruction försedd, kommer at ransaka om Tullwäsendet i Riket, besynnerligen ock, som arrende contra det med So-cieteten i nästkommande åhr löper til ända. H: Blix påminte at denna de-putation borde hafwa fria händer, emedan många måhl torde inkomma, som man icke kunde förese, och de således ej uti Instruction inryckas; men man påstod däremot at the kunde genom Instruction på intet sätt wara afhållne, från alla dit hörande måhls wederbörliga skiärskådande, enär them ju alltid fritt stode at förfråga sig hos Ständerne.

Angående dykerierne påminte man at en ransakning behöfdes, och twistades til hwad deputation thenna undersökning hörde. v: Blix påstod at thetta kunde förenas med Tull deputations giöremåhl. Lagman Lil-liestierna förmente at thet hörde til Commercen och således af Oecono-mie och commercie deputation borde skie. Och Landtmarskalken på-minte at Dykeri staten står under Amiralitetet på wisst sätt; hwarföre man stadnade i thet slut at thenna undersökning skulle skie af Landt och Siö

Militiæ Oeconomie Deputationen, som hade at sammanträda therom med Kammar- och Commerce deputation.

Sedan föredrogs the andra Ståndens påminnelser wid Secreta deputations Instruction, och woro the eij af särdeles värde, särdeles kom Borganskapet med et som man eij wäl wiste hwart man skulle sättja det i Instructionen. Alt remitterades til Expeditions deputation, at utfärda Instructionen efter thet nu thertil förfärdigade och gillade utkast. Therpå upbröts then på Landtmarskalks bordet förseglad liggande Secreta deputations listan, som warit ther alt sedan Pingstaftonen. Ledamöternes namn följer här apart. Urskillnings deputations listan upbröts och uplästes. För öfrigit kom man öfwer ens, at Electorerne nu med det snaraste skulle träda til sammans och utnämna the andre deputationerne.

Ett Extractum Protcolli af d.º 18 Maj från Rådet, uplästes, hwaruti Kongl: M^t: will inhämta Adelens mening angående någre Adelsmän, som warit lagförde, och unddragit sig at stå til rätta, med förfall at the skulle bewista Riksdagen; hwarföre Konungen begiärer Adelens Råd, så at Rättwisan må hafwa sin gilla gång, och likwäl Ståndets wälfångne rättigheter intet för när trädas. Häröfwer hafwa 6 utaf Adelen deputerade ingifwit sitt betänkjande, som nu uplästes, och i anledning hwaraf gillades följande swar. Adelen tackar Kl: M^t: för thess nådiga ömhet, at bibehålla så wäl Rättwisan i sitt obehindrade lopp, som Ståndet i thess wälfångne rättigheter. Hwad the til Rätta stående adelsmän angår finner Ridderskapet redan åhr 1723 förklarar wara, at ingen Rättegång bör hindra någon at taga sitt säte och stämma på Riddarhuset, så länge måhlet eij med skiähl anses af then beskaffenhet at man bör giöra sig försäkrad om hans person, eller at saken intet drögsåmål tahla kan. Ty ens owänner kunna utsprida mycket til ens nachdehl och så länge man eij på något wis är öfwerlygd om något brott kan man eij sägas stå sub reatu. Thärjemte ock som man befinner af lagen at thet inför rätta är et giltigt förfall när en i Kongl: M^{ts}: och riksens ärender är borta, så bör thet ock anses som laga förhinder för en Adelsman, at stå til rätta, när han skal fara til Riksdagen. I hwilken mening Ridderskapet och Adelen ännu stode, och i underdånighet hoppades at thet med hädanefter så kunde förblifwa. Wid upläsandet giordes then skiählige påminnelse at endast then som sielf wore Caput Familia skulle förstås härmed, men genom et alsmäktigt sorl, som man eij kunde weta hwad thet war, blef thenna Restriction förkastad, emedan ju deputations memorial en gång fådt bifall, och således saken borde anses för afgjord. Then mannen¹ som giordt påminnelsen war ock så onödigt höflig at han upstod och

¹ Gudmund Adlerbeth (jmf. RAP, 9. s. 59).

248

Juni 7,

varub Professor i Upsala, og af især
 levere delene af Mathis applicata
 som ingenis, Rindsko. ^{Jda gred-}
^{myndes} med her er angilen begaet
 her i et par Dage og forinden, og
 idem utt an tak. ^{Jda gred-}
^{myndes} som mig var anmeldt at den her
 i mine Gæder med et flodpluk
 som anmeldt ved friid og nabov
 her i det en vintar, og vore i golf
 ned. ^{Jda gred-}
^{myndes} med her ved tomme ad ud
 med sig et forst ved sig som de
 her, bære stammene her
 i et med her for fortænde flod,
 i et i de grønne, og vore
 de af fater ingen her i den her
 her og vore i et forst jordet.
 idem ud den her her had, med ma-
 gende her af sig i de her vore
 ad vore, som som vore her
 mine vil lyste i de her her her
 i vore vore, som i et i et her
 en ad dubbe de paller, og den
 som ad her sine her udbrød
 af vore, som vore ad og på forst
 her her af Evantail, som her
 her vore vore i en her vore,
 med det her de her vore
 vore vore her her som
 uneligen vore vore vore
 nu

Textempel ur Axel Reuterholms dagbok. Sidan beskriver Axels besök den 7 juni '738 hos hans granne på Kungsholmen Märten Triewald. Axel beskriver beundrande Triewalds trädgård och särskilt den dubbla spaljë som fanns där och som rade formen av "et halft hiul eller utbredt Solfäder". Texten återfinns i utgåvan på s. 44. (Reuterholm-Ädelgrenska samlingen, Riksarkivet; originalsidans storlek 15 x 20 cm.)

Povel Horn (1664–1742) – "Octavius" i Axel Reuterholms "sagor". Målning av Georg Engelhard Schröder 1727. (Riddarhuset; foto: Statens porträttarkiv.)

tog sina ord igen. Imedlertid borde then efter mitt tycke hafwa influtit, ty så skiähligt som thet är, at et Caput familiae ej bör för en process skuld mista sin medfödda rätt, och försumma sin skyldighet, at biwista the allmänna Rådslagen och tiena sitt fädernesland, med sitt af Gud förlänta pund och genom flit förwärfde kundskap: Så orättwist tyckes ock wara at en winglare skall få draga ut tiden för sina wederdehlomän, eller wrida sig undan creditorers ansökning blott genom en fullmact som han får at fara til Stockholm, och där kanskje med litet gagn, fylla rummet och öka sorlet på Riddarhuset. Bort det at man skulle hålla sådant för en Adelig förmon, til at på slikt sätt, få hela långa tiden bort åt liksom med allmänt samtycke offenteligen segra öfwer rätt och Rättwisa och dierft begabba sina lidande wederparter, eller klagande creditorer.

Om Riddarhus Ordningen, och några Puncter däruti som sades ännu ej wara öfwersedde och faststälte, upkom sedan en långsam träta.

Lagman *Lilliestierna* med flere föreslog at en deputation kunde sättjas til Riddarhusordningens öfwerseende, som theroom sedan til plenum ingofwe sitt betänkande hwad wid the redan censurerade puncter kunde tilläggias och wid the som ännu ej warit före ändras p. p. p. *Major Boye* begynte med klageliga utrop at fråga om man nu wille sättja afgiorde saker in qvæstione och ändra the redan faststälte Puncter, så kunde ju ingen ting wara beständigt. *Lilliestierna*, min mening har icke sträckt sig til några ändringar i thet som redan gillat är, utan som man wet at ingen ting i werlden är så fullkomligt at det icke något kan läggias thertil, ja Riksens Ständer wid sielfwa Regeringsformen som är wår fundamental lag, förbehållet sig at giöra en och annan tillökning, om det i framtiden skulle behöfwas; Så tycktes man oförgripeligen ej wara utur wägen eller på något sätt skadeligit, at deputation finge så wäl öfwerse the afgiorde som ännu oafgiorde puncterne, hälst som thenna ordning ännu ej som en lag wore antagen och Expedierad. Landtmarskalken påminte at the oafgiorde puncter woro så få at ej syntes någon deputation behöfwas, utan kunde then förslagswis redan med anmärkningar i brädden försedde Riddarhus ordningen blifwa liggandes på bordet, så at hwar och en kunde ingifwa sine påminnelser therwid då man af thetas wigt och antahl kunde sluta, om en deputation behöfdes eller ej. I thet sorl som therpå blef war swårt at fatta wist slut, dock som jag tyckte, blef thet wid landtmarskalkens mening.

Sist upkom et buller angående någre fremmande adelsmän, hwilka begiärdt på wårt Riddarhus naturaliseras, ther nämndes af Landtmarskalken, majoren och Capitain von Stauden, Capitain wid Gardet Werner v: Schwerin och Capitain wid dahle Regt: Wrangel. Härom war mycket sorl. Baron Coyet tahlte för Capitain von Stauden, Öfwersten Baron

Didron för Wrangel och General Leyonhufwud för alla tre och woro the jämte Landtmarskalken, som jag tyckte, af then mening at thessa tre skulle emottagas men inga flera. Lilljestierna påminte at en deputation borde sättjas som ransakade öfwer thesas härkomst, meriter p. p. p. hwilket strax fick bifall, så at 12 deputerade af Electorerne skulle utnåmnas under namn af Ridddarhus deputation, hwilka skulle efter undfången Instruction ransaka härom. En och annan af the gamla famillerne påstodo /:och äfwen Öfwerste Didron s'il vous plait:/ at deputation allenast skulle företaga the utnåmde tre familler til skiärskådan, men qvæstio an admittentier¹ skulle för them härmed wara afgjord. Andra skulle ock i deputation få anmäla sig om the wille och them skulle deputationen särskilt föredraga pleno. Men efter långa gensägelser måste dock thessa herrar beqwäma sig, at låta alt gå under ett namn, så at thessa tre ej mer skulle wara deputationen recommenderade än alla andra som i samma Casu kunde anmäla sig, antingen med redan för lång tid tillbaka erhållna men ännu ej immatriculerade adels bref eller ock såsom fremmande, men til Swenska undersåtare blefne Adels män.

Anmärkningar wore nog tillfälle at giöra öfwer alt thet som jag i dag i thetta stora samqwäm hört och sedt. Huru wigtigt Landtmarskalksämbetet är, synes af then stora wärkan thet hafwer när han föreställer en sak och huru mycket det kommer därpå an, med hwad ord han föreställer henne. Hwad tåhla mod han bör och måste hafwa rönes wäl när mer än et tiog okloka munnar på et ögnablek komma i gång och knapt på en fierndehl² kunna tystas, oaktat thesas ägare sielf knapt höra och weta hwad the säga, och således kunna wara öfwerlygde om, at andra så mycket mindre griper thet.

Ett rent och godt begrep är honom sielf oumgjängligt om han skall kunna uplysa så många muhlna hiärnar, som likwäl ej hafwa förstoppning i halsen thet man beklageligen nog hörer. Endteligen tarfwas honom ock et godt och tydeligit måhl före och en tahlande tunga, så at det kan med behag förnimmas hwad han säger. The stora inwärtas egenskaper tahlrar jag intet om som godt hierta, ährligt sinne, förfarenhet och försiktighet ty thet förstås af sig sielf at the böra wara.

Wår Gref Thessin bör man lemna thet beröm at han föredrager alt ganska tydeligen och behageligen, och har et ganska fördelaktigt målföre, samt mycket goda manér. Han förebrådde Adelen i dag på artigt sätt, at så många gå från sina bänkar på gången, hwilket gör oreda. Man

¹ Frågan om tillträde.

² Fjärdedel.

begynte tahl om at Introducera en hop familler, så swarade han, ja, jag wille önska at man nu strax finge släppa in them så at the måtte se huru full gången är, och therutaf sluta hwad rum här kan wara til öfwerlopps.

Lilliestierna tahlar temmeligen wäl, och blir med nöije hörder, hans tahl har ock temmelig wärkan, tänk om det wore ännu starkare och bättre, hwad wärkan thet tå skulle hafwa!

Hippias sladdrar sin halfbrutna Tyska wid alla tillfällen, så at man med harm ofta hör honom. Hwar är thet förståndet som giör honom så behagelig? Sed claudite jam rivos sat pueri prata biberunt.¹

Til middagen war min Syster och Swåger här. Efter måltiden gjorde jag besök hos Le Hableur junior. Han är en af mina barndomswänner, och wisar mig ännu mycken wänskap och förtroende, det jag ock med upriktighet och ärlighet skal bemöta och erkienna. Men han kan icke afhålla sig at äfwn i sina förtroligaste samtahl inblanda lögn och skryt. Det är en så smittsam siuka hos vår ungdom denna tiden, så jag ej kan undra på, at han, som af naturen genom arf har henne, ej kan afkläda sig den.

Junius

d.° 1. Förmiddagen war jag hemma sysslesatt med min Journal, och annat smått. Efter måltiden war jag åt staden och skulle gå up i Riddarehuset men där war ingen tilstädes. Gick därför til Gyllencronas, hwarest jag satt en stund och pratade med mdlle: Marg: de La Grange, en munwig och artig flicka.

d.° 2. War jag mäst hela förmiddagen å Riddarhus torget, och gjorde några wandringar omkring Nya Slottet, Storkyrkjan och Stortorget med Baron Gustaf Bonde. Råkte Gref Henning Adolph Gyllenborg och förnyade bekantskapen med honom. Hemma woro fremmande til middagen, Capitain Ekschiöld med sin Fru, och sedan jag sofwit en god styl på måltiden gick jag åter til staden. Därifrån hade jag sällskap hem af en liten impertinent, som jag til all lycka slapp, sedan jag först fådt höra en hop förtroliga lögner af honom. När corruption går så långt at man ock liuga odygd på sig sielf, utan blygd så må en wäl ej undra at alla laster stiga. Jag roade mig hemma med Stissers landtwirtschaft² En bok som är mäst

¹ Stäng nu bäckarna, pojkar. Ängarna har druckit tillräckligt. (Vergilius, Edoga 3. III.)

² *Einleitung zur Land-Wirthschaft der Teutschen, nach dem Oeconomie-, Policen- und Kammer-Wesen eingerichtet* (1735).

därföre någorlunda drägelig, at den citerar så många acta publica oeconomica wid alla tillfällen. Annars är det et kiöttlöst benrangel eller en utan förklaringar upsatt systeme til Hushåldswetenskapen, och wore ändå god nog om allenast ordningen wore fullkomligare. Förtahlet will wara qwicket men är omoget.

d.° 3. Sökte jag först Gref Bonde, som i dag rest bort til Säfwestadholm, utan at taga afskied af mig, men jag uhrsäctar honom, brådskan lär hafwa giordt det. Sedan gick jag på Riddarhuset, och under wägen förnyade bekantskapen med Fendrik Klingspåre som jag råkade.

Däruppe war Protocollet för sista plenum redan upläsit och Expeditions deputations listan upbruten. Nu föredrogs följande.

1. Secreta Deputations memorial, som begiär at Justitiæ deputationen finge dehla arbetet med dem, och genom gå Justitiæ Revisions Protocollet, til at så mycket mer winna tiden, och undgå de sammanträden emellan begge deputationer som härtills warit wanlige och så mycket senkat arbetet. Det fick bifall, och beslöts att Justitiæ Deputation skulle giöra samma Ed som Secreta deputation, hwarpå Justitiæ deputations utnämde ledamöters namn uplästes.

2. General Majorens och Öfwerstens för Lif Regementet Gref Axel Spens memorial, som påminner at the ledige Riks Råds Ämbeten nu strax wid Riksdagens början borde besättjas, och äfwen för Kl: M^t: i underdånighet anhålla at de däraf blifwande, eller ock nu redan warande ledige Embeten ock måtte så snart som skie kan besatte blifwa. Under den milda Regering wi nu äro, säger han, wore wäl orimmeligit at fästa sina ögon på några obehageliga påföljder, däraf at ämbeten som härtills skiedt, til Riksdagens slut blifwa obesatte; men, som man, medan man sitter i sällhet, bör giöra sig beredd mot faran, och äfwen då är bättre i stånd at taga sin säkerhet, än at hielpa sig, när faran hänger öfwer hufwudet, så böra wi i så måtto wara monne om at hos våra efterkommande winna det namn, at wi öfwerantwardat dem frukten af vår lycksalighet, och eij med skiähl kunna beskyllas at wi wårdslöst eller lamt förbigådt något som kunde lända til vår ädla frihets befastande. Förmodandes man at Kongl: M^t: så mycket mindre lär anse detta med onåd, som det länder til Riksens bästa nu och i framtiden, och wi weta med hwad ömhet Hans M^t: anser, och med hwad nit han är redebogen at befrämja vår trefnad som är den sanskylliga grunden til Konungens höghet.

Man kom eij strax något at tahlia om detta memorial, emedan en deputation af Bonde Ståndet anmältes som ock

3. Anförd af Ståndets tahle man företrädde, och til Landtmarskalken aflewererade et memorial det de begiärde strax i deras närwaro måtte upläsas.

Bondeståndet påminner däruti om sin wid alla Riksdagar anmälte rätt at få så wäl som de andra tre Stånden hafwa sina deputerade med uti Secrete Utskottet. De bewisa sin tahlan däraf at de på 1682 åhrs Riksdag, wärkeligen haft säte med i utskottet; At de som ett Stånd och kallade til at gifwa sina Råd til det allmänna bästa, ej kunna fullgiöra sin skyldighet, om de angelägnaste Riksens wärf blifwa för dem hemlige hållne. At de ärender som uti Secrete Utskottet afgiöras röra merendels allmogens rätt så när, om icke närmare än något annat stånd. Landtmarskalken swarade därpå, at Adelen wille därom samråda med the andra Stånden, och sedan lemna Bondeståndet et skiähligt och wänligt swar. Hwarmed Bönderne togo sitt afträde.

Gref Thessin berättade, at på förra Riksdagar, när Bondeståndet infunnit sig med thenna samma ansökning skal warit brukeligt at swaret därpå blifwit upsatt antingen i Secreta Utskottet, eller ock genom en särskilt deputation, som til thetta swars utarbetande blifwit utnämnd.

Påmintes at de andra deputationer som Protocolls- Kammar- Bergstull och Riddarhus deputationerne, i dag eftermiddagen af Electorene skulle utnännas på det arbetet i nästa weka kunde komma i gång.

Omsider kom Gref Spens memorial åter på bahnen, som satte en oändelig hop munnar i rörelse.

Öfwerste Didron, som alltid skal wara med, förmente at man trädde Konungens rätt i wissa måhl för när därmed at man gjorde påminnelse, särdeles om de andra ämbetens besättjande. Riks Råds Embeten wore Ständernas ensak at föreslå när de wille, och begiära at Konungen däraf wille utwälja de som honom täcktes kalla i sitt råd.

En och annan påstod at memorialet wore af den wikt at man wäl behöfde betänknings tid at utlåta sig theröfwer, hwarföre the begiärte at thet måtte bli liggjandes, til nästa plenum, på Landtmarskalks bordet. Häremot skreks nej af största hopen, ty de flästa wore redan af memorialets innehåld underrättade och öfwertygade. Man androg Riksdags ordningen, som säger at när någon sak finnes af thet wärde at then ej strax kan afgiöras, och någon begiär, skal memorialet til nästa plenum blifwa liggjandes på bordet. Däremot continuerades å andra sidan, samma Citation, med the orden at memorialet ock kan läsas up andra gången om thet finnes för långsamt at wänta til nästa plenum. Så skiedde ock nu. Men the som biföllo memorialet i början blefwo allenast stärkte i sin mening, och the andre fortsatte likafult sin gensägelse.

Man tahlte om at remittera det til en Deputation eller at sättja en apart deputation theröfwer.

H: Sigeroth tahlte mycket om Konungens Rätt som härigenom trädde för när. H: Lilljestierna språkade om försiktighet, och at man borde se efter huru wid forna Riksdagar med slika saker skiedt. Öfwerste Didron sade at Konungen war siuk. H: Wulfwenstierna hade ock något at berätta. Kort sagdt hela thetta Herrskapet sökte eij annat än draga ut tiden, så at man til äfwentyrns torde hafwa rådrum at mäkla i saken, och påstodo åtminstone at memorialet skulle bli liggandes på bordet til måndagen. Men the hade ock å andra sidan ondt at wid fås, ty alla förslag som gingo ut på tiden, blefwo med hårdt buller af nej och gensägelser bemötte, särdeles blef den måhrlrika Sigeroth flera gånger öfwerrostad, och Lilliestiernas wältahlighet afbruten. Landtmarskalken sielf hade ondt at få liud åtskilliga gånger, så stort war bullret. H: Boye yrkade nödwändigheten af memorialets innehåld, med många ord och *NB i följe därpå!*: som sades wäl 20 gånger:/ at Konungens höghet eij kunde förringas af det som lärer til wår sällhet, och oss *i följe därpå* Konungen eij kunde onådigt uptaga denna ansökning. Baron Coyet wijste at denna påminnelse woro skiählig, ock för den orsakens skuld at när alla Embeten wederbörligen wore besatta skulle det tiena til Riksdagens förkortande, medelst ärendernes så mycket friskare drift.

Om sider fattade man det slut, at Råds Embeten såsom Ständernes ensak, skulle strax blifwa besatta, och fick således memorialet i det stycket bifall. Om det andra stycket, nemligen ansökning hos Konungen, at de öfrige ledige Embeten måtte ock snart bli bortgifne wille man betänka sig, hwarföre memorialet kommer at ligga på bordet til måndagen.

Min oförgripeliga mening är, at icke allenast Riks Råds Embeten utan ock alla ledige tienster, eij allenast nu utan ock hädanefter alltid, böra blifwa besatte, innan Riksdags arbetet med alfware begynnas. Orsaken är klar, när man tänker efter at de tider kunna komma och kanskie wara inne, då hofwets och de mäktigas grundsatser eij äro enige med menighetens. Wid et sådant tillfälle kan hopp och löften tiena til betsel och lockbeta för egennyttan och ähresiukan hos många, som i de allmänna rådslagen skulle wara friare från afsikter, om eij något präktigt eller indräktigt Embete lyste them i ögonen. Men när alt det är bortgifwit som allenast några kunna få men många kunna hoppas, så är intet mer at fika efter, utan de många kunna då utan fruktan at skada sig, giöra sin skyldighet om de hafwa wett och hierta thertil. Konungen såsom wärkställaren af våra lagar och befrämjaren af wårt bästa, kan eij med skiähl finna sig något för när skiedt om man begiär af honom med wederbörlig wördnad, något

som länder til Riksens bästa, fast det än wore något nytt, och af mera angelägenhet, än at besättja några lediga Embeten en månad eller tu, förr än annars skie skulle.

Kl: half ett skildes man åt. I dag ut dehltes tryckte Exemplar af Gref Tessins tahl på Rikssahlen.

Eftermiddagen hade jag besök af H: Carl Frederic Adelcrantz, i hwilkens sällskap jag roade mig et stycke på aftonen, och sedan med memoirs de Brantôme¹.

d.º 4. Förmiddagen clarerade min Journal, eftermiddagen gick jag efter aftonsången til Norrmalms torg, där jag råkte Gref Bark som kom af waken. Honom följde jag hem och gick up at bocka mig för den goda och ädelsinta Grefwinnan Modé, samt såg fru Hildebrands begrafning.

Denna fru Hildebrand war infödd Holländska, och blifwit gift med [tomt utrymme lämnat för förnamnet]² Hildebrand, som då war stadd på sina resor. Efter honom blef hon enka med 5 barn men ock en otrolig rikedom så at man will säga at den äldsta sonen allena fådt fördel framför sina syskon 5000 Rdrs åhrlig inkomst. Gumman lät på sin ålderdom intaga sitt sinne, af en avanturier /:jag hade så när på god swenska sagdt landtlöpare:/ wid namn Marqueth, som med Öfwerste Lieutenants caractere, och stora förställd kiärlek och högaktning för hennes person nyttjade hennes säng för hennes penningars skuld och blef omsider hennes andra man, då han skal illa belönt hennes wälgjärningar med owett. I dag gick han likwäl hel sorgbunden, och bakom honom hans styfson unga Hildebrand³, som jag wäl tror skulle haft lust at skika sin Herr styffar, med en stöt för akterstewen, ned i grafwen til guman.

Ifrån Gref Barks gick jag i Kongs trädgården, där war bal i orengieret och stort sällskap. Jag må uptekna så många jag kiände. 1 Grefwinnan Sop: RR Gref Sparres änkefru. 2 Grefwinnan de la Gardie. 3 Grefwinnan Grubb. 4 Grefwinnan Falkenberg. 5 Grefwinnan Rålamb. Landshöfdingens fru. 6 fröken Beata Rålamb. 7 fröken Christina Falkenberg. 8 en fröken Sparre, hel ung och ganska täck. 9 en fröken Lowisin wacker flicka. 10 en skiön fröken Rosenhane. 11.⁴ 12. Twå wackra fröknar Horn. För-

¹ *Mémoires de messire Pierre de Bourdeille, seigneur de Brantome, contenans les anecdotes de la cour de France, sous les rois Henry II, François II, Henry III et IV, touchant les duels* (1722).

² Skall vara Jakob Henrik.

³ Kan vara Henrik Jakob, Gotthard Henrik eller David Henrik. Den sistnämnde var född 1712.

⁴ Namnen utelämnade.

utan många andra som jag ej wet namn på. Cavaillerer kiände jag. 1 Gref Adam Horn. 2 Gref Carl Bark. 3 Gref Nils Bark. 4 Gref Ulric Bark 5 Gref Carl Jan Cronstedt. 6 H: Durietz. 7 Bar Gustaf Bonde. 8 Baron Wrangel hin lille. 9 Baron Hans Rålamb. 10 fändrik De Geer, 11 fändrik Zöge. 12 fendrik Klingspåre. 13 Baron Buddenbrock. 14 H: Renstierna. 15 Capten Caméen. 16 Baron Hans Rålamb. 17 Baron Carl Rålamb. 18 och 19 två Baroner Scheffer. 20. Baron Sten Sture. 21 Gref Axel Sparre. 22 Gref Pontus de la Gardie. 23. Lieutenant Schieckta. 24. Baron Klerck. 25 Baron Carl Gustaf Duben. Förutan många fler som jag ej kände.

Några officerare af Gardet hafwa sammansatt sig at hela sommaren öfwer hålla musiqven hwar söndag här i orangeriet til sitt och andras tidsfördrif.

Balen slöts kl: 8, och fast jag ej dansat mer än et par gånger war jag trött. Dock gick jag et par hwarf omkring med Baron Bonde, och så hem at äta, fullborda min journal och omsider lägga mig at sofwa, det jag nu tänker giöra wid pass kl: 12.

d.º 5. Förmiddagen war jag på Ridarhuset där plenum hölts. Man började med några Protocollers justerande, för the förflutne dagar; men som jag märkte, war nästan ingen som gaf akt therpå, utan Baron v: Otter läste alt fort, och åhörarna slabbrade sins emellan utan återwändö. Sedan upbröts och upplästes Kammar Oeconomie och Commerce samt Bergs deputations listorne.

Jag gick ned en liten stund, at råka Johan Urlander på Wessels Caffé hus, och när jag kom nu tillbaka, war genom et Lagman Sparschiölds memorial, den trätan som i Lördags war å bahnen, åter upväckt. Lagman Sparschiöld påstod, at en lag hädanefter må blifwa, at alla wid Riksdagens början warande lediga Embeten starx skola besättjas. Och at denna lags Execution nu wid detta tillfälle kunde taga sin början. C: W: Cederhielm påminte, at åhr 1719, då äfwen wid riksdagens början några Råds Embeten warit ledige, hade Ständerne hos Hennes M^{ti}: om dem och de därpå sedan ledig blefne andre Embeten giordt påminnelse, det Hennes M^{ti}: drottningen som då Regerade, aldeles icke onådigt ansedt.

Hof Rätts Rådet Carl Ehrenpreutz bewiste at med en slik påminnelse kunde Konungens höghet intet för när skie, ty såsom Riksens Råd, Ständernes fullmäktige, efter Regerings formen äro förbundne och hafwa mackt, wid förefallande ledigheter at påminna Konungen om deras besättjande, så mycket mera böra då Ständerne, såsom sielfwe Principaler, wara berättigade därtil.

Et memorial af Advocat Fiscalen i Kammar Revisionen¹, följde therpå.

Han är hwad Riks Råds Embeten angår, ense med Gref Spens memorial, men at påminna Konungen om the andra Embetens besättjande finner han betänkeligit, eftersom det skulle synas röja något misstroende mot Konungen, som skulle han icke med all wördnad, i rättan tid, sielf willia giöra alt hwad som länder til Riksens bästa. Äfwen skulle då synas som man hade någon misstanke på en och annan af dem som nu kunna komma i consideration til de ledige ämbeten. Sist förfrågar han sig ock, huru man när nu Riks Råds Embeten bli besatta, will förhålla sig med them som thertil kallade blifwa, och kunna wara af Secrete Utskottet eller andra deputationer om the skola blifwa i sina ther pålagde förrätningar, eller strax taga sitt säte i Rådet, oaktat the ej kunna komma at aflägga sin Råds Ed, för än wid Riksdagens slut på Riks Sahlen, som härtils wanligit warit.

Man började redan något bullra mot et och annat ord i detta memorial, när Renstierna til sin olycka begjarte liud, och började tahla och förklara at han i sista Pleno gifwit med många andra, sitt samtycke til den proposition som då giordes om Riks Råds ämbetens besättjande, så wäl som de andra Embetens bortgifwande, i den mening at dock därmed Konungen intet skulle föreskrifwas, utan saken blifwa afgjord när Hans M^t funne lägligit.

Landtmarskalken. Beware oss Gud, at min Proposition eller någons mening af oss skulle gådt därpå ut at föreskrifwa Konungen något, och bör sådana ord icke ens nämnas ibland oss, utan den som här talar wara omtänkt at ej belasta sin goda mening med anstötliga utlåtelse. Där blef då et wackert sorl af. Renstierna fick glopord från alla kanter, och hwad han böd till, med halfgråtande röst, at stamma fram til sitt försvar och at utyda sina ord, belf knapt hördt. Den myndige Cederhielm frågade om ej sielwa memorialet borde inryckas i Protocollet, och hänskiutas til wederbörlig undersökning hwad anstöteligit theruti wara kan. *Baron Wrede.* wi be Gud bewara oss at föreskrifwa vår Konung något, utan then som skrifwer och talar här bör weta hwad han giör.

Efter mångfaldigt skrik, woro ock några som ogillade then hetsighet som man wiste emot Renstierna och förmante wederbörande, at ej gräla med bisaker utan en gång sökia afgjöra hufwudmålet. Lilliestierna, Cicero noster, stod omsider up, och jämte det han beropade sig på Lagman Sparschiölds memorial, det han til alla dehlar gillade, bad Adelen wara

¹ Isak Reenstierna.

betänkta på att upfinna modus quomodo detta skulle skie, hwilket genom Justitiæ Deputationen eller någon annan Deputation kunde utarbetas, imedlertid hwad de nu ledige Embeten angick, funne han för sin dehl minst bullersamt wara, at Landtmarskalken med de andra tre Ståndens tahlemän, ginge up til Hans M^t och i underdånighet androge Ständernes begiäran, at de ledige Embeten blefwo bortgifne.

Detta förslag blef ad Protocollum dicerat, justeradt och upläsyt. Landtmarskalken gjorde frågan om det fick bifall och på et allmänt ja som därwid utroptes, skildes man åt.

Eftermiddagen gjorde jag et besök hos fru Sara Beata Swab, som nyli- gen är gift med Kantzellisten i Justitiæ Revisionen Bergenstråle. Därifrån gick jag hem med Bar Claes Rålamb, och gjorde en hel kort upwackning hos Landshöfdingen Rålamb, hwarpå jag ensam gjorde en wandring til Rålambs hof, och tilbakas igen på en tima.

d.° 6. Gick jag bittid ut, i mening at sökja en af Churfurstarne men för- giäfwes. Gick därföre til Gref Ulric Bark, där jag drögde til Kl: 10. Hörde där en Pasage af en bok kallad *La vie de Marianne*¹, par Mr de Marivaux. Författaren måste hafwa stor kunskap i den angelägna läran om männis- kiornas sinnes böjelser, efter han uti denna dickt, där han med flit före- ställer dem i otahliga skiepnader och tillfällen, så wäl wet beskrifwa de- ras art och härma deras tungomåhl, samt af måhla deras utwärtas teckn hwarigenom de röja sig. Hans skrifart är liuflig, lätt och behagelig, allde- les efter nya fransyska smaken. Nyttan af denna boken, förutan den at se hans konst i stilen, är ock den naturliga afbild af hwarjehanda rörelser i människans sinne, som man här kan med nog gagn betrackta.

Gref Bark och jag kommo uti et temmeligen alfwarsamt samtahl om resor, om ungdoms hopp til upkomst i denna tiden, och om sätten at giöra sin lycka.

Jag håller med at det lyser mera för en ung karl at begynna sina öf- ningar med resa, har han något förstånd, och giordt aldrig så liten flit wid sina resor, så kan han wackert tahla och giöra sig mera anseende än en som warit hemma och trälät i sysslorne; Sinnet blir lättare och qwickare, maneren i omgiänge artigare, och kort sagt anseendet blir på en karl ju för behageligt, ju för han får resa. Den som tänker sig til ministeren bör nöd- wändigt hafwa sedt de fremmande hofwen. Och en annan riksens betient som intet i all sin tid tänker wara handtlangare, utan sträfwar efter at ock en gång få stå något wärk före och hafwa dehl uti de allmänna Rådslagen,

¹ *La vie de Marianne* (1731–41).

bör ock hafwa sedt werlden. Resor böra ock skie i ungdomen, innan den tiden kommer då man med skiähl bör hafwa upslagit sitt tiäll någorstädes och kanskie tör wara försedd med bo och boqwinna. Men med alt det, ju mera man först hunnit mogna i inrikes sysslor, ju mer sinnen äro stadgade, förståndet upbrukad och förfarenheten tilltagit, innan man kommer ut ju mera gagn gör man sig af sina resor, ju starkare förmögenhet har man at wända alt hwad man ser och hör til sin nytta, och särdeles til det hufwud ändamåhl man då föresatt sig.

På detta sättet blir jag alt mer och mer öfwerlygad at eij så mycket fika efter resa, ehuru åhren nu tyckas wara inne för mig temmeligen nära därtil. Jag will sökja med flit at använda min tid wäl hemma, och afbida när och om Gud behagar at jag skal en gång komma ut.

Kl: half ett råkte jag Arbin på Riddarehus torget, som tilböd mig at följa sig til Carlberg til middagen. Wi gingo öfwer Munklägret¹ dit, och funno Öfwerste Lieutenanten Wulfclo, fru Catharina Blomhielm, twå fröknar Leijonanckar, från landet, en Madlle: Bentzelstierna och en obe-kandt jungfru, i trädgården. Åto middag med dem, dansade och foro hem.

Jag läste til aftonen Le Philosophe Marié, en fransösk Comedie, som är rätt artig och föreställer sina personer rätt naturligen, särdeles Celiante, en högdragen afundsiuk ond och underlig qwinna, som därjemte åstundar at warda tilbeden af manfolk.

d.º 7. War jag förmiddagen på Bibliotheqvet hos Dalin. Där tahltes om en ny Comedie, den afundsiuke² som blifwit agerad i går, och uprepades åtskilliga omdömen om thenna piecen. Middagen infant jag mig til wanlig tid på torget, gick hem och åt, skref en Copia åt min Far och gjorde sedan et besök hos wår granne, Capitain Mechanicus Martin Triewald.³

Han är en Hofslagares son här i Stockholm, men med så lyckelig framgång hållen til Boklige konster, och har med sådan nytto rest, at han hwad

¹ Tidigare namn på Kungsholmen. Senare förefaller det ha gällt en mindre delen av holmen. På en karta över Stockholm omkr 1650 är "Munkelägrat" utmärkt som trakten väster om nuv. Scheelegatan i norr ungefär begränsat av nuv. Fleminggatan (jmf. N.-G. Stahre m.fl., *Stockholms gatunamn*, 1992, s. 90 ff.).

² Om Dalins "Den avundsjuke", se I. Carlsson, *Olof von Dalin. Samhällsdebattör, historiker, språkförnyare* (1997), s. 57.

³ Axel bör således ha bott i närheten av nuvarande Hantverkar- och Garvargatorna på Kungsholmen, eftersom Märten Triewald bebodde en tomt i kvarteret Murmästaren i detta område. Kring boningshuset anlades dennes på sin tid ryktbara trädgård (utdrag ur Axels skildring av besöket hos Triewald hos B. Hildebrand, *Kungliga Svenska Vetenskapsakademien*, 1939, s. 244, 285 ff.). I detta sammanhang kan nämnas att Triewald var den förste som införde silkesodling i Sverige.

Physiqven och Mechaniqven angår är aldeles Professor-mässig, och äfwen i flere deklar af Matheri applicata äger mycken Kunskap.

Ett ganska snyggt hus har han nyligen bygdt sig här ute på Kongsholmen, och där wid inrätt en täck trädgård. Han wiste mig där Mulbärs träd som han för sina Silkes matkars skuld planterat, och Mandelträd hwilka redan uthärdat en winter, och woro i godt stånd. Med mulbärs träen är at märkja at första wåhren som de sättjas, böra stammarne hållas täckte med halm, för saltorkans skuld, alt intil de grönskas, ty annars dö de af heten innan stammen blir wahn at draga saft från jorden. Fruktträden som han hade, woro merendehls alla af den så kallade dwergträds arten, men som desse giärna winna widlyftiga Kronor hade han at spara platsen, dem instängde emellan et dubbelt Espailler, af ansende som et halft hiul eller utbredt Solfiäder, hwarföre det ock på Fransyska kallas Evantait, som tienar at behålla trädet i en flat wäxt, samt at hielpa de swaga grenarna, bära den stora fruckt som gemenligen plägar wankas på denna arten af träd.

Ananas, en Americanisk fruckt af Kostbar art och som skal wara malköst smakelig, hade han här i knoppande blommor, och frodig wäxt.

Sina Silkes matkar som han nu för otta dagar sedan fådt utkläckta til stor myckenhet, wiste han mig. De woro til skapnaden som små kohl matkar, tiocka som en roghalm dock något tiockare wid hufwudet och grå där, men annars grönacktiga til färgen. De lågo uti dertil giorda papplådor tiogtahls och hundrad tahls, på mulbärs blad som wore under dem lagde och dem de begiärligt förtärde, äfwen matades somlige på försök med Sallat blad, och sades trifwas wäl därpå. Deras Excrementer lågo tiockt i lådorne, swart, fint och torrt som et fint Reffelkrut. Jag spar til en annan gång vidare beskrifning på den Cypres han har planterat och låtit stå ute öfwer wintern, äfwen Mirobalanes¹, med få ord sagdt många handa Curieusiteter såg jag hos denna artiga mannen med stort nöije och kom kl: 8 hem i min enslighet.

d. ° 8 förmiddagen war jag hos Gref Barks en stund, hwarest jag råkade Capitainen Baron Wrede, en fullkomligen beskiedelig ung man, hans tahl och meningar woro ganska goda, och wiste en god willja at tiena det oändeliga wäsendet, fastän alt ej war så fullkomligen grundat utan mera lysande än rent. Dock om med sådan kunskap och öfwerlygelse som han har följdt ock et så ödmuikt och godt hierta inför Gud, som jag tror denna

¹ Myrobalan. Frukt av det tropiska trädsläktet Terminalia Lin., i pluralis även om själva trädet (SAOB).

mannen har et rent och ädelt hierta inför menniskior, så kunde han med skiähl kallas lyckelig.

Gack in i dig sielf usling! Öfvertygelse har du alla dagar i ditt samwete, kundskap felas dig icke, kallelser får du. Hwad hindrar dig då at upoffra Gud i din ungdom, i stället för ostadighet, flycktighet, wällust, werlds kiärlek som äro dina Herskare. Har du et fullkomligen rent hierta för menniskior och et ährligt upsåt at ej tråda någon för när, så är du blott half och dock inför Gud odågelig efter ditt hierta är icke dannat så som han det hafwa will. Fladdrar du tankelöst med dina sinnen af och an, tar dagen som han kommer och låter löpan som han går, är wårdslös at märka, hastig och owarsam at döma, fåfängelig i tahl och onyttig för din nästa, så är du dubbelt olyckelig efter du dåger hwarken för Gud eller werlden. Fäst dina sinnen i wördnad för Gud i redlighet inför honom och i stadighet samt manligt upsåt och beflitande at tiena din nästa, så äst du Gudi täck och werlden nyttig.

Från Gref Barks gick jag til Baron Thegenschiöld och därifrån på Ridarhuset Kl: 11 där Plenum war.

Landtmarskalken förestälte at nu wore så sent så at Protocolleerne ej kunde justeras.

Listorne på Protokolls, Tull och Riddarhus Deputationen upbrötos och uplästes och hade jag den ähran at wara nämder som ledamot uti den första.

Justitie deputationen gjorde sin Ed.

Några ledamöter af Depuationerne bådo sig undan så som dess utan til öfwerflöd sysslesatte. Man hörde en och annan Proposition af ringa eller als intet wärde.

Omsider kom et Majoren Boyes memorial fram som war ganska wäl upsatt och af följande innehåld. Såsom en god upfostring wore grunden til Rikets wälfärd i framtiden och wår frihets och sällhets hoppes förnämsta stöd, så borde wi ock hwar och en i synnerhet och alla i gemen, wara högst angelägne om detta ärende, som wore ju så wiktigt som något annat af alla the wid Riksdagen kunde förekomma. Hans oförgripelige mening wore således at äfwen Riksens Ständer ther öfwer kunde sättja en Deputation hwilken med namn af Upfostrings deputation skulle företaga och genomgå, scholæ ordningarne och academiske Constitutionerne, samt them öfwerse och utarbета. Äfwen upgifwa sina tankar och förslag, uti alt thet som annars på något wis, til thetta angelägna wärkets befrämjande tiena kunde.

Thetta fick strax bifall at en slik deputation til sättjas skulle, och med then tillsats at samma deputation skulle efterse at the Publique Stipendia,

til inge andre än duglige och flitige Emnen blefwo utdehlte, äfwen at the af Privatis gifne Stipendiæ måtte efter testatoris wilja hädanåt warda disponerade. Underrättelser skulle deputationen få begiära af Consistoriernes Protocoller hwar annars the någon nödig kunskap winna kunde, och Instruction skulle the för sig sielfwa til Ständernes gillande, utkasta.

Medan thenna saken war före, hade nästan hwar man för sig något at tahla therom, om Snillwahl, om alfvarsamhet i Upfostringen, om Pedantiske studier, om flättja och fåfängelighet p. p. så at man skulle tro sig finna en mentor på hwar bänk, och med alt det ser man denna tiden wara mer fördärfwad än forna tider och upfostringen stå på swagare fötter än förr.

Upfostringswäret beror förnämligast hos fyrahanda slags folk, som i ungdomen liksom Regea våra sinnen och kunna förbättra eller förwägra dem den första och angelägnaste, äfwen den widlyftigaste omsorgen faller på föräldrarne, som emottaga de späda sinnen och äro i stånd at där intrycka de första böijelser, och liksom inplanta fröet til alla dygder och laster genom de grundsatser som man af dem först får, och merendehls hela sin lifs tid behåller. Därnäst faller man i läremästares hand, som emottaga hiertat med de intryck wi af föräldrarna insupit, och äro sysslesatte at upbruka snillet, hwarigenom grundsatserne, antingen de äro goda eller onda, blifwa styrkta och liksom i en ordentelig öfning satta.

Omgänges folk som man då imedlertid har, alt från den stund förnuffet börjar lefwa, och intil det blifwer rotfäst och stadgat i något wist, har mycken mackt at förbättra, förbyta, förwärra eller bortskiämma våra onda eller få goda böijelser. Om sider rätt i den tiden då wett och sinnelag begynner mäst wisa sig, och nalkas til den skapnad det en gång aldeles skall få, råka wi under förmäns och öfwerhets personers, eller de sämbre, under husbönders anförande och inseende. Måste altså den som will förbättra upfostrings wäret, wara omtänkt at se och bota fehlen som i alla fyra dessa omständigheter kunna yppa sig.

At se fehlen behöfs medelmåttigt klara ögon, och kunna äfwen de som sielf äro mest fehlaktige, wäl hos andra fast ej hos sig sielf se hwad som brister; men at finna bot, därtill hör stadighet och wisdom.

Tänka wi efter ändamålet af vår lefnad, så finna wi dess hufwudafsickt wara vår ewiga och timmeliga sällhet, hwarigenom Gud som den högsta, blir ährad och hans nådiga upsåt med menniskiornas skapelse fullbordat. Medlen til detta ändamåhls ärnående wisas oss i det yppersta Budet i Lagen som vår Herre Christus utmärkt, nemligen älska Gud af alt hierta och vår nästa såsom oss sielf, eller på mer menskligit sätt at tahla,

wi skola lefwa här i werlden som goda Christna, som förnuftiga menniskior, och som goda lemmar i det Borgerliga samhälde wi äro uti.

Det behöfs då intet, när detta är sagdt, at widlyftigt utföra upfostrings wärkets gjöremåhl och Syssla i gemen, och af denna allmänna grund sats följier i en naturlig ordning alla upfostringens grund reglor, när man thermed jämför menniskiornas inwärtas naturliga böijelser och utwärtas omständigheter.

Tillämpningen til hwar och en i synnerhet, skier ock lätteligen när thess förstånds, kropps och lyckas gåfwor öfwerwägas, och med et sundt begrep om Guds frucktan, förnuftig och Borgerlig lefnad jämkas.

Wi Erkienna då strax med wördnad den högstas nåd, som giordt ingen menniskia /:olyckeliga afwita uslingar undantagandes:/ så usel at han icke kan emottaga underwisning i alt det som Christendomen tilhör, åtminstone på enfaldigt sätt at begripa hufwudsaken, giöra bättring och tro Evangelium. Thenna dehlen af upfostran ålligger föräldrar läremästare och Präster. Theruti bör hiertat först och främst påarbetas, sedan thet ahl-männaste af kunskapen, utan möda, hunnit intryckas. At wörda Skaparen, älska Återlösaren, och lyda Tröstaren, Läraren och Helgaren; det lærer snart kunna wisas den aldra enfaldigaste at det är hans plickt. At se sig oförmögen af egna krafter til alt detta lærer egen eftertanka öfwertyga den om, som aldrig så litet blir förd på slika betractelser. Och at bedja lærer nöden, när man finner sitt eget intet och ser de nådiga löften at den som söker skal finna, them som klappa skal blifwa uplåtit och the som bedja skola få.

Är nu någor som för sin utwalde lefnads arts skuld, eller annars, finner hog, at gå längre in i the högre grader af thenna kunskap, han har wägen för sig. Bön, Betractelse, Försökelse, han har underwisning af Guds ord och många lärda och fromma mäns skrifter, och med flit och arbete winner han endtligen sammanhang och et omständeligare systema än annars hwar och en i gemen behöfwer.

Menniskia bör man wara och i följe där af förnuftig, innan man kan blifwa en rätt grundelig Christen. Där finner man då strax at et godt hierta och en ren hierna äro the twenne inwärtas hufwud stycken som höra til en menniskia som skal bli Gud och menniskiom nyttig. Utwärtas behöfwer man en sund kropp och nödigt lifs uppehälle. Förnuftet behöfwer då kiänna sina krafter at kunna bruka dem /:Logica:/ och fast eij alla betarfwa en så fullkommelig med alla sina konstord prydd Systeme i denna wetenskapen, så borde likwäl det wara allom bekandt, så mycket möjligit är, at giöra åtskilnad emellan tydeliga och rena samt otydelig humm och gissning, emedan af desse senare sällan fölgia riktiga slut, utan för-

nuftet liksom i en dimba bedrar sig, ja ofta famlar omkring i et tiocket mörker. De som hafwa wett och tid borde gå så långt med denna kunskap som giörligt är, och ju nogare man kiände sitt förstånds krafter ju bättre kunde de nyttjas, ju säkrare skulle deras wärkan wara.

Willjan eller hiertat blir godt genom goda grundsatser och god öfning. Grundsatserne få wi af förnuftet i den naturliga lagen och af Gud i hans ord; Genom föräldrar, lärare och förmän ta barn och enfaldigt folk sina grundsatser i sedoläran, af deras efterdöme och förmaningar. Och utöfningen af denna läran kommer an på god handledning, omwårdnad, aga, tuckt och ordning til des eftertanka och stadgat sinne infinna sig och giöra sitt, som blir det bästa.

Kroppens sundhet och skickelighet beror på dess näring, sättet at skiöta den ifrån början och all sin tid igenom, öfningar, läkedomar, när krankhet påkommer, och kunskap om alt hwad som kan skada eller gagna. Detta är läkiare konstens syssla med alla sina grenar, och borde den, hwad diet och öfning widkommer, wara mer allmän, så at hwar och en, efter möjligheten, kunde sielf förwara sig för siukdomar, om han då icke förstode at bota dem när de infalla. Wåra utwärtens omständigheter bero nu förtiden ganska mycket af de wilkor som wi stå uti i det Borgerliga samfund wi lefwom, och är således den mödan at förwärfwa sig näring och föda, aldeles tillämpandes efter vårt tilstånd i Republiken. I gemen äro likwäl dessa grundsatser, at kiänna de ämnen som wi behöfwa och bruka til vårt uppehälles nödtröft och skiähliga beqwämlighet, så at i följe däraf hwar å sin ort behöfwer sin afskilda dehl i Historia Naturali. Ju widare ens kunskap går däruti, ju mer kan man gagna sig och andra. Wäl kunna nyttja och betiena sig af de ämnen man kan äga, är den andra konsten, och bör hwar menniskia weta hus hålla med sit litsla eller myckla, så at han sielf, och nästan jämte honom, har nytta, och ingen ting missbrukas eller i oträngda måhl förspilles. Härtil hörer kunskap om alla handa slögder, samt nyttiga konster at föröka, förwara och förbättra hwarje handa ting som man behöfwer. Som man ock i sin bärgning och hus hållning behöfwer annat folks hielp och dienst bör man weta på hwad sätt man mot dem sig skal förhålla, och hwad man af dem efter pura naturliga lagen, utom de Borgerliga stadgar har at fordra. Slutligen är min Guds frucktan ofullkomlig och min hus hållning egennyttig samt mitt förstånds pund til en stor dehl ned gräfwit, om jag ock icke blir en nyttig ledamot uti det Samhälde som den högstas Wishet satt mig uti.

Bör altså ifrån ungdomen min hog wara at befordra det allmänna bästa, och all kiärlek wika för fäderneslandets Kiärlek. All egen ähra, all egen-

nyttja eftersättjas därföre, och denna Satsen bör med besynnerlig ifwer inplantas uti dem som i allmänna Embeten tiena skola.

Alla lemmar uti en Republik kunna och böra begripas under de tu namnen de närande och de tienande. Alla öfriga ledamöter kunna och böra med skiähl anses som onyttiga, odågeliga, straffwärdiga om de af lättja bli sysslelöse, och skadelige om de hafwa sådana sysslor som tiena til ingen nytta, eller ock aldeles fördärfwa goda seder.

Närande ledamöter kallar jag them som antingen med jordbruk eller nyttiga slögder, Bergwärk p. p. skaffa ömnighet i landet och upodla de ämnen som Naturen gifwit fliten i händer til menniskiornas tarfwor, beqwämlighet, nytta och lofliga nöjen. De tienande ledamöter, äro alla de, ifrån den högsta til den lägsta, som til landets försvar, Politie, den sparkas beskydd och den ondas näpst sig bruka låta. Dessa böra wara så få som giörligit är, men när nöd påtränger bör ingen sig thet undandraga. De böra upoffra alt, sin näring, beqwämlighet, helsa ja sielfwa lifwet när så omtränger til det allmänna bästa. De böra wara hedrade och wäl hållne för sin möda; men winning eller egenähra bör ej wara deras afsigt. Til dessa böra de ädlaste sinnen i friskaste kroppar utwäljas, som ock hafwa råd och ämne at giöra sig kunnige om alt det som länder til Regeringen.

Hushåld, handel och handtwärk, jordbruk och slögder är de förras giöremåhl, samt om de därmed förknippa kunskap om Rikets tillstånd i gemen, hafwa de ännu mera lius och drift at bidraga till det allmänna bästa. De senare böra förutan all denna Kunskap såsom grund til Republikens wälgång, äfwen wara underrättade i alla de stycken som höra til den dehl af Samhældets tienst som de ämnat sig til, och til den post de willja komma eller äro uti.

Grunden til alt detta måste man, om man will gå säkert, hämta i sielfwa naturen, och stödjä sin kunskap å ena sidan på förfarenhet, som är den högsta af all wetenskap, å andra sidan på sunda allmänna begrep, om Gud sielf, sin siäl och werlden. Hwilka grundbegrep pläga föreställas oss under namn af Metaphysica, eller hwar del för sig Ontologia, Theologia Naturalis, Pychologia, Anthropologia och Cosmologia. Fortgången lättas genom upmärksamhet uti arte Heuristica.

När man nu anser detta alt sammans, det snille, den kostnad, den tid som behöfwes til hwar och en Grad af thessa wetenskaper och öfningar, samt hwad snille, tid och medel hwar och en äger at använda, så lär det kunna dömas huru långt hwar och ens måhl sträcker sig. Therefter bör tå upfostran med et riktigt och redigt föresatt ändamål från början anställas och efter samma syfte lämpas. Med ett ord dessein suivi bör wara i detta angelägna wärk, om stycket ej skal bli ofullkomligt och halfgiordt. Det

är altså et icke ringa förseende at så många nöta bort sin tid med det som kallas Studera, utan at weta hwarföre, eller åtminstone utan at lyfta sin ögon högre op än blott at måtta efter et godt brödstycke, ware sig i andeligt eller werldsligt stånd. Därpå händer, at mången som af naturen warit danad til en god närande lem i Republiken, eller åtminstone til en nyttig skomakare eller skraddare, blir ett odågligt, tärande wattubi, som låds tiena, men hwarken har godt hierta, rent hufwud eller tillräckelig kunskap därtill. Borde altså första omsorgen hos Öfwerhet, föräldrar och läremästare wara at utransaka ungdomens sinnelag och skickelighet til de ting man dem ämnar. Grunden borde läggas i den satsen at alltid bättre är upfostra en god närande lem, än en medelmåttig tienare. De som hade särdeles godt snille, borde om deras hog och willkor så til sade, wändas til någon för det allmänna särdeles nyttig handtering, eller ock på alt sätt stödjas och hielpas til at giöra nytto i Riksens tjenst, upmuntras, öfwas, framdragas, hållas til arbete, försörjas skiehligen, och så wårdas at de hwarken omogne rycktes fram, och af för mycken lycka förblindades, eij heller blefwo nedertryckte, til dess de af ålder eller ledsnad blifwit slöge, oförmögne, eller åtminstone mindre skickelige til Riksens tjenst och gagn.

Hwad umgiänget giör hos ungt folk, ser man i denna tiden altför mycket, när fåfånga, prackt och yppighet, allmänt äro wedertagne, såsom nödwändigheter, måste ju den som af sunda eftertankar, eller en god upfostring blifwit bättre lärd, sättja denna dunkla glantzen på sig, om han eij will bli sedd öfwer axel och knapt bewärdigad med en åsyn, äfwen af dem, som stånd, ålder, wett och förfarenhet, tycks böra hafwa giordt klo-kare.

Det Publique upfostrings wärket, måste nödwändigt grunda sig på samme Reglor som det Private, fast man giärna måste tilstå at wid en Scholæ eller Academia 5. 6. ja 20 lärare eij hinna så noga pröfwa, bewaka och underwisa den myckenhet af ungdom som på slika ställen sammanstöter.

Men jag må en gång släppa denna tankan som ladt mig in i sådan widlyftighet.

Eftermiddagen. Hade jag besök af Baron Claes Lillje, en förständig stadig och skickelig ung karl om 28 el. 29 åhr. Wi tahlte om åtskilliga ting, och fölgdes äfwen ut, åt Stadshagen at spatsera.

Den fransöska alliancen¹ säges wara det som nu förnämligast uprör det knot som icke otydeligen hörs bland många af de här til Riksdagen för-

¹ Underhandlingar om en allians med Frankrike var på gång och i oktober slöts ett fördrag.

samlad, särdeles af Adelen. Hat och agg til Gref Horn är heller icke borta, och menar man icke utan grund at Anthonius är hufwudman för detta Bande. Den dumma Cornelius Brutus¹ will låta höra sig nämnas i werlden, därföre talar han dierft och menar at denna Riksdag ej kan slutas utan några stora hufwud springa. Den lilla Favonius ja sielfwa den trygga Cato hållas misstänkte för at wara af detta parti, hwartil mycket hielper afunden emellan de nya och gamla slägterna.

Min nöjsamma camerat skildes wid mig kl: 8 och jag blef i min enslighet den jag dock föga nyttjade.

d.° 9: Tredje Bönedagen. War jag i Kyrkian efter ordningen, och följde eftermiddagen min Far och min Swåger til Yttringe där jag till bragte

d.° 10. och 11. med äta, sofwa, spatsera och prata med min Syster och min Swåger. Söndags aftonen kl: 9 kom jag hem.

d.° 12 förmiddagen war jag åt staden hos Lissander, hos Baron Thegenschiölds och på Riddarhus torget. Till middagen war jag hos Gref Cronstedts men hörde och såg ingen ting af wärde. Fremmande woro en Major Strohkirch och en fröken Linnerhielm. Middags tiden war elden lös på Hötors sidan och brände up et par gårdar, men blef strax släckt.

Efter måltiden gjorde besök hos General Major Tegenschiölds änkefru, och därpå hos Bergsrådet Bergenstiernas fru; Sedan en tour i Kongs trädgården och endteligen hem.

En som med straffpredikningar eller åtminstone med sedolärer har underwist andra, och mången funnit sig stuken på bölden af hans starka sanningar, har swårt före at giöra några wändningar wid hofwet utan at blifwa hedrad med det namnet Slinker, dehls af dem som afundas på honom, dehls af dem som med en Catonisk alfvarsamhet anse all ting.

d.° 13: War jag merendels hela förmiddagen hemma, sysslesatt med Clarera min Journal. Eftermiddagen likaså.

d.° 14: War Plenum på Riddarhuset de andra Ståndens swar på den Adelen förehafde angelägne frågan om tiensternes besättjande inkom i dag genom de Extracta Protocolli. Prästerne höllo före at 1.° Riks Råds embeten nu strax kunde besättjas, eller förslag därtil giöras likmätigt Regerings formen som sätter förslaget i Ständernes eget skiön. Men 2.° de andra ledige Embeten kunde blifwa besatta när Kongl: M^t funne lägiligt och 3.° kunde det remitteras til Justitiæ deputation at i detta måhl upställa en Regel för framtiden.

¹ Magnus Julius De la Gardie.

Borgerskapet hölt rådeligit wara, at 1.º Råds Embeten ej för än närmare mot slutet af Riksdagen blefwo besatte, så wida som ingen skada följde theraf at the blefwo ledige, utan man twert emot hade then nyttan, at the Herrar som skulle tagas från våra Riksdags ärender och sättjas i Rådet, kunde blifwa qwar wid sysslorne nu samt lätta och stödja de Allmänna Rådslagen medelst sitt mogna biträde, och sedermera i Rådet så mycket bättre wara i stånd, at bibehålla och förklara Ständernes slut och föreställningar hwilka wid thenna riksdagen kunna giöras, som the sielfwa warit tilstädes tå när sakerne warit före på Riksens Ständer. I thet 2^{dra}. och 3^{die}. Måhlet gjorde the ett med Prästerskapet. Bondeståndets tanka war til alla dehlar ense med Borgareståndets mening.

Denna Proposition som Adelen så högt åstundat framgång uti blef således afslagen och märktes wäl hågen hos många stark nog at med någon förewändning sökja upwäcka then igen, men theremot hördes ock at negotiation å andra sidan måste hafwa warit nog kraftig efter i stället för tiugu eller trettjo röster som förr bullrat mot woro nu wäl halfwa Riddarhuset ense med de andra tre Stånden.

Major Boye framkom med et annat memorial af ej mindre wärde än thet han i förra Pleno anmält, nemligen om våra Lagars och förordningars wärkställighet. Lyckligt är thet land, skrifwer han, som har goda lagar, och helsosamma förordningar; men när samma nyttiga Ordningar så snart the blifwit några dagar gamla, föraktas och Eluderas, samt ej med wederbörlig drift bibehållas, är samma Rike med all sin goda lag i närmaste grad til uselhet. Ej olik en siuk som fådt the härligaste och wisaste föreskrifter til sin ofelbara bot, men antingen ej kan eller will, icke heller af någon annan tilhållas och upmuntras at nyttja dem, måste ju omsider i sitt älande förgås, när then naturliga styrkan, ej längre kan emotstå siukdomens förgiftiga wärkan. Tillämpningen gör Major Boye ganska tydelig men därhos nästan mer än nödigt war, försiktig, och hemställer Riksens Ständer antingen the genom en särdeles Deputation willja låta föreslå sig medel at bringa våra goda lagar i säkrare wärkställighet, eller, ock om thet skal hemskiuatas Justitiæ deputation. Det allena beder han på det högsta at detta angelägna ärende icke nu som wid sista Riksdag skiedde, må på långbänken uppskiutas, och som härtill skiedt blifwa ogjordt.

Ingen war som icke åtminstone til anseendet biföll en så nödig och skiähhlig påminnelse fastän kanskje mången i hemlighet gladdes af det hopp at denna offentliga klagan skulle förmodeligen ej uträtta mer, än de enskylte, som hwar ock en rättsint i enrum och äfwen nu i detta samqwäm i tysthet förde, öfwer våra wanmäktiga lagar. Slutet blef at Boyes memo-

rial skulle gå til de andra Ständerne, med påskrift at Ridderskapet och Adelen gärna såge det saken blefwo hemskuten til Just: Dep: och samma Dep: finge befallning at den med det aldra första afgjöra.

d.° 15. War Protocolls Deputationen första gången tilsammans på Ridarhus sahlen. Namnen på dess ledamöter bifogas här. Wi afhörde wår Instruction och wår Ed, samt gjorde Adelen sin fördehlning i fyra utskott.

d.° 16: och 17. Mins jag intet utaf efter jag nu kommit så långt efter i min Journal, ty det är i dag d.° 26.

d.° 18. Under Högmässan war jag hemma. Til middagen hos Langenbergs här uppe på Kongsholmen. Fahlu Bergslags och Stads härwarande fullmäktig, Borgmästaren Salenius, tillika med Räntmästaren Gahn, tracterade i dag på Bergslagens bekostnad, och woro här. 1 Landtmarskalken Gref Tessin, 2 Gref Piper, 3 Gref Leijonhufwud, 4 min Far, 5 v: Amir: Anckarcrone, 6 Kammar Rådet von Groot, 7 Krigs Rådet von Seth, 8 Assessor Benzelstierna, 9 Assessor Wallerius, 10 min person, 11 Rådman Schening, 12 Borgmästar Liungqvist, 13 Rådman Torpadius och ännu et par Borgmästare som jag inte kiände. Jämte ömning wälfägnad, wankades här mycket tahl, och somt af wärde som jag beklagar at jag nu intet mins.

Et nymäre¹ wiste assessor Benzelstierna², nemligen en stuff från det wid Clewa³ Kopparwärc upfundne guldstreket. Det war en swart qwartsblandad hornsteen⁴, på åtskillige ställen isprängd med kiesgnistror⁵. Häruti såg man på et ställe ett stycke gedigen guld af en liten erts storlek, och annars syntes i stenen mykket angeflagen guld i små puncter eller lameller, samt långa och smahla strimor.

Landtmarskalken berättade at han hade en groda, som förledet åhr blifwit lefwandes funnen mit uti et stycke Gotlands sten, och man kommit at finna, efter stenen, som war tillämnad til en fönster corniche at sändas til Slots bygnaden, war sprucken, och man således slog på sprickan at försökja om den wille hålla. Från detta sälskap gick jag til Kongs trögården och besåg där en stund de dansande.

¹ Nyhet.

² Lars Benzelstierna blev 1727 direktör öwer Hellefors silververk och förordade i tidens merkantilistiska anda statsunderstöd för upptagandet av nya gruvfyndigheter.

³ Klewa i Jönköpings län.

⁴ Stenart av silikaterna.

⁵ Kiesgnista, i bergart insprängt kiskorn.

d.° 19 och 20 och 21 och 22. Kan jag nu så långt efter intet hinna minnas något af, och skyndar mig allenast at hinna på mig i min Journal.

Så mycket mins jag at om måndagen war Protocolls Deputationen till sammans, då utskotten dehlte sig emellan arbetet. Sedan kom 3^{die} utskottet om Tisdagen til sammans då man ej handt mer än raisonera om methoden til Protocollernes igenomläsande. Om Onsdagen hades samma sak före i Deputations pleno.

d.° 23 förmiddagen war jag i Deputation. Efter måltiden skref något åt min Far och sedan gick til Syster och Swåger med hwilka jag följde på landet til Yttringe.

d.° 24. Midsommars dagen, tillbragtes half med sofwa och äta, och den andra hälften med spatsera i grön gräset med några jungfrur, som kommo dit ut at besökja en deras släcktinge. Man har wäl ej särdeles förmon, heder eller nytta af de sällskap där man sielf är den förnämsta; men det ersättjas genom det nöje man har af friheten i slikt lag.

d.° 25. Tillbragte jag förmiddagen i Kyrkjan och eftermiddagen på samma sätt som i går. Mot aftonen wille jag hem åt staden, men blef förhindrad af rägn.

d.° 26 kunde jag förmiddagen för rägnis skuld intet komma på hemresan, utan roade mig med läsa i Telemaqve¹. Det är en förtreffelig bok, som på et präktigt och därjemte liufigit wis, föreställer alla de förnämsta Regerings Reglorne och upfostrings Reglor, som med och af en boren furste böra i ackt tagas, så at denna skallde digt med rätta förtienar heta en Kongabok.

Emot aftonen gick jag omsider från Yttringe, och war knapt kommen i staden förän jag gick i Kongs trågården, där jag råkade Grefwarne Bark och fendrik Zöge. När jag wille gå hem mötte mig Baronerne Bonde och Ribbing, med dem jag måste giöra ännu en wandring i Kongs trågården innan jag slapp hem til sängs.

d.° 27. Förmiddagen rägnade gräseligen, jag hade besök af Baron Hans Rålamb, och gick omsider mot middagen til staden til Riddarhuset, därest nu war plenum. Jag nämner intet därom, efter jag ej warit där från början, icke heller nu drögde lång stund på det stället.

Imedertid berättades mig af min Swåger, at Justitiæ deputationen gifwit in sitt betänkande i dag angående Kyrkio ordningen, som blifwit gil-

¹ *Aventures de Télémaque* (1699) av Fénelon.

lat, nemligen at den på denna Riksdagen ej skulle öfwerses, utan sändas tillräckeliga Exemplar däraf kring alla lands orter, så at hwem som funne något at påminna kunde til nästa Riksdag insända sina anmärkingar. Imedlertid fant Deputation nödigt at Plicktepallen, såsom onyttig och skadelig skulle nu strax afskaffas. Extract: Prot: härom gick til de andra Ständer.

Eftermiddagen war Protocolls deputation tilhopa til kl: 7 jag gick kl: 6 och sökte Gr: Ulric Bark, samt gick med honom länge på Ridarhus torget, länge uti Kongs Trägården och gräseligen länge på Normalms torg.

d.° 28. För och eftermiddagen i Deputation, om aftonen på Concerten och i Kongs trägården. Jag hörde Historier och snackade med Lindamor.

Han har i barndomen mycket wistats uti et wisst förnämt hus, och med en af döttrarne, L'Innocente upprättat en förtrolig wänskap, så at han nästan warit kiär åt henne, och äfwen hon å sin sida haft mycken ömhet för honom. En resa som L'Innocente måste giöra med sina föräldrar skilde dem åt, och Lindamor fick imedlertid så många andra tidfördrif at något fastare intryck än det han hade af L'Innocente wäl kunnat förswinna. Hans hierta swäfwade omkring och bugade ömsom för fem eller sex nya öfwermackter som rådde hwar sin dag, eller längst hwar sin weka därinne, och imedlertid tänkte han kanskje mer på alt annat än den lilla Innocente. Tiden lopp förbi, hon blef stor, och om hennes hierta imedlertid warit tomt eller alltid behållit någon hemlig känsla af Lindamor, det säger intet Sagan. Omsider kom hon tillbakas förökt til kroppen, men man frucktar at själen ej haft lika tillwäxt. Lindamor gaf föga aktning på henne, och man kunde därföre ej med skähl lasta honom ty den stackars Innocente hade ej något särdeles på sig som syntes förtiena upmärksamhet; men hwad hennes ögon ej kunde wärka, och hon sielf ej kunde säga, det skulle bref giöra. Lindamor fick et på halfbruten vers genom hennes bror, hwilket sade så mycket at en död hade kunnat wäckas til upmärksamhet. Nästa gången han fick se henne använde han all sin flit at uptäcka någon behagelighet hos henne, som hade kunnat röra hans hierta til kiärlek så wäl som hennes bref rördt hans sinne til tacksamhet; men han måste sucka af harm at i ansigte, åthäfwor och ord, fans ingen behagelighet hos en person som han giärna wille älska efter hon skrifteligen betygat at hon älskade honom. Hans mun måste då tacka, och tahla om kiärlek, fastän hiertat kiände intet af den böijelsen, men hon twert emot kunde intet tahla, fastän kanskje sinnet war uprördt.

Detta war en ny plåga för den lustiga Lindamor, som fant ingen ting olägligare, än tahla om kiärlek med en måhl lös person, som endast genom tredje hand sände honom de aldra förbindhligaste wänskaps tecken på papper, och i miugg tryckte hans hand när han någon gång ledde henne eller förde henne i dans.

En god wän hade han, den han yppade sitt hierta före, och ibland med skratt, ibland med en bekymrad upsyn förtälde sina äfwentyr. Hwad skal jag giöra sade han, hon berättar med fulla bokstäfwer skrifteligen at hon älskar mig, hon trycker min hand, hon är giärna i mitt sällskap p. p. Men när jag tahlar til henne kan hon intet mer swara än rådna och siucka, och för öfrigt tror jag alla de som kiänna henne weta hennes hiertelag för mig bättre än jag. En dum bror har hon som går in i alla hennes hemligheter, hennes Syster äfwenså, och en hop illsnidiga flickor, hennes kamrater, weta ock redan at bry henne, och se med en eftertänksam upsyn på min person.

Hans wän måste le åt detta löjliga sällskapet, men kunde intet gie honom annat råd, än antingen hålla sig stilla i et höfligt och wänligt umgänge med henne, eller ock så mycket möjijeligt wore på höfligt sätt undwika hennes sällskap, och för öfrigt skicka sig alt som tiden och tilfället medgofwe.

Mera af denna sagan följer en annan gång.

d.° 29 Petri Pauli dag. Förmiddagen hemma, läste lettres sur les anglois sur les francois et sur les voyages¹. Eftermiddagen war hos Adelcrantztes en stund, gick sedan hem och råkade på wägen Brow: och hans fru. Spatserade ut til Rålamb's hof, där jag råkade assessor Poraths fru med några fruntimmer och sedan jag wille gå hem fant wår kyrkioherdes döttrar dem. Jag gjorde sällskap hemåt och åt där aftonmåltid.

d.° 30. War jag både för och eftermiddagen i deputation, därest fortsattes med Kammar Collegii Protocollers läsande. Middagen åt jag hos Grefwe Barks.

¹ B éat Louis Muralt, *Lettre sur les anglois et les françois, et sur les voiaages* (1727).

Julius

d.º 1. Jag gjorde et litet besök hos Öfwerste Didron. Gick sedan in plenum på Riddarhuset.

Et Extractum Protocolli förekom från Borgerskapet angående de handlande, som beklagat sig at de genom den alla Cattuner ålagda nya pålagan à 25 procent, ganska mycket komma at lida, eftersom många af dem innan förordningen utkom, redan inskrifwit stora myckenheter af Cattun som just anländt i packhusen, något efter förordningens publication, så at på det sättet denna wahran, som för dem råkade under et så drygt onus, det de ej kunnat förutse, blifwer dem til last och mången aldeles til undergång och förderf, hwarföre de begiära, at denna förordning måtte til sin wärkan hwila til den blefwe närmare öfwersedd. Härom täflades en stund men omsider, efter man berättade at saken wore af Commercie Collegium hos Hans M^t anmält, hwarföre man wille afbida thess nådige utlåelse; men at uphäfwa förordningen ansågs för skadeligt.

Jag mins intet mer af denna dagen, ty åter nu är jag på efterkellken med min dagabok.

d.º 2. Jungfru Marie Besökelse dag. Kl: 6 steg jag up klädde mig och wandrade til Öfwerste Didron, drack The med honom, och for sedan kl: 9 med honom til Carlberg. Han förde mig in uti et wäl putsat rum, där wi med 15 eller 20 andra stode och lurade på en dör, som war til höger i rummet, dädan man omsider efter en timas wäntan såg Konungen utkomma. Han hade en grå klädning på sig, sådan som han gemenligen alltid plägar bära, en gräseligen widloftig peruk prydde hans stora hufwud, och för öfrigit gaf jag mera ackt på hans ansigte och egen skapnad än på hans drägt. Icke wet jag om han war wid godt lynne i dag, men glad såg han intet ut.

Så snart dören öppnades blef i hast af alla i förmaket warande en gräselig rörelse, efter hwar och en liksom efter Commendo steg några steg til bakas, och det sista tempo bestod i en diup bock, hwarpå hwar och en liksom fastspikad stod raker på sin ort.

Efter denna allmänneliga bockning följde en stor hop, besynnerliga af en och annan som Konungen kiände och helsade på, samt tahlte några ord med. Öfwerste Didron steg fram och hwiskade Herrn några ord i örat, hwarpå i hast blef en ren wäg til min okiända person den man gaf rum at med en diup bockning träda fram för Konungen. Han nickade nådeligen och sade några ord som jag intet hörde, då jag steg ännu närmare, och blef på tyska tillfrågad om jag wore i någon deputation. Jag swarade därpå at man satt mig i Protocols deputation, och stod därpå et ögnableck stilla,

då jag omsider med en ny krökelse steg til bakas i troppen igen. Konungen blef en liten stund kvar i förmaket då ock en Borgmästare eller Rådman /:hwad det war för en må Himmelen weta:/ framfördes af Kammarherrn Mannerström. Denne gjorde et ganska Borgerligit tahl på god swenska, med många nedböijelser, som fuller kunde höras men ej förstås särdeles af Konungen, som däremot sände någon tyska af sin Majestätliga mun, det jag tror Borgaren war rätt så klok på som Konungen på hans widlöftiga Swenska helsning.

När Konungen gådt ur förmaket in til drottningen, stormade hela driften ut som de warit förföljde af fienden. Jag skyndade mig rät så bekymmersamt som de andra och kom med några af dem in i drottningens förmak. Det war et litet snyggt gallrie, som hade sin utsigt på en wacker par terre, och war beprydt med en hop Regerande Herrars bilder, samt alla Romerska keijsarens bilder i form af medailler målade på Taffelwärket. Några toma pelare fötter /:pedestaux:/ woro anbragte längs efter wäggarne, och med gyllenläders bolster försedde til förmaks pelarnes tjenst. Här kommo tre sycken hoffröknar och blefwo ståendes i förmaket, och omsider hofmästerinnan med två sina döttrar dem hon lemnade hos de andra fruntimren, och gick sielf in til drottningen. Jag märkte at min ej förr på detta stället sedde person blef nämnd i alla wrår, och snackade hwar efter sin art till dess drottningen omsider kom ut. När hon nalkades det rummet som jag stod på anmälte mig Kammarhern Ehrencreutz så at jag fick gå fram, göra min reverence och swara på två eller tre frågor som hon gjorde, om jag wore i Kantzliet, om min Fahr mådde wäl p. p. Den nådiga drottningen gick ifrån mig med en mild mine och strax in i Kiörkjan, beledsagad af hofmästerinnan och fröknarne. Cavailleurs troppen följde jag i kyrkjan och hörde Öfwerhofpredikanten Stiernmans tankar om Gudstienst. Kortheten war rätt så behagelig för mig som för den aldra grannaste hofbuss, men om sielfwa predikan eller saken som före drogs tror jag meningarne warit nog särskilte.

Efter Gudstiensten församlades hela skaran i Konungens förmak, där herren gick omkring en liten stund samt sedan in i sin kammare. En och annan böd han sielf bli qwar til middagen, och någre af de förnämste närwarande bödos af Kammarherren, som hade wackten, at spisa wid Konungens bord. Anrättnings bod slogs på et par pukor nedre wid siön, och man såg strax en hop sysslesatte bordsvenner löpa omkring med servieter i hand. Bordet dukades i en sahl bredewid drottningens förmak, och omsider kom en gammal hofmästare med en hopwiken serviet som sitt Embets gewär i handen framför en tropp pager och Lacqvajer, som par om par kommo stigandes med 16 el: 18 warma fat med stora tenklockor öf-

wer. De stälte sina bördor ifrån sig på et bord, som til then ändan stod dukat i förmaket framför salen, och wände om at hemta en ny dragt¹, som bestod af en oändelig hop Salater och Confecturer på piramider af glas och silfwer.

Jag hade wäl haft lust och äfwen fådt lof at se bordsederne i detta höga laget, men efter ingen annan hade samma förwett, stillade jag mitt med den tankan at de Kongl: äta som annat folk och kanskie obeqwämare, efter det går med mer bång och omständigheter.

Medan de Kongl: åto gick jag med de andra Cavallerer och spatserade i trädgården, omsider kom ock hoffruntimrets och vår tid at äta, som skiedde utan krus icke öfwerflödigt, dock så at ingen ting fehltes. Man hant intet bli sömning efter måltiden förän det bar i kyrkjan igen. Mag: Norman gjorde en wacker predikan, och efter dess slut drögde jag icke längre på Carlberg, än til dess jag fådt wisshet om at Öfwerste Didron war bortfaren, då jag i hans wagn, den han warit så höflig och lemnat mig qwar for til staden.

At råka Gr: Ulric Bark for jag i Kongsträdgården och blef där til klockan 9 sysslesatt med dansa och spatsera då jag endteligen begaf mig hem.

Det wackraste af alt det jag sedt i dag, war en liten gosse om 10 el: 12 år wid namn Strömfelt framl: Riks Rådet Gref Strömfelts son. Menlös-het och qwickhet prydde detta fagra barnet med en makalös behagelighet. Jag önskar at hans siäl må bli så förnuftig och dygdig som hans lilla kropp är täck, så gör han säkert nog sig och många andra lyckliga med tiden.

Annars har jag sedt eller åtminstone inbillat mig se hwaruti artigheten wid hofwet består. Ett gladt och säkert ansigte är det första, som gör godt, därtil hör at man bör wara wiss om at alt hwad man gör förtienar bifall. Den så kallade timidité eller warsamhet dåger intet för den som där will bli ansedd, ögonen måste man där alltid mäst wända på sin egen person, och alltid anse densamma på sin behageligaste sida. Skiämta och le i rättan tid måste man kunna; om det man säger är egna påfund eller något efterapat efter andra, därpå kommer det intet an. Höflig måste man wara och wisa en leende och smygande upsyn, fastän därjemte skulle lysa et litet föräckt för en obekant som man talar med, det skadar intet p. p. p.

Corporalen af drabanterne Baron Wachtmeister, en lättlynt qwick och belefwad man, wiste mig mycken höflighet, jag skal komma det ihog så länge jag lefwer. Ingen ting smakar bättre än finna et öpet och höfligt wäsende hos en obekandt.

¹ Uppsättning.

Hofskålarne *was wir lieben und uns wieder liebt*, och *ich denk mirs*¹, lärde jag ock i dag. Tänk huru mycket jag vunnit.

En wiss man behagade mig intet, jag wille önska at han tyckte så mycket om mig som jag tycker litet om honom.

Den som har tycke för frihet lär ej giöra sitt hufwud wärk af at wara hofman. Jag skulle önska at se et par af de gamla Lacedæmonier² wid vårt hof och höra dem tahlas wid därom, sedan. Jag gissar wid pass hwad deras omdöme wore.

d.° 3. Förmiddagen och eftermiddagen war jag i deputationen, men med föga upmärksamhet. Morgonstunden war jag hos Öfwerste Wrede och äfwen hos Öfwerste Didron at tacka honom för i går.

d.° 4. Ulricas dag³ satte alla wagnar i Stockholm i rörelse, upfylte dem med styfkiortlar, peruqver och pudrade hår, och förde dem ut til Carlberg. Gud wet huru alla då önskat vår milda Ulrica lycka på sin dag. Jag fick ingen ting se af denna swärmande rörelsen, efter jag följde Kammarherren Gref Nils Bark til Bergshammar, där wi roade oss mäst på två man hand hela dagen. Grefwinnan Eva Bark war ock där ute och fägnade oss til middag och afton med två de snyggaste och smakligaste måltider jag wet mig på lång tid warit wid; men min goda resekamerats tahl och några piecer utur bibliotheqve de Campagne⁴ som wi läste tilhopa roade mig mäst. Kl: 11 kom jag til staden och tog så wida dehl af Carlbergs färden at jag såg alla gator fulla med folk och siön nästan täckt med båtar som kommo därifrån. Jag gick för denna orsakens skuld länge och dref omkring, tils jag kl: 1 endteligen begaf mig hem til sängs.

d.° 5: War plenum på Riddarhuset, men jag blef hemma och hwilade mig med läsa i Plutarchus. Eftermiddagen i Deputation.

d.° 6. 7. och 8. Mins jag nu så långt efter ingen ting af än at Lördags förmiddagen war plenum, där jag mot slutet war til städs.

d.° 9. Förmiddagen i Kongs holms Kyrkjan, eftermiddagen war en stund hos Kyrkioherden och sedan i Orengeriet i Kongs trögården och dansade.

¹ Om dessa skålar ur politisk synvinkel, se Carlsson 1966, s. 38 not 14.

² Spartaner.

³ Det var tradition att fira kungens och drottningens namnsdagar den 18 respektive den 4 juli på Karlberg. Se Roger de Robelin, "Karlberg under frihetstiden 1719–1766" i *Karlberg, slott och skola*, 2 (1992), s. 152 f. och s. 163 ff. Här ges utdrag av delar ur dagboken där dessa händelser skildras.

⁴ *Bibliothèque de campagne ou amusemens de l'esprit et du coeur* (nouv. edit., 1766).

d.° 10. och 11. Ordenteligen i deputation.

d.° 12. På Riddarhuset där man grälade alt tils klockan 2 om Riddarhusordningen och sättet til Adelige Riksdags fullmackter. Jag beklagar intet at jag glömt det, ty många kloka ord föllo i dag. Det artigaste war en Landtmarskalkens utlåtelse, *jag beklagar at man skal giöra en ordning under så mycken oordning.*

d.° 13 och 14. Efter min wanliga lefnads art tillbragtes ock dessa dagar i deputation och aftonstunden i Kongs trädgården.

d.° 15. War åter Plenum och grälades om ett från Protocolls deputation inkommit betänkande öfwer följande sak.

En finsk Adelsman wid namn Hästsko af god och gammal ätt, har först stådt som Rotmästare wid Lif sqvadron, och, då den samma blef indragen och förwandlat i drabante corps, har han i fem månaders tid giordtienst och niutit lön som drabant, hwarpå han af då warande General Lieutenanten af drabanterne, nu Præsidenten i Krigs Collegio Baron Gierta, får afskied såsom Rotmästare af Lifsqvadron efter han försetdt sig, därmed at han begiärt någon lång permission at fara til Finland at se efter sin ägen-dom, och han genom denna begiäran äfwen skaffat sig den lyckan at få en hel hop owett af Corporalen Öfwerste Stiernrose.

På 1723 åhrs Riksdag beklagade han sig öfwer det honom olagligen gifne afskied och Öfwerste Stiernroses' swåra tilltahl. Saken blef anhängig i General Krigs Rätten och Hästsko for til Finland. Å. 1727. Kommer Hästsko igen, och huru han då tahlte med General Hierta, får han af honom et Permissions Pass til Finland, såsom wärkligen i tjenst stående drabant, hwilket Pass säges honom wara gifwit såsom en hemlig Grace af bemälte General at därmed skaffa sig ett godt gifte som han hade i wärket. Emedlertid waknar rättegången, och Hästsko påstod at han olagligen fådt afskied, efter han det hwarken begiärt eller blifwit på något wis dömd ifrån sin tjenst; dessutan protesterar han emot sielfwa afskiedet, efter honom däruti tillägges en Caractere som qwartermästare wid Lifsqvadron, där han dock sist giordtienst som drabant, och efter han däruti eij får det prædicat af ädel och wälbördig som dock Hans M^t: Sielf och alla Collegier i Publiqve acter plägar tilläggia adelsmän. General Hierta däremot påstod at han fådt afskied med rätta, efter han 1° det sielf begiärt och 2°. Generalen åhr 1722 wid drabantemönstringen haft Kongl: M^{ts}. munteliga ordres at afskieda de från Lifsqvadron tilkomne fri Ryttare enär någon annan skickelig officerare til Kongl: M^{ts}: drabante Corps sig anmälte. Äfwen beropar han sig på en af Hennes M^t: drottningen åhr 1719

utfärdad skriftelig Resolution, at fri Rytterne af Lifsqvadron som ej wore af adel kunde efter hand förafskedas när någre andre tjenstlöse officerare och adelsmän sig til drabanter anmälte.

At Hästsko begiärdt afskied bewiser Gierta med Auditeurens wid drabanterne Assessor Halléns witnes måhl; men Hästsko sökte giäfwä honom som inhabilt witne efter han stode under Generalens hand och sielf skrifwit afskiedet däruti Hästsko påbördas at han det begiärdt. Imedlertid resolverade General Krigs och Leuterations Rätten, myndigt *NB*: 1 at Hallén skulle få witna. Hästsko påstod at et witne wore halft skiähl det han med sielf sins Ede kunde Kullslå, och itererade detta påstående flere gånger men fick *NB* 2 Intet swar därpå, utan fast han yrkade at han efter Kongl: resolutionen af åhr 1719 bordt såsom officerare och Adelsman, och den där tjenst giordt och löhn niutit, wid drabanterne bibehållas, eller ock lagligen från tjensten sättjas om han något så swårt förbrutit dömer *NB*: 3 den milda Rätten at han med skiähl fådt afskied, samt General Gierta och Öfwerste Stiernrose fria för alt tilltahl. Härpå skulle han nu stå General Gierta och Öfwerste Stiernrose, samt Krigs fiscalen Lang ex officio, til swars för de anstötelige klagomåhl han under rättegången fört mot sine förmän, hwarpå följde at han *NB Compensatis ex pensio* skulle mista lifwet. Han gick supplicando till Konungen och begiärte förskoning, och fant Hans M^t: skiähligt at confirmera Krigs Rättens dom, hwad afskiedet angick, men i reconventions måhlet fant Konungen rättwist at alfwarligen föreställa Krigs Rätten sin förseelse i det de efter Krigsarticlarne dömt Hästsko til döden, där han dock efter afskiedets Datum ej mera stod under Giertas och Stiernroses commendo, och altså ej mer kunde förbryta sig mot krigsarticlarne och subordinationslagen, utan skulle Krigs Rätten å nyå uptaga denna reconventions sak och den efter allmän lag afdömma.

Detta alt har Protocolls deputationen utur General Krigs och Leuterations Rättens protocoll förnummit, och förundrat sig öfwer. 1.° Giertas despotiska afskieds gifwande 2. Halléns wittnesmåhl. 3. General Krigs Rättens dom om afskiedet 4. Krigsfiscalens Klagomåhl de casa subordinatione 5. General Auditeurens försummelse eller illwillja som ej påminte något mot den underliga dödsdomen samt 6.° därföre nu i anledning af Instructions 2 och 7 § hemstält, hwad utwäg man will taga at skaffa Hästsko rätt för sitt undergångna lidande, samt ransaka huruwiða Förman, Krigs Rätt, General Auditeur och Krigs Fiscal, härwid rätt brukat eller missbrukat sit Embete.

Man [I marginalen står: Ehrenpreutz, Didron och flere] wille wäl påstå at Protocolls deputationen förgådt sig däri at de ej hördt wederbörandes

förklaring innan man refererat saken til plena, men vår Instuitions 2 och 7 § stoppade dem munnen till och twang hela plenum at på landtmarsk: frågan tillstå det Deputation giordt sin skyldighet. Hwarpå man började gräla om sättet huru denne sak af Ständerne skulle antagas, och blef så beslutit, at Justitiæ deputationen /:efter denne sak warit före i Rådet:/ skulle den med Råds protocollerne jämföra och gifwa sitt betänkande härom.

Innan slut blef i saken måste jag följa min Far til assessor Kalmeter. Där woro, Landshöfdingen i Gefle Gref Carl Bielke, Assessor von Hofsten, Kyrkioherden Aurivillius, Härads höfdingen Grefsmöl och en hop Borgmästare samt en präst från Torneå eller Piteå och Kammereraren Schultze. Man blef hwad mun och mage angick präcktigt fägnad, men tahl af värde wankades intet stort. Efter måltiden drögde man ej länge qwar, och jag slöt min dag på wanliga wiset, nemligen med en spatser gång i Kongs trädgården.

Ett besök af Celadon oroade mig om aftonen, han berättade mig at han fådt en ny och särdeles orsak at wara sorgsen efter han tappat en faveur som han fådt af Doris, och som härtills warit hans största nöije; han kunde intet fyllest beskrifwa huru detta oroade honom och därjemte plågades han af den tankan at Doris torde nu alldeles hafwa glömt honom, efter han på så lång tid intet skrifwit henne till. Det kom honom altför plågsamt före at tänka det han skulle förlora hennes wänskap, och ehuru jag sökte at trösta honom, fick jag likwäl halfwa natten höra och oroas af hans klagan.

d.° 16. För och eftermiddagen war jag mäst hemma och läste i Plutarchus, samt mot aftonen gjorde et besök hos Grefwinnan Eva Bark, Öfwerste Lieutenanten Modées Enkiefu, hwars förstånd och sunda tankar jag med makalöst nöije och mycken wördnad måste anse. I Kongs trädgården war jag ock en stund och såg på de dansande, men fant ingen ting som bättre förtiente upmärksamhet än den täcka Dioné. Lindamor har gräseligen warit fast i hennes snaror, men nu skryter han af frihet. När jag ser på hennes fägring, och kommer ihog hans eldfängda sinne, samt de beröm han wid alla tillfällen gier henne, så tänker jag hwad jag will om hans frihet: man bedrar sig ofta sielf och tror sig äga det man längesedan mist.

d.° 17. För och eftermiddagen war jag i Deputation. Jag har af Cam: Coll Protocoll funnit, at i Dannemark brukas et slags gräs som kallas margräs, hwarigenom man förekommer den obeqwäma flygsanden som där, äfwen så wäl som i Skåne, ofta drifs omkring af wädret och öfwerhöljer de fruktbaraste fält som en wattu flod, så at de sedermera förwandlas til en

öde sandhed. Detta gräs sås på sanden och lär utan twifwel hafwa en widlyftig rot af trasliga refwor som binda den flycktiga qwellen.¹

Swenska ministern Skutenhielm i Kiöpenhamn har til Kantzliet ingifwit en berättelse om detta margräs, och är den för Skånes skuld med Cammar Collegio communicerad, samt sedan har Cammar Collegium utsändt auscultanten Palmcreutz at giöra sig vidare kunnig härom.

d.º 18. War en högtid, efter den bär vår Konungs Friderici namn. Kl: 9 följde jag min far til Carlberg, och hade knapt kommit in på Borggården, för än Gref Adam Horn ropade mig in i sitt herberge där Gref Sperling och Gref Carl Bark woro hos honom. Wi följdes åt up och när man genom en gräselig trängsel hunnit prässa sig in i Konungens förmak, fick man efter en stunds wäntan se honom komma ut, då wi ock alla fingo diupeliga buga oss. Han bar i dag sin wanliga färg, nemligen blå grått kläde med margfaldiga silfwer galoner på. Hans ansigte förekom mig i dag bli-dare än det war sist jag hade den nåden at se honom.

Därefter gick man på drottningens sida, och sedan man steg för steg följdt skocken genom hennes långa och smala förmak, stavnade man wid Kammar-dören, där en i sänder gick in bugade sig för H. M^c, som stod på en sida i kammaren, och så gick man ända fram genom rummet ut i Konungens förmak. Jag såg på intet annat än på drottningen wid jag kom in, och det ändå föga, efter en diup bock strax wände mina ögon neder åt golfwet, hwarpå jag med snälla steg gick förbi en lång rad fruntimmer som stodo gent emot H. M^c och jag kom ut ur rummet liksom från en regnskur. All min syssla war sedan at gå omkring Borggårdarne och trädgården, och fant allestäds ansigten, men de wore för många at gifwa ackt på. Där syntes knecktar och skrifware, språthökar och förståndigt folk, hofmän och präster i en underlig bländning trafwa om hwarannan, alla med en syssla, nemligen at eij weta hwad man skulle taga sig före. Klockan in emot 11 kommo alla Riksens råd parwis i ordning och gingo in til drottningen. Jag såg med besynnerlig acktsamhet på dessa Herrarne, och sökte i deras ansigten och uppsyn finna teckn af den ädelmodighet, förfarenhet, redelighet och stora Klokhet som skal styra vårt Rike. Jag såg med glädje och wördnad hos somlige nog lysande tecken därpå, fast en och annan af åhr och bekymmer woro nedtryckte, och om de öfwrige, som detta eij syntes på, tänkte jag at guld kan giömas i båd sämre och bättre skrin, och en ädel siäl i en oansenlig kropp. En tanka föreföll mig

¹ Särskilt vid källsprång förekommande fin, av framkvällande vatten utslammad kvartssand (SAOB).

ock därwid som jag ej torde gilla här fast det annars, ty wärr, är sant nog at Alt är ej guld som glimma, och at et liufligt eller högsint anseende, kan ofta wara en förlåt för en nedrig egennyttig och falsk siäl. Det föll mig in at denna ährewärda troppen kan skie intet regerades af en anda. Och at hela enhälligheten bland somliga bestod däruti, at de följas åt wid wissa tillfällen, och at de sittja til Råds i et rum.

Mitt förwet gick så långt at jag önskade mig kunna se och weta alla de särskilta afsikter som hwar och en kunde hafwa af dessa Herrarne, och jag wille wäl hafwa ägt en Profetisk anda til at weta huru nögd alla dessa Herrar bli innan Riksdagen slutes. Men mina stats grillar hade förutan sin naturliga flyktighet, et stort hinder af den margfaldiga rörelse på alla möjliga leder, som jag såg omkring mig. Omsider när morgonbönen war all, anrättningsbod war slagit och Kl: Taffeln dukad, gick jag med Advocat Fiscalen Renstierna ned til wärdshuset at förse min hungriga maga med mat, som blef i all glädje bestält, hwarpå man åter kom up i slottet, dref omkring i rummen tils kl: 5 då aftonbönen skiedde och därpå fölgdes Konungen med drottningen och hela hofwet ned i trågården. Jag war med Bar: Lillje och H: Silfwerstråle förut nedgången, då wi i alléen finge se hela den stora sviten gå oss förbi, och sedan wi på detta sättet åter fådt buga för Öfwerheten blandade wi oss bland skaren och fölgde til Orengriet.

Orengri huset war klädt til denna fest med präcktiga Turkiska tapeter och med en hel hop lius kronor beprydt, på ena ändan war Orchestern för hofcapellet, och på andra ändan, skiänken, där hwar och en som wille kunde få allahanda slags dryck at fägna sig med. Mitt uti huset war under en sammets himmel, på en hwit marmor fot upsatt Konungens Brösbild af gips eller marmor, och fram för samma bild stodo et par länstohlar af sammet på en utbredd Tapet, på hwilka Öfwerheten skulle sättja sig.

När Öfwerheten war inkommen börjades dansen, men trängslen war så stor, at det war en omöjlighet för mig at komma fram så långt på en fiere-dels tima. Öfwerheten gick ock strax bort, men trängslen blef qwar til allas missnöije. Min obekandta person war intet anseelig nog at komma bland de dansande, som ock woro ganska få efter här war så trängt och war jag så mycket nögdare därmed, som jag stilla ståendes bäst kunde låta mina ögon wandra omkring bland den stora myckenhet af fruentimmer som här woro församlade.

Man skulle räkna tillsammans all den tid som alla dessa hwarför sig lära hafwa användt til sin prydnad på denna dagen, blefwo däraf åtminstone et helt år, hälst om man wille räkna där till alla sömerskors, coiffeusers, kammarpigors p. p. så sorgfälligt använda tid och möda, till at for-

mera dessa granputsade dockor i all sin skrud. Men huru kan man förtänka det kiön at sin möda som det gör sig at behaga, skulle wi lägga tillhopa alla de timar som peruker och skiöna hår i dag behöft, så torde vårt kiön ock kunna skryta med ett åhrs använd tid på Konungens dag, wälbekomme.

En ting finner jag likwäl wara ganska beklageligt wid slika tillfällen, för våra fruntimmer /:de qwinliga manfolkens olyckor beklagar jag intet:/ det är. De kunna infatta sina fötter i de täckaste skor så at mången hiertniupen, med mera nöije skulle kyssa den smärta och snälla foten än en kiöttlös och oskaplig hand. De kunna öfwerhölja hela sin kropp med et glindrande tyg, där konsten giordt sitt yttersta at på et liufigit sätt blanda de aldra täckaste färgor. De kunna skyla sitt hufwud med den nättaste bonad i hela werlden, och när ögonen intet hafwa glantz nog, kunna de smycka sitt hår med flere dyrbara glindrande ögon än Argus hade. En blek och stygg hy kan, af dem som willja gå så långt, plåstras med hwitt och rödt. Obehageliga maner som man kan hafwa af naturen, kunna med konst förbättras, så at alt in til sielfwa ögnkasten och löjjet blir åtminstone efter modet, om det intet är efter naturen; men med alt det kan en obehaglig person intet bli behagelig. Ögonen, ansigtets skapnad, och den så högt giällande minen kunna våra skiönheter intet förändra.

Jag såg alt för präcktiga, och eij få prof därpå i dag, at et fruntimmer kan hafwa alla behaglighets utanwärik och prydnader men ändå eij sielfwa behageligheten. Jag såg at et fräckt och stält wäsende eij kan förbättra en gemen upsyn. Jag såg at et konstlat löije och kallsöta wridningar eij kunna hielpa mot et skrynklot ansigte. Jag såg at twungen klädebonad och mycken prydnad förställer ofta mer än den behagar p. p. p. Kort sagdt, jag såg at här eij wore många fruntimmer som förtiente kallas wackra, fastän jag ock tror at få af dem wore, som icke temmeligen nöjde skildts wid sin spegel i dag när de foro til Carlberg. Bland de få som förtiente det namn som annars alla fruntimmer willja äga, kiände jag igen den skiöna Dioné. Jag kallar henne skiön, icke för hyens eller Lineamenternes skuld, ty mången, hälst de af hennes eget kiön som sielf willja wara skiöna, kunde snart finna något ofullkomligt uti hwar och en dehl särskilt; men alla hennes egenskaper till sammans giöra oemotsägeligen ett skiönt fruntimmer. Hon har ett gladt och lefwande ansigte, som med en betiusande söttma upwäcker tycke och wördnad på en gång. Hon ser bedrägelig ut, men på et sådant sätt at man skulle skatta det för en lycka at låta stiäla bort sitt hierta genom et så älskeligt bedrägeri, dessutan lyser en sådan mildhet och förtrolighet utur hennes ögnkast, at den hon wänder sina ögon på, säkert skulle tro at de wille säga hans hierta något nytt. Med

alt det har hon intet det fehl som annars plägar följa slika åtbörder, nemligen at de upväcka mera lusta än högackning, ty jämte liufligheten följer en alfvarsamhet som ej wisar något stält, utan äfwen har en art eller smak af samma sötma som i så hög grad pryder alt hennes wäsende. Lång och wäl wäxt är hon och war därtill i dag oförlikeligen wäl klädd; jag lemnar den dummaste hierna at döma om icke så många förmoner kunna sättja et fruntimmer i samma anseende bland tusende andra fruntimmer, som en prächtig lillja den af en händelse kommer at stå på en äng bland andra ringare blomster, och med sin skiöna resning och makalösa färg gör at man ser knapt på de andra gräsen, som man trampar på medan man skyndar til den stolta lilljan at fägna sig af den på närmare håll.

Lindamor har tusende gånger sagdt mig at hennes utwärtens fägring är hennes ringaste egenskaper, och at i den täcka kroppen bor en mer än ädel siäl. Jag prisar henne då lyckelig, fast hon ej är rik, och ännu lyckeligare blir den som får äga henne och wet hwad han äger; Ty hon sielf, som mig sagdt är, skal ej weta af sina egna förmoner, fast än nästan alla de förnämsta Cavallierer af hofwet, med margfaldiga siukar sökt underrätta henne därom.

Kl: half 9 for jag hem och gaf mig rätt wäl til freds med sängen. Celandon kom och tahlte om Doris, och försäkrade at han i dag under all denna ståtén tusende gånger kommit ihog henne, ja at han med nöije skulle bytt all denna widlyftiga ron, mot en timas samtahl med Doris. Hans ängsliga tahl waggade mig til sömns.

d.° 19: Förmiddagen war jag en liten stund hos Gref Barks, och sedan på Riddarehuset, men gjorde då intet mer än tahlå några ord med Baron Gabriel Falkenberg, gick sedan til Dalin på bibliotheqvét och omsider hem. Eftermiddagen war jag hos Generalskan Tegenschiöld en liten stund, så up på Riddarehuset och hörde Lagman Lilljestiernas styfson, en gosse om 13 el: 14 åhr, wid namn Stiernwall orera om Mathematikvens nödwändighet såsom en grund och profsten til alla förnuftsöfningar. Gossen tahlte dierft och fritt, men den som har skrifwit oration åt honom lär ej hafwa haft eller med flit ej welat bruka mycket förstånd och mogenhet wid dess hopsättjande.

I dag har Finska Adelen en corps warit hos Gref Horn¹ önskat honom lycka på sin namns dag, blifwit tracterade hos honom i middag och druckit hans skål i afton under pukor och Trompeter på Castenhof².

¹ Om vad Horns finländska anknytning betytt politiskt, se Carlsson 1981, s. 177.

² Om Castenhof, krogarna och kaffehuset som tillhåll för politiska grupperingar, se Carlsson 1966, s. 37 och 1981, s. 115 f. Se vidare dagboken under den 21 november.

d.° 20. Förmiddagen uti deputation, eftermiddagen war jag mäst hemma til mot aftonen jag gick och sökte H: Erland Hiärne, samt efter jag ej fant honom hemma gjorde en visite hos Majoren wid Lif Reg^t: Olof Tilas, min goda vän Daniel Tilas fader. Där såg jag Memoires de Bonneval¹ men på Tyska. Från Tilas gick jag i Trägården och roade mig där en stund med Lindamor. En af hans wänner har berättat honom at L'Innocente nyligen beklagat sig at hon wore plågad af tycke för en person som hon ej wiste om den hade tycke för henne, därwid hon utlåt it sig i mycket röriga ord. Lindamor har i dag warit hos henne, och sagdt henne en stor hop granlåt, det hon alt med sin wanliga dumhet emottagit, så at han nu war mycket missnögd med sitt löjliga äfwentyr.

Annars råkade jag i trägården åtskilliga goda wänner som jag språkade med och bland andra Gref Ulric Bark, samt Gref Carl Bark.

d.° 21. Förmiddagen i Protocolls deputationen. Til middagen war jag hos Majoren wid Lif Reg^t: H: Olof Tilas. Där woro åtskillige främmande församlade neml: General Majoren Gref Spens, Justit Canc: Cederbielke, Öfwerste Lieut: Baron v: Ungern p. p. Man tahlte hwarjehanda, men af föga wärde. Den artiga fru Maria Hiärne war wärdinna och bord heder skaffade. Gubbarne ibland något at skratta åt och Dorophagus med sin söta smekande falskhet gjorde ock hemligt löje ibland. Jag blef qwar i detta sällskapet aftonen sent och tahlte stundom med Blid:språker, en i högsta grad konstig men i orden ganska ährlig man; stundom med H: Erland Hiärne, en förständig och behagelig man, och stundom med Majoren Lilljehök, en redelig Svensk som sammanfogar i sitt umgänge godt förstånd med en stor höflighet och belefwenhet. Tahleämnen woro ömsom och af åtskillig art, men en dehl rätt artiga.

d.° 22. War ganska rägnigt och fuhlt wäder, imedlertid gick jag likwäl up på Riddarhuset och hörde där åtskillige ting som förehades.

Några fattiga magistrats personer i Åbo fingo eftergift på en Cronobalance som de gådt i Caution före.

Slottsbyggnads deputationens berättelse uplästes och bewilljades at Slotshielpen Continueras til nästa Riksdag.

Ett Extractum Protocolli från Secreta Utskotet uplästes hwaruti i anledning af Kongl: M^{ts}: Secreta Proposition föreställes om icke adelen will bewillja 1. öre S^{mt}: af hwar Rustnings marker af hela frälset i Riket til General förråds Cassan. Blef afslagit.

¹ Fransk äventyrare. De under hans namn utgivna memoarerna är inte äkta.

Söderhamns stad¹ begiär Byggnings hielp til sin Kyrkja, medelst I ö: S^{ms}: upbörd af hwart mantahl i Riket, men fick afslag därpå, i stället be- willjades två Collecter öfwer hela Riket, och en stambok inom stiftet.

Middagsmåltiden åt jag allena med min Far under hwarjehanda sam- tahl med stort nöije.

Eftermiddagen war jag hemma och skref på min Journal til dess jag mot aftonen fick besök af Gref Ulric Bark, men behölt eij det goda säll- skapet länge. Jag följde honom på Bron där wi råkade Gref Adam Horn och en ung Jägerhorn, samt sedan Lieutenant Lilljehök och Fendrik Zöge.

d.º 23. I stället för at gå i Kyrkjan gick jag til Baron Hans Rålamb och ro- ade mig i hans sällskap, äfwen öfwer middags måltiden. Sedan jag gådt hem och klädt om mig följdes wi åt i S: Clara Kyrkja, icke at höra Prä- sten, utan at se fruntimret. Så nyttjar man tiden, så upbygges Siälen, så fi- ras Söndagen. Will man tahl och skryta så måste det wara om kiärleks äfwentyr eller slags måhl. Den som har många sådana, han är belefwad och artig: men hwad tid har man då i sin ungdom at giöra sig skickelig til Guds och nästans tjenst? Huru många stunder använder man til sin skyl- dighet, när man plottrat bort hela dagen i fåfänga och ofta syndiga nöijen.

Jag fasar när jag tänker på den werld och de omständigheter ungt folk nu lefwa uti, och jag tycker om någon undgåår skieps brott, så är det icke mindre lycka än at en som kastas utför et högt torn eij bryter nacken af sig.

Ingen ting felas af alt det som kan befrämja, ursäckta, locka och förföra ungdomen i en lastbar och obetänksam wandel, undantagandes penningar dem somlige, liksom jag, hafwa brist på. För öfrigt giöra gamla och unga sin flit, at med tahl och efterdömen förderfwa hwarannan. En förgiftig högfärd och ähresiuka är hufwuddygden som man öfwer alt gillar med orden, och wällust och flättja dess troгна följeslagerskor brukas allestäds, fast de eij offenteligen få ikläda sig dygds namn som högfärden. Dock hielpa de sig båda med ett namn som satt dem i stort anseende, nemligen belefwenhet eller artighet. Dessa äro wår ungdoms herskande Gudinnor, hwilka tienas mer än Gud och på hwilkas altar dygd, samvete, tro och ähra dageligen dags som usla offer slagtas. Gud låte intet Fäderneslandets frihet en gång bli et offer för dessa diefla afgudarne.

Jag will med wördnad och af hiertat anropa den högsta at han låter mig anse detta allmänna förderf på det sättet at det tienar mig til en warning

¹ Enligt RAP, 9, s. 228 f.. skulle det röra sig om Sundsvall.

för de fallstrek som jag dageligen märker andra stupa uti, och at det blir mig en upmuntring til at mer och mer rycka mig löst ifrån de snaror som jag finner mig wara fångslad med.

Dessa tankar föllo mig in i Kyrkian och woro mig i så måtto bättre än en predikan, efter de som egna Funder rörde mig närmare; men sedan jag en stund efter aftonsången warit i sällskap med några bussar, och därpå kom til Gyllencronas och fick se den täcka Bellis, så förgingo de alfvarsamma sedolärer.

Bellis skiöna stora, lockande, bruna ögon, hennes hwälfda swarta ögonbryn, hennes friska hwita färg, hennes halfleende mun, hennes fria och skiöna wäxt, och hennes liufliga maner gjorde mig helt andra griller, som warade tils jag mot aftonen kom i Kongs trädgården, hwarest alla mina tankar af det stora sällskapet, dansen och spatseringar aldeles förströdde. De hunno likwäl gifwa akt på den qwicka Rosette, hwars lekande later och friska färg samt glindrande ögon och lefwande wändningar tycktes eij bemärkja et kiänslöst hierta.

Här woro annars åtskillige af de förnämsta fruntimren, äfwen Dionès syster, men hon sielf war eij tillstädes, imedlertid måste hennes syster af våra ungherrar uthärda en hop lyckönskningar på Dionès wägnar, efter det i dag war hennes födelse dag. Den lilla täcka Dioclée kunde med skiähl skylla oss för obehf Wade som eij kommo ihog at ingen ting är mindre behageligt för den ena systren som sielf kan kallas skiön, än i hennes närwaro fiäsa för mycket om den andra systrens skiönhet.

Från detta sällskap kom jag på hemvägen at möta et annat, bestående af wår Kyrkioherdes döttrar med några små jungfrur som följde dem. Jag uppehölt mig litet i detta lag, och kom omsider trött til sängs.

d.° 24. Förmiddagen i Pleno i Protocolls Deputationen förehades mångahanda ting. Eftermiddagen war jag åter i Deputationen, mot aftonen gick i Kongsträdgården.

d.° 25: Förmiddagen fick jag bli hemma efter nu war S: Jacobs dag, jag skref bref til Gref Frederic Bonde och Br: Esb: Eftermiddagen kom Advocat Fiscalen Renstierna til mig, wi följdes åt ut, jag sökte Gref Adam Horn men, efter han eij fants hemma, gick jag med Renstierna til K: Hummelgård, där man spatserade en lång stund til dess jag endteligen helt sent kom hem.

d.° 26: Förmiddagen en stund hos Gref Barks, och sedan In Pleno på Ridarhuset. Af de saker som där före hades mins jag följande. 1.° Ett Öfwerste Thomssons memorial som wid Urskillningen blifwet förkastat

men genom förböner nu fick upläsas. Det angik den nog bekandte widlyftige Ehrenschöldske Processen, men sielfwa hufwud saken som Thomsson inför Ständerne wille klaga sig öfwer, war at et måhl i denna Processen blifwit dragit til Justitiæ Revisionen, och där dömt medan det ännu war anhängigt och oafgiordt i Hof Rätten. Detta fans wäl wara et måhl af nog wärde at efterse, men som Thomsson wändt sig därmed til Urskillningen och likwäl ej klagat de mall administrata Justitia kunde Urskillningen icke efter sin Instruction förklara det för Riksdags ärende. Thomsson klagade sig nu öfwer Urskillningen, men som hans klagomåhl fans obefogat, fans han nu förfallen til de böter som äro lagde på den som ohemult klagat öfwer Urskillningen neml: 50 D^f. S^m: Han fick likwäl genom Lilljestiernas förbön eftergift eller åtminstone dilation med böterna, så at därom framdeles skulle resolveras, och hwad hans klagomåhl angik, skrefs på memorialet at han med en promemoria kunde wända sig til Justitiæ Deputationen, som hade at efterse i Råds protocollen, om och hwarföre, samt på hwad sätt en i Hof Rätten oafgiord sak kommit at dragas til revision.

2. Et Extractum Protocolli från Secr. Utskottet, som förfrågar sig angående den 1734. bewilljade förswarshielpen som då utsattes at til nästa Riksdag upbäras, om den altså för halfwa åhret 1738 får upbäras efter Riksdagen ej för än i maji månad börjats.

Baron Coyet. Ridderskapet och Adeln är til reds at upoffra lif och ägendom för det allmänna, men jag för min dehl och många flera med mig skulle önska at weta hwar de 27 T^f. Guld, som wi skulle fådt af Frankrike¹ och kunnat använda til vårt förswars wärk, tagit wägen, innan wi taga brödet utur munnen på oss sielfwa och draga medlen undan våra barns upfostran.

Härpå blef et domt sorl bland den församlade menigheten, och tänkte mången at Coyet nu tändt elden på en swärmare, som skulle giöra nog buller; men ingen tog med alfwar i denna frågan och stillades sorlet sedan Landtmarskalken swarat at Secreta Utskottets giöremåhl wore til at efterforska denna saken, det de ej worde försummandes. En och annan påstod at denna saken borde wäl i Secreta Utskottet skiärskådas, men dock så at det ej framgient blefwo en hemlighet för de öfrige af Riksens Ständer huru med denna sak tillgådt.

¹ Syftar på den svensk-franska konventionen 1735 i vilken Frankrike utlovat ett årligt subsidiebelopp på 300 000 riksdaler om Sverige icke under rådande krig överlät trupper mot Frankrikes intressen. Rådet hade senare förnyat en vänskapstraktat från 1724, som skulle gälla i tolv år. med Ryssland, vilket Frankrike valde att se som ett löftesbrott, och subsidierna innehölls.

Omsider bewilljades Secreta Utskottets proposition, sedan Lilljestierna först påmint, at efter denna bewillning wore en försvars hielp, som genom sisl: Riksdags beslut uttryckeligen blifwit föreskrefwen at den til intet annat än krigsmacktens, flottans och fästnings wärkens i stånd sättjande skulle användas, så borde wederbörande innan Riksdagens slut göra Ständerne redo derföre, så at man kunde se hwar sådana medel tagit wägen de där likwäl skulle synas kunnat förslå at sättja förråds husen, flottorne, fästningarne och Regementerne i bättre stånd än de nu wärkeligen finnas wara.

3: Kammar Oeconomie med Commerce Deputationens betänkande angående af Secreta Utskottet til dem remitteradt utdrag af Kongl: M^{ts}: Secreta Proposition. Deputationerne föreslår i anledning af samma utdrag, at en Consumtions accis må läggias på alla utifrån inkomande nötande och tärande wahrer, som ej til kläder och födo nödtorftige äro, utan tiena allenast til Kräselighet och prackt, hwilken accis ej skulle som en Tull påläggias hwarigenom de handlande kommo at stå i första förskottet, utan betahlas af dem som kiöpte och brukte några slika wahrer. Hemställandes Kongl: M^t: om Ständerne wille genom någon särskilt Deputation låta utarbete en slik förordning, eller om de wille hemskiuta den till H: M^t: at den med Råds Råde författa låta, då det kunde skie med den skyndsamhet at förordningen nu under påstående Riksdag kunde öfwerses och fastställas, och om icke det läte sig göra, at den innan Riksdagens slut blefwe färdig, kunde den antingen lika fullt gälla til nästa Riksdag, eller ock hwila til dess den då blefwe fastställd.

Propositionen fick bifall, så at Kongl: M^t: med Råds Råde upsätter förordningen, låtandes därwid inhämta deras mening, som til de nya Tull Taxornes upsättjande förordnade äro, och hoppas man at den kan til stadfastande bli färdig innan Riksdagens slut så at de två föreslagne utwägar, som angifs i fall förordningen icke hunnes färdig, ej skola behöfwas.

Orsakerne, som skulle synas fordra en sådan förordning, angifwas 1.° Öfwerflöd och yppighet som bör hemmas til det allmänna bästa, och är i sig sielf 2.° Riksens allmänna tarf som fordrar någon ny inkomst i Staten, när nu åtskillige bewilljade pålagor förmodeligen komma at afskaffas, warandes det 3.° skiäligt at de som hafwa så mycket ägendom til öfwerlops at de kunna förspilla den i kräselighet och prackt, hellre med sitt öfwerflöd understödja den fattiga Kronan. Däremot när jag eftertänker at 1.° vår Nation är högst fattig och få äro som af sig sielf lefwa kunna, men likwäl 2.° gräseligen högfärdig och i det måhlet dåragtigt högfärdig at ingen will wara sämre än den andra i granlåt och prål, utan nu redan största dehlen förderfwar sig genom för stora utgifter, sluter jag därpå 3.°:

at när genom en Consumtions accis allting blefwo dyrare, och likwäl ej fåfängian hos folket därmed botades, skulle mången, som nu på 10 år ruinerar sig och sin slägt, eller åtminstone förtär det som borde bli en hielp för hans efterkommande och stöd för familien, hinna genom Consumtions taxans hielp på 5 år sättja sig i fattigdom. 4.° Ju dyrare all ting blir ju större inkomst behöfwa Riksens betiente at underhålla den Stat som de för sina Embetens heders skuld förmenas böra föra, och som med alt det likwäl ej deras lön och lageliga inkomst ökas, stadna de i frästelse at på andra uptänkeliga sätt winna hwad som behöfs hwarigenom 5.° lasten af denna förordning blir allmännare än man ärnat eller förestält sig den skulle blifwa.

Efter mitt tycke synes altså detta wara et tienligare medel til at skaffa Kronan någon inkomst än at rickta landet genom öfwerflöds hemmande.

På Kortaste sättet tyckes mig all öfwerflöd som skadar det allmänna, kunde hemmas, om alla slika onödige wahror på en gång blefwo förbudne at föras utifrån, och ingen granlåt eller kräselighet tillåtas at nyttjas utan den som funnes inom riket, undantagne några få ting som ej kunna umbäras. Fliten och näringen inomlands skulle då bli större, och snygghet och beqwämlighet likwäl icke saknas, utan wäl trifwas ihop med sparsamhet och enfaldighet. Då skulle styrkja och mannamod i kroppar och sinnen tiltaga, och jämte Rikedom, konster och wetenskaper, klokhet, och wäna och nyttiga slögder ökas.

Efter måltiden war jag en stund i Deputation och gjorde sedan et besök hos Major Tilas, därpå jag efter en kort spatsering i Kongs trädgården gick hem.

Jag kommer ihog en berömmelig giärning, af den för sin ährlighet och Swenska hierta hos alla wälbekandta Gref Lagerberg, som på et bättre ställe än i min Journal til hans beröm borde uptecknas. Han råkade en gång i Process med Præsidenten Höpken om någon jord som låg under dennes gods Fågelstad¹, men R R: Lagerberg förmente sitt, näst intil belägne gods med rätta tilkomma böra. Saken instämde til Tinget, och kan man wäl tänkia at Härads höfdingen som skulle döma mellan två så mäktiga män, war nog mon om at träffa rätt. Gref Lagerberg tappade, och dömdes til några hundrade dahlers Rättegångs omkostnad, hwilket kom honom, som tyckte sig wara aldeles wiss om at hafwa rättwisan på sin sida, ganska fremmande före. Han tog domen med alla saken rörande handlingar till sig, gick dem sielf igenom och efter således inhämtad uplysning sakfalte sig sielf, hwarpå han genast skickade Præsidenten

¹ Fågelsta, säteri vid Bornsjön, i Salems socken, Södermanland.

Höpken en assignation på de ådömde Expenser jämte en höflig ursäckt, at han omakat honom med rättegång, emedan han efter sitt samvete härtils ej annat wetat än at han sielf hade rätt, men nu funnit wederspelet. Präsid: Höpken wijste däremot den höfligheten at han sände penningarne tillbakas, och förbehölt sig allenast hans Excellences bewågenhet och wänskap.

Härads höfdingen som dömde har Gref Lagerberg alt sedan wist all up-tänkelig gunst.

At det är en heder till at finna sina egna fehl, wisar denna händelsen, huru berömligt det är at ändra dem synes ock häraf; men at man gärna är blind i sin egen sak wisar denna ädel sinta herrns första öfwerilning.

At wara blind i egen sak är et ganska menskligt fehl, men at wara så blind för sina anhöriga som Favonius, det är ännu mer. Han har en Bror som jämte sitt goda wett och många troгна tienster som han giordt fäderneslandet, äfwen har ganska stora odyder i det han är högst egennyttig och nog bedrägelig. Favonius som sielf ej wet hwad det är at wara egenyttig befrämjar likwäl sin bror i alla dess afsickter och som denna Brodren besynnerligen har et stort agg til Octavius, jag wet ej för hwad orsak, så tror man at Favonius tar dehl med honom därutinnan.

d.º 27. Förmiddagen war jag i Deputation. Efter måltiden gjorde et besök hos De Besche och sedan hos Kammerer Cederholms. Där woro fendriken af Gardet Giöös, Majoren Lilljehöök och en ung fru Reftelia¹. Man tahlte i en rad och det war ändå alt sammans intet. Jag wet icke sielf om jag leddes eller hade roligt i detta sällskapet; men Klockan 7 kom jag därifrån, gjorde et par tourer i Kongs trädgården med Gref Bark och fendrik Zöge och gick sedan hem.

d.º 28. Jag gick klockan 7 til Öfwerste Lieutenanten Fahlström och med honom til at söka General Majoren Baron Stael von Holstein, men som han icke war synlig i dag gick jag med Baron Fahlström til Ryttmästaren von Böhnen. Dit kom Öfwer Jägmästaren Major Pauli med två sina englar och berättade at han nyss wore hemkommen från Småland, dit han fölgdt några Bergs Collegii utskickade at bese hans nyfundna guldstrek.

Hans tahl gick ifrån början til slutet ut på den nya jagt staten, och efter honom så wäl som alla andra lär wara bekandt at denna stat står i stor fara at nu wid Riksdagen gå öfwer ända, så spar han inga ord som kunna tiena at wisa dess nödwändighet. Blott därföre at man tänker på dess afskaffande äro nu alla skogar i Småland genom Swedjor antände och up-

¹ Möjligen Hedvig Emerentia Reftelia.

brunne, om nu den tankan wärkställes, så kan jag fruckta at berg och siögar i Småland lära brinna opp, tänk om det sedan skier som Pauli hotas med, at han reser af åt Lifland i harmen, så lär hela Småland med jord och hus brinna up.

Utan skiämt, jag tror H: Pauli på sin ord, at de härliga Småländska Guld och Silfwerstreken nu lära bli obebygde för skoglösa, ty om all skog i Småland blifwit Swedjeland, så finns sedan ingen skog mer i Riket.

Imedlertid önskade jag mig så wist äga et Potosi¹ fast det wore i Småland, nog tror jag man funne medel at smälta Silfret, fast mer om det wore Gull.

Från detta sällskapet gick jag till Gref Barks, där jag war en stund, så i Deputation och så til Gref Barks at äta middag.

Man tahlte mycket om de nyligen inlupne store tidningar och den olikhet som däruti finnes, emedan många berätta at Turkarne i Ungern och Tartariet slagit de Keijserliga och Ryska, särdeles skola de förra fådt et gräseligt nederlag så at alt deras fotfolk gådt förlorat, ja Storhertigen af Toscana² och Riksfältygmästaren Printz Maximilian af Hessen Cassel skola wara bortkomne så at man ej wet om de äro fångne eller slagne.

Andra däremot säga at Turken fådt nederlag på båda ställen, som skal förorsakat stor glädje i Wien, och skal gemene man därstädes giordt et uplopp mot den fångna Grefwe Seckendorf, efter så länge han Commenderat, icke som nu någon fördel kunnat winnas emot fienden.³

Efter måltiden war jag en lång stund hos Grefwinnan Grubb och gick därifrån i Deputation, sedan et ögnablek til Major Tilas, som ledde mig med sig til Cederholms där jag åt aftonmåltid.

d.º 29. Jag gjorde mitt morgonbesök hos min Goda wän Grefwe Ulric Bark, och gick sedan på Riddarehuset. Där förehades jämte annat.

1. Ett Landt och Siö militie Oeconomie Deputationens betänkande, om Amiralitetis Krigsmanshus Cassan.

2. Kammar Oeconomie Deputationens betänkiande angående Majoren Baron Creutz sökte ersättning för upkiöpte 50 dragone hästar och wärfwade 39 dragoner til General Major Hielms Regemente, hwartil han sielf

¹ Potosi var centrum i ett på 1540-talet upptäckt, ryktbart silverdistrikt i Bolivia.

² Se under Stephan i personregistret.

³ Målet för Gyllenborg och hans anhängare var att med stöd av Frankrike och genom att turkarna i deras kamp mot Ryssland kunna inleda ett revanschkrig mot sistnämnda land. – Seckendorff utnämndes 1737 till fältmarskalk och kejsarlig överbefälhavare i kriget mot turkarna. Han erövrade samma år fästningen Niš men tvangs senare retirera till Donau och ställdes inför krigsrätt.

satt sig i förskott, men som hans Documenter och räkningar samt undfångne ordres i denna sak i kriget warit förkomne, och han ej kunnat upwisa annat än Copia af en framl. Gen: Major Hielms attest at han giordt denna uphandling och wärfwning til Kronans tjenst, af egne medel, med 3000 D^r S^{mtis} omkostnad, har Kammar Collegium ej kunnat bewillja honom någon Liqvidation häröfwer, hwilket Deputationen wäl finner, och hemställer altså Ständerne om han på något sätt kan warda hulpen. Öfwerste Wrede, Baron Coyet och Lagman Lilljestierna betygade at hans fordran wore riktig, fast olyckan bragt honom de nödige Documenter utur händren, och intercederade. Det blef ock samtyckt at hans ansökning går till bakas til Kammar Collegium som har at utfinna något sätt til at hielpa honom, i fall hans fordran befinnes af den egenskap som nu påstås.

3. Secreta Utskottets Extractum Protocoll, hwaruti föreställes huru som man förmärker at många dehls genom gissningar dehls ock af blotta illwillja, utsprida alla handa tidningar och tahl om Secreta Utskottets giöremål, hwarigenom Riksens Ständer kunna sättjas i den tanka, som skulle den så dyrt besworne tystheten, af Secreta Utskottets ledamöter ej i ackt tagas. Efter nu war och en lem af Secreta Utskottet utan ringaste betänkande underkastade sig straff som en landsens förrädare om det befunnes at han samma sin Ed i något måhl å sidosat, så tycktes dem däremot ock billigheten fordra at den med en swår näpst blefwo ansedd, som på något sätt sökte at bringa dem i misstanka för sitt brott, begiärandes altså Secr: Utsk: 1.° At alla de som på något sätt tadelade eller utspridde S: Us: giöremål skulle skiäligen straffas och 2.° Äfwen de med straff anses, som genom några konstner eller annars sökte utforska och utleta hwad ther förhänder hades. Landtmarskalken försedde thetta med en utförlig och artig eftergiärd. *Major Wrede*. Efter genom slika kring löpande tahl oeningheten och trätefrö mellan oss wäxer, misstroende åstadkommes mellan Ständerne och theras Deputationer, de ting som böra wara hemliga sökja at uptäckas och utspridas och den som skryter af at han wet det eller det S: U: eller Deputationers giöremål, därmed tacite involverar någon af dess ledamöter at wara menedare eller förrädare, bör den som giör sig stor med slika gissningar, dickter eller otidig klokhet sielf anses för en förrädare. *Gref Lejonhufwud*. Det är nödigt at Ridderskapet bewisar sitt misshag öfwer den skadeliga qwickhet som somliga betygade därmed at de willja synas weta alt hwad som skier och alla hemligheter. Gissa de dem och gissa rätt, så giöra de samma skada som om en Edsworen uptäckte dem och borde altså lika straffas, efter hwar och en Swensk Herdagsman bör utan Ed hysa samma trohet för sitt fädernes land som de Edsworne; dickta de hwad de säga, så böra de anses och straffas som pasqvilanter.

Major Boye, Öfwerste Palmstierna och Landtmarskalken sielf drefwo åtskillige gånger denne satsen. Däremot förestälte *Lagman Lilljestierna* flere gånger, at hwad angår pasqviller och ogrundade rykten som lända til någons förklening, har man därom allmän lag så wäl som 1727 åhrs och andre enskylte förordningar. Brottet är icke lika om en Edsworen bryter sin Ed, eller en obesworen gissar och tahlar något p. p. *Landshöfd: Wrangel*. Genom den frihet som folket äga at tahla om Deputationernes giöremåhl, spörja Deputationerne så mycket bättre om något från dem sig utsmugit och kunna giöra anstalter däremot. I gemen sorlade man sins emellan at detta wore til at giöra Secreta Utskottet til en alt för stor helgedom om man ej skulle få raisonera om dess giöremåhl, slikt tycktes stiga vår frihet temmeligen när, och kunde ju en Souverain Konung aldrig widlyftigare utsträcka sin förskräckeliga mackt. Lantmarskalken upläste på prof en Proposition til swars på Secreta Utskottets Extractum Protocolli, af det innehåld. At 1° Enär någon blef angifwen at hafwa tadlat el: utspridt något S: U: eller någon Deputations giöremål, som hemligt wara bör, eller ock någon beträddes med det olofliga skryt at han hört det el: det utur sielfwa utskottet eller Deputation, skulle därom lagligen ransakas, skrytaren tillhållas at wisa sin sagsman och den anklagade at befria sig eller ock undergå det straff som lag förmår. 2° Wille Ridderskapet icke allenast ej låna öronen til slikt sqwaller, utan ock draga försorg at de brottslige blefwo angifne och bestraffade. Dessa två propositioner bragte åter munnarne i rörelse.

Lilljestierna observerade hwad den första angår, at all lag will det onus Probandi skal åligga klaganden och ej swaranden. *Capit: von Böhnen*. Denna Lag synes wäl tiena til enighetens uprättande och misstroendes borttagande, men jag lemnar R: och A: at döma om icke det skulle upwäcka mera misstroende och animosité om man giorde Secreta Utsk: så heligt och befäste dess anseende liksom med en Spansk Inquisition. Skulle det ock wäl anstå Rid och A at påtaga sig til at wara Fiscaler mot hwar annan och hwad förtroende skal där af upwäxa, om et slikt twång förbiuder goda wänner at med frihet säga sina meningar sins emellan. Denna saken har swårare påfölgder än man i början tycker, och jag förklarar rent af at aldrig någon kan binda mig at giöra beslag på ord i de sällskap jag kommer. Landshöfdingen Höckerstedt, Lagman Lilljestierna och många flere wore af den mening, äfwen fant man i den första proposition det ordet *tadla* något för enwäldigt, på det sättet sade Baron Ungern om jag, när jag nu kommer ned, råkade säga til någon god wän at *jag tycker Secreta Utskottet hade wäl kunnat låta bli komma fram med detta Extractum Protocolli*, så skulle man strax giöra mig ett brott däraf.

Landtmarskalken måtte lindra eller uttyda den andra proposition huru han wille, thet kunde intet bli smakligt för Ridderskapet at fiscalisera på hwaran, ja icke ens at giöra en helgedom af Secreta Utskottet, som ingen tordes tahl om, utan sedan Lagman Lilljестиerna warit framme til Landtmarskalks bordet en gång, blef en ny Proposition hopjämkad som fick bifall, neml: Riddersk: och Ad: önskar at någon må kunna uptäckas och utnämnas af them som oroa oss med slika tidningar och omdömen, på thet när Secreta Utskottet angifwit och öfwerbewist en sådan om sitt brott, man må kunna läggia å daga med hwad nit man anser slikt ondt förfarande, imedlertid må S: U: wara försäkrat at alt sådant tahl och sqwaller icke på något sätt rör R: och A: eller minskar thet fullkomliga förtroende man sätter til Utskottets redlighet och wälwillja för thet allmänna bästa. Här med skildes man åt sedan man kiäbblat om detta i tre runda timar.

Jag gaf ackt på mig sielf wid detta tillfälle huru mitt sinne länktes än til den ena, än den andra meningen, jag märkte at fåkunnogheten war grunden til detta tankarnas ombyte, och jag fant imedlertid at genom många meningars afhörande, med och mot, när man gifwer ackt therpå kan man likwäl få i harfträden. Min tanka war i början aldeles enig med Baron Wredes yttrade mening, därtil jag lade den reflexion, at et sådant twång skulle åstadkomma i våra rådslag en sådan tysta som man finner wara en ibland den venetianiska Republikens hufwudsaklige Statsgrep och i sig sielf wärkeligen är ganska nyttig. Men när jag däremot besinnade huru en slik ordning skulle upsättja Secr: Utsk: i et slags enwälde, som med tiden skulle kunna bli ganska skadeligit, så at denna dehl af Ständerne, som genom detta steg så uphögt sig, skulle alt mer och mer öppna sig wägen til at blifwa mästare af alla våra Riksdags rådslag, at denna lagen skulle genom elakt folk kunna förwandlas til en snara för mången oskyldig som man wille fälla, at wår frihet när den en gång låtit tänja sig på et så sensibelt sätt af en Deputation, skulle ock kanskie framledes lättare låta läggia betsel på sig af en Regerande Herre p. p., så fant jag at man hade stora skiähhl at eij giöra detta steget, utan at det slut som togs war det skiähhligaste efter man eij med von Ungern wille säga rent ut at Utskottets proposition hade kunnat wara borta.

Middags måhliden åt jag allena med min Far. Eftermiddagen gick jag til Kiöpman Degerman och gjorde där kort besök, sedan hos C: F: Adelcrantz och så hem. Läste Plutarchi Cato censor och skref på Journalen.

d.º 30. Hemma förmiddagen och skref på Journalen den jag endteligen efter måltiden handt färdig hit intils. En omständighet glömde jag af gårdagen, nemligen at General Majoren och Öfwersten för Södra Skånska

Cavalleriet Gref Charles Emil Lewenhaupt som varit Landtmarskalk på 1734 åhrs Riksdag fick en Medaille af Guld om 50 Ducater. På ena sidan stod Gref Leyonhufwuds Bröstmild med öfwerskrift. **C: AEMJL: LEWENHAUPT. SUPR: VJG: PRAEF: Et LEG: EQ: CHJL:** Supremus vigiliarum Præfectus et Legionis Eqvestris Chiliarcha.¹ På andra sidan stodo orden.

Mareschallo Comitiorum Anni **MDCCLXXXIV**. Ob fidem ex amorem Patriæ bonis omnibus probatam, honorem Numismatis decrevit ordo Eqvester Regni Sveciæ. Nedan före låg en liten skiöld, på en marskalks staf och en palmqvist, samt märkt med Lejonhufwude wapnet.²

Gref Tessin gaf denna medaillen offentligen fram i Choret åt Gref Lejonhufwud, som et prof sade han af det nöijet som Ridderskapet hyste öfwer hans Trohet och nit under det han fördt Landtmarskalks stafen, hwilken trohet wore honom /:Gr. Tess:/ och alla efterkommande Landtmarskalkar til et efterdöme. Gref Lejonhufwud bugade mot hela församlingen, tackade, beklagade at han ej kom ut med orden, men försäkrade at hans hierta wore så mycket mer upfylt af erkiänsla.

Jag hade et hel kort kort besök af Professor Menlös, och sedan et besök af H: Silfwerstråle, med den jag for til Kongs trögården; där församlades en stor hop fruntimmer och unga herrar, musicanterne wore tilstädes och stämde sina Instrumenter och mången netter /:kanskie och klungsig fot:/ rördes i miugg efter tacten. Ett obehageligt ryckte utspridde sig wäl ibland the församlade, at ingen dans skulle bli af i dag efter Konungen wore illa siuk; men hoppet lefde ännu, alt tils Gardes Officerarne som här äro wärdar begynte gå omkring hos fruntimret, och ursäckta at för K: siuklighets skuld ingen dans kunde begynnas, hwarpå Musiqven tog sitt afträde, sällskapet skingrades utur orengieriet och utspridde sig kring hela trögården. Jag hade wäl önskat se Dioné i dag eller åtminstone den qwicka Rosette, men det blef intet af, jag war ändå til freds med mitt öde och gick til Baron G: Bonde, med hwilken jag hölt allahanda glam en stund och wandrade omsider hem, sedan jag giordt några slag på bron med Bar: Hans Rålamb.

d.º 31. Förmiddagen war jag i Deputation och läste KammarColl: Protocoller. När jag kom hem fant jag för mig bref från Dorinde, som bragte

¹ Högste chef för livdrabanterna och kavalleriöverste.

² Något annorlunda ordalydelse i RAP, 9, s. 248. Om medaljen. se B. E. Hyckert, *Minnespenningar öfer enskilda svenska män och kvinnor*, 1 (1905), s. 169 f. Översättning: Sveriges rikets adelsstånd har tilldelat 1734 års lantmarskalk denna medaljutmärkelse på grund av hans för alla goda medborgare wälkända trohet mot och kärlek till fosterlandet.

mig både til löije och eftertanka. Den unga Telemack friar til henne och hon begiär mitt råd. Telemack är af god härkomst, i sina bästa åhr, ser wäl ut, har en titul som denna tiden wäl kan gå an för en yngling, och wäntar sig innan kort en bättre; men ett som fehlas, ingen fast ägendom och litet penningar; den löhn han har tör kunna föda honom, så länge han är ensam; men at därpå grunda et hushåld med bo och boqwinna, lär bli för smaht. Dessutan är han af de blå, som wäl är hederligit för karlen, men eij säkert för qwinnan. Dorinde är ock i sina bästa åhr, har godt wett, behageligheter både till kropp och sinne fehlas henne intet, af hederlig börd är hon och fastän det hus hon är uti eij kan pråla med rikedom och genom den glansen locka många friare till sig, så tyckes likwäl ingen orsak nödga henne at hålla til godo hwad som först förewiskar. Jag är sielf rådwil, hur skal jag råda henne? Jag spar det til en annan gång. Efter måltiden war jag i Deputation, samt sedan i Kongs trågården med Grefwe Ulric Bark och kom omsider hem. Läste Plutarchus, åt och lade mig sofwa.

Augustus

d.° 1. Förmiddagen war jag i Deputation efter wahnligheten. Middagen åt jag hos Arbins och war åter eftermiddagen i Deputation. Aftonstunden tilbragte jag i K: Trågården.

d.° 2. War en liten stund på morgonen hos Gref Barks, sedan in pleno på Riddarhuset men mins intet hwad där förhades, icke heller war det af särdeles wärde. Eftermiddagen war jag i Deputation, och om aftonen hos De Besches en liten stund.

d.° 3. Hela dagen war jag i Deputationen på wahnliga tider.

d.° 4. Morgonstunden tillbragte jag hos Gref Barks. Middagen hemma och aftonen sammaledes i min Systers sällskap. Det öfwriga af dagen tillbragte jag i Deputationen.

d.° 5. Drack Thé hos min Syster, besökte Kammerer Schultze på dess Contoir, gick up på Riddarehuset och war en liten stund hos Gref Barks.

Af det som förhades in pleno i dag mins jag följande.

1. Justitiæ Deputationens betänkjande om uttydning öfwer den 9 § i 1734 åhrs Riksdagsbeslut, uti hwilken stadgas at ingen må andraga hos

Ständerne någre Private saker eller Rättegångs twister med mindre de först warit afdömde i Kongl: Justitiæ revision och den sökande will klaga öfwer wrångwisa eller domwillo i det där fällte utslag, samt undergå en swår näpst om han sin tahlan eij bewisa gitter. Deputationen finner wäl at detta slut är högst rättwist, men tycker det så böra förstås at någon åtskillnad bör wara i straffet för den som ohemult klagat öfwer wrångwiso och den som klagat öfwer domwillo, ty som den förra klagan innehåller et mycket swårare tillmäle mot domaren än det senare, så bör ock det swårare anses. Detta blir liggandes på bordet til nästa Plenum och emedan Landtmarskalken påminte at detta torde fordra et allmänt sammanträde af alla 4 Riksens Ständer, emedan det angår uttydningen af et Riksdagsbeslut som är en allmänt wedertagen lag, så samtycktes at Landtmarskalken öfwerenskommer med de andra Ståndens tahlmän om ett sådant sammanträde.

2. Gref Axel Sparre påminte at wid det tillfället torde ock den förr förehafde frågan om pliktepallens afskaffande, som härtills stådt oafsluten, efter den af Ridderskapet och Borgareståndet blifwit samtykt, men af Präste- och Bondeståndet nekad, kunna blifwa afgjord, antingen så at genom tienliga föreställningar en pluralitet i den saken kunde winnas, eller ock at Ständerne hänskuto den til Kl: M^{ts}: afgjörande. Det bifölls.

3. Bondeståndet begiärte dehl af Secreta Utskottets Instruction innan de kunde utlåta sig öfwer den tysthet som Secreta Utskottet genom Extr: Protoc: begiärt må hållas allmänneligen i de saker som dess gjöremål angå. Äfwen

4. Innan Bondeståndet kan ingå den af Secreta Utskottet proponerade försvars hielpens upbärande för innewarande halfwa år, begiär Ståndet få hafwa sina fullmäktiga i Secreta Utskottet så wäl til den sakens närmare skiärskådande som wid undersökningen huru den redan upburne försvars hielpen är använd. I begge desse måhl skal Bondeståndet skie nöije medelst den stora Secreta Deputations eller Secreta Utskottets och Secreta Deputations samträde med 25 fullmäktige af Bondeståndet, som skal skie i öfwer morgon, då Ståndet skal få all behörig underrättelse i begge dessa måhl.

Efter måltiden war jag en stund hos Baron Rålamb, gick så till min Syster och fölgde henne ut til Yttringe, dit man kom kl: half 11.

d.º 6 war jag med Syskonen och H: Wulfencrona, til middagen på Sticklinge hos Kamerer Burs, där wi blefwo wäl fägnade. Jag gick mot aftonen med Wulfcrona hem och kom til sängs klockan 12.

d.° 7. Förmiddagen war jag i Deputationen, samt en liten stund på Kongl. Bibliotheqvets där jag såg bland andra lärda saker Biskopen Jacob Benze-lius. Hans växt och anseende kommer mig rätt särdeles före.

Efter måltiden war jag hos Major Tilas, där woro åtskillige fruntimmer hos hans fru och bland andra en Mademoiselle von Christophersson, som har et qwicket och eij obehageligt ansigte men nog enfaldiga och ohöfsade maner. Mademoiselle Cederholm är koppärrig och icke wacker, men nog lefwandes och artig. Tänk hwad wetenskap jag likwäl wunnit i dag.

d.° 8. Morgonstunden läste jag Lysanderos lefwernes lopp i Plutarchus. Denna mannen har warit en fullkomlig Mazarin, eller snarare Mazarin en fullkomlig Lysander, ty originalet måste wäl wara äldre. Han har ägt stort wett, mycken behagelighet, stort mod, men ingen ährlighet, sådant folk äro de som giöra största lyckan i werlden; men kan ährlighet eij giöra lycka så är höghet och stort namn en ringa och föräcktelig ting, oakttat alt sitt lysande prål. Jag war sedan i Deputation där jag utom Protocollet hörde af den roliga och artiga Öfwerste Lieutenant Fahlström några hus-hålls grep. 1.° At conservera säd för rofmasken, besänker man gammal råg 2 dygn och ny råg 1 dygn med hwitlöks lut /:eller watn däri man blött sönderstött hwitlök:/ innan den sås ut. 2.° För alla får siukor särdeles den så kallade ringsiukan, då hufwudet swulnar på fåren, är en bot och præ-servatif at låta fåhren hwar morgon få några skiedblad kiöttlake däruti man sudit mahlört.

Middagen åt jag hos Gref Barks och for efter måltiden ut med Gref-warne et stycke utom Lilljeholms tullen at se på den aldrowanligaste sak i werlden, nemligen at en träköija som är full med näfwer och tiära brinner op i ringande rot, när man sätter eld därpå fast det wore så rägnaktigt wä-der som i dag och än wärre. Riksrådet Gyllenborg, Landtmarskalken och många tusende andra menniskior af sämre och bättre slag wore ock ute at se detta nymäre, men kunde icke undra därpå mer än jag. Hufwud-ändamåhlet war dock likwäl icke at se kyffet brinna, utan at se branden släckas genom en machine som en wid namn Fuchs, en Strasburgare, ut-gifwit för et ofelbart medel at släcka den häftigaste eldswåda. Hemligh-heten bestod i en tunna full med Salpeter och alunwatn, som war försedd med en liten Krutsmäll, hwilken genom et brandrör tändes då den kasta-des in i elden, och skulle genom slaget och watnets spridande släcka branden. Koijan war bygd så at den skulle brinna wäl, och elden gjorde all sin wärkan, oakttadt 6 släckande machiner som kastades in efter hwarannan, men bedrogo upfinnarens uträkning och åskådarnas hopp.

Wi foro ifrån detta skådespel med den trösten at man ofta i angelägnare måhl sedt sanningen af Horati vers

Parturiunt montes, nascetur ridiculus mus.¹

Och jag fick ännu den trösten därtill at Grefwarne Bark gjorde mig en stund besök.

Af Baron Lilljehöök hade jag en kort visite och sedan jag hållit min aftonmåltid i enslighet, samt clarerat min Journal tänker jag mig nu til sängs at med Guds hielp sofwa wäl.

d.° 9. Förmiddagen läste i Plutarchus och skref bref samt gick sedan på Riddarehuset. Det förnämsta som denna gången förelöpp där war at et memorial från Justitiæ och Secreta Deputationen uplästes. Deputationerna hade i anledning af Gref Spenses och Lagman Sparschiölds til dem remitterade memorialer, angående sättet til föreslående och besättjande af alla ledige tienster hädanefter, Projecterat at följande förordning skulle upsättjas. 1.° Skulle när någon ledighet blefwo förslaget af alla wederbörande ej upsätjas för än 6 wekor sedan öppningen blifwit på det innom den tiden alla de som förmente sig kunna sökja hade tilräckeligit råderum, at anmäla sig. 2.° Skulle när förslaget wore inkommit 14 dagar förbigå innan det föredrogs Hans M^t på det, om någon hade öfwer förslaget något at klaga, han måtte hafwa tillfälle thertil. Sedan skulle inom andra fiorton dagar saken föredragas och afgiöras. 3.° De tienster som bortgifwas i sittjande Råd, skulle besättjas inom 6 weckor efter den dag då dödsfallet blifwit kundgiordt, eller avancement skiedt som giordt öppningar. 4.° Prästerskapet få behålla sine Formaliteter med wahl och förslags upsättjande, vocation p. p. Men sedan kallelsen skiedt eller förslaget wore insändt skulle de Regale giälden så wäl som Biskops dömen och Superintendentier inom en månad besättjas. 5.° Consistorierne skulle ock inom en månad ifrån den dag då walet skiedt bortgifwa de Consistoriale giälden. 6.° Alla ledigheter mot instundande Riksdag böra wara besatta til den dagen då Riksdagen blåses ut, utan afseende på någon termin af tid. 7.° Embeten som under warande Riksdag blifwa ledige böra inom 6 wekor wara förgifne. 8.° Hemställes Rs: Ständer om icke de behaga at alla Råds Embeten som mellan Riksdagarne blifwa ledige strax wid Riksdagens början besättjas. Största hopen af alla närwarande war färdig at strax samtycka detta betänkande til alla dess dehlar, så at om Landtmarskalken strax giordt frågan hade det friskt gådt igenom, men Öfwerste Didron, Lagman Lilljestierna, Ridderskants och flere påstodo at memori-

¹ Bergen är havande, en liten råtta skall födas (Horatius, De arte poetica, vers 139).

alet måtte blifwa liggande på bordet till nästa plenum, ock ehuru Baron Coyet förestälte, at om wi så willja låta alla memorialer liggia, så blifwa sakerne desto längre och i följe däraf Riksdagen altför långsam; måste likwäl efter Riksdagsordningens lydelse på deras begiäran som wille ha upskof memorialet blifwa liggande til nästa plenum. Imedlertid, såsom nästkommande Lördags plenum war utsedt til et allmänt sammanträde af alla Ständer, då denna sak ej kunde företagas, kom man öfwer ens at om fredag skulle hållas plenum af adelen om detta ärende.

I dag har annars Öfwerste Didron giordt påminnelse om at uti Secreta Utskottet låge många saker så länge begrafna, och man finge ej höra något däraf, ibland annat Öfwerste Silvas sak¹ och önskade man at publicum kunde blifwa underrättat huru därmed förewetter. En officerare från Finland wid namn Riddercrantz har wid det tillfället utlätit sig at Secreta Utskottets drögmåhl med mångahanda til thes afgiorande inkomne saker, kunde wäl upwäcka eftertankar, ty sade han, om jag hade en fullmächtig, som skulle bestyra mitt hushåld och han så länge som möjligst wore, drögde at gifwa mig kundskap om sina förrättningar, kunde jag tyckas hafwa skiähl at fruckta det han ej så i alt sökt mitt bästa, om jag hos honom märkte någon sorgfällighet eller åtminstone något skien af bemödande at dölja för mig hwad som skiedde.

Detta wart ganska hårdt uptagit af alla närwarande utskotts ledamöter och deras tillbedjare; man swärmade om tilltahl, straff och Fiscaler för den som sig så owarsamt yttrade, och et gräseligt buller blef på en liten stund, liksom när en hastig wäderwirfwel i en hög skog rör alla trän och upwäcker et brusande gny af de swäfwande toppar och grenar. Men sedan Riddercrantz betygat at han ej sagdt något i den mening at förklena utskottet, von Bönen, Ridderskantz och Lilljestierna äfwen sökt gifwa en mildare uttydning på hans ord, slöts alt därmed at Landtmarskalken gjorde en föreställning huru man borde på Riddarehuset särdeles wara mon om at ej stöta någon med orden, emedan där alla wore Riddersmän och man wet huru nogräknade orden bland Adelsmän alltid warit och äro, åtminsten jag för min dehl, sade han, ser hällre at man drager wärjan emot mig, än at man angriper mig med ord som kunna stöta min heder eller goda namn. Strax därpå kom icke desto mindre Baron Coyet fram, med en ny påminnelse angående Secreta Utskottet, och at han, med många flera, åstundade at en gång få i harftråden på de 27 Tunnor Guld franska Subsidie Penningar, huru hwarföre och genom hwilkens förwållande de

¹ Fransk officer som tidigare varit i svensk tjänst. Frankrike sökte i maj 1737 genom denne vinna insteg hos Fredrik I igenom förespeglningar i tronföljdsfrågan, vilket ledde till irritation mellan de svenska och franska regeringarna.

gådt oss utur händerne, hwilket sit påstående han begiärte för hans räkning måtte stå til Protocols, efter en sådan sak som så allmänt rörde hela Riket ej kunde och borde wara en inom Secreta Utskottet begrafwen hemlighet. Och jag för min ringa dehl swarade Lagman Lilljestierna, ber åter för min räkning måtte föras til protocols, at jag i detta som i andra måhl fullkomligen litar på Riksens Ständers Secreta Utskott, hwilko wi förtrodt alla de ärender som ej böra allmänna göras, och begiärer jag aldeles intet at gå in i denna eller någon annan sak som utskottet kan finna nödig at hålla tyst och böra blifwa en hemlighet. Coyet mente at det ej kunde göras någon hemlighet af en sak som genom kringände skrifter, på et helt sextern¹ blifwit kring hela Riket på Konungens och Rådets befallning utspridd och kungiord. Landtmarskalken kom emellan, med den försäkran, at om Ridd: och Ad: behagade hafwa det förtroende til Secreta Utskottet och afbida tiden, skulle utskottet ofelbart göra sin skyldighet och lemna Ridd: och Ad: så om detta som alt annat all den underrättelse, som det i anledning af sin dyra ålagda tysthets Ed, utan Riksens skada gifwa kunde; hwarmed ock denna stormen stillades. Middagen åt jag hemma allena och eftermiddagen war jag i Deputation.

d.° 10 För och eftermiddagen i Deputation. Jag förebehåller mig til et lägligare tillfälle at upteckna hwad jag hört om de två sista i går på Riddarhuset förhafwde ärender.

d.° 11. Så snart jag hunnit bli klädd och läsa något i Plutarchus gick jag på Riddarhuset, ther i dag then angelägna Lagen om the ledige blifwande Tiensterns besättjande skulle afgöras. Man begynte med at upläsa Deputationens betänkande Punctwis, och blef wid thenn första puncten intet mer at påminna än at härunder skola förstås ej andra tienster än the som Konungen i Cabinetet bortgifwer. Blef altså faststält, at förslag til alla tienster som komma i Cabinetet at forgifwas, böra ej förr och ej senere än 6 weckor efter timad öpning af wederbörande uprättas och insändas.

Den andra § som will at inom en wiss tid skal på förslagen i Cabinetet resolveras, fick ganska många critiqver och upväckte en träta som warade til kl: 2 på dagen. Många tahlte här utinnan och wijste sina hiertans tankar. Inkasten och swaren emot woro. *Öfwerste Didron*. Det skrider Konungens höghet för när at föreskrifwa honom någon wiss tid. *Major Boye*. Man föreskrifwer Konungen ingen tid utan en ödmuik bön at han för Riksens bästa och wår säkerhets skuld wille täckas göra det, kan ej på något sätt förminska hans höghet och wår wördnad som wi äro honom

¹ Sex pappersark lagda inuti varandra.

skyldige. *Capit: Riddercrantz.* Tiden är för kort för dem som bo i Finland at wid förefallande öppningar kunna hinna anmäla sig efter ofta eij på 6 ja 10 ja 20 wekor postgången mellan Sverige och Finland är hindrad.

Många andra påstodo ock at den föresatta tiden är antingen för lång eller för kort, alt som tillfällen kunna wara. *Major Wrede* At en wiss tid likwäl är nödwändig det hafwa Deputationerne eij utan stora skiähl slutit, utaf de spår man funnit till hwarjehanda *underslef*, och til hwilkas förekommande, jag med flere, efter mitt samwete, eij annat medel kunnat finna, än at en wiss tid til alla tiensters bortgifwande blef föresatt. Det ordet *underslef* som han brukat, stötte hårdt, men då man begynte med et hotande sorl fråga efter, hwad han mente därmed, swarade han. Om Riderskapet och Adelen, wille befria mig ifrån den tysthets Ed som är mig pålagd, skulle jag nog wara i stånd at nämna och utmärkja besynnerliga tillfällen, då med tiensters bestättjande oricktigheter förelupit, dock icke genom Kl: M^{ts}: eller Rådets befallning, utan genom en och annans fehl af dem som sakerne föredraga skola. Imedlertid kan jag i allmänlighet säga så mycket, at hwad tiden angår, den mången gång med flit blifwit utdragen, så länge, til dess en som man welat hafwa framdragen til den eller den beställningen, skulle hinna bli mogen därtil; däremot har man å andra sidan eij sällan brådskat med tienster, på det någon obehagelig men wälförtient eij måtte hinna anmäla sig. Åtskillige af de närwarande *Secreta Deputations* och *Utskotts* män, samt bland dem *Major Boye* och *Baron Cederhielm*, sannade detta tahl och begynte ropa at man skulle lossa dem från sin Ed. Bullret blef hwasst, och woro eij få som trodde at man häruti kunde giöra som desse begiärte; men alla wälsinnade eller wälbetänkte, sågo hwad fahra det skulle med sig hafwa at härigenom bringa en hop besynnerliga måhl på bahnan och liksom tända elden i krutet, eller uphetsa många förr nog hetsiga sinnen. *Landtmarskalken* wiste denna gången såsom alltid prof af sitt stora wett och sin owäldughet. Alla 4 Riksens Ständer, sade han, hafwa pålagdt oss, af utskottet och *Secr: Dep:* den Ed som wi swurit, lærer altså ingen annan än de samma, och icke et af dem allena, kunna lossa oss af samma beswurne tysta.

Stormen stillades härmed, men det tycktes som skulle på detta sättet det parti som wille hafwa punkten stående, fådt en stor styrkja, frågan skiedde om punkten får bifall, men swaret gick som hafsens wågor, med et förbryllat nej, ja, nej.

Det förestältes at denne sak borde snart afslutas så at de andre Stånden eij kunde förekomma oss, så at wi sedan måste säga amen som en bondklockare, sade *Baron Wrede*.

Gref Leijonhufwud föreslog at man til at hindra detta kunde afsända en Deputation til de andre Ständer och begiära at denna sak hos dem ej måtte företagas innan de först hördt Adelens mening: Och sedan Lilljestierna med flere; jag tror blott at draga ut tiden, giordt någre inkast där- emot, afgick Deputationen och kom tilbakas med swar, at de andre Stånden låfwat efterkomma Adelens begiäran. Ja, Borgare Ståndet hade den höfligheten at genom en Deputation tilbakas låta anmäla sin helsning och samtycke.

När desse complimenters wore förbi fick man höra Gref Dona, med et wäl fattat tahl föreställa, at efter man nu wore i wärket at giöra en lag som i alla tider skulle bli oryggelig, borde man så mycket mera wara mon om at wäl öfwerwäga alla händelser samt omständigheter som infalla kunde, så at ej den giorde lagen af sig sielf förfölle. Man skulle altså ej föreskrifwa någon tid, innan man wiste om den på något sätt kunde lända oss till men i stället för den påsyftade nyttan, och om endteligen alt annat passade sig, kunde likwäl så hända at Hans Kongl: M^c, det Gud nådeligen afwände, föllo i någon långwarig siukdom eller wore borta i fält eller annars, så at han ej kunde biwista Rådslagen, då skulle likwäl mången nödgas umbära den förmon at hafwa en af Kl: M^c sielf underskrefwen fullmact, det man dock likwäl tror at alla som få någon sådanienst giärna willja hafwa, och få af Adelen skulle med glädje emottaga en fullmact som ej wore hedrad med Konungens egen hand. Man satte wäl här emot, at Rådet genom Regeringsformens [lucka för paragrafnummer] §.¹ alldeles är befullmäktigat at under Konungens siukdom eller från waro styra hela Riket och afgiöra alla dess ärender, äfwen de som kunde wara angelägnare än det, at utdehla tienster och fullmackter. Men det märktes at Gref Donas inkast hade stort anseende och at många med honom trodde at en Konungens egenhändig underskrefne fullmact wore en outhärlig sak för en wäl bestält Embetsman.

Mina tankar om detta inkastet woro aldeles ense med dem, som trodde at en fullmact underskrefwen af den Högsta mackten i Riket, ware sig Konung eller Råd, hedrar eller wanhedrar personen som hafwer henne lika, alt som han förrättar sit Embete wäl eller illa. *Baron Wrede* och äfwen sedan *Landtmarskalken* före slogo, at som fullmackterne åstundades med Konungens underskrift kunde i förordningen inryckas, at om H: M^c wore förrest eller siuk, så at K: sielf inom den föresatte tiden ej kunde befatta sig med någon ledig tiensts besättjande, kunde Rådet öfwer detta

¹ Skall vara § 16 (se *Frihetstidens grundlagar och konstitutionella stadgar*, utg. genom A. Brusewitz 1916, s. 28 f).

som andra måhl i Konungens frånwaro resolvera, och den som således blifwit utnämnd efter den resolutions datum tilltråda tiensten och lönen, samt sedan sökja Kongl: M^{ts}: fullmakt, när Konungen antingen återkom eller blefwo frisk.

Häremot androg Lagman Lilljestierna, at Embetens besättjande i alla tider, och äfwen genom vår beswurne Regerings form ansedts som et Regale, och uppå hwilket en märkelig dehl af den Konungliga högheten beror. Och såsom Riksens Ständer genom en naturlig skyldighet äfwen som genom den antagne Riksens hufwudlag Regerings formen, äro förbundne at å sin sida eij mindre wara monna om at bibehålla Konungens höghet, än H:^s M^{ts} åter å sin sida förbundit sig at eij förminska deras frihet; Ty borde man nu eij genom sådant tids föreskrifwande förminska samma rättmätiga mackt, som genom vår Regeringsform är bragt inom så skiälliga skrankor. Dessutom, sade han widare, efter jag så wäl som alla andra beswurit Regerings formen och den i 20 och 40. §§ nog tydeligen handlar om tiensters besättjande, huru, af hwem och när det bör skie, så kan jag för min dehl, eij samtycka till något, som giör en ändring i vårt fastställda Regerings sätt och förminskar vår Konungs höghet.

Någon, jag mins eij hwem, yrkade at Regerings formen är et Pactum som eij af den ena parten enskylt får ändras, utan bör därtill inhämtas Konungens samtycke, såsom ock en Contrahent. Detta pådref ock Öfwerste Didron¹ med flere, samt at tiensters förgifwande wore et besynnerligt Regale. *Major Boye*. Gud wet at jag icke wille tahla något om Konungens höghet efter om jag mins rätt det en gång är öfwerens kommit bland oss at här på Riddarhuset ingen bör skrämas med det ordet; men efter så är at jag märker det man will uttyda den illa, måste jag ock å min sida säga mitt enfaldiga begrep därom. Konunglig höghet föreställer jag mig tweggehanda, den ena, som stödjer sig på en enwäldig mackt, och har intet annat afseende, än den Regerande Herrens enskylte wälbehag, anseende och myndighet, samt har sin grund på undersåtarnes frucktan; de är Gud skie lof hos oss afskaffade. Den andra arten, som grundar sig på undersåtarnes kiärlek, förtroende och wördnad, är den som genom vår Regerings form hos oss är uprättad, är oåtskilljelig med undersåtarnes trefnad, säkerhet och wälstånd, och kan således på intet sätt förminskas eller skadas af alt det som länder till vår trygghet och sanskylliga nytta, utan fast mer ökas och stadfästas därigenom när wi altså, bedja Hans Kl: M^t: med wederbörlig wördnad, det Han täcktes tillstådja at alla tienster som hädan efter blifwa lediga måtte inom 4. 6. El: 8 wekors dag efter det förslaget inkom-

¹ Enligt protokollet var det just Didron som sade detta (RAP, 9, s. 326).

mit, blifwa besatte, efter wi för vår frihet och säkerhet i tillkommande tider finna en sådan lag nödig. Lärer Hans Kl: M^c hwarken kunna det med onåd uptaga, ej heller såsom något owanligt anse at wi efter vårt gjorde förbehåld, tagit oss den friheten at uttyda och läggia något til Regeringsformen, det Hans Kongl: Mⁱ i sin försäkring täckts utlåfwa at wäl låta sig behaga.

Ännu tahltes åtskilligt med och mot, i denna saken, som fallit mig utur minnet, men det märktes wäl, at om somlige wore ganska monne om at Deputationernes betänkjande skulle til alla dehtar winna bifall, så wore andre icke mindre flitige at pruta af alt hwad de kunde. Någre, och bland dem Grefwe Leyonhufwud, påminte at såsom Gref Spenses memorial, som warit primum moveres i denna qvæstion ej angådt annat, än de tiensters besättjande, som under Riksdagen öppnades, eller som wid Riksdagarnes början wore öpne, så tycktes ock frågan allena böra bli om dem och ej om de som mellan Riksdagarne blefwo ledige. Omsider sedan man länge täflat, och General Major Rosen giordt et ganska wackert tahl och förmaning at man i godo och med enighet skulle förlikas om saken, stadnade man i det slut, at den andra puncten går ut, och i dess ställe Ständerne genom en underdånig föreställning skulle begiära af Hans M^c at med ledige tiensters besättjande mellan Riksdagarne, hädan efter ej måtte för mycket skyndas ej heller tiden för långt utdragas, på det genom ingendera Kongl: M^{ts} och Riksens tjenst måtte komma at lida.

Sedan de Kungliga på detta sättet i denna puncten wunnit någorlunda sitt ändamåhl, begynte man komma ihog at klockan war half 1, så at det i dag skulle bli försent at afgjöra de andra puncterne, men Landtmarskalken begiärte at få giöra frågorne i Korhet och de måste därän, blef altså strax bifallit at 1.° Alla Embeten som woro ledige, skulle innan Riksdag blåstes ut wara besatte. 2.° Om Riks Råds Embeten skulle strax wid Riksdagens början besättjas? Påstod man i förstone votering, men omsider trängdes ock det igenom. Landtmarskalken wille läggia en föreställning ther til at ingen borde bli Riks Råd på then Riksdagen han warit Landtmarskalk; men thet blef afslagit, på et för honom ganska berömrikt sätt. Omsider föreslogs at alla under Riksdagen ledig blifwande Embeten borde inom en månads tid warda besatta. Detta gick till votering som påstod til kl: 6 och afgjordes frågan med 237 ja¹ och 84 nej.

Klockan 3 gick jag hem, efter jag ej wille votera, och dessutan hade i tankar at gå til min Syster på Yttringe, men resan blef ej af.

¹ Enligt protokollet 238 (RAP, 9, s. 340).

d.° 12: Skulle förmiddagen hållas plenum plenorum om utydningen af 9 § i 1734 åhrs Riksdags beslut, men jag war i stället hos Gref Barks.

d.° 13. Hemma war jag förmiddagen sysslesatt med åtskillige alfvar-samma eftertankar. Middags måhl tid åt jag hos Kantzlie Rådet Boneauschöld därest min Far och Öfwerste Lieutenanten Wrangel ock woro. Kantzlie Rådet Boneauschiöld är lyckones barn, uphäfwen af en ganska ringa början til en ansenlig heder. I sällskap är han en behagelig och nöj-sam man men lär för öfrigit wara god hushållare. Han talar som en Cato emot wår tids yppighet och om alla hade de tankar i hiertat som han yttrar med munnen, skulle det icke litet gagna wårt Rike.

Jag såg här en gammal fröken Wachsclager, framledne Hof Kantzlern Wachsclagers doter, som på sin ålderdom niuter en beqwämlig och hederlig lefnad i stilla ro, samt har eij andra plågor än dem åldren och med följande siuk domar kunna åstadkomma. Hennes tidsfördrif är böcker, och den wanliga fruntimmers sysslan, prata. Här war en ung fröken Heder-schiöld, Kantzli Rådets Brorsdoter, en flicka om 13 eller 14 åhr, men så täck och menlös at jag eij mins den dagen då jag sedt något behageligare.

Häri från gick jag til Præsidenten Rålamb, och sedan jag fådt buga för honom och warit där en fiärndehls tima, steg jag i hast til Lieutenanten Ehrenswärd och däri från til Kongs trögården. Jag dansade et par gånger, Bockade mig för Grefwinnan Hård, såg på fruntimren och gick nögd hem til min boning Kl: 8.

d.° 14. War jag förmiddagen i Deputationen, samt gick till middagen til Gref Horns. Där woro många främmande, men bordtahlen woro eij desto angelägnare. Efter måltiden kom en gammal tysk och roade sällskapet med en löjlig Musiqve på en utfaren harpa och några bifogade löjliga wisor sungne med en försleten röst.

Jag gick däri från til Kiöpman Degermans där jag drack Caffé, och sedan jag hört några Secreta utskottsmän där utbreda sin wisdom, gick jag til Assessor Kålmeter¹ men han war icke hemma.

Hos Kam^f: Schultz, dit jag sedan gick, råkade jag M^l: Kålmeter som war nyligen kommen från Fahlun, och sedan jag med dem snackat en stund om hwarjehanda ting gick jag til Borgmästar Adelcrantz där jag åt aftonmåltid.

d.° 15: War jag i Deputationen hela förmiddagen och eftermiddagen likaså, undantagandes at jag om aftonen följde min Syster til wägs til Ropsteen.

¹ Se Kalmeter i personregistret.

d.° 16. Förmiddagen war jag hos Gref Barks, samt på Riddarehuset, på ingendera stället wankades något af värde at märkja. Eftermiddagen war jag hos Baron Falkenberg, och spelte Schack, i Deputation en liten stund och sedan hemma, där jag hade besök af Baron Gustaf Bonde.

d.° 17. Morgonstunden upwacktade jag Riks Rådet Gref Bonde som befalte mig komma til sig til middagen, det jag ock gjorde sedan jag warit en stund i Deputationen. Där woro mycket främmande, och alt det jag annars wet säga om denna dagen, är at jag eftermiddagen besökte Major Lilljehök och Kamerer Cederholm.

d.° 18. Förmiddagen följde troppen åt til Deputations plenum och eftermiddagen min Swåger til Yttringe.

d.° 19. Sofwa, äta och skrifwa litet på Journalen.

d.° 20. Tillbragtes nästan på samma sätt, Journalen undantagandes. En märkwärdig ting hörde jag om twenne afledne anderike och Gudfrucktige män, Doct Franck i Halle och Kappellanen i S: Maria Kyrkia här i Stockholm, Carl Kiellin¹. Desse båda hafwa genom brefwäxling sins emellan uprättat en mycket noga wänskap, som gådt så långt at de genom bref på wissa tider stämt möte med hwarandra, och wärkeligen i Anden /:sit venia verbo²:/ tahlts wid och gifwit hwarannan sina meningar tilkiänna. Som Philosophe är det swårt, ja omöjeligen at begripa sannolikheten af et samtahl emellan två lefwande menniskor på mer än 100 mihs distance, så at jag således här kunde hafwa rättighet at antingen kalla dessa männer för i syne stadde och förryckte när de trodde sig tahla med hwarannan, eller ock kunde jag kalla denna sägn för en olik dikt; men jag will helre tillstå at jag eij wet något af den stora *welt der Geister* som mystici så mycket tahlat om, och altså lämna en sak odömd som jag icke begriper.

d.° 21. Kom jag Kl: 10 hem med en obeqwäm coliqve som sysslesatte mig hela dagen. Mit tidsfördrif war at läsa uti Plutarchus.

d.° 22. Medan jag nu har tid må jag pryda min Journal med åtskilliga underrättelser, som jag hunnit samla om de saker som nu sysslesättja den stora werlden. Först skal jag likwäl införa at i går natt har Öfwer Ståthållaren i Stockholm, Grefwe Michael Törnflycht, aflidit efter en Kort siukdom.

¹ Kiellins predikningar besöktes talrikt av de pietistiskt sinnade (G. Hellström. *Stockholms stads herdaminne* 1951).

² Om ordet tillätes.

Han war en ansenlig och till utwärtens wäsendet behagelig man, Högsint, frikostig, präcktig, skiämtsam, och hade stora gåfwor at winna både högres och nedrigares tycke; men at behålla det länge war ej så fullkomligen hans gåfwa, emedan hans stolta sinne kunde lätteligen skiftas af lyckans hwälfningar. Hos vår nu Regerande Konung har han likwäl bibehållit sig uti särdeles nåd, hwilket ock wålde honom den förmon at framför andra rätt så wäl, om icke bättre förtiente, få det indrägtiga Öfwer Ståthållare Embetet i Stockholm, samt Grefwelig Titul, den annars i dessa tider ingen utom Rådet fådt. Han kan med skiähl räknas ibland benenatos, efter han i all sin tid haft en lätt lycka, penningar, anseende och nöijen nog. Huru han dödt det må Gud weta och om hans siäl efter tiden får så många nöijen; men hwad hans efterlefwande Fru angår, så har hon största skiähl i werlden at säga det han dödt rätt illa, emedan han lemnat efter sig ingen ägendom, om icke en hop kostbara kläder, resigtyg och husgeråd, utan snarare en ganska stor giäld. Hans präcktiga lefnads art och elaka hushållning, har wållt denna efter hans död timade olyckan, och äfwen i hans lifs tid förorsakat honom det missnöijet at han på de sista åhren hwar morgon såg sitt förmak fullt af temligen obehageliga upwaktningar, som i stället för tack eller böner hade förskrifningar och räkningar at frambära. Största lyckan är at han har inga barn.

Man utspridde ock i går at Hofmarskalken Baron Anders von Duben skal wara död blefwen, men det fordrar stadfästelse.

Omsider måste min saga fram.

Huru Octavius först kommit up och börjat sin lycka, hans härkomst, öden och bedrifter, huru han först en tid stod i nåd hos den Stora Alexander¹ men sedermera behöfde et i sina högdragna ögon sämre Swågerlag at bibehålla sig däruti. Huru Han en tid hölt wid det Cimbriska huset² och äfwen haft omsorg om den unga Alexandrides upfostran.³ Huru han fick Hermelins Kåpan⁴ sig til föga fromma, och genom så wäl som de öfrige Jarlarne⁵, Cassander⁶ kom i onåd hos Alexander. Huru han efter den Store Alexanders död, war en bland dem som mäst hulpo till at störta Cassander i den nesliga undergång han föll uti. Huru han efter Alexanders död kom i

¹ Karl XII.

² Holstein-Gottorp.

³ Arvid Horn blev 1707 guvernör för Karl Fredrik av Holstein-Gottorp.

⁴ Horn blev entledigad som riksråd och kanslipresident i april 1719. men återinsatt i ämbetena i april året därpå.

⁵ Riksråden.

⁶ G. H. von Goertz.

onåd hos June¹, och måste kiänna swår wärkan af samma Gudinnas wrede. Huru han åter uprättade sig genom menighetens hielp, och särdeles Ridderskapets, som gofwo honom en Silfwerstaf at stödja sig på.² Huru han försonade sig med Gudarne genom det han aldeles öfwegaf det Cimbriska huset och hängde sig wid det Cattiska huset. Huru hans temmeligen förswagade mack och anseende; således åter igen steg up till högsta fullkomlighet, och han fant medel at icke allenast behaga Jupiter³ utan ock menigheten. Det lämnar jag alt till et annat tilfälle at upräkna och berätta.

Jag börjar nu med den tiden då Octavii mack som mäst började lysa och upväckte det afund och missförstånd, som sedan in till dessa tider legat under askan och förorsakat åtskilliga rörelser i Republiken. Ett allmänt möte war beramat, därwid åtskillige mackter genom sine sändninga bud sökte Yfwerboernes⁴ förbund.⁵ Å ena sidan hade the Brittes giordt förening med åtskillige Riken⁶ och sökte förmå Yfwerboerne at träda thertil, å andra sidan woro the Schyter och Allemaner⁷ som åstundade thes förbund.

Kejsaren⁸, ehuru han sielf war en Allemanisk furste och mycket bewägen för thet Allemaniska hofwet, fant likwäl icke sin räkning wid thetta senare tillbud, efter man frucktade at thet Schytiska huset⁹, såsom nära förbundit med thet Cimbriska, skulle på något sätt sökja thess fördehl. Hofwet war altså mäst benägit för thet Brittiska förbundet. Rådet war på then tiden twedehlt och åtskillige theraf, särdeles Blidur Jarl¹⁰ och Gode Jarl, höllos misstänkte at gynna the Cimbriske och Schytiske Herrar. Menigheten war ock af särskilt tanka och wore ej få som höllo thet Cimbriske partiet; någre woro owälduge och wille at man endast skulle se på Republikens bästa utan någon särskilt afsickt, men thessa höllos misstänkte för en hemlig böijelse till thet andra partiet och hofwet mente at then som ej församlar med mig, han förskingrar. Den största hopen hölt hofwets tanka för rättast, och Octavius som wid thetta möte kom at sittja i

¹ Ulrika Eleonora.

² Horn blev lantmarskalk vid 1720 års riksdag.

³ Fredrik I.

⁴ Svenskarna.

⁵ Syftar på riksdagen 1726–27 då Horn krossade det s.k. Holsteinska partiet, varigenom han blev den ledande kraften i svensk politik fram till 1738.

⁶ England, Frankrike och Preussen, den s.k. Hannoverska alliansen.

⁷ Ryssland och Kejsaren, den s. k. Wienska alliansen.

⁸ Fredrik I (av Hessen).

⁹ Ryssland.

¹⁰ Josias Cederhielm.

högsätet hölt för sig nyttigast, och kan skie för Republiken med, at wara af thenna mening. Antonius¹ som wäl tå war ibland Jarlarne hördes icke stort af, men man wiste dock at han åtminstone ej war wäl trodd af Octavius. Mötets Rådslag slötos aldeles efter hofwets och Octavii godtyckjo, och then storsinta och kloka Octavius, tänkte nu tid wara at befästa sitt anseende, at thet framdeles ej så lätt måtte få någon stöt. Till den ändan blef Refr Jarl² som då ansågs för en bland hans farligaste fiender, och för öfrigit war mera bekandt för slughet än Redelighet, nedstött af sin heder och dömd från lif ähra och gods, såsom then ther hade hemligt förstånd med Schytiska hofwet. Blidur Jarl som ock war misstänkt, wek undan stormen och satte sig i ro, där han slöt sina dagar; men Octavius segrade allena i alt. Rådet blef förökt, åtskillige Embeten blefwo utdehlte, och alt gick efter Octavii godtyckio, så at ingen fick något af alla the lyckans gåfwor som tå wankades, then ther icke genom wänskap eller frändskap, war Octavius tillgifwen, eller åtminstone på intet sätt syntes honom farlig.³ En sådan mackt föll wäl mången odrägelig, och upwäckte afund; men hon war för stor, så at ingen torde knysta, särdeles efter wid nästa allmänna möte, Octavius åter lagade så, at han fick Silfwerstafen at stödja sig wid.⁴ Han såg dock wäl at en så stolt mackt i längden wille blifwa förhatelig, och sökte för then skuld wid thetta möte, at genom et blidare upförande och mindre höglåtenhet, behaga menigheten. Hans lycka och klokhet uträttade thetta, och kom thet honom ganska wäl till pass, ty et par åhr therefter wiste hans motståndare Antonius så wända sig, at han intog Kejsarens sinne, och på en gång förmörkade alt Octavii anseende wid hofwet. Antonius förbant sig medelst Fimbria med Ragwald Jarl⁵, som genom sin doter then skiöna Venus⁶, hade alt wåld öfwer Kejsarens sinne, och Vulpes⁷ blef en med i thetta bandet, som thet genom sin konst och slughet icke litet understödde. Hela Atland⁸ måste nu på en tid buga för Antonii mackt, och alla Embeten och nåde tecken gingo genom hans och Veneris samt Ragwald Jarls händer, therwid han ingalunda för-

¹ Carl Gyllenborg.

² Mauritz Vellingk.

³ Anført av Carlsson 1981, s. 80, som exempel på Horns befordringspolitik.

⁴ Horn blev lantmarskalk också vid riksdagen 1731.

⁵ Evert Didrik Taube.

⁶ Hedvig Taube.

⁷ Möjligen Daniel Niklas von Höpken.

⁸ Olof Rudbeck d. ä:s Sverige.

glömde sina egna anhöriga. Men i hemlighet hade han likväl andra afsikter än them hofwet hade, som man sedan förnam.

Ett krig¹ upkom wid thenna tiden emellan the Celter och Allemanner och Schyter, efter thessa två sistnämde hofwen med wåld sökte utestänga en Sarmatisk förste från Sarmatiska Kronan², ther til han en gång af then Store Alexander war insatt, men sedan Alexanders lycka ändrades, måst wika för en furste af thet Wittekindiska huset³.

Celtiska hofwet⁴ hade i alla tider bibehållit det Atlantiska hofwets wän-skap, och sökte den nu särdeles at nytja til hielps för denne Sarmatiska försten; men Keijsaren, som sielf war en Allemanier, gynnade mera thet Wit-kindiska huset, tordes altså Antonius ej så uppenbarligen låta märkja sig at wara god Celtisk, hälst så länge han ej ensam rådde för alt, efter Octavius i Rådet war mäktigare, fast Antonius hade mer at säga hos Keijsaren. Hans upsåt war altså at begynna sin sak och byggja sin mackt på Octavii undergång. Ett nytt möte⁵ blef sammankallat, och första tecknet wille man taga däraf, hwem menigheten då skulle wällja till sin tahlman. Antonius hade hofwet på sin sida, och man wärfwade starkt, syntes ock mycket styrkja Antonii Parti bland den ädlare delen af menigheten at emellan de gamla och unga slægter något agg upwäckt war, som af ålder warit. Cinna⁶, den döde Blidur Jarls Swåger, war af Antonii parti ämnad til högsätet och hade mycket anhang. Han höllts för en ganska förståndig och ährlig man, men många, äfwen de owälduga, fruktade för hans hetsighet och skiäliga agg till Octavius, det man fruktade skulle för orsaka någon ryckning i Republiken. Wahlet hölts, och Octavii parti rådde. Bassus⁷, en man af ädel härkomst och begåfwad med mera wälmening än förstånd eller wältalighet, fick det angelägna rummet, och gjorde man strax den uträkningen, som sedermera fants sann, at Bassus skulle allenast tiena til en luur eller et Instrument för Octavius at tahlja igenom. Det war altså icke möjeligit för Antonius at gå igenom med grunsatsen af hela sitt anlagde wärk, ty menigheten och dess hemliga ombudsmän beskyddade Octavius, ehuru en dehl

¹ Polska tronföljdskriget 1733.

² Stanislaus Leszczyński och Polen.

³ August III, kurfurste i Sachsen.

⁴ Frankrike.

⁵ Riksdagen 1734.

⁶ Samuel Åkerhielm.

⁷ Charles Emil Lewenhaupt. "Ty Lewenhaupt. för inskränkt att med sin egen blick omfatta statsförhållandena, tog åsikter af dem, på hvilka han litade, och förfäktade dem sedan med den blinda häftighet, som så ofta åtföljer den lånta öfvertygelsen." (Malmström 2, 1895, s. 182.)

af dem, som omgå med mått och wigt, wore nog tilltagsne. Omsider mot slutet af detta möte, kom Octavius äfwen i hofwets wänskap igen, och Antonius förföll aldeles, som skiedde af följande orsak.

Det Celtiska hofwet hade wäl genom egna och fremmande wapen temmeligen beträngt den Allemaniska Herren, at han hade nog at giöra hemma och ej kunde uträtta något i Sarmatien, men icke desto mindre kunde Celterne icke för den långa aflägsenhetens skuld giöra stort till saken för sin Piast, hälst emot den stora Schytiska mackten, som så wäldeligen antog sig den Wittekindiska furstens Rätt. Det war ock så när lidit med den goda Piastus¹, at en Republik hos hwilken han sökt och fådt tillflyckt, för hans skuld måste uthärda en hård belägring². Celterne sökte altså på alt wis at öwertahla och locka Yfwerboerne in i detta kriget och at undsätta den belägrade staden; men förutan det at Atland genom et nyligen uthärdat krig war ganska förswagat, så at alla wälsinta nog såge at de behöfde ingen ting bättre än fred at repa sig åter; så syntes ock det Celtiska hofwets upförande så underligt, at man på dess stora löften ej kunde inwekla sig i et så widlyftigt krig. Antonius med sina anhängare gjorde saken lätt, förestälte tusend behageliga inbillningar om förlorade länders återwinnande och flere förmoner som Celterne lofwade skaffa; men härigenom gjorde han sig förhatelig wid hofwet, som aldeles war för allemannerne, och misstrodd hos alla rätt tänkta, the ther påminte hwad osäkerhet man kastade sig uti genom krig, wijste at Celterne, rätt det de som mest sökte upreta Atland til fredsbrott, stod i hemlig fredshandling med Allemannerne och äfwen med Schyterne, samt at de aldrig kunde eller wille hålla alla de präcktiga löften som de nu lockades med. Man såg ock at Celterne med falska ryckten om stora flottor, som skulle sändas then belägrade staden til hielp, men aldrig kommo, sökte locka Atland i leken så at Yfwerboerne omsider stadnade i det slut at låta saken hafwa sin gång och ej blanda sig däruti. Påfölgden däraf, blef, at Antonius, Wulpes och Perpenna, de farlige triumviri³, förföllo wid hofwet, och i dess ställe upkom åter Octavius til samma anseende som förr.

Britterne, som för syns skuld funno nödigt at wäpna sig till at så mycket mer ge sina underhandlingar anseende, efter de ej wille låta den Allemaniska mackten för mycket förswagas, wände sig til Yfwerboerne och dem af Hwita slätt om besoldnings Troppar. Herrskapet i Hwita slätt⁴

¹ Stanislaus Leszczyński.

² Danzig.

³ Gyllenborg och troligen Höpken och Hans von Fersen.

⁴ Sekreta utskottet.

giorde förbundet snart färdigt och fingo därigenom en anseelig penninge summa; men Yfwerboerne funno orsak at betänkja sig efter wid samma tillfälle som det Brittiska anbudet skiedde, Gylippus¹ å Celternes wägnar giorde et mycket fördelacktigare, ty jämte det at en större penninge summa, nemligen 27 tunnor guld utlofwades, begiärtes intet annat willkor än at Atland skulle, på den tid samma penningar utföll, nemligen i try år, sittja stilla och ej inlåta sig hwarken i krig eller förbund med någon fremmande mackt, til Celternes skada.

Wid samma tid påminte ock Schyterne om förnyelsen af et gammalt förbund², som på wiss tid emellan dem och Yfwerboerne war uprättat men nu lupit til ända.

Den belägrade staden war öfwegången, och alla krigande mackter nyttjade wintern til fredshandlingar när de Atlantiske Ständer skildes at anförtroendes Keijsaren och Rådet at så mycket möjeligit wore bringa det Celtiska förbundet i stånd, men sökja utdraga tiden med det Schytiska om möjeligit wore. Efter wahnligheten lemnade och Ständerne ett förseglat bref, som Rådet wid påkommande oförmodelig händelse kunde till sin rättelse upbryta.

Så snart mötet war förbi, trädde Atlantiska hofwet i underhandling med Gylippus, och blef förbundet slutit efter det utkast som Celtiska hofwet därtill upsatt, dock med uttryckeligit förbehåld at Atland hwarken wille inlåta sig i owänskap med någon för Celternes skuld, ej heller wille at något med andra mackter ingånget förbund skulle genom denna handling rubbas. Imedlertid yrkade Schyterne, som skyndade til en annan kant af werlden med sina segrande wapen, på förnyelsen af deras gamla förbund, det man ej heller utan at stöta en så mächtig granne för hufwudet, kunde neka. Gylippus påstod at detta sträf Wade emot den med hans Herre nyligen slutna öfwerens kommelse, men man förestälte honom sitt ofog. Antonius med Cornelius Brutus och många af Rådet tyckte Gylippus hafwa rätt, och begiärte at det förseglade Ständernes bref måtte upbrytas; men de fläste af Råden påstodo at brefwet kunde ej upbrytas, efter nu ingen oförmodelig händelse yppats, man ju redan hört alt detta ännu under Riksdagen. De wijste ock at Gylippus ju för 27 tunnor guld ej kunde begiära at Atland skulle sälja sin frihet at giöra de förbund som intet skade hans hof hälst när de dessutan stödde sig på äldre öfwerens kommelser. Handlingen med Gylippus bragtes omsider til ricktighet och fehltes ingen ting mer än hans Konungs underskrift hwarmed en tid drögdes.

¹ Den franske ambassadören Casteja.

² Svensk-ryska försvarsalliansen 1724 gällande tolv år framåt.

Under detta drögmåhlet hade Celtiska hofwet i all stillhet afhandlat och merendels slutit en fördelacktig fred med thet Allemanniska hofwet, och äfwen haft sine utskickade wid Schytiska hofwet, och detta sista åter skyndade gräseligen på sin underhandling i Atland, som omsider med Keijsarens och de fläste af Rådets samtyckio slöts och underskrefs å begge sidor. Detta steget tycktes Celterne hafwa wäntat på, ty Gylippus inkom strax med en dierf skrift til Keijsaren, hwaruti han påstår at hans herre kunde icke fast ställa och fullborda det slutne förbundet, emedan Atland genom sin ingångne förbindelse med Schytien det samma redan brutit; förswunno altså de utlofwade 27 Tunnor guld, så wäl som de medel som Yfwerboerne skulle haft af Britterne i fall de genom denna bedrägelige Celtiske handel ej blifwit bedragne. Keijsaren och Rådet tilstälte Gylippus därpå et swar, hwaruti de bewisa, at de å sin sida, i intet måhl brutit förbundet efter det med Schytien sist ingångne, stödde sig på en gammal afhandling och man ju öfwerens kommit med Celterne at alla gamla förbund ej skulle på något sätt rubbas. Kunde altså Celterne ej skiähligen undgå at stadfästa en af dem sielf föreslagen handel, så framt de ej wille alt för klart å daga läggia at de därmed bedrägeligen sökt Atlands skada och uppehållit Yfwerboerne med fagert snack, så at de på intet sätt kunde röra sig, utan brukat underhandlingen med dem som et skrämself at få sin hemliga fred i Alemannien så mycket snarare och fördelacktigare. Gylippus däremot blef wid sitt påstående at förbundet war brutit, och blef saken i detta stånd til dess Gylippus blef hemkallad och en annan Sändeman, kanskie med nya förslag, ankom från Celtiska hofwet.¹ Medan detta således med de utländske förhades, war man ock inomlands aldeles intet sysslolös. Ragwald Jarl nyttjade Keijsarens swaghet för Venus til at rickta sig och framdraga sina anhöriga, hwarigenom ej få som lidit orätt, och många af blott afund blefwo ganska förbittrade. Äfwen war sielfwa Keijsarinnan oacktat sin oförlikneliga Kiärlek för sin Herre, ej litet missnögd däröfwer, hälst som Keijsarens Kiärlek för Venus, icke allenast längesedan wäntd igen at wara en hemlighet, utan ock hwar man wiste tahla om twenne Swenbarn², som hettes wara en frukt af

¹ I enlighet med ständernas uttalade önskemål inledde Horn 1735 underhandlingar med Casteja om en subsidietraktat. Man var i stort sett överens, då en invit från Ryssland att förnya 1724 års traktat kastade allt överända. Horn accepterade det ryska anbudet i den dubbla avsikten att både markera Sveriges självständighet och lugna ryssarna. Den franska regeringen vägrade ratificera subsidiekonventionen, och Horn och hans anhängare gavs skulden (O. Jägerskiöld. *Den svenska utrikespolitikens historia*, II:2. 1721–1792. 1957, s. 118 ff.).

² Fredrik Vilhelm och Carl Edvard von Hessenstein.

denna älskog, fastän många funnos så ogine at the ej wille tro fadren så wist som modren. Alt detta war dock icke mäcktigt at förminska den starka böijelse som herren hade för den wackra Venus, och lærer det i synnerhet hafwa smickrat honom med en behagelig inbillning, at han nu på sin ålder, med lefwande prof kunde öfwertyga werlden, at skuld ej warit hans i det hans twenne lagliga äcktenskap warit ofruksamma. Hwar man som wille hafwa någon nåd af hofwet måste buga för Venus mackt, och tahlet gick at sielfwa de andeliga fäder ej trodt sig ohelga sin wördiga skrud, med det de tillbedit denna Gudinnan. Stålte Jarl¹, en af Octavii bästa wänner och starkaste stöder, befäste Octavius wid hofwet genom den gunst som han hade hos Keijsaren och den wänskap han hölt med Ragwald Jarl och Venus, så at Octavius i Rådet och wid hofwet war allrådande och underlät icke at bruka sin myndighet til sina anhörigas och wänners förmon samt de gamle slägter til nöjes, hwarjemte han ock drog fram Harpax, såsom en then ther wid nästa allmänna möte skulle blifwa ett af hans förnämsta redskap, samt en förfäcktare för thet Cypriska partiet².

Antonius med sitt anhang åter, försummade icke at ibland folket utsprida alt hwad som kunde tiena at förbittra menigheten både emot hofwet och emot Octavii parti af Rådet. Han lät utgå tahl om then Celtiska förbundshandlingen som bragte mången på then tankan, som skulle Rådet af en blott räddhoga för Schytien, eller kanskie en förrädelig bewågenhet för Schytiska hofwet kommit fäderneslandet at mista 27 T^r Guld, som Celtiska hofwet af en särdeles ädelmodig wälwillja tänkt unna Yfwerboerne at i fred och ro få nyttja. At Celterne aldeles hade fulla skiähl at bryta sin underskrefne förbindelse sedan den af Atländska Regeringen först wore bruten, och at Celtiska hofwet wiste och wille Yfwerboernes bästa, mer än deras egen Regering. At om man nu haft de 27 Tunnor Guld i behåld, kunde man warit i stånd at giöra något emot the förhäteliga Schyter, som these senare åhren genom sitt begynta krig med Hunerne³ blifwit mycket förswagade. At de flästa af Rådet och hofwet wore bättre Schytiskt än Atländskt sinnade p. p. Och fastän Rådet genom utsända skrifter lät temmeligen tydeligt förklara denna sak ikring hela riket, hade dock thessa sägner mera intryck hos the fläste. Thesutan utspreddes ryckten at Keijsaren wore aldeles Venus fånge, at han i hemlighet wigt sig wid henne, at wid nästa allmänna möte wille han låta legitimera sina så kallade, med henne aflade barn, at inga Embeten utan genom Venus och

¹ Kan vara Gustaf Bonde.

² Horns parti.

³ Turkarna.

Ragwald Jarls bemedlande bortgofwes p. p. p. Genom slika, dehls til et skien saningslika, dehls aldeles ogrundade ryckten, blefwo många upretade til et gräseligit hat mot det Cypriska partiet och till et stort misstroende mot hofwet, hwilket den fremmande Gylippus, så länge han war för handen nog upblåste, ja, sedan han war bortfaren¹ lade illwilljarena det till at hofwet lagat så han skulle bli hemkallad, på det hans närwaro ej skulle röija de tagne falske steg när en gång et allmänt möte igen skiedde.

De Atlantiske Ständer kommo omsider efter kallelse till sammans², många intagne af dessa förenämde utspridde ryckten och största dehlen högst förbittrade mot det Cypriske partiet samt kallsinnige och misstroegne emot Keijsaren och Rådet. Båda Partierne täflade hwem som skulle få Silfwerstafen sig til stöd, och sökte därjemte at giöra sig wänner af dem som mäst wore i anseende. Ibland them war ock Mecenas³, med hwilken Octavii parti spelte et artigt strek, thermed at antingen giöra honom misstänkt hos thet andra partiet, som syntes til en dehl kasta ögonen på honom at gifwa honom sina Röster, tå the kanskie frucktade at han som en för ährlighet allmänt bekant man torde få the flesta, och sedan till äfwenturs ej gå in i alla theras afsickter; eller ock wille the genom et behageligt smicker få honom på sin sida, thermed at the låddes för sin dehl ämna honom Stafwen. Hwad the thermed påsyftat, eller hwad the thermed wunnit, är owisst, men wisst är thet et theras fulla upsåt war at få Harpax⁴ till menighetens tahlman, samt at ehwad thet kunde kosta, utsluta Alcibiades⁵. Thenne behagelige och wältahlige mannen, war i hofwets ögon belastad med then swåra arfsynden at wara född af en obehagelig fader, som ock efter han fallit i onåd mist et stort Ämbete som berodde af Keijsaren. Man hölt honom therjämte för aldeles Antonius tillgifwen, hälst som ock Antonii parti före satt sig at drifwa honom fram i högsätet. Hofwet gick så långt at thet ock på wist sätt lät utropa sitt fullkomliga missnöije emot Alcibiades; men skadde sig therigenom så mycket at många af Octavii parti slogo sig til Alcibiades, efter thet om honom utgångne påbud tycktes röra then allmänna friheten. Omsider när waldagen kom, blef Alcibiades med allmänt samtycke utwald til Tahleman, och Harpax måste icke allenast wid thetta tillfälle se sig öfwerwun-

¹ Vid nyårstiden 1738.

² Riksdagen 1738–39.

³ Nils Reuterholm.

⁴ Gustaf Palmfelt.

⁵ Carl Gustaf Tessin.

nen, och med hemligt åtlöije ansedd, utan ock nästan utesluten från the angelägnaste Rådslagen.

Således tycktes thenna Riksdagen willja blifwa farlig för Octavius, ännu mer förtretelig för det Cypriska partiet och obehagelig för sielfwa Keijsaren. Förbittringen hos the ifrige Antonianer war stor, och blefwo the ansenligaste Rådslags samlingar temmeligen upfylte af thet partiet. Många af the owälduge och wälmenande, som dehls blifwit förförde af the utspridde falska ryckten om then Celtiska och Schytiska förbunds-handlingen, dehls stötte genom thet Cypriska partiets temmeligen grofwa upförande, woro ock nog hetsige; men the wäl betänkte önskade at alt måtte kunna afgjöras i enighet och stillhet, både till menighetens och hofwets skiählige nöje.

Imedertid syntes hufwud sakerne för thenna gängen willja blifwa. 1.° At skiärskåda the ofta nämde utrikes handlingar. 2.° At höra hwad then nya Celtiska utskickade¹ har at förebära och 3.° At efterse huru man inrikes, särdeles med tiensters besättjande handlat.

Then owäldughet som Alcibiades ifrån början tycktes wisa, gaf godt hopp at alt skulle gå wäl til, hälst som han ock allmänt hos menigheten want et särdeles förtroende och bifall, så at hans upförande tycktes kunna blifwa the andre et godt efterdöme.

Här stannar sagan denna gång.

I dag har jag annars hela dagen warit hemma, skrifwit på min Journal och läsit i Plutarchus.

d.° 23. Klockan otta gick jag ut och besökte först Gref Ulric Bark, den jag nu efter fyra dagars frånwaro, rätt mycket längtade at se. Sedan jag roat mig en stund hos honom och på Kantzliet förrättat et af min Far mig anförtrödt ärende, gick jag up på Riddarehuset.

Man hade då nyss upläsit et Öfwerste Lieutenanten Kulbars² memorial³ som jag rätt mycket förtryter at jag ej fick höra. Man berättade mig at det warit et förslag till förekommande af de många Grefwe eller friherre Titlar, som så margfaldigas genom det de blifwa ärtfeliga. Detta skulle skie genom ett par nya Riddare Ordens inrättande, hwaraf den ena skulle wara förnämre och dess antal mindre, men den andra och ringare til et antahl af 100 eller 150 personer. Öfwerste Palmstierna och flere,

¹ Saint-Sévérin.

² Se Kaulbars i personregistret.

³ Om detta memorial, se Tom C. Bergroth, "En egen Svensk Riddare=Orden". *Kring instiftandet av ett ordenswäsende i Sverige 1748* (Livrustkammaren 1997-98, 1998, s. 7-10).

woro ganska hågade för denna inrättning; men det fehltes icke de, som å andra sidan bestridde den samma. Baron Coyet sade, låt det wara wår största heder at blifwa åhrliga Swenska män, at upofra lif och wålfärd för fädernes landet, ty den hedern, kan man ock, i en dold wrå undangiömd, fågna sig af, fast man icke slår andra i ögonen och upwäcker afund med präcktiga titlar och lysande åhretecken. Jag för min dehl wore rätt så nögd med at alla de så kallade åtskillnader emellan oss wore uphäfna, och at man icke wiste af hwarken Grefwar, Friherrar eller Adel, utan at den största åhre Titul wore at kallas en redelig Swensk, så skulle margfaldig oenighet och afund oss emellan wara uphäfwen. Detta redelig tahl fick stort bifall och *Capitain von Bönen* lade det därtill, at man wet i hwad kostnad och prackt detta Riddarenamnet utom lands störtar dem, som därmed beklädda blifwa, hwilket alldeles icke skulle passa sig för wårt fattiga land, ther man likwål är ganska mon om ståt och sin kostnad. *Lagman Lilljestierna*. Ånskiönt jag icke hoppas at någon lär misstänka mig för then fåfängeligheten at någon sin tänka mig till at kunna winna en sådan heder, måste jag likwål tilstå, at jag för min ringa dehl alldeles intet ogillar thetta förslag till en tienlig belöning för them som genom dygd och trohet förtient heder, utan fast mera finner thet af ålder i Swerige så warit at trogna Riksens män fådt Riddare namn och wårde. Men så bör jag likwål i ödmuikhet hafwa then åhtran at påminna at det är en besynnerlig Konungslig Rätt at slå Riddare, som krönta hufwud allena tillkommer, och altså hos oss hwarken kan afgiöras om eller huru en sådan orden bör uprättas, utan alt thet hos oss härtill giöras kan, är at genom en underdånig föreställning yppa Hans Kongl: M^t: wår åstundan at sådant skie må, samt afwackta Kl: M^{ts}: utlåtelse, om och huru en slik Riddare Orden må uprättas. *Major Boye* fann thenna påminnelsen billig, men lade thet ther til at nu här skulle afgiöras om en sådan föreställning skulle skie eller eij, tå han för sin dehl funne rådeligast at then eij skiedde, både för then afund en sådan inrättning skulle förorsaka och then oenighet som theraf skulle upkomma, at en och an finge en heder, som många flere skulle hålla sig lika wärdiga till. För then omkostnad som en slik inrättning skulle fordra, och för then fahra som theraf i tillkommande tider häröra kunde, at thenna lockande och lysande förmon stode endast och allenast i konungens hand at utdehla. Therföre han för sin dehl tyckte bäst wara at alt blefwo efter förra wanligheten. På Landtmarskalkens giorde frågan fick och thenna mening bifall, så at H: Kulbars förslag war fruktlöst.

Sedan förehades et Kammar Oeconomie och Tull Deputationens memorial om Tullen på miöhl thet jag eij hörde efter.

En Deputation från Präste Ståndet inkom, med Extractum Protocolli af thet innehåld: At ehuru Präste ståndet efter sin skyldighet på alt sätt wore monne om at alla Rikswårdande ärender tilböriligen och wäl under påstående Riksdag blefwo afgiorde, så ansågo the å andra sidan med icke mindre upmärksamhet, then i Riksdags ordningen föreskrefne tiden, inom hwilken Riksdagen borde wara sluten, samt den skada man hade theraf at Riksdagarne så länge warade, äfwen som ock then stora obeqwämlighet för the Herredagsmän som hade sine hemwist i Finland och Gottland och skulle blifwa aldeles therifrån stängde til nästa opet watn om the eij i rättan tid sluppo härifrån. Begiärte altså Präste Ståndet at sakerne måtte sättas på then fot at til medium Septembris en termin skulle utsättjas för alla Deputationer undantagandes Secreta Utskottet och Secreta Deputationen, inom hwilken tid allas theas arbete kunde uphöra, och sedan Riksdagen wid slutet af September månad i en wälsignad stund taga sin ända. Thetta recommenderades högeligen, och sedan Deputationen tagit sitt afträde, samt något tahl wankats, stadnade man efter Landtmarskalkens föreställning i thet slut, at man skulle tillsägja alla Deputationer at ingifwa en lista på alla till them inkomne och ännu oafgiorde ärender på thet theraf kunde slutas om och hurudan termin wore skiählig at föresättja.

Thetta skulle genom en Deputation af 12 män berättas alla the andra Ständerne, som ock skiedde, och Deputationen, efter fullbordat ärende, kom tilbakas, samt kund giorde at Prästerne och Bönderne med all ifwer yrkat på snart slut af Riksdagen, men Borgerskapet förklarar sig med tålmod willja afbida then tid som fordrades, til Riksens angelägenheters skiähliga afgjörande.

Ifrån Bonde Ståndet inkom Extractum Protocolli framfört af en Deputation, som begiärte at Bonde Ståndet ännu en gång måtte få samträde med Stora Secreta Deputationen, till at närmare få giöra sig underrättat om hushållningen med Bewillnings medlen. Thenna theas begiäran kunde eij afslås. Till consumtions accis lemnade Bonde Ståndet sitt samtycke allenast at det eij på något nytt sätt kommo Bonde Ståndet til last.

Stora Secreta Deputations Extractum Protocolli, innehöll at Bonde Ståndet samtyckt at 1734 åhrs Riksdags bewillning, äfwen för halfwa 1738, måtte upbäras.

Ett Extractum Protocolli från Secreta Utskottet, at alla lönings Liqvidationer, från och med 1709 til år 1719, skulle nu strax af Ständernes Contoir betahlas, med 25 PC:^{LS} rabat, och 15 PC:^{LS} rabat för them som woro Herredagsmän; fick bifall och gick en stark Deputation till the andra Ständerne med Extractum Protocolli härom.

Kl: 11 kom bod från Rådet med begiäran at Ridderskapet ej wille så hastigt skilljas åt, utan afbida en angelägen föreställning, som them i dag af Rådet skie skulle. Man wäntade med otåhlighet och gissade hwad thet wara skulle, imedlertid företogos åtskillige saker; ibland annat.

Justitiæ Deputations Betänkande om medels utfinnande til sakernes skyndesamma afgjörande i Kongl: Justitiæ revision. Deputation berättade sig genom Råds Protocollerne hafwa funnit huruledes Herrar Riksens Råd, för deras ringa antahls skuld, ofta ej warit fullsutne i båda Divisionerne, hälst när det händt sig at emellan Riksdagarne, som nu någre dödt och somlige warit siuke; Therigenom har icke allenast the närwarandes möda blifwit så mycket swårare, utan ock ofta skiedt at Justitiæ revisions sessioner måst hwila efter några Råder af then Division måst förstärka then andra Division, som kanskie haft wiktige och snart slut fordrande saker före, men ej utan förstärkning warit fullsuten. Ärenderna ökas emedlertid, särdeles nu tå fred är, dagligen, och måste altså, förutan the gamle oafgjorde saker, äfwen många nya ankommande hwila, efter sielfwa omöijeligheten står i wägen at afgjöra them alla. Resten ökas på detta sättet åhr från åhr, och under det Rådet ser med smärta at thet icke så snart man wille och borde, kan hielpa hwar til sin rätt, klaga ock å sin sida undersåtarne skiähligen at the i sin rätt måste lida. Deputationen finner wäl altså huru nödigt thet är at förekomma sådant, hade ock wäl tienliga medel i föråd at angifwa; men begiära först af Ständerne fria händer at få inkomma med hwad förslag the thertil finna tienligast. Det fick bifall, fast man i förstone wille tahla theremot, och förbiuda alla förslag som kunde lända til någon ny Stats inrättning, eller gravera Kronan.

Omsider Klockan 1 fick man höra then åstundade angelägenheten när Stats secreteraren Baron Cederström framträdde, anmählte Deras Kongl: M^{rs}: och Riksens Råds helsning, och ingaf et Extract af Råds protocollet hållit i dag som någorlunda war af följande innehåld.

Riks Rådet Grefwe Bonde har inför Protocollet berättat, huruledes han i morgons bittida blifwit genom Stats secret: Cederström inkallad til Hennes M^t: då Drottningen med tårhar i ögonen förtält honom at hon nyligen wore kommen ifrån Hans M^t: Konungen, som til henne i det swaga tillstånd han nu war bland åtskilligt annat äfwen fördt följande tahl. Den aldra högsta har täckts hemsökja oss med en swår och redan temmeligen långsam siukdom, som jämte andra bekymmer äfwen medför den oron, at wi ej som wi gärna önskade kunna biwista Rådslagen och antaga oss styrslen af vårt Rike. Och som wi ej kunna weta, huru snart Gud behagar åter förhielpa oss til den hälsa och krafter, at wi härutinnan kunna fullgjöra vår hierteliga åstundan och wisa våra trogne undersåtare i wärket,

den ömhet som wi för dem i hiertat, äfwen under wår största swaghet hysa; men oss likwäl ingen ting angelägnare är, än at wid alla tillfällen, och äfwen särdeles wid nu påstående Riksdag, wår hielp och bistånd, till alla sakers skyndesamma och ordenteliga bedrifwande, icke må saknas: altså hafwe wi i denna morgonstund fallit på den tankan at af Eders Mt Wår högtährade och älskade gemåhl förnimma, om icke Ed: M^t skulle tackas, nu under Wår siuklighet, och til dess Den Aldrahögsta Oss åter nådeligen til helsan förhielper, at bewista Rådslagen och förestå Regeringen, på samma sätt som det under wår frånwaro i våra arfländer skiedde. Wi hafwa för Wår dehl alt härtils af E: M^t funnit så många öfvertygande prof af E: M^{ts} huldhet och kiärlek för wår person, samt ömhet för rikets och undersåtarnes wälfärd, at wi icke twifla, thet ju Eders Mt Oss thenna wår kiärliga begiäran icke nekandes warder, och the nu församlade Riksens Ständer lära utan twifel med så mycket större och wördsamt nöije, se Eders M^t på then Kongl: Thronen, som the till förrenne redan under the tider E: K: M^t spiran fördt, smakat fruckten af E: M^{ts} nådiga sorgfällighet för Riksens bästa.

Hennes Maj^t har therpå swarat, at ehuru tung Regements bördan kunde falla henne, särdeles nu tå bekymret genom Hans M^{ts} siukdom ökades, wille hon likwäl icke undandraga sig at til sin högt älskade gemåhls nöije och Riksens trefnad, bidra alt hwad hos henne stod. Hennes M^t wille biwista Rådslagen, förestå Regeringen, och under alt åkalla den Högsta at Han åter snart wille fågna Henne och Riket med Hans Kongl: M^{ts} wälmåga och restitution. Imedlertid gjorde Hon sig then säkra förmodan at Riksens Ständer med underdånig tacksamhet worde erkiennandes then försorg som Hans Kl: M^t äfwen under thes påstående siukdom för them bära wille. Och wille Hennes M^t strax göra anstalt at thetta genom Riksens Råd blefwe them kundgiordt.

Hennes M^t hade strax med blyerts penna tecknat sig thetta samtahl til minnes, på et papper, hwaraf hon thet för Hans Excellence Gref Bonde i pennan dicterat, och tå thet warit upläst, har hon af H: R: Rådet begiärdt han wille thet i sittjande Råd föredraga. Grefwe Bonde har för sin säkerhet anhållit, at som han warit allena, tå thetta af Hennes M^t blifwit honom Dicterat, måtte han få tillstånd at först nedkalla en eller annan af the uppewarande Råden. Efter befallning äro altså Grefwe Mejerfelt, Gref De la Gardie, Grefwe Bielke och Grefwe [lucka för namn att ifylla]¹ inkallade, och har Hennes M^t föregående skrift för them upläsa låtit och betyga thet wara thet samma som hon af sitt samtahl med Hans Kongl: M^t förut up-

¹ Riksrådet Axel Banér.

tecknat, hwarpå bemälte deras Excellencer sig thermed i Rådet förfogat, och man stadnat i thet slut at strax genom Extrctum Protocolli lämna R^s Dehl häräf.

Lagman Lilljestierna handt knapt höra sista orden, förän han begiärte liud och började tahl. Jag tror, Gunstiga Herrar, sade han, at ingen af oss utan särdeles rörelse kunnat höra thet som oss nu blifwit föreläsit. Om wi med hiertans grämelse förspörja vår allernådigste Konungs siukliga tillstånd, och sakna thess milda hand wid Regements styrslen, så blir vår sorg beblandat med en innerlig glädje, när wi finna at Han under sin siukdom tänker på oss och öfwertahl Hennes M^t, vår Lagkrönta och nådigaste Drottning, at i sitt ställe waka för vår wälfärd. Wi hafwa på så många handa sätt rönt thenna dyra Printzessans huldhet för vårt kiära Fädernesland, så at jag tror ingen är så ringa till hwilken Hennes mildrika hand och wälgiärningar ej utsträckt sig, ingen så otacksam som icke med et brinnande hierta prisar himmelens nåd för then dyra gåfwan oss gifwen är i vår oförlikneliga drottning. Hwad hafwa wi då at giöra annat än at wördsamt emottaga det nådiga tillbod som oss af deras M^t skier. Lät oss då intet et ögnablek balancera at förklara vår underdåniga och ärkien-samma hiertelag och vår beredwillighet at med glädje se spiran i en hand där hon förr med Riksens sällhet blomstrats. Detta tahl war wäl kanskie ganska wälment, och nog skickeligt at giöra sin uphofsman behagelig, åtminstone wid hofwet; men här fant man skiähl at klandra på vår lilla Ciceros hetsiga wältahlighet, som först ej lämnat Landtmarskalken sin rätt at i en så angelägen sak börja tahl, och sedan wid slutet brukat den onödiga upmuntran, at man ej skulle twika: där dock hwar och en påstod at behålla den hedren til at utan twikan samtycka til et wid dessa omständigheter, så fördelactigt tillbod. Baron Coyet och många flere frågade hwad han mente med balancera, och betygade at de äfwen så wäl som han wiste med hwad ömhet och tacksamhet de borde anse sin Öfwerhets sorgfälliga omsorg, så at jag tror, sade han, ingen lär i någon måtte balancera i denna saken. Strax uphof sig et stort anskri, nej, ingen balancerar, ingen twiflar wi wörda alla vår drottning. Lilljestierna uttydde sina ord at han för sin dehl sagdt det han ej wille balancera; men, swarte Gref Axel Sparre, hwartil då det ordet wi skola intet eller lät oss då intet balancera; det bör ut ur Protocollet, ty det ger oss i framtiden det omdöme som någon twikan skulle warit. Här roptes då, det skall ut; det bör intet stå där; men han måste ju få förklara sin ord. Nej wi balancera intet och ingen skal skylla oss därföre. Men man är ju sina egna ords uttydare. Ut skal det, jo, nej, jo ... det blef et gräseligt buller. Den lilla tahlaren wågade omsider uplyfta sin peruk bland menigheten, och sade til Gref Sparre, som mäst brukade

sitt skrällande måhl före emot honom. Hwad jag har tahlt det will jag förswara, och måste Herr Grefwen som en civil betient ju weta hwad Rhetorican är, och i följe däraf hwad Exclamation har at betyda. Mina ord gingo intet därpå ut at beskylla någon för kallsinnighet eller twikan, ty wi böra alla med et hierta och en mun bifalla et så nådigt och nyttigt förslag; men när jag sade lät oss intet balancera, war det allenast et Exclamations ord som aldrig kan läggias mig til last; Så will jag uttyda mina ord, men will någon mer, så skal han finna mig orädd: Liten och ringa karl är jag, men det mod har jag at jag ej låter betaga mig min rätt, utan jag säger ännu en gång at jag för min dehl icke det ringaste balancerar, och hwad jag har sagdt det skal stå til Protocolls för min Räkning. Major Boyes röst, måste ändteligen wid detta tillfället höras, och försäkra at han trodde oss: det *ingen* af oss wore, som icke hade så mycken ömhet och wörndnad för vår Öfwerhet, som *någon an*. Hans wältahlighet gick i ring denna gången, tycktes mig. Lilljestierna hade för brottom, och ja och nej roparnas, war efter mitt omdöme, nu som alltid, rätt dum.

När enteligen denna wirfwelen lagdt sig så at Landtmarskalken med några tiog klubbslag fådt liud, sade han; Det wore dierft och onödigt af mig om jag skulle willa giöra några föreställningar at styrkja en sak som jag wet R: och A: redan nog med ifwer wara benägna före, lika onödigt och därhos omöijeligt wore ock at upräkna alla de prof som Riket niutit af vår allernådigsta Konungs huldhet, de prisa sig sielfwa och äro redan i alla Swenska hiertan diupt intryckte. Alla de Kongl: dygder som pryda Hennes M^{ts}: höga person, wore ock öfwerflödig at omtahla, ty deras beröm inskränker sig icke ens inom Sweriges gränsor utan utsprider sin glantz kring om hela Europa och ännu aflägsnare länder. Jag will då allenast giöra min skyldighet och föreställa frågan om icke R: och A: bifaller det nu upläsne Extr: af Råds protocollet.

Så snart frågan med et tusenfalt ja war beswarat, hade åter Öfwerste Didron brottom at falla in i Landtmarskalkens Ämbete och proponera om icke en Deputation borde gå til Hennes M^{ts}: at afläggia Ständernes tack-sägelse, samt om icke Stats Secreteraren Cederström imedlertid kunde berättta Hennes M^{ts}: at R: och A: i underdånighet och med en röst bifallit den gjorde nådige proposition. Det förra war en sak som Landtmarskalken sielf strax på tog sig at proponera, och det senare mente han tilkom Deputation och ej Stats Secreteraren at berättta. Omsider beslöts. 1.º At Baron Cederström skulle gå tillbakas med det swar at R: och A: genom en Deputation skulle hafwa den nåden at föredraga deras M^{ts}: sitt fattade slut. 2.º Skulle man underrätta sig hwad tid man finge företräde då Landtmarskalken med 24 af Adel skulle upträda och tacka deras M^{ts}: , och som

man förmodade at äfwen de andra Ständerne utan swårighet genast lära bifallit sielfwa saken skulle man 3.º genom en Deputation låta dem weta R: och A: slut, samt anmoda dem at låta sina Deputerade, jämte R: och Adelens, under Landtmarskalkens anförande upträda.

Hade de andra Ständerne ännu warit tillsammans, så hade Deputation til dem i dag genast afgådt, och man i eftermiddag begiärtd träda för Öfwerheten; men efter de redan woro åtskilde, så måste Complimenterne upskiutas til morgons; Imedlertid påtog sig Landtmarskalken at fara up och berätta Hennes M^t: hwarföre man icke strax efter R: och A: åstundan kunnat anhålla om Audience.

Klockan 2 war detta märkwärdiga plenum alt, och tahlade hwar efter sitt begrep om det som i dag händt. Man såg wäl at Rådet som härtills warit utan förman, under Konungens siuklighet nu fådt et ädelsint och ansenligit hufwud, och war och en ansåg denna ändring efter sitt pund, alla med uppenbar fägnad; men kanskie somliga med hemlig grämelse. Prosit. Många hålla Riks Rådet Gref Bark för uphofsman til detta påfund. Han är drottningens favorit, han har klokhet och wälmening nog därtil; det gier starka misstankar. Jag åt middag hos Gref Barks och war dehlacktig i mitt mått af den glädje jag där såg, samt gick mot aftonen med min kiära Gref Ulric på Slottet. Där war ej stort sällskap, och gingo wi strax ner igen, han til Gref De la Gardies och jag til Major Pauli där jag satt en stund hos denna wäldiga jägaren och kom omsider kl: 8 hem til min Journal.

I dag kom endteligen wiss tidning at Hofmarskalken Baron Anders v. Düben war död blefwen. Af hans bedrifter wet jag intet mer än at hans Syster¹ är drottningens bästa wän, at han warit wid hofet i all sin tid och äfwen med K: Carl XII i Bender, samt at han nu giordt rum här i werlden för en annan. Hans fru den gamla berömda Ceremonie Mästaren² Sparfwenfeldts doter, lär sörja hans frånwaro mer efter döden än hon war mon om hans närwaro i tiden.

Man har fördt swårt tahl om konungen i dag, och hörde jag många som fruktade at denna siukdomen ej torde bli långwarig, men likwäl den sista.

d.^o 24. S: Bartholomeei dag. Hade jag at giöra med min Journal, samt med den löijliga och hetsiga Meldercreutz som tog afskied af mig och i

¹ Emerentia von Düben.

² Johan Gabriel Sparfvenfeldt. Känd för att han talade och skrev 14 främmande språk och för sina vidsträckta resor. Brevväxlade med tidens lärde, bl.a. Leibnitz.

morgon far til Finland. Hade wi många sådana Herredagsmän, så skulle vår frihet få sin fullkomliga oreda som den nu arbetar på.

Frihet är det ädlaste en människia äger, en förmon som många af de oskiählige kreatur skatta så högt at de ock willja mista lifwet när den är borta; men en frihet som finner nöije i at stadga och kullkasta sina lagar tusende gånger, som will trampa på ordning, afundas på Regering och förbittras på alla dem som i Republiken winna något anseende; den håller jag rätt så skadelig som det rasandaste Tyranni och swåraste trældom.

På Riddarhuset kom jag för sent at få höra Landtmarskalkens upsatte tahl til drottningen, som blifwit upläsit och genom en Deputation kring-sändt till de andra Ständerne. Denna förlusten ersattes därigenom at jag fick höra Gref Axel Sparre, som warit tahleman för denna Deputation komma tillbakas och giöra redo för sitt ärende. Han trodde wäl sielf at det skedde med stort besked; men jag för min dehl war så dum at jag helre önskat höra Gref Tessins upsatte tahl. Jag hoppas dock det blir tryckt, och då skal det pryda min Journal. Kl: half 12 gick Landtmarskalken med Stafwen i hand, beledsagad af 6 Grefwar, 6 friherrar och 12 Adelsmän up til hofwet. Det rägnacktiga wädret hade förbudit mig at wara så klädd i dag så jag kunnat gå dit med; men kl: half 1 kom han tillbakas och berättade at han med Ständernes Deputation upwacktat Hennes M^{te} och at Gref Bonde å H^{ts} M^{ts} wägnar swarat, samt at en afskrift af samma swar blifwit lofwad, hwilken wid nästa plenum skulle upläsas, hwarpå man nu skildes åt.

Efter måltiden sökte jag förgiäfwes Gref Bark, men mötte honom på hemwägen och wände om med honom och Baron Rålamb på Comedien.

Man agerade en piece som Dalin författat och kallades Den afundsiuke¹. Den stygge lasten giordes på et ganska artigt sätt på en gång så led och så begabbelig som någonsin skie kunde. Piecen war fullkomlig men Acteurerne ganska släta. En Pierrot roade åskådarne med en wig dans mellan acterne, och en ung gosse siöng med en täck och skiör röst några ganska wackra verser, som hörde til Comedien. Jag roade mig mellan acterne af den unga Gref Fersens behageliga sällskap, och under Comedien med skratt åt dem som skrattade åt några ordlekar, men stodo som bilder wid de smakligaste och findtligaste lärord eller betord².

d.° 25. Min syssla i dag har warit at läsa Protocoller för och eftermiddagen, skrifwa på Journalen afton stunden och läsa Plutarchus.

¹ Om denna, se Carlsson 1997, s. 56.

² Sarkasm.

Aldrig tror jag himmelens allmæckt wist präcktigare prof huru den kan leka med oss usla menniskior, än i Pompejus. Alt hwad stort kan kallas i lycka, har uphögt hans förstånd och giordt hans stora mod et wäldigt bistånd; men rätt som han wunnit det högsta, som af menskia kunde winnas, nemligen at med allmänt samtycke och god willja, bli de stolta Romares enwålds herre, föll han på engång i oförsicktighet, fälde modet, blef flyktig, olycklig, dräpen och som en usling bränd /:efter de Romares sed:/ i en fattig wedhög, af et gammalt skepswrak. Hwad kan då en menskia skryta med.

En kort visite har jag giordt hos Capitain Triewald, det wore wäl något at säga om en tysk Major jag där råkade, som jag märker har stor kunskap i Trägårds wärk. Men jag finner nu rådeligare at såfwa än skrifwa.

d.° 26: I stället för at wara på Rididarhuset war jag mäst hos Grefwe Barks hela förmiddagen, efter måltiden hos Dalin och Baron Falkenbergs, och om aftonen hade et kort besök hemma af Gref Ulric Bark. I går har efter den döde Hofmarskalken Duben, Kammarherren Baron Löwen blifwit Hofmarskalk. Ingen är som icke unnar honom sin lycka, om icke några få, som kanskie kunde tro sig därmed wara något för när skiedt.

d.° 27. Högmässan hörde jag på Hofwet i fyrkanten, af mag: Törning. Hos Gref Barks åt jag middag, gjorde besök eftermiddagen hos Kantzli Rådet Boneauschiöld och fändriken Baron Wrangel, och sedan jag med den senare giordt en tour i Kongs trägården, gick jag hem, samt innan jag somnade, läste igenom de fyra första dehlarne af Mr de Marivaux vie de Marianne¹.

d.° 28. Begynte jag dagen med et besök hos Gref Barks och fortsatte den med Protocollers läsande hela dagen.

d.° 29: Hela dagen i Deputationen. Undantagandes mellan 6 och 8 i afton då jag gjorde et besök hos vår kyrkioherde, där wid ingen ro wankades.

d.° 30: War jag förmiddagen på Riddarehuset, men mins intet mera af det som där förehades än at et Just: Dep: Betänkjande uplästes, hwaruti Dep: berättar at man af Råds Protocollerne funnit, huruledes sessionerne i Justitiæ Revisionen, ofta måst studsas, efter Rådet icke warit fullsutit på båda divisioner, hälst nu då 4 äro döda, och af de andra H:^r Riks Råden, då den ena då en annan, eller flere i sender warit siuke, så at när angelägne saker af utrikes eller Kammar Expeditionen eller ock af Krigsexpeditionen

¹ *La vie de Marianne* (1731–41).

kommit at föredragas, hafwa Justitiæ sakerne måst hwila. Härigenom händer, at icke allenast de Rätt sökiande måste plågas genom tidens utdrägt, ehuru man på alt menskligt wis söker at afhielpa åtminstone de angelägnaste saker, utan ock ej kan undwikas at förutan de gamla oafgjorde ärender ännu hwart åhr blir en rest af 20 el: 30 måhl, som måste liggia, efter man ej en gång hinner giöra de inkommande. Detta finner Deputationen sig nödgad at berätta, men är likwäl icke i stånd at föreslå några medel häremot, utan Riksens Ständers uttryckelige befallning och tillstånd, hemställandes altså om dem tillåtes at giöra de förslag som de efter sitt samwete kunna tienligast finna, utan at Regerings formen eller något annat må liggia dem i wägen.

Man gissade strax at detta skulle komma an på en förökning af Rådet eller a parte Justiæ Rådets Inrättande, hwarföre detta Just: Deputationens förslag ej tycktes wilja smaka det storordiga partiet, som hålla alla öpningar til tienster för fiettrar eller lockfoglar. Man wille inskränka Dep: mackt at giöra förslaget, nemligen så, at de skulle få giöra allt hwad de kunde til Processens förkortande och ärendernes antahls förminskande, men aldeles intet något som kommo an på nya inrättningar eller gravationer i Staten. Omsider blef likwäl Dep^s: begiäran rent af bifallen.

Klockan tolf blef samling af alla fyra Riksens Ständer at Justera Protocollet som hölts wid sista Pleno Plenorum. Dess innehåld war et förordnande angående sättet at få beswära sig öfwer Kongl: M^{ts}: i dess Justitiæ revision fälde domar och Resolutioner: neml: följande. 1.° Tillåtas at klaga öfwer fehlactigheter i Processen, såsom förr wahnligt warit, dock med den åtskillnad at eho som ohemult klagar, skal därföre böta 1000 D^r: S^{mt}: eller sittja 3 wekor på watn och bröd. 2.° får man klaga öfwer fehlactigheter i sielfwa hufudmålet, men med den fahra at om man sin klagan ej bewisa kan, faller därpå 2000 D^r: S^{mts}. Plickt eller 1 månad på watn och bröd, samt offentlig afbön. 3.° den som will klaga öfwer wrångwiso eller denegata Justitia; miste lifwet om hans klagan finns oggrundad.

Processen och sättet til slika klagomåls ingifwande, uptagande och afgjörande war dehls utförd i Protocollet, dehls ock, särdeles hwad skadestånd angår för dem som skiähligt klaga, remitterat tillbaka til Just: Dep: utlåtande. Och efter härom lär utkomma en tryckt förordning, tyckes mig ej behöfwa thermed belasta min dagabok.

Till middagen war jag hos köpman Degerman, där jag ock satt en stund eftermiddagen, samt spatserade på Skiepsbron med unga Durietz, och sedan jag en stund warit i Deputationen gick jag omsider hem.

d.° 31. Förmiddagen i Deputationen, och eftermiddagen likaledes.

September

d.° 1. Förmiddagen war jag i Deputationen. Eftermiddagen hos Syster och Swåger, samt därpå en stund hos H: Silfwerstråle, där jag drögde en stund på aftonen i hwarjehanda snack med honom och en annan Adelsman som dit kom. Man tahlte om Arckenholtz och småningom därefter om närwarande tillstånd i Republiken, som icke annars kan sägas än vara bland de uslaste som finnas kunna, i det afseende at partier och oenighet fördärfwar oss inbördes. Men det är högmåls saker jag må ej tahl mer därom.

d.° 2. På Riddarehuset war intet särdeles af värde före i dag. 1.° Prästerskapet genom en Deputation ingaf et långt förslag til de Evangeliskes i Turkiet hugnad och hielp i Religions saker, hwilket togs i vidare öfwerwägande. 2.° Föreslog ock samma Deputation medel af de Saltzburgiska Öfwerskottsmedlen til Missions i Lappland sättjande på bättre fot, samt bibelens öfwersättjande och tryckande på Lappska. 3.° Berättades, at en Herredagsman af Präste Ståndet, Prosten Flodin, war död och skulle i morgon begrafwas, samt begiärtes at ock R: och A: wille hedra hans Jordefärd med några dess ledamöters närwaro, hwilket blef samtyckt. 4.° Bewilljades hielp utaf Landshielps medlen til Schäferiers inrättande på Gotland och Öland, och skulle Landshöfdingarne på Gottland och i Calmar¹ draga försorg at från Tyskland beskiedelige och förfarne Schäfare måtte inkomma, hwilkom jämte fri resa, skulle bestås 100 RD^f: at sätja sig ned med, när de wore inkomne til orten.

Eftermiddagen war jag en stund hos Kammarherrn Falkenberg och Bibliothecarien Dalin. Såg dennes Dessein eller utkast til en Tragedie Sigurd Swen, et af de ädlaste ämnen til slikt, i hela Swenska Historien. Jag gick sedan med Gref Bark til fendrik Zöge, och när jag warit där en stund, gick hem helt tänkelös.

¹ Jakob von Hökerstedt resp. Georg Bogislaus Staël von Holstein.

d.° 3 War i högmässan, men hörde mer mina egna bullrande oroliga och plågånde tankar, än Prästen. Kom hem åt middag och omsider kl: 4 gick åt staden. Giorde först et litet besök hos Archiatern Riebes Änkiefru, och sedan hos General Major Thegenschiölds Änkiefru, där man skulle roa sig med Musiqve. När jag kom hem fick jag annat at roa mig med, nemligen mina plågånde tankar. Min dagbok, du skal bli min Confident, om pennan anars kan beskrifwa hwad mitt hierta i dag kiänt, och hwad mig långt på natten qwahl. En föreställning af mina förflutna dårskaper, tidens, kunskaps, krops och siäls missbruk; Herrans kallelers förackt; fåfängelig, oren och lastbar lefnad: Hiertats besmittelse med synder och kiänslolöshet emot den Alsmäcktiga: Sinnets förderf, och den nödwändigt förestående olycka i och efter tiden, som en påfölgd af min förwända lefnads art. Desse tankar kunde ej annat än upwäka förskräckelse, ängslan och det swåraste blygd och ånger. Eftersinnande at den helige Guden ej kan älska et i Synder sölat Kreatur, och at jag intet såg eller ännu ser något medel til hiertans bättring hos mig, åstadkom och uprör ännu frucktan och innerlig qwida. All den kunskap jag inbillat mig hafwa om Gud och Gudomliga saker, är mig förwandlad i en mörk dimba, okunnighet och owisshet. Kort sagdt alt hwad som kan plåga et sinne har förfölgt mig i dag.

Ack Herre, om det wore en sorg efter ditt sinne, som åstadkom en bättring til salighet; Ack om denna Skiärselden kunde förbränna mitt hiertas orenlighet. Ack så wore min qwida min sällhet.

d.° 4. I samma tillstånd som i går har mitt sinne warit i dag så länge andra sysslor eller sällskap icke hindrat mig. Ingen har jag at yppa min plåga före, intet kan hielpa mig och den stora, den nådiga Medlaren och Hielparen, kan jag intet med kiärlig förtröstan nalkas, ty mitt förderf, min synd, min ondska, ställer mig som en spetälsk långt ifrån

Dock skal så länge kropp och siäl
 Ännu få bli till hopa
 Jag arma kranka usla trähl
 Eij höra up at ropa
 Och be om nåd; men ack mitt skri
 Mig ej tröst kan lända
 Om jag ej fant min tröst däri
 Guds nåd har ingen ända.

Det enda jag önskar är at mina sår som börjat swida ej måtte med något fåfängeligt plåster täckas, utan af den wisa och wälgörande Almackts handen af grund botas och läkjas.

Imidlertid har jag dolt min inwärtens oro, och i dag som förr varit i mina wanliga giöremål, förmiddagen i Deputationen.

Hos Gref Cronstedts åt jag middag, och efter måltiden til kl: 7 varit hos Gref Barks och på Hofwet, där jag i ett ganska stort sällskap fant mera oro än nu när jag i enslighet åter får lemna mig mina tankar och eftertankar.

d.° 5. I går gick jag til sängs med en förskräckelse och oro som jag eij kan beskrifwa, wagnade i dag dock, i något drägeligare tillstånd, och gick i Deputationen som war in pleno tilsammans.

Jag fick bod at äta hos Gref Barks, gick ock dit i mening at ursäkt mig, men blef qwarhållen. Öfwer bordet wankades en hop mer roligt än lärorikt tahl och efter måhltiden war man en liten stund uppe hos Grefwinorne Modé och Grubb. Sedan war jag och en stund hos unga H^{m^c} och kom med dem på tahl om en dessein at få resa ut, nemligen som Hand Secreterare til Swenska Ministern i Paris, Baron Flemming.

Jag ansåg detta som en så stor tanka at jag strax skyndade mig hem at föra den til pappers, som warade til Kl: 10 el: längre efter jag upsatte et långt memorial därom.

d.° 6. Af det som på Riddarehuset förehades mins jag följande. 1.° Ett betänkjande från Justitiæ Deputation, hwilken berättar sig af åtskilligt hafwa funnit, at General Auditeuren Swaretz upförande så wäl wid sin tiensts förrättning som föredragande i Rådet; warit sådant at det tycktes förtiena tiltahl, hwarföre hemstältes huruwida och på hwad sätt sådant kunde skie, samt om icke genom en Kantzli Rätt därom kunde Ransakas och dömas. Ett starkt sorl uphof sig, och nästan hela församlingen tahlte, men af alla röster hördes icke en til Swaretz förfäcktande, utan när Landtmarskalken omsider hunnit bulta liud, för en begynte den med en eftergiärd på Deputations betänkjande, som war ännu strängare än memorialet. Alla kommo däri öfwer ens at en Kantzlie Rätt borde sättjas öfwer honom och en actor til förordnas. Somlige påminte om han såsom Sub reatu stående kunde befatta sig med sakers föredragande i Rådet och andra Embets förrättningar, och fick denna frågan snart et sielfmant nej. Ja, många wille at han strax skulle suspenderas rent af, från tiensten, men man förestälte at det wore begynna processen ab Executione. Endteligen hade man ock at giöra med dem som wille at en a part Ständernes commission skulle afgiöra saken och det i hast, dock stadnade man omsider i det slut. At af K: M^l i underdånighet skulle begiäras en KantzlieRätt öfwer Swaretz, hwilken domstols första giöremåhl skulle blifwa at utlåta sig huruwida han til sakens slut borde suspenderas från Embetet. Sielwfa Huf-

wudmålhet åstundade man at det inom en månad måtte wara afgjordt, så at R^s Ständer innan de skildes åt finge weta sakens sammanhang och hans förseelsers beskaffenhet och straff.

2.° Härpå kom en annan sak fram som ock gjorde något buller, jag will för ro skuld berätta den från början.

Revisions Secreteraren Cederholm hade uti Rådet föredragit twenne Assessors af Giöta HofRätt begiäran at på några weckor få lof at wara borta från sin tienst, och wid det man i Rådet raisonerat häröfwer, har han berättat sig genom et Privat bref från Præsidenten uti samma Hof Rätt, Baron Germund Cederhielm, hafwa förnummit, at wid samma Hof Rätt åtskilliga oordentligheter skola förelöpa, då han ock på befallning upläst samma Bref, som särdeles rördt två, nu onämde Hof Rättens ledamöter. Någon tid därefter har Justitiæ Kantzleren Cederbielke in för Rådet af Cederholm, å Embetets wagnar, begiärdt dehl af samma bref, men Cederholm det nekat, efter det wore en Privat handel emellan honom och Baron Cederhielm, som intet anstode honom til Justitie Kantzleren at öfwerlämna, emedan Præsidenten ej förment inlåta sig i någon publicque eller privat twist med sine Hof Rätts ledamöter; Icke heller sade Cederholm sig nu mera hafwa samma bref i förwar, så at om han än wille, kunde han det ej utlemna. Detta alt har Justitiæ Deputationen af Råds Protocollet funnit och nu genom memorial til Plena berättat. Dep finner wäl det wara en förseelse af Cederholm at han i Rådet upläsit et privat bref som lände någon til förklening och likwäl ej kunde el: wille anses för et lagligt klagomåhl, men efter det på befallning skiedt, funne man härwid ingen ting vidare at giöra, än at en underdåning föreställning til Kl: M^c afginge, med begiäran at hädanefter inge sådane private bref i Rådet måtte upläsas, som på något sätt tiente någon enskylt en eller flere, på något sätt, til förklening, med mindre then som skrifwit wille påtaga sig at stå för sin ord. På thet genom slike tyste angifwelser ingen måtte hemligen blifwa satt i widrigt omdöme, oförtient, hos sin Öfwerhet. Och at rätta thet som thenna gången skiedt war, så at thet som för de begge rörde Hof Rätts ledamöter i Protocollet är infört, ej måtte i framtiden stå them til et wahnhederligt wedermåhle, föreslog Deputationen at en anmärkning i brädden af Rådsprotocollet kunde inryckas, som dödade alt sådant, och med en citation beropade sig på then nu föreslagne förordningen om private bref som röra någons person. Thetta betänkande hade utan buller kunnat winna bifall, om icke några Cederhielms och Cederholms gode wänner stådt up och utmåhlat thet fehl som the härutinnan begädt. Lilljestierna wille at thet publica autoritate skulle resenteras, man tahlte om Kantzli

Rätt och Actor, kort sagdt, man wille af alt hierta gärna hafwa kommit dem på lifwet; Assessoren Flack i Giöta Hof Rätt gjorde för sin dehl ett lagligt förbehåld, at få tilltahla sin Præsident om han ment honom dermed, och Hof Rätts Rådet Strömfelt pottrade på sin kant. Omsider stadnade man i thet slut, at Just. Dep. Betänkande til alla dehlar fick bifall, och ännu thet blef thetill lagdt, at Hof Rättens ledamöter står aldeles öpet tilltahla præsidenten lagl: om the thetill lust och hog finna.

Från Ridarhuset gick jag på Storkiällaren ther unga Råfelt til mid-dagen tracterade en¹ några af Protocolls Deputationens ledamöter. Wåra Knecktar, Baron Fahlström, Öf: Lieut Ridderborg och Major Lagercrantz höllo måhlroen, med sina forna bedrifter i fält och qwarter, i Polen, i Bender och i Tyskland. Det war både roligt och ledsamt at höra, icke destomindre blef jag qwar i detta sällskap til Klockan mot 6 då jag gjorde et besök hos vår Kyrkioherde, och kom hem Kl: 9.

Capitainen Mackelier af Gardet är en af de artigaste officerare jag någonsin sedt, om det skulle wara något at säga på honom, wore det at han nästan är för säfwelig och sacktlåtlig, godt förstånd har han, men tränger sig icke til at wisa det, utan när det behöfs gie prof däraf, gör han det med en betänksam och stor sedighet.

Baron Abraham Leyonhufwud, Lieutenant af Gardet, är mera frisk och Soldatwulen i sitt upförande, men har aldeles intet Soldaternes annars wahnliga fehl at ryta och skryta, utan har med sin hurtighet mykken beskiedelighet.

När en Soldat hunnit afläggia eller ock genom god upfostran och sund eftertanka, hunnit ackta sig före at besmittas af de två ståndet mycket allmänna fehl, hetsighet, hwarmed fölljer storlåtenhet och skryt, samt en wishet som har kripskhet² och förtretelighet med sig, är han för öfrigit i umgiänge nästan behageligare än någon annan, hälst om han warit så lyckelig at han i ungdomen lärdt något och har smak för wackra wetenskaper, ty då är han gemenligen hurtig, gladlynt, skiämtsam, manerlig, men på et karlwulet wis, redelig och öpen, och på alt sätt täckare än en Skrifware och hofman. Hans kropp är wig och stark, ty sitta, eller yppighet har icke skiämt honom. Kort sagt en sådan Soldat är heder wärd och gör andra tusend nöijen. Men när han däremot sielf will wara trumma, bruka wärjan i tid och otid, aldrig taga och gifwa skiähl, och gör sig en heder af at wara oförnuftig, kan ock intet Kreatur wara olideligare under

¹ Ett ord mellan "en" och "några" är överstruket. Troligen var det meningen att också ordet "en" skulle överstrykas.

² Irritation.

Solen. Jag skulle fast mer nästan hålla af en dehl af våra nya Soldater, som tagit sig före at i lättja och weklighet täfla med sielfwa qwinfolken, och sättja all sin mandom i sin galon hatt, ehuru föracktelige desse Kreaturen annars äro.

d.° 7. War åter Plenum i Deputation och fölgde jag Gref Bark hem til middagen at afgifwa en öfwersättning, som Grefwinnorne bedt mig giöra af en så kallad Latin som Gref Carl Bark skrifwit.

Efter måltiden war jag en stund hos Grefwinnan Grubb, dit et par ungherrar kommo, och sedan de lemnat sin kropp på et par länstolar, låto sin så kallade siäl swärma omkring, Gud wet hwart, medan munnen war i ständig rörelse.

Sladdrep är en löjlig menniskia, jag såg honom i et sällskap där jag höllt honom för förnuftig, och tahlte han då så om et eller tu ting, at man hade skiähl at misstänka honom för at äga något mera wett och beskiedelighet än wår ungdom gemenligen denna tiden har; men i dag tahlte han om 20 ting så hasteliga och löjligt, at jag ej kunde annat än återkalla min mening. Han kunde kallas äga wett likwäl om han antingen wiste mer, eller ock ej för mycket wiste af det lilla han wet. Andra skulle snart kunna få goda tankar om honom, om han blott litet kunde dölja dem han har sielf.

Jag gick sedan med Gref Ulric Bark i Corps de Gardet efter han hade wagt, och sedan jag warit där en stund, då han ock fådt sällskap af Gref Adam Horn, gick jag hem och lade mig til sängs med en fluss feber.

d.° 8. Hölt jag wid sängen hela dagen i et temmeligen ledsamt tillstånd så at jag knapt orkade läsa då och då i Plutarchus.

d.° 9. Lefde jag likaså, hade likwäl besök af unga Polheim, den stora Commercie Rådet Polheims son, samt af min goda Gr: Ulric Bark.

Min siukdom war Gud skie lof temmeligen drägelig, men imedlertid, ehuru gärna jag wille, war mig omöjeligit at få någon redig tanka, så at jag war i dubbel ledsnad, Jag sluter däraf huru falskt deras hopp är som mena at de på sotesängen en gång willja fäja sitt samwete och försona sig med Gud. Ach hwad will en siuk menniskia giöra i ett sådant arbete, som fordra alla sinnens krafter, och ej tåhl någon förwiring. Det kommer mig så före som man wille dirigera en stor concert med et ostämt cymbal. Therfore är thet så mycket angelägnare at tänkja på siälens tilkommande Herberge innan thet närwarande störtas öfwer ända.

d.° 10. Fick jag eftermiddagen wara uppe, och roade mig mot aftonen med läsa uti min Journal för förledet åhr, och hade therwid mångahanda tankar.

d.° 11. Begynte jag med läsa i Bibelen D: Luthers förtahl til S: Pauli Ep: til the Romare, är en Kort, enfaldig, men fullkomlig, Theologie, och är then Svenska öfwersättningen theraf så manlig och så god, at then som henna icke för lärdomens skuld läsa will, likwäl om han har något tycke för språket, måste finna behag theruti. För min dehl fant jag efter mitt pund mycket nöije af både meningens och skrifarten. Et sinne som hänger fast wid the fåfängeliga och syndiga nöijen, kan wäl icke med stor lust se thet som yrkiar en hel annan lefnads art; men then som något litet will biuda the stormande lustar tiga, lærer snart blifwa öfwertygad af sanningen, som åtminstone biuder, om hon icke i förstone behagar.

Sielfwa Epistelen af then jag ock läste try the första Capitel, är en maklös och härlig lära, emedan hon börjar med Lagen och wredenes Stånd, och wisar menniskiors uselhet och olyckeliga lefnad therinunder, samt sedan beskriwer Guds nåd i Christo och then rättfärdighet som oss genom honom, medlaren, kommen är, jämte sättet at af samma rättfärdighet blifwa dehlacktig.

Af Mathei Evangelium läste jag ock twå Capitel, och fördref sedan hela dagen med then syssla som jag i går aftons begynte, nemligen at bese min dagabok för förledet åhr.

Jag finner theraf at hela tiden alt in til September månad gådt gräseligen frucktlöst förbi, then ena dårskapen räckt then andra handen, och dagarne gådt tankelöst och sysslelost sin kos.

The senare månader ser jag wäl at sällan någon dag gådt förbi, utan at jag haft åtminstone några goda tankar, hwartil min Fars samtahl mycket bidragit. Jag finner at mina tankar then tiden warit starkare och renare, och mina begrep klarare efter the icke med så mycken dårskap tå warit förmörkade. Sinnet har arbetat på sin förbättring, men lustarne likafullt warit altför starka och lättjan obruten. Ambition har drifwit hågen men wällust har mäst rådt.

Summa, jag blir öfwertygad therom at Guds frucktan är then rätta grunden til dygd, och efter then ty wär icke warit här ock alt blifwit et uselt flickwerk och ostadighet. O Herre Gud som öfwertygar mig mer och mer om tin kiännedomens nödwändighet, gif at jag må söjka och finna tig och at mitt hierta en gång måtte warda stadigt och wist inför tig. Led mig sielf på tin wäg och öfwergif mig icke.

d.° 12. Läste 4. 5 och 6: Cap til the Romare samt 16 och 17 Cap: i Math: Ev:, skref något åt min Fahr, hade eftermiddagen besök af min Syster, samt mot aftonen af unga Lilljehök, omsider gick jag trött til sängs och läste Phocions lefwernes lopp hos Plutarchus och Cornelius.

d.° 13. War hela dagen i min enslighet efter jag måste hålla mig inne för mitt swullna kindbens skuld. Jag hade giöra med ett par bref som jag renskref åt min Far.

d.° 14. Förmiddagen war jag hemma, alt tils mot middagen, då jag på en tima gjorde et besök hos min siuka Swåger, som i dag flytte ut på landet. Eftermåltiden war jag en stund hos Carl Rålamb och följde honom up til Landshöfdingen Rålamb, där Dalin war för mig. Man tahlte om hwarjehanda, men med föga upmärksamhet. Ett artigt infall hade Dalin om våra många Lagar och förordningar. När jag ser många flaskor ståendes i et fönster hos någon så sluter jag däraf at han måtte wara siuk; äfwen så inbillar jag mig at en Republiks hälsa och krafter stå på swag fot när där äro många lagar.

d.° 15. Fierde Bönedagen. Gud skie lof och pris som åter låtit mig se denna dagen och härmed fylla mitt 24.de Åhr. Genom margahanda nåd och wälgiärningar har den Alsmäktiga Herren sökt detta åhret öfwer upplysa mig om sin allmactt, sin godhet, wishet och faderliga försorg. Jag finner wäl huru wårslöst jag all denna nåden bemött, och huru kallt mitt sinne är emot honom som mig så öfwerflödigt nåd betedt. Margahanda tillfällen at förderwa Kropp och Siäl har han beskärmat mig före; Helsa, uppehälle, inwärtets och utwärtets upmuntringar har jag rikeligen niutit: Summa, jag har för hwart ögnablek mer at tacka än jag i all min lifstid kan erkienna. O du Ewiga och Härliga wäsende, du förbarmande Gud, nådens kiälla, all Godhets ursprung, du tåhla modige Fader; du som mig härtils så nådeligen bewarat, hugnat, hägnat, lokkat och dragit; Om du wilt draga din wälgiörande hand från ditt Kreatur, måste ju min usla kropp i et ögnablek förfallna til sitt intet, och min odödeliga Siäl, den andan som Du sielf hos mig inblåsit, den Siälen som Din Son swettats blod och lidit döden före, förgås ewinnerliga i en död som ögnablekligen förnyar sig med nya qwahl och warar i ewighet. Anse då i nåder det stoff som du tillredt til et härligt ditt beläte; men ty wärr genom diefwulens list, arfsynd och werksynd förderfwat är. Anse med barmhertighet den ropande Anden som från dig kommen fiker til sitt ursprung igen. Öfwer gif icke mig med Dina nåd i detta mitt åhr som Du nu i dag tillåtit mig at börja; tröttas icke at kalla mig, och lät en gång din nåd warda mächtig och

segra öfwer mitt förderf, lät min Siäl finna Din styrkande och uprättande kraft, at mina inwärtas Krafter til dig wändas och willjen warder din willja undergifwen. Lät ock mitt förstånd warda uplyst och af din wishets glants renat och förbättrat, at jag må se hwad min frid tillhörer och gif mig Kraft at min hog at tiena dig ej må bestå i blotta tankar utan giör din nåd wärkande hos mig, inwärtas till min egen förbättring och utwärtas til min nästas och Fäderneslandets tjenst, så at jag med åldren tilltager i wisdom och nåd för dig och menniskiom. När du så O Herre giör mig dig til et behageligt offer, Lär min Siäl och anda i stillo med rent och behageligt lof kunna nedfalla inför dit Altar; min mun af hiertats fatatur hembära dig ährona för alt det goda Du hos mig wärkar, och mina giärningar blifwa så inrättade, at ditt namn ock därigenom blir uphögd. Herre Det är dig Eget at giöra alt godt och dig förutan kan intet godt skie. Giör då din barmhertighet stor på mig, så at ju mer jag hwar dag fördiupas och ödmiskas genom erKiänslen af mitt egit intet, jag ock destomer må få se din Oändeliga Kiärlek och prisa din barmhertighet. Förbarma dig öfwer mina anhöriga och wänner, bewara oss efter dit Goda behag för Sorger och olyckor, wälsigna oss med alt hwad tig behagar och lät oss i timmeliga och ewiga måtte ej umgälla våra fehl, utan niuta tin nåd.

I Kyrkjan hörde jag Kyrkioherden Bergner predika om Guds Godhets och nådes Rikedom, samt den fahra menniskior löpa när de den förackta och samla sig sielf wrede på wredenes dag. Ehuru temmeligen mager denna predikan war, tiente den dock mig til någon upmuntring, genom det at han på åtskilligt sätt förestälte Guds allestädes närwarelse, som säkert är en af de angelägnaste Läror någon sin drifwas kunna. Ack at detta i dag måtte wäl fast intryckt warda i mitt hierta, så skulle alla jordenes håfwor ej swara emot den rika gåfwa jag i dag fådt. Huru kunde wäl en menniskia bryta Gud emot, om hon trodde at han wore alltid tillstädes, och såg alt hwad ej allenast skiedde eller sades med ord eller giärning, utan ock alt hwad i hiertat wankar. Omöjiligen kunde denna öfwertygelsen tillåta enom at annars än med fruktan och bäfwan skaffa sin salighet och wandra wahrliga i werlden. Hwad stundelig påminnelse och nyck i hiertat måste icke thetta gifwa alla obotfärdiga, om the therpå ackta wilja, och hwad obeskrifwelig tröst och hugnad för them som weta sig stå i förening med thenna allestäds närwarande och alsmäktiga Herren. Hwad glädje för them som älska honom, at then kiärleks Rika Guden är allestäds när. Siukdom, nöd, död, frästelse, synd, alt måste wika för thenna på en sann tro grundade öfwertygelsen.

Efter måltiden gick jag med min Far til Capitaine Triewald, som wijste oss alla sina små netta härligheter. Därifrån gick jag åt staden til Gref

Barks och war en stund inne hos Grefwinnan Modé, samt sedan et ögnablek på Hofwet, men efter där ingen församling war i dag, gick jag til Baron Buddenbrock i Corps de Gardet, där jag fick på en Kort stund höra en hel hop wisor. Kl: 6 gick jag til Kyrkioherden Bergners, där jag hos hans jungfrur fant några Baroner Lejonhufwud som såto i all glädje. Wi roade oss med en hop tomt och löijligt prat alt tils sent på aftonen.

När jag kom hem hade jag besök af Celadon som nu på någon tid ej stort låtit höra af sig. Han tahlte om Doris så ömt och så mycket at jag wäl märkte det ingen ting kan ut stryka henne utur hans minne. Hon älskar mig sade han, och jag älskar henne af alt hierta; Hon är frånwarande och hwar afton och morgon påminner mig henne som närwarande. Jag kan aldrig föreställa mig at jag därmed syndar Den högsta Herren emot. Ty, efter jag aldrig kan få äga henne, åstundar jag ock aldrig mera af henne än at få se henne, och at jag älskar henne mest af alt det som är på jorden. Jag somnade från honom.

d.º 16. War jag en stund i Deputationen, sedan jag läsit ut Pauli Epistel til de Romare. När jag kom hem fant jag en liten syssla för mig af min Far, men fördref i öfrigit hela denna dagen ensam och dock utan nytta.

Min största olycka är en altför stor ostadighet och sinnes flycktighet, som giör at jag altför snart tröttnar wid all ting och söker ro af något annat. Jag må nu roa mig med at beskrifwa min egen person, utan skrymtan eller frucktan för at säga hwad ondt och godt jag tyckes mig finna hos mig sielf. Nog wet jag bilden blir ofullkomlig och fehlacktig efter jag ty wär icke hunnit särdeles långt i min egen kiännedom, men så mycket jag wet må jag då samla til dess jag får framdeles öka denna kundskapen. Af all mensklig wisdom är det den förnämsta at kiänna sig sielf, när man allena kan rätt bruka den.

At efter det wahnliga sättet wid alla slika beskrifningar, börja med utwärtens skapnaden, är här onödigt. Spegelen har längesedan sagdt mig at om jag ej hinner på annat sätt winna folks tycke, än genom kroppens anseende, lär min lycka stå på swaga fötter, ehuru jag annars bör tacka Gud för alla lemmars goda och beqwämliga skickelse, och at jag på intet sätt har brist eller lyte. Snille gåfwor har den nådiga Guden til nötdorft försedt mig med, så at jag fattar lätt en sak när jag gifwer ackt therpå, har äfwen lust at gå i bottnen thermed och få grundelig kundskap, samt winner then utan särdeles lång möda, när jag är wid thet lynne, at antingen för mycken flycktighet ej förströr mig, eller min naturliga lättja eller en nederslagenhet som ofta plägar på komma mig ej hindrar eftertankan. Min tanka är widsträckt och när hon funnit en sanning, nöijer hon sig icke thermed,

utan går gärna omkring til många andra, så länge hennes kraft warar och tils hon antingen blir afmattad eller förstörd af något annat påkommande nytt ämne. Inbillningskraft har jag nog at lifligen föreställa mig, och starkt bli rörd af alt hwad jag ser eller hör af andra, samt däraf giöra mig flere och margfaldige bilder; men at sielf uptänkja något nytt är icke ofta min gåfwa. Minne har jag fådt til husbehof och kanske något mer, när icke wårdslöshet förswagar det.

Mitt sinnes hufwudböijelser äro wällust och högfärd, båda så starka at jag ej wäl wet hwilkendera jag skal gifwa förhanden. Som wällustig, älskar jag högeligen min beqwämlighet både til kropp och sinne, så at jag gärna söker någon förewändning at undwika arbete och möda. Med et ord, jag är lat när ej någon särdeles orsak upmuntrar mig. All sinnes oro som högfärden eller sunda eftertankar åstadkommer, intager mig wäl en stund, men förswinner strax när jag finner ringaste skien at släppan. Rådwill är jag sällan, kan ock i temmelig hast fatta slut; men ej så lätt utföra dem, efter mitt ostadiga sinne snart släpper alt det som biuder emot.

Till medömkan kan jag snart blifwa rörd, och öfwer hufwud til sägandes, blir jag lätt och häftigt betagen af alla sinnes rörelser; men de ibland dem, som äro obeqwäma, såsom frucktan, wrede, ånger, blygd, och sorg, kan jag icke länge hysa. Dock har sorg en temmelig ingång och fäste hos mig, när jag tycker mig finna den wälgrundad. Men hon förwandlar sig merendehls antingen i en nästan kiänslöshet nederslagenhet eller ett hopp om bättring framdehles.

Kiärlek är en af mina hufwudböijelser, och har mera wåld hos mig än sielfwa lättjan och ostadigheten. Hans art och egenskap är i sig sielf nog skiftande, så at han wäl kan sysslesättja mitt sinne, ty medan han leker för mig med lusta, glädje hopp och en bifogad hemlig sorg som härrör af längtan, tar han herrawäldet af alla andra sinnets böijelser. Hat wet jag sällan af, åtminstone warar det intet länge. Wänskap är mig mer egen och har i mitt sinne nästan alldehles lika wärkan med kiärleken, undantagandes at denna böijelsen som ej är så häftig ej förmår upwäcka så många andra sinnets rörelser, som then andra. Frucktan kan wäl snart nog öfwerfalla mig, men förwandlas snart i wrede eller ock minskas af hopp som alltid plär följa mig. Afund wet jag intet af utan som jag sielf åstundar nöije unnar jag gärna androm det samma, så framt icke det skal kallas en liten afundsiuka at jag är sorgsen och blir nederslagen samt illa til mods när jag ser mig fehlas någon förmon, ware sig til sinne eller lycka, som jag finner andra äga, och däremot gläds när jag märker mig öfwergå andra eller åtminstone wara dem lik. Detta håller jag för en wärkan af högmoden som drifwer mig at åstunda et anseende eller wänskap af and-

rom. Girughet plågar mig icke, efter jag finner ingen ting behageligare än at giöra mig och androm nöije, och altså ej hinner tänkja på sparsamhet eller niskhet¹, fast jag wäl annars åstundar at hafwa medel i händer til at giöra det som wälusten eller högmoden fordrar.

I mitt umgiänge med andra är jag blygsam efter upfostringen jag fådt, och en naturlig blödighet det åstadkommer. Ährlighet håller jag bland werldsliga dygder för den nödwändigaste, och har från barndomen sedt så goda efter dömen däruti, samt fådt hat för falskhet, så at jag i mins hiertans grund är öfwertygad at jag ej hyser någon bedrägelighet.

Försicktighet följer blygsamheten åt, och har jag i alla mina giärningar warit mon om at ej skada mig upsäteligen, dock måste jag tillstå att åtskilliga hetsiga böjelser ofta giöra mig ganska obetänksam. At wara höflig och ödmiuk mot alla, lærer mig wällusten, som åstundar at bli i fred och högmodet som därigenom söker få höflighet af andra igen. Men efter jag ej haft den klokhet at efter alla tillfällen rätt lämpa min höflighet, har jag därigenom esomoftast hos otacksamt folk fådt förackt och hos de misstänksamma blifwit hållen för falsk. Wänkiärhet och upricktighet mot mina wänner, finner jag mig aldeles bögd til, och så mycket at jag ofta skadt mig därmed.

Rolig och nöijsam i umgiänge kan jag sällan wara, efter jag sällan kommer i sällskap där jag icke har det miss nöije at se andra hafwa stora förmoner för mig, och jag icke kan wända mina ögon på de få jag sielf kan äga, och således gärna blir modfält. Dess utan kan jag icke gärna inbilla mig at roa andra med annat tahl än det som hyser någon särdeles eld, och det lynne faller sällan på mig, at jag äger så mycken qwickhet. Hämdgirug är jag mot förackt, och ehuru jag annars lätteligen låter falla den wederwilja jag kan hafwa fattat mot andra, kan jag dock swåriligen slå ur sinnet om någon föracktar mig. Gifmild wore jag om jag hade tillfälle därtil, och tacksamhet kiänner jag i hiertat hwar gång mig skier något godt, men med en döfande sorg at jag ej kan wedergiällat.

I mina förrättningar och anslag är jag föränderlig alt som omständigheterna äro. Beröm och framgång gör mig modd² och beständig om ej lättjan kommer emellan; men widrihet och motgång gör mig nederslagen twifwelsam och trög, så framt ej wrede eller harm äggia mig. Mitt tahl är liksom mina tankar och andra giöremåhl, förwirratt, oordenteligt och widlyftigt när sinnet är betungat eller sömnigt; men annars ej aldeles utan lif, särdeles när jag märker det behagar. Skrifarten min är widlyftig,

¹ Överdriven sparsamhet.

² På gott humör.

men rättar sig annars efter det lynne jag är uti. I utwärtens lefnaden älskar jag prackt och anseende och alt hwad som kan befordra den, ja, fast beqwämligheten skulle lida något därwid.

Stora anslag, widlyftiga anläggningar och systemer, finner jag wäl at mitt sinne ganska mycket behagar sig uti; men brist på förfarenhet och nog eftertanka gör at jag med mycket större swårighet kan utfinna medel til en liten omständighet, än uptänka stora sammanhang af desseiner.

Slutligen, som jag är ostadig uti annat, så är ock min Gudsfrucktan, och det till skrifwer jag äfwen mitt högmödig och wällustiga sinnelag, Ty dessa två hindra mig till skiftes, än at gå in i det arbete som fordras at uptäcka och förbättra det onda, än at med fullkomlig öfwerlåtenhet upoffra mig Den som alt bör upoffras.

Detta är nu hwad jag i hastighet kan minnas af de tankar jag esom oftast samlat om mig sielf. At fälla omdöme häröfwer lemnar jag til härnäst, ty nu tillåter min beqwämlighet ej annat än gå i säng efter nu är ganska sent.

d.° 17. Högmässan hörde jag i Skepsholms Kyrkjan af en ung Präst wid namn Lind, med oförliknelig upmuntran och nöije. Sin Text om Enkiones Son i Nain dref han på et så läerrikt, bewekeligt och behageligt sätt, at den som allenast wille Låna honom öronen, måste ock lemna honom bifall, ja finna sig rörd och slagen i sinnet. Guds ord är kraftigt och binder och öfwerlygar, när man aldrig så litet gier rum; den döda Siälen, ehuru bortdomnad hon är, så snart lustarna och tankarna, de bärare som jämte diefwulens och wärlden släpa henne bort til den ewiga grafwen, så snart de stadna, måste hon genast höra sitt samwetes gråt, som med skrån följer henne efter i sin beklageliga dödsfärd, och hon måste då ock märka Jesum taga på bårerna /:röra wid hiertat samt ropa et kraftigt Stat up, som fyllest gifwer henne lif och bringar henne på wägen til Nain igen, til Guds nåd och gemenskap hwarifrån hon död i Syndene af sina egna onda lustar och de utwärtens fienders försökelse blifwit bortförd. En menniskia som således blifwit upwäckt från den andeliga döden genom Jesu kraft, hans lif är Christus och döden hans winning. Men en oomwänd blifwer then timmeliga döden en obotelig förlust och en förskräckelig ingång til ett oändeligt qwahl. Mina tankar wore härmed hela dagen sysslesatte, undantagandes någon stund eftermiddagen då jag skref bref til Syskonen och åtskillige Fahlu Boer.

Celadon oroadde mig ock en stund med sitt oroliga tahl sin längtan och sina tankar, och således lopp denna dag til ända.

d.° 18. War jag förmiddagen i Deputation men gjorde föga gagn. Åt hemma allena och war hela eftermiddagen hemma samt skref något åt min Far. Jag läste den stora Catos lefwernes lopp til ända i Plutarchus. När man undantager någon altför stor Philosophisk stränghet, som bragte denna mannen nästan at glömma det han war menniskia, finner man för öfwrigit swåriligen i alla Historier någon dygdigare och mera berömwärd man än Cato; men honom fehltes den förnämsta wisdomen, therföre ock hans dygd och wisdom eij hant föra honom til annat än et olyckeligt slut.

d.° 19 Morgonstunden war jag hos Baron Rålamb och sedan hos Gref Barks en liten stund, omsider ock i Deputation där man arbetade flitigt. Eftermiddagen sprang jag bort på et löjligt sätt, utan at göra mig något tidfördrif eller nytta, kom dock bittid hem och roade mig med läsa.

Rådman Fahlander från gamla Carleby berättade at där wid Staden i en skog skal finnas Alumen¹ Nativum, som fås på det sättet, at när marken af torka remnar, och sedan regn faller, skola i Refworne Alun Chrystaller sättja sig til stor myckenhet, men Röd tingerade af den rödacktiga mullen. Folket i orten waska denna Alun och bruka den sedan på alt sätt som annars Alun kan behöfwas.

d.° 20. Morgonstunden war jag hos Gref Barks, sedan på Riddarehuset, men blef icke länge där, ty efter jag fådt höra at en Deputation af Riksens Ständer i dag skulle gå ut til Waxholmen at bese de där anlagde fästningswärk, gick jag til Krigs Rådet v: Seth at utbedja mig til at få följa den troppen. Han wiste mig til Generalen Grefwe Spens, som skulle anföra Deputation, och sedan jag warit hos honom och fådt höfligt och godt swar, skyndade jag mig hem at äta och göra mig resefärdig. När jag i Krigs Collegii förmak tahlte wid Krigs Rådet Seth, hände mig något löjligt som jag för ro skuld måste uptekna. En gammal Officerare, som antingen af ålder eller Brännewin war hel förfallen och med sin drägt eij lyste mer än med sin person, hade hördt at Krigs Rådet Seth rådt mig gå til Gref Spens, men Gubben lär utan twifwel hafwa inbillat sig at mitt ärende war af särdeles wärde och behöfde någon konstig anläggning, efter han i det jag wille gå ut trädde til mig, tog mig wid handen och med en wänlig, fastän för brännwins luktens skuld, obeqwäm förtrolighet, hwiskade wid mig, at om jag hade något at sökja hos Gref Spens, skulle han adressera mig til sit Syskonebarn Lagman Sparschiöld, som hade Gref Spens Syster och hos sin Swåger mycket förmådde. Det war mig swårt at uptänkja hwarifrån denna oförmodeliga godhiertigheten hos denna obe-

¹ Alun.

kanta mannen härrörde, så framt icke det war ämnat at få sig ännu en sup til; men ännu swårare war det mig at hålla mig för skratta åt denna öfwerflödiga lyckan som mig hände. Jag tackade dock Gubben med all den höflighet jag i hast kunde påfinna, för sin goda wilja, och berättade honom at jag til undflyende af all wid löftighet, wille wända mig til Gref Spens sielf, hälst efter min ansökning ej wore af den wickt, at hon förtiente någon annans bemedlande, hwarpå jag hastigt skildes wid min obekanta gynnare.

Klockan 2 war jag på Skiepsbroen med alt mitt resetyg, som bestod af Plutarchus, ett rent linne och min nattmössa i fickan samt min Kappa. Där woro wid medel-Trappan 5 af Konungens Echalouper til reds, med sin fulla rustning. Tre af dem woro rätt wackra, och i synnerhet den ena ganska präcktig. Han war guhl och röd färgad med mycken förgyllning utan på. Sahlen med skiöna fenster, gröna Tafts gardiner och bänkarna samt bordet med täcke af fint grönt kläde och gröna klädes bolster, med guhla siden Snören. De andra två woro ock med beqwäma och snygga Sahlar försedde, och roddes den första af 18 den andra af 16 och den tredje af 12 i Konungens Liverie klädde Roddare. Klockan half 4. woro alla wederbörande församlade, och woro på första Echaloupen General Lieut: Cronstedt, General Löwen, General Major Spens, General Major Wrangel, Öfwerste Lieut: Kuhlbars, Biskop Wallin och Borgmästar Aulævil. På den andra Echaloupen woro Krigs Rådet Seth, Kammarherrn Gyllenborg, 2 Majorer Sprengport, Major Åkerhielm och Major won Otter, Fändriken Baron Adlerfelt och min person. Den tredje, fierde och femte Echaloupen woro fulle med Präster, Borgare och Bönder.

Resan gick ganska beqwämligen och roligt, man spelte i bräde och jag läste i Plutarchus under wägen och kl: inemot 9 kom man til Waxholm. När wi kommo inemot Skansen lossades alla Stycken rundt om fästningen, och när man stigit i land samt kommit in i det nybygde Tull Inspectorens hus gafs ännu en salva. Hofmarskalken Baron Löwen, som å Konungens wägnar war utsänd at emottaga och fägna Deputationen, gjorde sitt til på bästa sätt, så at man icke länge wäntade förän en god aftonmåltid war til reds. Qwarter til natten woro ock i går bestälte för alla dem som i tid förut anmählt sig, men som jag ej förr än en tima för resan anmält mig såg det nog twifelactigt ut. Omsider fingo dock Baron Adlerfelt och jag en temmeligen beqwäm kammare tilsammans, och en säng, där wi kunnat haft god ro, om två huswilla kamerater, unga Duriez och Wrangel ej sökt vårt sällskap, så at mäst hela natten gick bort med prat och skratt.

d.º 21. Matthæi dag. War man likwäl bittida uppe, och för Klockan 7 från Höggwarteret i den lofliga Waxholms stad til Påhl sundet en half mihl därifrån. Man helsade wår lilla flotta med dubbla Styckeskott af alla Stycken på det där warande lilla batteriet och en redoute som låg på wägen. Klockan 9 kommo wi därifrån til Waxholms Skantz, och wid landstigningen samt sedan wi kommit in i fästningen, helsades med en dubbel salva af alla Stycken på fästningen samt hela besättningen i gewär. När detta war sedt fortsattes kosan til Oxdiupet 3/4 mihl därifrån, där man ock af alla wårken fick 1 salva wid Landstigningen, 1 medan man war där och en wid afresan. Man skiöt där til prof skarpt med 2 Stycken från Tornet, och en ofylld Bombe kastades utur en Mörsare, ock til Prof, ut åt siöen. Klockan 1 Kom man därifrån til bakas til Waxholmen och fick åter dubbel salva af fästningen. Här war nu en stor myckenhet af folk som jag til största dehlen kiände, hwilka alla blefwo til middagen spisade wid 3 bord, ett för 60 ett för 30 och ett för 16 personer. Under måhltiden dracks Öfwerhetens, Ständernes och Rådets Skålar med 16 Styckeskott hwardera af fästningen, samt en stor hop andra Skålar med 8 skott. Klockan fyra for man af til Stockholm igen och fick åter General salva dubbel. Under wägen sedan det mörknade kastade man på första Echaloupen en stor hop racqveter, äfwen andra lust fyrwärk på watnet, hwilket på de 2 Echalouperne däreft, beswarades med Stycke skott af små luststycken. Wid ankomsten til Tullen wid Stockholm war Tull huset Illuminerat, men wid Skepsbron och på de lortiga gatorne war ingen Illumination. I dess ställe war för mig Illumination nog at jag följde General Löwen ända til min port, och af honom åtniöt mycken gunst och höflighet.

Det är wäl tid at jag ock nu beskrifwer hwad jag på denna resan kunnat inhämta för kund skap.

Waxholms så kallade stad, ligger på en ö wid namn Waxön, 3 mil siöleds från Stockholm, som är temmeligen stor. Denna Flecken har wäl ej Stads Privilegier, men likwäl Justitiarius och Rådmän. Dess byggnad är ganska slät och kan fuller ej giärna annars wara, efter dess mästa inbyggare bestå af arbetare och murkarlar til festningen, eller ock små krögare, som hålla Öhl och Brennewins sälgnung samt mat för arbets folket eller Soldaterne, som komma dit på Kronoarbeta.

Man har slagit sina hyddor längs Siön, och wid Stranden är en bro som de taga sig frihet at kalla Skieps bron. Korteligen till sägandes om denna Staden så kan Enkioping eller Hedemora heta mycket hederliga Städter emot denna. Et hus är här likwäl som kan kallas hederligt, nemligen Tull Inspectorens, som Kronan nu nyligen af Steen låtit upbygga, som ock nu

på denna resan war Högqwarteret. Men jag uppehåller mig för länge wid den lumpna Staden, det är ock tid at se fästningen.

En klippa som ligger wid pass et Canon skott från Waxön, och har på andra sidan lika långt til Fasta landet, och altså forinerar twenne sund, eller ligger mitt uti farwatnet, är grunden hwarpå sielfwa Waxholms Skants eller fästning är bygd, och som denna klippa ej fådt någon ordentelig figur, så är ock fästningen Irregulier. Murarne äro alla upförde af Sandsten, på somlige ställen högre på somlige lägre, alt som batteriernes Elevation är til, och äro på alla sidor batterier, men intet a fleur d'eau¹. På alla sidor slår wågen nästan emot sielfwa foten af muren, undantagandes på den ena sidan, som wetter från Waxön, där är en liten plats öfrig näst inwid försänkningen, och sade Öfwerste Cronstedt, at man där kunde och borde anläggia et batterie som låge nästan Horizontalt med watnet. Uppå murarna rundt omkring äro öppna batterier eller Styckeplaner hwars golf alla med tiärade plankor äro lagda. Styckerne stode mäst alla på sine wagnar upstälte på Styckeplanerne, förutan några få som ännu ej wore til walls bragte. Där sågos ock et par Styckewagnar af järn, men de sades wara förkastade och nu ej brukas mer, efter de äro för tunga och råstas altför lätt.

Nedan, under det ena af de högsta batterierne, war ett Krut hwalf i Berget hugget, och uppå den ena sidan syntes en dugtig och ömnic kiälla, som är en ganska stor förmon för besättningen. Hwad plats som tom war, war bebygd med et par snygga gårdar för Commenderande Officerare.

Mitt uti festningen är sielfwa tornet, som ännu står under byggnad. Det hafwer tre wåningar och öfwerst et bombfritt walf. Uti hwar Wåning, som äro mycket höga, är Styckegluggar rundt om hela tornet, och dessutom i nedersta wåningen hwalf til baraqver, samt magasiner. Detta Tornet har warit en god dehl upbygdt för någon tid sedan, af sandsten, men efter den ej hölts för beständig nog, har det bygda måst nederrifwas och är nu af tegel upfördt igen alt intil öfwersta hwalfwet som ock är färdigt murat, och tarfwar allenast lerfyllning och tak. Bruket hwarmed denna muren är upförd, består endast af kalk och sand, som är slagigt med så kallade jordpiskor /:redskap af järn, lika lijor, men tiocka och tunga:/ til dess det fucktat sig sielf, så at intet leer eller watn kommit därtil.

Farwatnet emellan Waxön och Skansen, som är den rätta stora Segellen från Dahlarö til Stockholm, är med sänk och påhlwärke tillstängt, så at där allenast blifwer en tilräckelig öppning för et fartyg i Sender, hwilken med Bomar kan förwaras, och förswaras det då Sänkwärke både af Wax-

¹ I vattenbrynet.

holms fästningen, så wäl som ock ett batterie som på Waxö landet anlagdt är. På andra sidan är ock Segelleden med et dylikt Sänkwärk försedt.

Oxdjuppet är den andra Öpningen eller farten från Skiärgården til Stockholm. Ligger 3/4 mihl från Waxholmen och är Sielfwa öpningen eller Sundet wid pass et Bösse skott, eller något mera, bredt. Här äro at förswara farten 2 Capounierer eller små Torn ned wid Watnet Bygda, uti hwardera är rum för 8 grofwa Stycken. Emellan Capouniererne är ett batterie stort och rymligt som skiuter a fleur d'eau och är med et litet bröstvärn försedt. Ofwanföre detta batterie är ännu et, och sedan en temmelig hög wall upförd, hwilken man genom en trång trappa går up uppå. Här är åter Rum för batterie, och kan hela backen upföre alt ifrån watnet på samma satt beklädas med batterier.

Alla dessa wärk, förswaras tillräckeligen för anfall å landsidan, af ett wäl bygd och fast torn som ligger ypperst på back klinten. Det består af 4 Wåningar. Den nedersta är en god dehl vidare än de andra två, ty den har först ett kiärnhwalf mitt uti, tillräckeligit för krut och amunition. Där utomkring et stort hwalf rundt om, som har sina Skottgluggar för hela Carthuner, och sedan utanföre et hwalf rundt omkring, försedt med Skottgluggar för Mousqveterie, hwilka utan til hafwa allenast en öpning, men inuti muren til hwalfwet 3 öpningar så at 3 Mousqveterare besättja hwar slik creneau, och äre these creneaux, så anlagde at ingen punct finnes rundt omkring fästningen som icke kan beskiutas med 9 mousqveter på en gång och somlige med flere. Uti detta yttersta hwalfwet är en skiön och ganska omnig kiälla innesluten, som är med 5 man försökt i en hel dag at utösas, men utan wärkan.

På landsidan är tornet omhwälft af en liten torr graf, öfwer hwilken man på en windbrygga, som ligger på Walser och hel och hållen kan dragas in i Tornet, kommer up i den andra wåningen. Öfwer Porten eller ingången här, är en Inscription på en stor Metall plåt eller skifwa, med uphögda Bokstäfwer satt; men mina närsynta ögon nekade mig at skrifwa af then och sättja then hit. Som jag hörde then i hast läsas en gång af någon i sällskapet, war thess innehåld ej annat än at thetta arbete under Wår Nådigste Konung Frederici I Regering wore börjat och fullbordat; med åhrtahl thertil. Tornets andra wåning består af ett stort batterie rundt omkring och hwalf för ammunition och Proviant mitt uti. Den tredje Wåningen har batterie och Wånings rum för Officerare och Commendant och den fierde äfwenså och går den under det öfwersta skiuhlet eller taket som öfwer hwalfwet upfördt är.

Påhlsundet är then tredje Segelleden til Stockholm emellan fasta landet och en ö wid namn Rindö. Detta är med en försänkning igen stängt och

allenast en opning mitt uti för små fartyg. Beskyddas af et gammalt och nu mäst förfallet batterie.

Endteligen har jag så godt jag kunnat dragit mig utur denna Fästnings berättelsen; det går trögt at tahla om det man inte förstår eller hwarom man eij har något redigt begrep.

d.° 22. Mins jag nu så långt efter intet mer af än at jag war om morgonen et ögnablek hos Baron Adlerfelt och sedan hela dagen i Deputation.

d.° 23. Är mig aldeles utur minnet förswunnen.

d.° 24. Hörde jag i Högmässan Tollstadius i Skiephollmen. Hans ämne at drifwa war, de rätta Christnas eller Trognas andeliga Sabath eller Siäls hwilo i Christo. Jag beklagar at jag nu glömt hwad jag då med stort nöije hörde, men at jag intet mins hwad jag sedan, eftermiddagen tog mig före är ingen skada.

d.° 25. Mins jag eij annat af än at jag war i Deputation förmiddagen och tog acterne åt mig at arbeta på Kammar Collegii Relation.

d.° 26. War plenum i Deputationen, till middagen war jag hos Gref Barks.

d.° 27. Hela dagen war jag hemma men med föga nytta. Ett faseligen fuht wäder war i dag. Baron Lejonhufwud besökte mig eftermiddagen.

d.° 28. Äfwen så. Undantagandes at jag i dag intet besök hade.

d.° 29. Michaelis dag. Förmiddagen hemma. Till middagen war Doctor Linnæus här och uppehölt måhlroen rätt förnöjeligen med berättelse om sina utländska resor. Eftermiddagen besökte jag min Swåger, samt Gref Ulric Bark, och mot aftonen Conducteuren Arbin.

d.° 30. Så fuht wäder det i dag war, måste jag likwäl ut at besökja min Syster som jag fådt höra war siuk på Ytringe, satte mig klockan 9 till häst, kom fram kl: 11, fant henne i drägeligen godt tillstånd och roade mig där i all tysthet och enfaldighet hela dagen.

October

d.° 1. Blef jag qwar på Yttringe til Klockan 4. Red sedan och lurade i Färjestaden, samt kom endteligen hem til Klockan 7, då jag strax hel trött sökte sängen.

d.° 2. War uppe i Deputationen men där war tomt, besökte min Swåger. War hos Gref Barks en liten stund, sedan på Kantzliet hos Secreter Estenberg och omsider hemma igen til middagen. Efter måltiden war jag i Deputation men fant ingen där, utan gick til Gref Barks där jag råkte Baron Koskul, Gref Liewen, Fendrik Klingspåre och Fendrik Zöge. De gingo på Hofwet men jag blef qwar, och råkte med min ärliga Ulric Bark i Språk om ett anslag som framdeles tör röijas. Fröken Modé kom ner en liten stund och sedan Grefwinnan Grubb. När hon war borta kom Zögen igen och åto wi till sammans allena, samt sedan Grefwinnan Grubb åter kommit ned, roade oss tilsammans til klockan 12.

d.° 3. Förmiddagen hemma. Til middagen hos Gref Cronstedts.

Architecturen är et af de widlöftigaste och Kostbaraste Studier, ty den som will wara god Byggmästare bör grundeligen förstå 1.° af Mathematicqven, Geometrien, Mechaniqven, optiqven, Perspectiven, Hydrauliqven, förutan den dehl af Mathesi som egenteligen kommer under namn af Architectur. 2.° Af Physseqven och Historia Naturali bör han kiänna allahanda jordmons art at byggia på, samt the ämnen som til byggnad brukas, af Marmor, Jaspis, Porfir, Agat, Flusser, Sandsten, Tälgsten, Gips, kalk och ler, af alla handa slags Träd, samt alla handa arter Metaller som brukas både för styrkjo och prydnad. Äfwen böra Örter, träd och blommor ej wara honom obekanda: 3.° de flästa handtwärk och handaslögder falla in i hans syssla, särdeles Måhlare konsten, Bildhuggeri, Stenhuggeri, Trägårds Skiöttsel, allahanda Smide och Snickare wärk, samt murares och Glasmästares och Gipsmakares handtwärk. 4.° Bör han äga kundskap i den äldre och nyare Historien, Wapenkonsten och Mythologien och Arte Emblematica, äfwen i Re Nummistica ej wara okunnig. 5.° Bör genom resor hafwa förwärfwat sig en fullkomlig kundskap om den byggnads art som i andra länder brukas, med dess beqwämligheter och prydnader eller brister. Och bör han 6.° äga förråd på de till alla dessa ofwanupräknade wetenskaper hörande böcker, ritningar och wärktyg.

Hwad tid, möda, flit och kostnad, härtil fordras, kan ock en enfaldig och okunnig någorlunda begripa.

Eftermiddagen war jag en stund hos Baron Adlerfelt och sedan hos Baron Lejonhufwud, med den jag sedan besökte wår Kyrkioherde.

d.° 4. Gick jag först på Riddarhuset men blef icke länge där, kom likwäl up igen sedan jag en stund warit hos Grefwe Barks, och gick hem at äta middag.

Man har spådt at October månad skulle bli märkwärdig och bullersam, det ock i dag sannats, ty sedan man på Riddarhuset afgjordt 1.° At Åbo Stads afbrända kyrkja skulle få Byggnings hielp, och 2.° At hädanefter hwar sommar 2 fartyg skulle utrustas på 3 månader til Siöfolkets öfning, jämte några andra småsaker, har enteligen landtmarskalken med en särdeles rörelse anmält och låtit upläsa et Secreta Deputationens betänkande, af följande innehåld.

Secreta Deputationen har af Råds Protocollerne befunnit at åhr 1736 d.° 16 November har R R: Gref Taube ifrån Hans M^c upkommit i Rådet och berättat at Hans M^c til det efter Amiralen Feif ledig blefne Amirals Embetes besättjande, fallit på vice Amiralen Grubb, såsom then äldste flaggman och närmaste i touren.

På förslaget till vice Amirals Embetet efter Grubb woro General Adjoutanterne Siöstierna och Anckarcrona, samt Schout by nachten Von Utfall. Och har Gref Taube gådt neder at Præsentera Hans M^c detta förslaget, hwarpå han jemte Grefwe Creutz och Bielke upkommit och berättat at Hans M^c fallit på Gen: Adjout Siöstierna til vice Amiral, men at Hans M^{ts}: wilje wore, det General Adjoutanten Anckarcrona som en meriterad officerare, och som äfwen haft den ähran at Öfwerföra Hans M^c på dess resa til Tyskland, samt Schout by nachten von Utfall, som warit Minister til Alger, och äfwen en wälförtient flaggman, skulle wid detta tillfälle be nådas med Wice Amirals Caractere. Ehuru nu alla Herrar R R: strax sig inför Protocollet utlåtit, at the eij kunde styrkja Hans M^c til et sådant Caracatherizerande, efter thet stridde emot Regerings formens 42 §, Kl: M^{ts}: förklaring på Krigs befählets beswär af d.° 3 aug: 1727. 19 § och 1723 Åhrs förordning mot Caracaterer 3 §, samt altså wore emot Lag och förordningar, hafwa likwäl d.° 19 därpå följande November, deras Ex. Riks Råden Bonde, Bielke, Bark, Taube, Creutz och Hård ändrat sin mening och bifallit Hans M^c däruti at fullmackterne för Anckarcrona och Utfall skulle utfärdas, men de andra 6 närwarande Råden, Grefwar Lagerberg, Cronstedt, Gyllenborg, Ekeblad, De la Gardie och Horn hafwa wid sitt en gång gifne votum faste blifwit. Gref Creutz har uti sitt woto inryckt de orden at honom efter sitt Ämbete ålågo at råda men eij Regeera, kunde han altså för sin dehl eij sättja sig emot Kungl: Maj^{ts}: wilja eller förbiuda Expeditionen af de fullmackter som Hans Kongl M^c: åstundade, ehuru han sågo at det tycktes strida emot Characters förordningen, han wille altså eij enwisas emot Konungens wilja utan gifwa sitt samtycke därtill, efter det

lände Konungen til nöije och at gratificera wälförtiente män. En nästan dylik mening, undantagandes de orden *råda* och *eij regera*, hafwa Grefwar Bark, Bonde, Bielke, Taub och Hård stadnat uti.

Detta har Secreta Deutationen, jämte annat, wederbörande af deras Excellentier til förklaring Communicerat, och hafwa därpå de 6 Herrarne i gemen, för sig andragit.

1.° At som man wäl wiste det Hans M^t: efter sin höga tillståndiga rätt, ägde taga hwilkendera han wille af de tre på förslaget warande flaggmän, men ock wäl såg och war försäkrad om at Konungen war någon dera af de andra mera bewågen än Siöstierna, den dock Rådet hälst efter Lag och förordningar wille haft hulpen efter han war den älsta; Ja man war öfwerlytygad om, at Siöstierna aldeles skulle blifwa förbi gången i fall man *eij* fogade sig efter Kungl: M^{ts}: behag i de andra twennes Caracterizerande, fant man billigare wara at härutinnan bifalla Konungen til at förekomma sådant, än at med en enwis gensägelse förorsaka den oredan, som kunnat upkommit däraf at Siöstierna blifwit förbigången, och warit swårare at bota, än om man i detta fall Abstraherade ifrån de gen sägande Förordningar, enär det lände Konungen til nöije och två wälförtienta män till befordran. Begge desse män woro dessutom närmast i touren at blifwa vice Amiraler, och äro nu sedermera wärkeligen på Staten, så at genom den Character de fingo man *eij* gjorde mer än til Konungens behag anticipera den hedren som de ändå innan kort jämte lönen skulle få.

Detta tyckte man så mycket säkrare låta sig giöra, som man 2.° wet at Lag och förordningars syftemåhl är enighet och nöije, men *eij* missförstånd och owänskap, antingen emellan Konung och Råd, eller emellan undersåtarne enskyldt som skiedt om Siöstierna *eij* fådt tiensten Eller Rådet *eij* tillåtit Caracteren för de andra.

Och ehuruwäl detta *eij* war enligt med de åberopade förordningar, det Råden wäl funnit och i sina votis inför Protocollet widgådt, hafwa de doch 3.° *Eij* förmodat, at Riksens Ständers nu warande Secreta Deputation skulle hafwa något därwid at påminna, efter saken tycktes af ofwan anförda omständigheter wara Determinerad, och man wid 1734 Åhrs Riksdag funnit, at nästan en dylik händelse då blifwit med stilla tigande förbigången och således liksom gillad, när Riksens Råd efter lång gensägelse i et ännu mera wiktigt måhl fogat sig efter Hans M^{ts}: behag, hafwandes då äfwen en af Rådet uti de orden sig utlåtit at Rådet tycktes böra så mycket möjligit är och i de måhl som *eij* röra Riksens Rätt och frihet, sökja winna Kl: M^{ts}: förtroende och ynnest, samt giöra honom det inkränkte Regerings sättet smakeligare.

Grefwe Creutz har förklarar sitt Råda och eij regera med åtskillige 13 och 14 Puncter af Regerings formen samt 9 § af 1602 Åhrs Riksdags beslut, därest dessa orden råda och eij Regera med fulla bokstäfwer stå införde. Beropar sig på en annan Riks Råd som Åhr 1731 wid et tilfälle, Brukat samma ord och ännu de därtill at det wore bättre foga sig efter Hans M^{ts}: behag än genom det man altför strängt hölle sig wid lagen låta H^s: M^t: resa miss nögd utur Riket.

Emot Grefwe Creutz utlåtelse, Råda och eij Regera, och hwad han annars åberopat sig af Gref Gyllenborgs för 1734 Åhrs Riksdag fälte och då med stilla tigande af Secreta Deputation förbigångne woteringar, förklarar sig Gref Gyllenborg endast med hwad han i denna saken angående Anckarcrona och Utfall, sagdt och protesterat sig i intet måhl kunna eller willja gå ifrån Regerings formen, efter det är en Fundamental lag som Stricte bör lydast.

Secreta Deputationen har öfwerwägt Riksens Råds förklaringar, men eij funnit sig nögdä thermed, utan anföra at 1.° Af Protocollet fins intet det någon twist warit om Siöstierna skulle bli hulpen, utan Konungen, strax efter det Grubb som Amiral blifwit genom Gref Taub utnämnd, äfwen genom samma Gref Taub låtit nämna Siöstierna til vice Amiral. 2.° Faller det underligt at härwid ingen Stats Secreterare til föredragande blifwit brukad, utan Gref Taub först och sedan Gref Bielke och Creutz med honom Kund giordt Rådet Konungens willja. 3.° Tillstå de 6 Herrar Råder först sielfwa at et slikt Charactericerande är mot lagen, ja de citera Regerings formen och andra förordningar theremot, och likwäl uphöra med sin opposition mot en sak som de sielf se stöter lagen. 4.° Konungen Kunde emot sin Allmänna försäkring, samt så många besynnerlige nådiga försäkringar, som han både inom och utom Rådet täckts gifwa, omöjneligen taga illa up om Riksens Råd härwid giordt sitt Embete, som wäl eij är at Regera, men at råda och styrkja Hans M^t: til alt det som lagen biuder samt sättja sig emot alt det som går emot Lag och Förordningar. Och fastän 5.° någon dylik casus kunde wid förra Riksdagen wara lemnad opåtahlit bör likwäl et sådant stilla tigande eij förtydas som et samtycke, så at 6.° Herrar Riksens Råd icke warit i owisshet om sin Embetes plickt härutinnan efter den i Regerings form och Förordningar är them tydeligen förelagd; Utan finner man af Stora Secreta Deputationens a.° 1734 då wid Riksdagen i et någorledes lika måhl gifne betänkande, at the Råd som tå opponerat sig mot Konungen i anledning af lag och billighet, fådt thet wtnes börd at the sit höga Embete med en berömmelig nijt hafwa förrättat.

I anledning af alt thetta finner Secreta Deputationen sig föränlåten til R.^s Ständer at hemställa om icke med thenna sak bör förfaras likmätigt 13 § af Riksdags ordningen, hwilken förmår at när någon Embets man finnes sitt Embete så hafwa förestådt, at han therföre tiltahlas bör, skal thet skie af en Commission, eller Deputation som måhlet opartiskt, efter Lag, ransakar och dömer, och thermed sedan til Plena inkommer. Ange-lägenheten af thetta måhl finner Secreta Deputationen så mycket större som vår Lag och Regerings form är then starkaste förmur för vår Frihet och således Stricte bör efterlefwas om wi skola wara säkre om frihet och trygghet.

Fem af Secreta Deputationens ledamöter hafwa warit af then tanken at thenna sak i Stora Secreta Deputationen först borde nogare skiärskådas och sedan om så nödigt pröfwades, inför Riksens Ständer upgifwas, jämte omständeliga utdrag af alt Råds Protocollerne af hwad wid thet till-fället i Rådet förelupit finnes, äfwen en afskrift af Stora Secreta Deputa-tions Åhr 1734. bref, om Bromanska saken.¹

Slutligen berättar Secreta Deputation at the ännu hade flera påminnel-ser och anmärkningar i förråd, som efter hand skulle frambäras.

Jag lemnar mitt omdöme om thetta betänkjande til bättre fram. Midda-gen war jag hemma, eftermiddagen hos min Swåger, och sedan en stund hos Gref Barks. Sist war jag på Riddarehuset och läste igenom föregå-ende betänkjandet som war lemnat på Landtmarskalks bordet.

När den sist upteknade saken war före på Riddarehuset war jag icke tillstädes, men fick sedan höra at därmed i dag så tillgådt.

Så snart Skriften war upläsen har Landtmarskalken liksom bestört och rörd giordt därpå en eftergiärd i följande mening. Han bad ödmikel: at Ridderskapet och Adelen i et så grannlagat måhl wille med all försicktig-het förfara, at the wille beflita sig om å alla sidor, til at ej med någon het-sighet låta förbrylla sina Rådslag härutinnan, utan kall sinnigt anse saken, och för allting härwid aldeles undantaga Hans Kongl: M^t: hwilken härut-innan som alltid på intet sätt öfwerskridit sina nådiga försäkringar, thet man nogsamt af Secreta Deputationens betänkjande kunde skiönja. Utan Råden, som borde vårda vår lag och frihet, dem borde man tilltahla, utan något hetsigt förfarande, men likwäl med en owäldig alfvarsamhet. Ba-ron Coyet, en redelig och wälmenande, men mycket hetsig man, har yrkat then dehlen af Deputationens betänkjande, som gör detta Riksens Råds steg så ganska fahrligt för vår frihet, efter ingen kan skydda sig wid lag

¹ Erland Broman var Fredrik I:s gunstling. Kungen utnämnde honom 1734 utom förslag till assessor i kommerskollegium. Alla riksråd utom Carl Gyllenborg avrädde.

och förordningar, om the som emellan Riksdagarne äro våra fullmäktige och skola them vårda, få bryta lagen under then förewändning at the skola råda och ej Regea. I thenna mening hafwa ock ännu en och annan af the närwarande tahlat. V. Amiralen Anckarcrona har utlåtit sig at det wore honom ett olideligt missnöije at för then nåd som han niutit skulle Konung och Råd hafwa några förtreteligheter, och wore han beredd, at genast afsäga sig både tiensten som han sedan fådt och characteren som han förut blifwit benådad med, och stå som en Friwillig wid Flottan, allenast han wore Flaggman.

Therpå har Landtmarskalken swarat, at han hoppades thet ingen hade något at tahlå på hwad Konungen i så måtto giordt, efter twenne wälförtiente män niutit Hans Nåd, utan borde man snarare tacka Hans M^c, som ihogkommer sina trogna tienare och undersåtare. Afseendet wore allenast at ännu ytterligare förnimma huru wederb: Riksens Råd kommit at gå emot then öfwertygelse the af Lag och förordningar sielfwe hade. Härpå har Öfwerste Didron på stådt at memorialet skulle blifwa liggandes på bordet til Lördagen, då man finge komma in med sina påminnelser, hwilket måst samtyckas, samt at om wederbörande Herrar Råd tå hade något ytterligare at til sin förklaring andraga, kunde the thet giöra, och genom sina fullmäktige, som äfwen som andra kunde upgå och läsa betänkjan-det, finge låta gifwa sig underrättelse therom.

Man tahlte i dag allestädes om thetta ärendet, hwar efter sin böijelse och sinnes art. Alla the som med kallsinnighet ansågo saken och wiste sammanhanget, förundrade sig at just thenna anmärkningen som i Deputationen nyss blifwit utkläckt, så hastigt blifwit framburen, ther man dock hade andra i förråd som tillföre hos Landtmarskalken warit ingifne; man tycktes med skiähl kunna sluta theraf at någon mindre opartisk drift wållt thenna skyndsamheten, än Gref Tessin annars will anses före, och frucktade man at thenna som skal wara en bland the fahrligaste anmärkningarne, med flit blifwit satt i Spetsen, at så mycket mer upreta thet parti som är Rådet widrigt.

The som woro af Rådets parti, sade offenteligen at Landtmarskalken nu begynt klarligen wisa thet hat mot Rådet och Konungen som han härtils någorlunda skyhlt. The påstodo at Secreta Deputations betänkjan-de tydeligen röjde sin Concepist, nemligen Baron Cederhielm, hwars sinne-lag mot Rådet och stora hetsighet alla weta. The tahlte om Tyranni af en stormande menighet och wijste med många skiähl Rådets oskuld.

Konungen och Drottningen skola med mycket missnöije hafwa förnummit thetta, som wäl troligit är, och skal Hans M^c mot en och annan af Rådet utlåtit sig, at han wäl märkte det gingo ut på at förtreta honom i Rå-

dets person, ehuru man med krus och granlåt wille förkläda en slik mening.

Then största hopen som mäst är obetänksam och drifts antingen af uppenbart hat och illwillja mot de stora, eller af en afundsruk lystnad at finna något med sina öfvermän, hwilken lystnad the ibland för sig sielf dölja under skien af et nijt för lag och frihet; tyckte sig thenna gången hafwa fådt nya skiähl at uphöija sin Landtmarskalk til himmelen och frögdas liksom åt en seger öfwer thet andra partiet.

d.° 5. Förmiddagen war jag hemma, och til middagen hos Grefwe Barks. Gubben sielf war intet hemma, utan höllo wi ungfolk i all rolighet måltiden til sammans, därwid den nu i hwars mans mun warande Riksdags saken ej glömdes. Jag gick sedan til köpman Degerman, men fant där et altför stort sam qwäm af olideliga Borgare ansigten, hwarföre jag skyndade mig dädan til assessor Porat, och sedan jag pratat med honom en stund gick jag til unga Adelcrantz, samt omsider hem.

d.° 6. War förmiddagen hemma, efter middagen besökte jag min Swåger, samt sedan unga Lilljehök och därpå Kammerer Cederholms fruntimmer, där jag satt en lång stund i sällskap med den så kallade Capiten Caméen och tahlte lapperi.

I den oroliga tiden wi nu äro har en Ährlig man ganska swårt at tillbörligen förhålla sig, särdeles om han är i något anseende, behöfwer han wiserligen all försicktighet at bibehålla det samma, så framt han icke will blindlings kasta sig in i någondera af the nu för tiden stridande twenne stora partiernes afsickter, thet en redelig man ingalunda kan eller bör giöra. Ett fullkomligt prof at the ingendera äro rena, finner man theraf af at en fullkommelig patriot hos ingendera partiet är rätt wäl trodd. Jag wet icke hwad jag skal säga om Mecenas. Det wet jag at han hyser et fullkommeligen Swänst hierta, och at fäderneslandets wälgång är hans högsta lag, honom kiärare än all egen wällfärd; men med alt det faller mig en ting underligt före. Såsom en gammal, förfaren och stadig man, gillar han aldeles intet det hetsiga partiet, som willja smida pihlar af alt järn; han är fast mera benägen at ursäckta, om på andra sidan något fehlat wara kan, och will ej at alt så hårdt bör anses, på det frid och enighet ej må förspillias; men med alt det är han ej wäl trodd af de Stora och Rådets parti, utan snarare har mer förtroende och anseende hos det andra partiet, som han dock i sielfwa wärket är mindre bögd före. Jag skulle snart sluta något däraf, at en owäldug man blir mera liden i det stora partiet; men jag will spara mitt omdöme. Än om det kan wara så at de Stora wärkeligen

förackta, hata eller åtminstone misstro alt hwad som eij med Kropp och siäl är dem tilgifwit och på alt sätt will gå in i deras afsickter.

Hwarföre hade Hof Partiet mer förtroende til Harpax, den dock hwar-ken har den arbetsamhet och redelighet, icke heller mera förstånd och förfarenhet än Mecenas? De sågo wäl at den förre skulle gå hwart de nå-gonsin wille drifwa honom och låta bruka sig til en täckmantel öfwer alla de fehl som de kunde hafwa begådt, därför wo de honom mer tillgifne än Mecenas, som de förut wiste skulle gå rena vägar och eij wika hwar-ken til höger eller til vänster. Men hwarföre sökte de giöra Mecenas misstänkt hos det andra partiet? Jo, de tyckte det partiet hade fådt för stor styrka om de fådt en hufwudman som alla, äfwen owänner, måste hålla för redelig och owäldig. Men uträkningen slog fehl, de tänkte, får Harpax ingen annan motståndare än Alcibiades, så slå wi den snart utur fältet, bara Mecenas är utur vägen, ty Harpax war grundstenen på den hela de-ras byggnad skulle hwila. Mecenas måste man altså smicka med och smörja honom om munnen med falska inbillningar at hela partiet skulle wara för honom. Han gaf sielf intet ackt därpå, men de af deras wederpar-ter som annars kunde haft tankar för Mecenas låto narra sig, mistrodde honom och wände sig på Alcibiades. Därmed war spelet wunnet tänkte man, ty konsten för Harpax war så starkt anlagd at den skulle gå igenom om icke Mecenas fick något parti, därtill med hade man en mina i behåld som skulle aldeles förstöra Alcibiades rota. Men hon slog galit ut, hon störde sina egna öfwer ända, och de fingo Alcibiades som war dem hätsk i stället för Mecenas som warit owäldig, men deras Kreatur Harpax war knapt at tahla om. Prosit. De få bärga fruckten däraf med harm, Gud låte intet hela Riket få skada däraf.

Huru falska uträkningar kunna icke ibland de största hufwud giöra sig. Ett Konststykke wet jag likwäl som war fullkomligt, fast det med tiden sedan rögd sig, dock eij för än det giordt all sin åstundade wärkan. Sedan Heliogabalus¹ hunnit öfwertahla Octavius at öfwergifwa det Cimbriska Interesset, och sedan han hunnit besmaka den Ädelsinta och goda Au-gusta² at dehla sin Thron med honom, äfwen som hon förut tildehlt ho-nom rum i sin Säng, war första bekymret huru man skulle samla et stort parti för den saken efter det icke kunde skie utan folkets wilje. Med pen-nigar, Embeten och Titlar blef det bestält; men som ännu många wore qwar dem man antingen eij kunde eller wårdade sig kiöpa. Dessa skulle då bedragas; men huru skulle det skie. Jo, Octavius war i anseende hos

¹ Fredrik I.

² Ulrika Eleonora.

den första dehlen af menigheten, han måste brukas därtil. Augusta samtyckte til det fattade slutet, hon förstälte sig hon wiste all onåd mot Octavius, han miste på en gång all sin glantz och tycktes skola gå i grund af den olycks stormen som öfwerföll honom. Här fick då Octavius det största tilfälle i werlden at befästa sin mackt. Han låddes hafwa ingen annan tillflyckt än kasta sig uti menighetenes skiöte, där han ock blef uptagen och uplyft på menighetens axlar til en högd som i anseende war lika, med den han til et skien stigit neder ifrån, men i mackt ännu större. Här fick den kloka Octavius utforska menighetens sinnelag mot sig och mot hofwet, här fick han pröfwa sina wänner, här fick han bruka Silfwerstafwen at sättja Kronan på Heliogabalus, ty alla trodde at det skiedde af pur nit för fäderneslandet, och när tiden til denna förställning war all, lät Octavius genom menigheten liksom med wåld uplyfta sig til sitt förra ställe igen med dubbel glantz och mackt, efter han både hos Heliogabalus, Augusta och den förledde menigheten tycktes inlagdt särdeles stor förtienst och därtil med war wiss om at den wällustiga Heliogabalus skulle tänkja mer på frustugu, jagt och Bord än på Regeringen, så at han på det sättet hade mycket friare händer, än då den skarpsynta Augusta ännu brukade titta i korten. Mozarius största Konst stycken öfwergå intet detta om det annars så ifrån början warit anlagdt.

d.° 7. Thenna war den stora dagen på hwilken man med så mycken otålighet å båda sidor wäntat. Ett oförlikneligen fuhlt wäder gjorde resan til Ridrarhuset så beswärlig som then någonsin warit, men imedlertid blef här et fullkomligt Plenum, så starkt som thet någonsin tillförene warit. Jag kom för sent at efter min åstundan få höra Protocollet för sista plenum Justeras, gick därföre på en stund til Gref Barks, efter man wäl såg at hufwudsaken ännu på en stund eij skulle komma före. När jag kom tillbaka hölt man på at tahlä om ett Landt och Siö Militiæ Oeconomie Deputationens betänkjande öfwer krigsmans hus hemmanen och deras försälljande til Skatte eller besittnings Rätt. Saken blef så afgjord at Krigs Collegio lemnades härmed handla på sätt och wis som det efter tidsens läglighet nyttigast funno. Dock wore aldrabäst at Skatterättigheter på thessa hemman eij efterlåtos. Ännu et betänkjande från samma Deputation angående thet låhn som Krigsmans huset måst giöra af Amiralitets Krigsmans Cassan, när åhr 1731 alla Gratialisterene som hade Pension sattes på Krigs mans husets Stat. Deputationen finner at Krigsmanshuset eij bör belastas med några Interessen för thetta låhn eller at thet af Krigsmanshuset bör betalas utan att efter thet kommit Kronones Stat til godo, bör thet ock af Kronan både til Capital och Interesse, antingen på Staten

uptagas eller ock af Ständernes Contoir betahlas. Fick bifall, remitterades til Secreta Utskottet, som har Stats wärket om händer.

Omsider skred man til Secreta Deputations Betänkande om V: Amiralernes Anckarcronas och von Utfalls Charactericerande. Landtmarskalken började med en bewekelig och högnödig föreställning at man i thenna angelägna sak ju skulle å sido sättja all hetsighet och ifwer. Han wille wäl förmoda at i et så Ädelt samqwäm som thetta, inga enskylda afsickter up-tände någons sinne med hat eller hämd, eller otidig wälwillja; men så kunde dock lätt hända, at det bästa och renaste Nijt för Rättwisa och frihet, kunde förleda mången til det som han sielf intet wille, om man icke på alt sätt sökte bewäpna sig mot slika sinnes öfwerilningar. Man frågade därpå om nödigt wore at ännu en gång upläsa Secreta Deputationens betänkande, och efter det ej fants nödigt anmäldes twenne inkomne memorialer af Herr Abrahamsson och Öfwersten Didron. Alla märkte strax at these två ej skulle wara af en mening, när blotta namnen hördes, och ännu mera sågs åtskillnaden i sielfwa memorialerne.

Abrahamssons war kort och ganska wäl och tydeligen upsatt, och argu-menterade på följande sätt. Man finner af Secr: Dep: betänkande, at Rådet i thetta måhl warit af twenne aldeles stridiga meningar och således, antingen then jakande eller nekande parten haft Regeringsform, Lag och Förordningar på sin sida. At the 6 Herrar Råd som voterat emot Characters Fullmackternes utgifwande, haft Lagen och Förordningarna på sin sida, thet synes klart, äfwen af sielfwa the jakande Rådens egen utsago, hwaraf alt så följer at these senare brutit mot Lagen och således satt sin Embetes plickt åsido. Syntes altså klart, at then af Secr: Dep: anförde 13 § af Riksdagsordningen aldeles här hade rum, och kunde han, Abrahamsson, för sin dehl ej annat finna än at efter samma §^s lydelse, thetta the oftänämde 6 Herrar Rådens brott borde antingen af en Commision eller en ther til ut-nämnd Deputation, uptagas, ransakas och efter Lag afdömas.

Öfwerste Didrons memorial. Wid thenna angelägna sak finner han twenne hufwud omständigheter at i ackt taga, nemligen sielfwa måhlet, och sedan thess påföljder för tillkommande tider. Saken i sig sielf wore af then beskaffenhet, at igenom the 6 Herrar Råds, eftergifwande wore skiedd, Konungen ett behag, twenne wälförtiente män en nåd, och ingen annan något förfång. Alla påföljder theraf i framtiden, som kunde synas fahrlige, medelst någon lindring eller förtydning af wår Regrings forme och Förordningar, som äro wår Frihets förmur, wore ju lätteligen at före-komma, om Ständerne nu för framtiden wille giöra någon klar och oemotsägelig förordning eller uttydning på the gamla Förordningar i thetta måhl. Alt therföre finner Öfwerste Didron för sin dehl icke, hwar-

före man nu skulle för ett sådant giöremål, på thet strängaste tilltahla och anse, sex Riksens högsta Embetsmän, the ther för öfrigit både sitt rena upsåt och mogna wett för Riksens Frihet och wälfärd i alla andra måhl å daga lagdt, och äfwen i thetta tillfälle af et godt upsåt giordt thetta steg som the trodt lända Riket til nytto, efter thet war Konungen till nöije, och ingen til skada utan twert om, twenne trogna Riksens män til hugnad och alla andra til upmuntring. Fast hellre håller han före mycket bättre wara, om i anseende til slika omständigheter, samt then ryckning och olust inom lands och upmärksamhet och widriga omdöme hos fremmande mackter, som et strängt förfarande wid et sådant mål skulle upwäcka: wille för thenna gången förklara sig nögda med hwad som skiedt wore, och för öfrigit för framtiden giöra ehwad författningar the till sin frihet, säkerhet och sällhet bäst funno. Ett domt sorl, dock eij på långt när så enwist som annars blifwa plägar, uphof sig sedan dessa memorialer woro upläste. Bullret wek för klubban och gaf Landtmarskalken liud tå han åter med några ord anhölt om det R: och A: redan låfwat, nemligen at på intet sätt förhetsa eller förhasta sig, hwarjemte han bad om tillstånd at få gifwa then underrättelse som han funne nödig at lemna.

Grefwe Leijonhufwud begiärte först at tahlä, och med en iholig thon samt stammande ord wille sättja Statum qvæstionis, nemligen at han hopades här eij wore frågan om Riksens Råd försedt sig, utan allenast huru deras förseende borde efter 13 §: af Riksd: Ord: anses och uptagas, antingen af en Commission eller en Deputation.

Landtmarskalken förestälte hwad obeqwämligheter det skulle hafwa med sig om en Commission skulle förordnas. Den skulle först af alla 4. Riksens Ständer utnämnas, Ledamöterne skulle giöra sin domare Ed. En Actor officiosus skulle förordnas, hwilken them ordenteligen anklaga skulle, the anklagade skulle sättjas från sitt Embete så länge til thess saken wore utförd, alla Rättegångs omswep skulle på thet nogaste i ackt tagas, tiden blefwe therigenom på thet längsta utdragen och thessutan wore thetta thet hårdaste steget som utan all twifwel skulle upwäckja mer oreda och inbördes förbittring än nytta och gagn. En särskilt Deputation hade nästan samma olägenheter, fastän i mindre grad, men theremot om R: St: hemskiöte saken til Stora Secreta Deputation som then nogare öfwerwägade, hälst som Secreta Dep. i sitt betänkande wid handen gifwit, at ännu flere anmärkingar öfwer Rådets giöremål torde inkomma, så kunde alt på en gång, med mindre buller och bång afgiöras, så at enigheten blefwo bibehållen och Friheten tillbörligen hägnad. Här på begyntes tahlen å båda sidor, än stod en up och yrkade på Riksdagsordningens 13 §, än en

annan af lindrigare mening. Så många jag mins skal jag för ro skuld upräkna.

Öfwerste Didron. Minsta widlyftigheten skulle jag för min dehl tycka wara om Riksens Ständer wille låta denna saken falla, och ehuru det är oförnekligt at ju Herrar Råden felat, wore likwäl bäst afgjöra saken på det sättet at det för denna gången blefwo öfwersedt och för tilkommande tider en uttryckelig och indespensabel lag giord för slika fall. *Majoren Baron Hinrich Wrede.* Jag har den ähran at wara af Secreta Deputation. Gud är mitt wittne, och alla de som kiänna mig, at jag är incapabel at hysa något agg til någon menniskia, men jag för min dehl jämte de öfrige Herrar af Deputationen har ej annat kunnat än hemskiuta denna saken, som rör vår Regeringsform och således vår Frihet, til Riksens Högl: Ständer, samt föredraga henne på det sätt som nu skiedt är. Willja Ständerne eftergifwa eller lindra härutinnan, det skal ej wara mig emot; men jag önskar at wi intet en gång framdeles må ångra at wi icke nu sagdt det som wi kanskie då icke töras säga. *Öfwerste Lieutenanten Baron Coyet.* Jag säger endast det för min dehl, at om vår Regeringsform får brytas ostraffad, så är ingen af oss säker om lif eller wälfärd. Wi resa hädan, till nästa Riksdag blir tre eller fyra åhr, emedlertid efterlefwas Regerings formen som man behagar, och til nästa Riksdag swarar man at Konungen har så welat, och flera slika ursäckter. Skal Regerings form wara, så måste den bli helig om annars friheten skal bli säker.

Öfwerste Lieutenanten Baron von Ungern Sternberg Upläste sitt votum eller sina tankar efter et skrifteligt utkast. Regerings formen är vår frihets förnämsta stöd, hon bör bli helig och aldrig öfwerträdas, eller i gemeen til sägandes wara Indispensabel. Men efter mitt begrep innehåller hon trenne särskilta hufwud stycken. Det första wisar Riksens förnämsta grund-lagar och Jura Majestatis eller Konungens rättighet. Den bör så aldeles i alla tider bli orörd at den på intet sätt får förbrytas eller förtydas. Den andra dehlen wisar Ständernes rätt, samt deras Fullmäktigas Riksens Råds Embete, hwilka äro liksom en förmur emellan Konung och Ständer, at de på intet sätt må träda hwarannan för när. Detta stycket bör äfwen liksom det förra blifwa oföränderligt, och kan ej annars, än ehwad ombyte i något måhl med thessa giöras, hela rikskroppen hafwa kiänning therutaf; men thet tredje stycket som allenast rörer hushållningen och Politien, håller jag oförgripeligen före wara så beskaffat at om theremot för Konungens nöije eller någon wälförtient undersåtes bästa skuld, något skiedt wore, thet ej så noga räknas bör, in casu favorabili, när någon skier nåd och ingom på något sätt skada eller förfång. Utaf thenna sista arten håller jag före then 42 § af Regerings formen wärkeli-

gen wara, och således then aförde lindring til närwarande händelse så mycket mera lämpelig, som man thessutan lærer finna then lindrigaste vägen wara then bästa, tå man besinner hwad rörelse inomlands, samt upseende hos Fremmande, thet skulle förorsaka, at 6 Riksens högsta Embetsmän skulle til sin heder lida något genom et sådant tillfälle som thetta. Min mening är altså p. p. p. conform med Öfwerste Didrons.

Baron Hinrich Wrede. Hos oss inom lands kan det ej annars än upväcka säkerhet och förtroende inbördes, hos fremmande våra wänner nöije och hos owännerne skräck när the se at wi hålla våra Lagar och således vår Frihet i et fast och oförtryckt hägn och wid mackt p. p. p. Distinction mellan Oeconomica och Publica lemnar han i sitt wärde; men Regeringsformen är simplement beswuren.

Baron Cederhjelm. Hwart jota och hwar prick af Regeringsformen är af oss alla lika dyrt beswuren.

General Major Baron von Rosen. Med en sagdt modig och uttryckelig predikostämman förmante til enighet och sagtmodighet och förestälte at bäst wore det man låte saken gå til Stora Secreta Deputationen.

Major Falkengen, förestälte, at som 1.° Härigenom Konungen skiedt nöije. 2.° Ingen för när. 3.° Anckarcrona och von Utfall warit närmast i touren 4.° De båda nu bekläda de Embeten som de först fådt caractere före och 5.° Detta är det första exempel wid Flottan at någon fådt caractere borde man nu ej wara sträng utan låta Stora Secreta Deputation i tysthet afgiöra saken. Öfwerste Palmstierna, så wäl som Coyet, Wrede och Cederhielm, upläste 13 § af Riksd: Ord: och påstod at en Commission skulle förordnas. Råden hade intet, sade han, warit twungna för Hans M^{ts}: nöije at giöra detta steget. Konungen har altför nådigt och dyrt försäkrat at han ej med onåd will anse Råden för det de giöra sitt Embete. Prof at han håller ord hafwom wi på Grefwe Horn och de andre Herrar Råden som voterat emot och dock alltid behållit sin Konungs nåd p. p. p.

Under alt detta syntes hela församlingen wara lik en wred biörn som står i band och wäl rusar til då och då men likwäl blir tillbakas hållen. Ett sorl och gny uphof sig wäl ofta, men hant sällan til någon fullkomlighet, eller til den häftighet som man förut frucktat före, klubbe slaget och Landtmarskalkens mellanlagde små tieliga föreställningar hade en god wärkan at stilla giäsningen.

Omsider upreste sig den lilla wältahlige Lilljestierna, så säker och dristig, som wore han förwissad om at med sin genom trängande tunga klyfwa saken. Jag har med all upmärksamhet sade han hördt andra säga sin mening och beder nu, Gunstige Herrar, ödmiukeligen om tillstånd at få säga min. Därpå uprepade han först Coyets och Wredes tahlan them

han med von Ungerns, Falkengrens och Didrons anförde skiähl wederalade, i anledning hwaraf han slöt at bäst wore, det Ständerne för denna gången förklarade sig nöjde med hwad som skiedt wore, dock så at för tillkommande tider en tillräckelig förklaring öfwer Regerings Formen i detta måhl skiedde. Detta hade til äfwentyrs kunnat varit nog, men wår tahlman wille läggia något ännu mera bindande därtil. Wår Glorieuosa Herr Landtmarskalk, sade han, har mycket wäl wid sista plenum, wid thetta ärende sagdt, at man aldeles intet kunde wara missnögd med the nådesprof, Hans M^t: will låta sina trogna undersåtare wederfaras, snarare böra wi therföre tacka wår mildaste Öfwerhet, thet jag ock för min dehl tror böra skie genom en Deputation til Konungen. Skola wi nu tacka Hans M^t: för det som skiedt är, blir det ju en uppenbar gensägelse om wi sättja Råden till answar för det de samtyckt därtil p. p. Hans wältalighet blef afbruten genom et sorl och aldeles qwafd genom Landtmarskalken som swarade. Mina ord hafwa aldrig gådt therpå ut at gilla eller berömma något som är emot Regeringsformen. Konungens nåd wördar jag med hwar trogen under såte, men skal därjemte så länge jag har den ähran at föra Landtmarskalks Stafwen aldrig säga, eller gilla något som sägs, mot wår frihet, utan hwad jag för en gång sagdt det säger jag åter nu, at för will jag dö här wid Landtmarskalks bordet. Här afbröts hans tahl med ett häftigt fågneliud och handklapp af det hetsiga folket; men han tog strax til orda igen. Wi se Gunstiga Herrar hwad swårighet det har med sig at afgjöra en så wicktig sak i et så stort samqwäm. Jag twiflar icke på at alla ju hafwa godt upsåt, men hwar och en finner wäl med sig sielf huru lätt man här kan af sin goda mening förledas til häftighet å någondera sidan, then icke annars kan än föra förtretelighet med sig, helst i et så stort samqwäm. Skulle jag därföre tycka at detta skiälet allena kunde öfwertahla R. och A. at hemskiuta saken til Stora Secr. Dep: eller et sammanträde af Secr. Dep: och Secr: Utskottet, therest såsom i en mindre församling man till äfwentyrs lättare kan stadna i et billigt slut. När han detta med stark rörelse sagdt frågade han om han då finge giöra Proposition och sedan han därpå fådt et starkt ja, frågades. Om icke denna saken remitteras till Stora Secreta Deputationen, som har at lagligen ransaka härom så wähl som de flere Secreta Deputations anmärkningar som till Ständerne inkomma kunna, samt sedan sitt betänkande däröfwer til Plena ingifwa. Detta fick det starkaste ja som jag än på Riddarhuset hört. Sedan beslöts at de Secr: Dep: anmärkningar, som hädanefter ingifwas, skola intet in plenis upläsas utan allenast rubriqverne däraf.

Gref Leyonhufwud gratulerade Ridderskapet och Adelen at de i en så angelägen sak fådt ett så snart och enigt slut, och Proponerade at en De-

putation skulle gå til de andra Ständerne at recommendera detta Adelens fattade beslut til deras bifall. Man föreslog 12, Neij 24, Neij 36, Neij, Jo, Neij, Votera, Neij 48. Ja, Det blef därwid, och genom nästan et raseri eller åtminstone et skiämt blef Deputationen 48 man stark.

Extractum protocolli som Deputation skulle föra med sig blef Justerat, och då hade så när hela trätan waknat igen. Twisten war om Stora Secreta Deputation skulle döma i saken eller blott gifwa sitt betänkande til Plena.

Hof Råts Råd Ehrenpreutz. Dom kan intet fällas. Då skal en Laga process observeras, då skola Deputations Ledamöter giöra domare Ed. *Palmstierna.* Dom bör fällas efter 13 § i Riksdags ordningen p. p. *Rutenschiöld.* /:qvidam drabant:/ Wist måste det bli slut annars äro wi då lika när som nu p. p. *Major Ridderskantz.* Min mening när jag jakade til Propositionen war aldrig at någon rättegång eller dom skulle bli af, utan Deputations betänkande. *Lilljestierna.* På annat sätt har jag heller aldrig jakat. Om meningen är annorlunda så förbehåller jag mig at få votering. *Gref Axel Classon Sparre* strök up sina stora hanskar, tryckte sin galon hatt i ögonen och skrek votera. *Öfwerste Palmstierna.* Lagen är klar; han läste up D:. Imedlertid skrek hwar på sitt sätt och blef et gräseligt buller. *Fendrik De Geer,* /:Ett slipat ansigte men oslipat hufwud:/ den som will votera om vår Lag han skal ut genom fönstret. *Lieutenant Biörnberg* uphöjde sin galon hatt på sitt krusiga hufwud och skrek likaså. Kort sagdt här blef fullkomligt storm med orden.

Landtmarskalken fick omsider liud; hans föreställning stillade sorlet, de lysande hattarne bragtes småningom under armen igen; de stora hanskarne förskräckte icke mer åskådarens ögon och våra hieltar, makade sig så småningom ned, ifrån de blå bänkarne på dem de under stormen framstält sina märkwärdiga personer hel och hållna at beskådas, på det deras förnuftiga ord skulle fådt så mycket bättre eftertryck. Summa det blef lugnt och det blef ingen dom af.

Härmed war detta grälet til ända, och när Deputation afgådt, tog ock jag mitt afträde, efter jag wäl wiste, at den wid återkomsten ej skulle kunna säga annat än at de förrättat sitt ärende, och de andra Stånden med någon Compliment efter tidsens läglighet, lofwat taga saken i öfwerwägande. Det swaret, tycktes mig, jag ej behöfde nödwändigt till min middags måhlid, utan gick gladeligen hem och sökte til bords.

Mångfaldiga och stora eftertankar måste en sådan sak upväcka hos den som will gifwa sig något tåhlamod at märkja därefter. Mina will jag för ro skuld til en dehl upräkna, men alla hinner jag intet med.

Sielfwa saken finner jag wara ganska angelägen, och hafwa förtient anmärkning; i anseende därtill at det wore et fahrligit Præjudicat för wår Frihet at gilla något som är emot wår Regerings Form; men för öfrigit gör det Riket ingen ting til saken skulle jag tro om Anckarcrona eller Ut-fall fådt heta Vice Amiraler för än de blefwo thet.

Riksens Råd hafwa altså wäl oemotsägeligen begådt et fehl, och för den skuld förtient til tahl; men efter theras fehl bestod i en blott efterlå-tenhet at bifalla Konungens willja och Konungens willja åter i thetta måhl lände ingen til meen eller förfång utan twärt om giorde en nåd, som eij heller war orättwis, så tyckes therigenom thetta fehl mycket ursäktas. Efter mitt begrep borde altså wäl Secreta Deputationen berätta saken til Ständerne med lindrige ord om the welat wara ganska stränge, tå Stän-derne med en tienlig föreställning bordt yttra thet the, wäl eij gillade, men öfwersågo det som skiedt wore med förord at eij mera någon Dispensa-tion i Riksens Fundamental Lagar, wid straff till görandes, mera skie bör. Eller ock hade Secr. Dep. til at undfly den olust och oenighet som nödwändigt upkommer, när en sådan sak blifwer allmän, bordt i tysthet göra wederbörande af Rådet en slik föreställning.

Ridderskapet och Adelen war i thenna sak af fyra särskillta meningar. Rådens lifegna Creatur eller slägtingar wille aldeles knapt höra af at här war något fehl begångit. The ropade öfwer Tyranni. At man borde se ef-ter upsåtet p. p. p. och wille at saken skulle blifwit gillad eller åtminstone nedtystas. Å andra sidan wore the hätsige G Ianer¹, som med frögd skulle hafwa sedt alla 6 thessa Herrar mista Hedren eller åtminstone Em-betet för en sådan sak. Och måste theras skiähl antingen wara Ett blindt hat mot en eller annan af wederbörande, särdeles Gref Taube, som för wissa orsakers skuld har stor afund och mycket /:kanskie eij ogrundat fast oChristeligt:/ hat på sig, eller ock en wäl uträknad egennyttigt afsigt at ändra pluraliteten i Rådet.

Then tredje hopen war then som aldeles nu rådde, och hade then me-ning som nu blef R: och A: beslut. At thenna blef then största war efter mitt begrep följande orsaker.

1.° En hop nitälskande och wälmenande för Fädernes Landets frihet. 2.° En hop som theras nijt drifwit för långt eller ock enskytt hat och afsicker annars skulle drifwit at wara af den hårdaste meningen, men genom gen-sagan måste beqwäma sig til thenna såsom näst i grannskapet. 3.° En hop af det första partiet som öfwerröstade, eller ock förtwiflande på det första

¹ Gyllenborgianer.

måste låta nöija sig med thet senare. 4.° En hop som följa hwart driften går, och weta ej hwad the jaka eller neka.

Den fierde och minsta dehlen af Adelen kan ingen förtänkja mig at jag håller för förnuftigast, efter jag förut anført thesas mening såsom min.

Gref Tessin wiste sig i thetta till fället sådan at alt förnuftigt folk måste berömma honom. Nog syntes wid förra plenum hans hastighet något misstänkt at han lät så snart thetta trätefrö komma fram. Men hade han haft ondt i sinnet hade wid thetta plenum ingen ting warit lättare än at bli hufwudman för thet hetsiga partiet, som nu endast genom hans försicktighet hölts i tygeln. Man kunde wäl säga at han icke fant nödigt wisa bitterhet nu efter saken hos the andra Ständerne kan få helt annat afseende; men utgången af Riksdagen lär gie anledning til säkrare och billigare gissningar.

Men hwadan thet kommer, at Generalitetet så litet anse hofwet, hade jag wäl lust at weta.

Til slut måste jag ock giöra en anmärkning öfwer min egen person, efter then i min Journal är then angelägnaste. Jag fant mig under thessa wändningar först bögd till at aldeles gå in i thesas mening som platt wille gilla thenna saken. Thertil war wäl mycken orsak then wänskap och wördnad jag med skiäl har och bör hafwa för en af wederbörande Herrars hus¹. I thenna tanken gick jag ock up på Riddarehuset; men sedan jag hört skiählen mot och med fant jag mig böra stadna wid thet omdöme som jag här ofwanför anfördt. Många gånger hade jag lust at tahla i dag, men jag tackar min räddhoga som förhindrade mig, ty thet hade äntå warit onödigt. I medlertid tå jag en gång öppnade munnen at begiära liud, fant jag af then alteration som tå öfwerföll och höll mig tillbaka, at man bör wara wäl beredd till at tahla i et stort samqwäm. Thess utan war thenna sak wäl ej för stor för mig at tänka på, men min person war för oansenlig at tahla therom, och at giöra mig löijlig, som våra hieltar med hattarne², det hade jag för liten dierfhets och /:om jag tör säga:/ för mycken eftertanka til at giöra.

Eftermiddagen war jag hos min Swåger, och sedan en stund hos Baron Rålamb.

d.° 8. Förmiddagen hemma. Eftermiddagen först hos min Swåger och sedan hos Kyrkioherden Bergners, där Bar. Leyonhufwud war med mig en stund på aftonen.

¹ Riksrådet Barck med familj.

² En teori har framförts om att hattpartiets namn kan härledas från aktiva och bullrande element på riddarhuset (G. Nilzén, *Studier i 1730-talets partiväsen*, 1971, s. 219 ff.).

d.° 9. Förmiddagen i Deputation, eftermiddagen hos Rålamb's.

d.° 10. Förmiddagen hemma, eftermiddagen hos Baron Leyonhufwud där jag fick låna första dehlen af Polexander, en lång och underligen hop-smidd Roman.

d.° 11. War Plenum. Jag war uppe på Riddarehuset men mins intet af alt som war före. Mäst war jag ock hos Gref Barks förmiddagen.

Eftermiddagen hos Rålamb's, och hemma.

Celadon som på lång tid måst wika efter jag mäst alltid warit i rörelse wille nu nyttja min ro at beklaga mig sin oro. Han före måhlade mig med så lefwande utlåtelse den kiänning han hade af Doris frånwaro; sin sinnes oro och bekymmersamhet om hon til äfwentyrs måtte hafwa glömt honom, eller hennes kiärlek wara förkolnad. Sin åstundan at åter på et ögnablek få se henne. Ack, sade han, hur lär hela blodet röras i min kropp när jag en gång åter får nalkas den orten där hon är. Ack huru många siuckar lär jag sända förut at söka henne för än jag. Ack hur lär en otåhlig glädje upfylla min hela hog när jag en gång wet mig wara icke långt ifrån henne. När jag går at besökja henne lär då icke alla se på mig at jag skyndar dit som mitt största nöje är. Och när jag omsider får se henne igen Min Kiära, min behageliga Doris, huru blir det då möjligigit at förstålla en fägnad som lär betaga alla mina sinnen. Men ack usling, sade han widare, hwar tar du slika behageliga drömmar, hwad hopp har du at snart igen få se det du älskar, eller mon du icke snarare bör fruckta at du icke mer får en så makalös glädje förän till äfwentyrs lång tid härefter och kanskie aldrig. Han fördiupade sig i slika tankar, så långt, at jag endteligen med wåld måste wända honom därifrån på något annat, efter jag wäl wiste at otåhlighet ökar all swårighet.

d.° 12 War jag i Deputationen til kl: 10. Då jag gick up til Nya Slottet och följde en Deputation som i går blifwit förordnad at bese Slotts byggnaden. Jag mättade mina ögon med at bese de präcktiga rummen, de oförlikneliga måhlningar. Det stolta gips arbetet; men kunde dock eij underlåta därwid at besinna, at i denna prackten ligger mången undersåtars, mången fattigs swett och blod, och at vårt fattiga rike har ganska många nödigare tarfwar än at upresa et så präcktigt minnesmärke af våra tiders fåfängelighet.

Eftermåltiden war jag hos Baron Leyonhufwud.

d.° 13. Mins jag nu efteråt intet mer af än at jag war i Deputation.

d.° 14. Förmiddagen war Plenum. Alt det jag däråf mins är at et Secreta Deputations memorial uplästes angående Öfwersten af Freudenfelts¹ förslag wid dess Regemente. Til en ledig Ryttmästare beställning hade trenne Officerare, två med Lieutenants indehlning, en Expectant Hager, Leyonadler och Gyllenpamp anmält sig. Hager war älst i touren i Regimentet, och wid den sist tilförene blefne öppningen hade warit på förslaget, är en Kiäck och flink karl och mente sig nu för denna gången med samma skiähl böra komma på förslaget för Gyllenpamp som förra gången. Leyonadler har redan länge sedan fådt Majors afskied, försummat at gifwa sig än wid Placeringen, men likwäl sedan fådt Expectance. Gyllenpamp har warit mycket längre i tienst än dessa båda, haft Lieutenants indehlning för än de, warit fången i Ryssland och därigenom förlorat sin tour för dem och synes nu med skiähl böra få den igen.

Freudenfelt har ock satt honom på förslaget och han fådt Ryttmästarskapet, theröfwer Hager och Leyonadler nu klagat. Alt hwad som kunde therwid wara at påminna efter mitt tycke, thet är at Gyllenp: just kommit på förslaget et halft åhr förän han blef Freudenfelts Swåger, men ett par åhr till förene war Hager på förslag satt framför honom. Saken blef ligandes på bordet til nästa Plenum.

d.° 15. Hemma förmidd: til middagen hos assessor Wallerius, där woro Öfwerste Ollonberg med sin Fru och son², Assessor Hofsten med sin fru och två söner, Bergmästaren Troil med sin Fru och doter och min Fahr med min person. Man blef fågnad på bästa sätt. Mot aftonen besökte min Swåger. Sedan hemma.

d.° 16. I Deputation för- och eftermiddagen, hemma läste i Polexander, besökte Baron Leyonhufwud.

d.° 17. Förmiddagen i Deputation och hos Gref Barks. Til middagen hos Assessor Hofsten, där woro Öfwerste Lieutenant Gripenhielm, Baron Yxkull³, häradshöfd: Löwenhielm, Kyrkioherden Törning, ett par Borgare, samt Bergmästaren Troil, min Fahr och min Person. Sällskapet blef till samans til Kl: 7. Man roade sig med dricka och tahlas wid, så at de fläste kommo beskänkte därifrån. Baron Yxkull är en man af en särdeles art. Ett redeligt rent och Swenskt sinne, samt manligit och hurtigt wäsende, är hos honom förbundet med en löjlig gåfwa at blanda lustiga ord

¹ Se Freidenfelt i personregistret.

² Ture eller Anders.

³ Didrik Henning eller Otto Reinhold.

och tankar bland de alfwarsamaste saker, så at det aldra ärbaraste ansigte måste förlora sitt skick när han tager sig före at roa et sällskap. Hans skiämt sticks, men det bits intet och när han låter sällskapet le åt en, giör han det på sådant sätt at den samma tar lika dehl af nöijet som alla de andra. Det må med skiähl heta et gladt skiämt och ett wänngnabb.

d.° 18. Af alt det som wankades på Riddarehuset denna gången mins jag nu efteråt intet mer än at efter at wistes i Farstugan en spinrock med Horizontailt hiul och två rullar, på hwilken man kunde spinna dubbelt så mycket som på en annan rock, efter här spans med två ändar.

d.° 19. Förmiddagen i Deputation, eftermiddagen hos Baron Lejonhufwud.

d.° 20. Förmidd i Deput: Eftermidd, jag mins ej hwar.

d.° 21. Nu mins jag efteråt hwad jag för sista Plenum glömt, nemligen at Öfwerste Freudenfelts sak remitterades til Stora Secreta Deputation. I dag förekom et memorial af Secreta Dep. angående et af Capit Joh Adam v: Ungern Sternberg där ingifwit beswär. Man har länge hört tahlas om denna von Ungerns skrift, såsom en af de underligaste och dierfwaste nu wid Riksdagen inkommit, efter han däruti skal klandra, nästan på alla avancementer som skiedt under hela hans lifstid. Få af Regements Chefer och Landshöfdingar skola wara som han icke tror wara med oskiähl sig föredragne p. p. p. Man har trodt at Secreta Deputationen skulle ogilla denna swarta gallan som will utgiuta sig öfwer så mycket folk af wärde; men Secr: Dep: betänkjande wiste intet tecken til något missnöije därmed, utan berättar allenast huru länge denna mannen tient och hemställer huruwida han har lidit orätt genom det han åtskillige gånger ej blifwit bönhörd då han begiärdt at komma på Majors förslag, samt at han på sin anhållan ej åtminstone blifwit hugnad med Öfwerste Lieutenants Caracere. Det blef hänwist til Stora Secreta Deputationen.

Ännu en sak sedan förra Plenum. De andra trenne stånden, särdeles Bonde och Präste stånden hafwa flere gånger yrkat på Riksdagens slut och omsider alla tre genom Extracta af sina Protocoller påmint R: och A: därom. Präste ståndet hade förment at Riksdagen borde slutas til Juul. Bondeståndet hade ej utsatt någon wiss tid, men Borgareståndet hade gifwit det förslag, at til d.° 30 Nov: skulle alla Deputationers arbete wara slutit och man sedan finge skynda så mycket möjijeligt wore med Expedition. Detta togs då före och blef på Riddarhuset afgjordt at Landtmarskalcken skulle träda til sammans med de andra tre Ståndens tahlemän och sökja komma öfwerens om en skiählig termin.

I dag berättade Landtmarskalken at han varit til sammans med talemännen, och at de om sider, efter noga öfwerläggande, funnit möjligit wara, at Deputationernes arbete til den 30 Nov: kunde wara slutit, så at om sedan med Plenorum och Secreta Utskottets sammankomster flitigt blefwe fortfarit, kunde man förmoda at Riksdagen så kunde slutas at de fläste til Juul kunde wara hemma. Hade någon annan än Landtmarskalken föredragit detta, tror jag säkerligen det ej wunnit bifall så lätt, men nu gick det igenom, dock ej aldeles utan gensago. Den unga Öfwersten Palmstierna wille här lysa med en gammal Swensk nijt, och påstod at man mer borde tänka på hur wäl, än hur snart, Riksdagen blir sluten, särdeles sade han ber jag för min dehl at man må innan man skils åt, ställa alt så i ordning, särdeles med de utrikes sakerne, at icke nu må hända oss som förra gången, at Ständernas mening och Instruction uttydes i en hel annan mening. Min tanka är därföre den at wi böra låta drifwa oss framför alt af den hågen at lämna alla Rikswårdande ärender ordenteligen och tydeligen afgiorde, förrän wi tänka på at komma hem och äta Juul Gröten.

d.º 22. Efter jag för i dag har intet annat at berätta än at jag war förmiddagen hemma och eftermiddagen hos Baron Lejonhufwud och Kyrkioherden Bergners: Så will jag fylla bristen med andra saker.

Nu börjar then trätan som för något mer än 8 dagar sedan war så heet, nemligen om the 6 Riks Råden och Characters fullmakterne temmeligen at stadna. I början såg hon rätt farlig ut. Ridderskapet och Adelen stora het-sighet och the andra Ståndens kallsinnighet, tycktes willja förorsaka någon obehagelig giäsning. Then starka Deputatation af 48 personer, som gådt til the andra Stånden har hos them förorsakadt underliga tankar, will man skräma oss tänkte the? Har man skickat till oss en tropp som skal med wärjan i hand öfwertahla oss. Icke thesto mindre har saken hos them slagit så ut at then blifwit remitterad til Stora Secreta Deputationen äfwen som hos Adelen, dock at remissen varit i mildre termer. Bondeståndet har aldeles fallit på the tankar at therwid ingen ting skulle giöras, utan at man för thenna gången skulle förklara sig nögd med hwad som skiedt wore.

Angående Riksdagens slut äro folket förnemligast af trenne meningar. En dehl, som antingen af en dum klåda till at få hafwa länge den liufwa frihet /:sielfswäld, som Riksdagen med sig förer, eller ock af widlyftigare, dehls inrikes dehls utrikes afsickter, bli så onda när man tahlar om Riksdagens slut, som man rände dem et hett järn mot ansigtet, och är dette parti hos Adelen starkast, men hos det andra partiet åter som aldeles icke kan tåhla at hofwet eller de stora giör en skiählig räkenskap och

dessutan kan hafwa sina nog widlyftiga tankar til en dehl: Anse Riksens Ständers närwaro som et obeqwänt ook eller en förtretelig upsigt den de af alt hierta gärna skulle wara af med, gånge med alt annat huru det kan. Detta senare har sin mästa styrka i de andra tre stånden.

Begge partier gör jag dock den gamla Theologiska distinction inter seductores et seductos.

The rätt sinta äro ty wärr i thetta som alla andra måhl få, som sättja Riksens wälgång främst utan afseende, och ogilla både then egennyttiga tanken som åstundar en längre riksdag, så wäl som then som utan afseende på thet allmänna will bryta altför hastigt af.

Orsaker at önska snart slut på Riksdagen äro i mitt sinne thesse.

1.° Then gamla och allmänna at landet må slippa kostnaden och alla Riksens Sysslor komma i sin rätta gång.

2.° Kunna the angelägnaste allmänt wårdande ärender snart nog afgöras och sedan heter det Minima non curat Prætor.

3.° Thet oändeliga Kräklande på alla små saker som nu drager ut Riksdagen, är så skadeligit icke allenast nu utan för framtiden genom then förbittring som sättes i sinnen och hänger länge qwar, at hwar wälmenande hierteligen må önska thet thetta hemliga kriget snart måtte blifwa afstympat.

d.° 23. Förmiddagen i Deputationen, och hos Dalin, til middagen åt Linnæus med oss. Eftermiddagen war jag hemma och skref på Kam: Coll: Relation.

d.° 24. Förmiddagen war jag i Deputationen. Till middagen åt jag hos Gref Barks. Eftermiddagen war jag en stund hos Clidamant och tahltes om resa. Ett ögnablek war jag i Corps de Gardet hos Gref Ulric Bark, och sedan en stund hos Baron Leijonhufwud där jag råkte en gammal god wän Reinhold Anrepp. Jag åt där aftonmåltid.

Ett godt sätt at förkorta våra Riksdagar wore det om man undflydde at gå in i undersökningen af alla enskylda wärk, som nu skier och gör en oändelig widlyftighet, utan allenast bekymrade sig om hufwudwäret. Mitt tanke Systeme däruti wore följande.

Konung och Råd äro Ständernes ombudsmän: Collegier och Landshöfdingar äro Rådets och Konungens handtlangare; Riksdagen är Räfste Ting eller Räkenskapsdagen. Det kortaste sätt at göra räkenskap wore altså om man tillfrågade hufwudmannen, och låto den göra räkenskap för sig och sina underhafwande. Således skulle Konung och Råd åhrligen göra alt det samma, som Kamar Oeconomie, Bergs och Commerce, Landt och Siö Militiæ och Protocolls Deputationerne nu wid Riksdagarna

giöra och sedan wid Riksdagen giöra Ständerne berättelse, huru hwar och en i sitt besynnerliga wärk giordt sin skyldighet och blifwit belönt eller straffad. När då Riksdagen kom, hade man ej annat at fråga efter, än

1.° Huru står Riket med fremmande makter? Därpå swarar Rådet, med bilagd Kantzli Collegii berättelse. Det går til Secr: Utsk:

2.° Har man något at tahla om Religionen, och huru hafwa Consistorier giordt sitt? Det går til Secreta Utskottet.

3.° Har någon at klaga öfwer Lag och Rätts skipande. Hur har det gådt til i Högsta Domstolen? Det går til Justitiæ Deputation.

4.° Hur mår Krigsmackten. Oeconomien Staten, Bergwärken och Commercién i gemen? Det hör til Secreta Utskottet.

5.° Huru har Konung och Råd sedt Collegier, Landshöfdingar och Embets män på fingren? Därom undersöker Secreta Deputation.

6.° Har någon något at klaga? Ty et fritt folk bör behålla högsta domstohl hos sig sielf; men klagar någon oskiähligt, han blir hårdt straffad, däremot den med skiähl klagat får full wedergiällning och uprättelse.

7.° Äro några nyttiga nya inrättningar i något wärk till giörandes?

8.° Behöfwer Cronan någon ny penningehielp och hafwa wi råd därtill?

På detta sättet tycker mig oförgripeligen, om alt detta i gemen, med alfvarsamhet och upmärksamhet efterfrågades; Om de Betiente som af Konung och Rådet berömdes blefwo hedrade. Om man med alfvarsamhet bestraffade utan nåd om en eller flere af Rådet funnes hafwa försedt sig, men däremot med tillbörligit beröm och heder belönte them som sig wäl förhållit, och för öfrigit med mycken warsamhet handterade Konung och Råd, så skulle alt gå mycket bättre, Riksdagarne bli mycket kortare, och all ting hafwa en mycket större drift. Men mån inga inkast kunna giöras mot detta Systemet? Jo, och swar på inkasten med.

1.° Huru skal Konung och Råd hinna med en så stor tillökning på sysslorne, de hafwa öfwerflödigt at giöra ändå. Skal en sådan tillökning skie, så måste deras antahl fördubblas och det tåhl intet Riksens Stat.

Jo, när man jämför den kostnad för landet och den skada som de långa Riksdagar åstadkomma, emot en tunna Guld eller mindre, som skulle fordras at öka Rådets antahl, så blir åtskillnaden altför ögonskienlig, och hwar Bonde kan nästan se at denna lilla tillökningen på Riksens Stat måste wara otroligen drägeligare, än de Dryga utlagor som fordras hwart tredje år at hålla en hop Riksdags fullmäktige hela året bort åt i Stockholm.

2.° På detta sättet komma Collegierne och andra Riksens Ämbetsmän aldeles at Dependera af Konungen och Rådet, hwarigenom händer /a:/ at rådets mackt blir altför stor mellan Riksdagarne efter Regeringen eller den styrande mackt som nu är delat på wist sätt emellan Rådet och Embetsmännen blir då all samlad på et ställe och således kan bli fahrlig för wår frihet, eftersom /b:/ en mackt som emellan Riksdagarne är så stor ock lätteligen under Riksdagarne kan hafwa et mäktigt partie och således om /c:/ Rådet skulle taga sig före at spela under et täcke med hofwet, så wore wi snart under oket, ja dessutom /d:/ wore det intet ook nog at få et så enwäldigt Råd, hwar är då frihet.

Det är sant at ju mera mackten är fördehlt ju mindre är hon, men En all Rådande mackt bör i Riket wara, det är Lag och billighet. Lag och billighet är kraftlös utan en skyddande och hägnande hand; därföre hafwa Riksens Ständer den högsta mackten. Denna sin högsta mackt skola de förtro någon, förtro de den åt många, så gör dehlingen henne wahnmäktig, Lag och billighets wärkställighet blir swag, efter lydnaden är ringa när Subordination haltar och den som skal befalla intet med full mun kan biuda hwad billigt är. Ju större altså den rådande mackten blir, ju starkare är hon at göra sin wärkan. Står altså det fast at det /a:/ är högst gagneligit at de nedrigare Riksens Ämbetsmän aldeles Dependera af de högre. En sådan mackt i Rådets händer kan intet blifwa farligare för wår frihet än sielfswäld, för wår sällhet, ty man kan aldrig föreställa sig /b:/ at et helt Råd om några och tiugu eller trettijo personer, skulle willja hänga sig wid hofwet och således sielfwa kasta bort sitt stora anseende och sin heder. Dessutan woro swårigen at förmoda /c:/ det så många skulle göra ett i någon ond afsigt, ty där en skulle stämpla något hade han alltid de andra bredewid sig. Ett sådant mäktigt råd /d:/ wore oss fast mer en mäktigt förmur för wår Lag eller qwod idem est wår frihet, ty ju större mackt det hade, ju mer wore det naturligen både willigt och förmöget at förswara wår Lag efter dess egen mackt därpå hade sitt ursprung.

At et Sådant Råd /e:/ ej skulle hafwa för mycket at säga wid wåra Riksdagar, försäkrar oss: α wår Nations afund siuka art, β kiärleken jag hoppas mer och mer wi få för wår frihet. γ Hofwets parti, efter förmodeligen sällan då wore fullt förtroende emellan hofwet och Rådet. δ Inbördes osämja emellan et så tahlrikt Råd, som man så mycket skiähligare kan föreställa sig skola wankas, emedan nu intet 16 hinna göra ett. Och dessutom om et Råd, som bestode af utwalda gamla och förfarna män i Riket, infödda Svenska män, som ej hade den stora Ähran af Conqverant at efterfika, inga arfwingar at befästa på thronen, inga utrikes länder at återfå eller öka p. p. Om det mellan och äfwen under Riksdagarne wore mäck-

tigast i Riket, skulle det icke wara långt bättre, än antingen En enda person rådde för alt, eller ock en obetänksam och stormande menighet, som består af en hop med folk the ther intet hafwa hwarken mogenhet eller stadighet i sina beslut. Huru skadeligit enwælde är, tror jag hwar Swensk nu wet tahlä om, och hwart det åter bär, när en menighet betsellöst råder, thet har man i fordomdagar sedt i Athen, i Rom och andra Republiqver, och kanskje hafwa en försmak däraf hos oss.

Däremot hafwa wi ock rönt af Historien huru det stod til i Rom och Athen så länge Rådet behölt sin skiähliga myndighet, då Republiqven war i sitt bästa Flor wid den tiden då Scipioner, Fabier och Emilier med en ärbar myndighet styrkte och styrde friheten. Wi hafwa sedt det i gamla tider i vår Regering, och Europa ser det än med förundran på den Venetianiska republiqven. Denna Rådets mackt kunde ock F. aldrig blifwa så fahrlig emedan den alltid stode emellan två Eldar, å ena sidan hofwet och å andra sidan Ständerne och på en gång wore en förmur mellan båda. Men då wore ock nödwändigt at Rådspersonerne ej som nu skier af Konungen efter förslag, utan af Ständerne genom et rent wahl skulle utnämnas.

3.º Men Tiensternas besättjande i Riket, huru skulle det tillgå, om därom på Riksdagarne ej skulle efterfrågas. Regerings formen gjør åtskillnad emellan tienster som i sitjande Råd förgifwas skola, och the som i Cabinetet komma at utdehlas, samt the som af Collegier och Embets män förgifwas. Alla the på hwarpå Kungl: fullmackt utfärdas, borde wäl af Secreta Deputationen skiärskådas; men the smärre intet.

Jag orkar ej mer Politicera thenna gången, jag spar det tils jag härnäst kommer i samma lynne.

d.º 25. Förmiddagen war jag in Pleno där man ej hade annat än et gräseligen långt betänkande ifrån Siö- Militie Oeconomie Deputation, angående Amiralitets Hufwudwärket i Carlsrona. Det angick besynnerligen hushållningen wid wärket. Jag försökte min röst och läste et temmeligit stycke ej utan möda. Middagen war jag hos min Swåger, och sqwallrade bort eftermiddagen hos Cederholms fruntimmer där jag ock åt aftonmåltid.

d. 26. Förmiddagen war jag en liten stund hos min Swåger, så i Deputation där i dag war Plenum. Mot middagen war jag hos Gref Barks och hörde Dalin recitera en Tragedie som han nyligen skrifwit, kallad Brynilda eller den olyckliga kiärleken¹. Sielfwa ämnet är stort och stält, och

¹ Om denna, se Carlsson. 1997 s. 56.

är på et ganska fördelactigt sätt utfördt. Wersen är flytande, tankarne höga och hela detta wärket wisar wäl hwem som är far därföre.

Middagen och eftermiddagen war jag hemma.

At en menniskia må föra en dygdig och stadig wandel, därtill hörer förnemligast näst et godt upsåt och Guds nåd, goda och fasta grund satzer. Med grund sätz menar jag en skiähhlig och tydelig tanka och slut, den menniskian uti alt sitt giöremåhl hafwa för ögon och därefter inrättar alla sina giärningar. Ja, jag går så långt at jag säger det ingen menniskia i werlden kan giöra något, utan han icke därtill hafwer några wissa grundsatzer och ändamåhl, och at alla menniskiors dåhrliga giärningar häröra därutaf at man ej wist förut satt sina Principier och sig i dem wäl stadgat. All oförsicktighet som man röner hos folk kommer dehls af brist på tydeligen utmärkta grund satser, dehls på tydeligen fattadt ändamåhl med det man tager sig före. Ty när den minsta infallande omständighet är mäcktigt at förändra, rubba och ombyta våra ändamåhl och våra grundmeningar, så är ock nödwändig at därpå måste följa en oordentelig wandel, hwars dehtar ej samman stämma sins emellan och således måste giöra et dåracktigt totum.

Det första en menniskia altså har at bekymra sig om är at finna åtminstone några allmänna grundsatser hwarefter man bör ställa sin wandel och lefnad. Thessa böra stödjä sig på sanning. Sanning har sitt ursprung af Gud som all ting gör möijelig och wärkelig. Kundskap om sanning åstadkommer sanna grundsatser; altså bör man wara mon om at winna Kund skap om sanningen. Gud som är sanningens ursprung har uppenbarat oss then omedelbarligen och medelbarligen. Det förra är skiedt af och genom Hans ord, och dess predikan i werlden utförd af Propheter, apostlar och Enda Sonen utur Fadrens Skiöte. Det senare skier dagligen genom Guds wärk som wi för ögonen hafwa at theraf utleta sanning eller winna kundskap therom. Guds wärk är alt thet wi för oss se. Werlden och wi sielfwa. Kundskapen therom faller oss dels strax i ögonen, och dehls måste med eftertankar utletas. Ju mera wi genom upmärksamhet och förfarenhet winna framsteg i thenna kundskapen, ju mera kommer wi i stånd at giöra oss ricktiga och sanna grundsatser, och komma därigenom til en ordentelig förnuftig och klok wandel. Därigenom sättja wi själen i ro, kroppen i nödtorftig beqwämlighet, oss i stånd at tienä wår nästa och genom alt detta behaga den Högsta Herren som oss skapat hafwer.

Kort sagdt innan en menniskia rätt wet ställa sin wandel och lefnad i werlden, måste hon wara underrättad om Sig sielf, om werlden hon är uti och om Gud som har giordt både henne och werlden. Denna grunden blir

sedan en oomstötelig stöd för tydeliga och wisa grundmeningar the ther hela lifstiden öfwer leda en menniskia i alla förefallande tillfällen.

Huru illa har jag då användt min tid som ej med mera ifwer arbetat på thenna kundskap. Min första grundsats blir tå at sent och bittida arbeta therpå.

d.° 27. Förmiddagen gjorde färdig Kam: Coll: Relation, och war sedan i Deputationen. Åt middag hos Gref Barks tillika med Öf: Lieut: Baron Fahlström, och war eftermidd: hemma. Förmidd: hade besök af Baron Leyonhufv: Eftermidd: af Reinh: Anrepp:

d.° 28. Förmiddagen hemma efter det war Lathelgdag Simon Juda dag. Eftermiddagen war jag hemma och gjorde min Journal ricktig för de förflutna dagar.

d.° 29. Förmidd: Hemma, tillbragtes med skrifwa och läsa. Eftermiddagen besökte jag min Ährliga Lejonhufwud och blef hos honom hela aftonen.

d.° 30. Förmiddagen i Deputations Pleno, en liten stund sedan hos Gref Barks. Middagen hemma. Eftermiddagen hos min Syster.

d.° 31. Förmiddagen i Deputationen. Eftermiddagen läste i Plutarchus, och war en liten stund hos Baron Lejonhufwud. Wi följdes åt til Kyrkioherdens och sedan hem til mig, då jag behölt hans sällskap i allahanda roligt snack, en stund på aftonen.

November

d.° 1. All Helgonadag. Tilbragte jag för måhltiden en stund i min Kammare. Eftermålhtiden war jag något hos min Syster, dit Assess: Ruths fru och Probsten Grubbs Änkja kommo; Jag gick Kl: 5 til Gref Cronstedts och war en stund inne hos Grefwinnan. Där kommo och foro Grefwinnan Lagerberg, General Cronstedt med sin Fru och Fröknar, och Öfwer Ceremonie mästarten Cronström med et obekandt fruntimmer.

Grefwinnan Lagerberg berättade om den framledne galningen Eric Sparre med det wedernamnet den Halte, at han fådt sitt lyte i Frankrike af et Fruntimmer, som han först älskadt, men sedan hans kiärlek swahlnat, har hon rasande af Swartsiuka lurat på honom på en wäg och gifwit honom en hagelwärm i knäet til ewärdeligt minnes märkie. För öfrigt

mins jag af de nådiga fruarnes tahl ej mer, än at en liten knä hund har öpen hiärneskål och kan därför snart stöta ihäl sig; at fransar för nattyg är en ledsam sorgedrägt; at Såbelkragar kunna brukas ifrån Helgonmässä til Martii månads slut. At Gref Wachtmeister har et besynnerligen skiönt Boskaps slag och slika flera angelägenheter. Les conversations de Clelie¹ äro wäl långa, men ej så ledsamma som wissa stunder i så förnämt sällskap.

Riks Rådet Kom hem från hofwet och när de fremmande wore borta fölgde jag och Dalin honom in at spela Schack.

d.° 2. Förmiddagen war jag på Ridarhuset där i dag plenum war efter Helgdagen förhindrade sådant i går. Jag har ingen ting förlorat genom det jag intet mins hwad där förehades. I dess ställe skal i min Journal upteknas hwad jag redan för några dagar sedan hört.

För en weka sedan, sammanträdde deras Excellentier Grefwarne Bonde, Lagerberg, De la Gardie, Gyllenborg och Creutz med Fransyska Ambassadeuren Comte de Saint Severin, och skola nu med honom hafwa slutit en tractat emellan Swerige och Frankrike på det sättet at dessa begge Kronor på 10 Åhr skola wara aldeles förbundne med hwarannan, så at den ena utan den andras samtycke ej skal giöra någon rörelse, och Swerige af Frankrike får på tre åhrs tid 900 000 D^r: S^m: Subsidie penningar om året.

Och skal denna tractat aldeles wara på samma fot, som den år 1735 slutne tractaten som Frankrike då ej wille Ratificera. [Hänvisning till marginalanteckning som lyder: Undantagandes at wi nu äro Frankrikes betiente på 10 år i stället för det då skulle wara på 3 år.] Man will ock säga at Gref S: Severin skal Declarerat, det Frankrike giordt då swårighet at ratificera samma förbund icke därför at det med skiähl kunnat beskylla Swerige för något brott i det förbundet med Ryssland blef förnyat, utan i afseende på åtskillige andra mellankommande orsaker. Lära således våra starka skrikare som ropat på de 27 T^r: gulds förhindrande af den Ryska Alliancen få nu en tillräckelig lång näsa, et prosit.

d.° 3. Förmiddagen Plenum i Deputation men jag war icke stort där, utan i dess ställe hos Gref Nils Bark och G. Ulric Bark. Til middagen war jag hos min Syster, där jag ock tillbragte mest hela aftonstunden, med ingen ting.

¹ Madeleine de Scudéry, *Clélie, histoire romaine* (10 vol., 1654–60).

d.° 4. Förmiddagen på Riddarehuset. Där förehades Instruction för den nyligen satta Secreta Handels Deputation. Ibland andra giöremåhl som denna Instruction föreskref, war at Deputationen skulle tänkja på at befordra afsättningen för våra inrikes Manufacturer, hwilken mycket öfwerklagas. Det förnämsta hinder som förminskar afsahlun på de inrikes wahror, är den stora myckenhet af utländska tilwärkningar som inkommer, och oacktat förhögnung på Tull, Extra ordinarie pålagde Procent och dylikt mera, likwäl alltid säls för bättre kiöp än de Swenska, efter utländningen säljer sina wahror ehwad förlust han därpå hafwa må, allenast at han utestänger de Swänska och därmed qwäfwär våra nya inrättningar.

Det bästa medel däremot sade Capitain Hellenstierna wore at wi komme öfwerens alla sammans at kläda oss med hemgiorda tyger, så kunde inga utländska föras in när förbodet blefwo allmänt.

Här blef strax et stort gny om denna saken, dock syntes de flästa wara benägna därtill och hörde man åtskillige tahla för denna mening. Omsider förestälte Landtmarskalken at nu wore icke tid at tala om denna saken, dändär ändå framgent genom et Kammar Oeconom: Dep:° Betänkjande öfwer Klädordningen, nog skulle komma i rörelse, hwarpå man åter i stillhet begynte upläsa och approbera Puncterna af Instructionen.

Eljest mins jag intet särdeles af wärde som war före i dag, undantagandes at Kl: Bergs och Commerce-Collegiernes Instructioner af åhr 1723. Blefwo stadfäste til nästa Riksdag.

Om Brennewins accisen tahltes ock i dag. Borgerskapet will intet weta af någon Brennewins accis, utan i dess ställe utgiöra halfwa 1734. Åhrs bewillning så som ock samtycka til en Consumtions accis på allahanda mindre nödige waror. Bonde Ståndet will heller eij hafwa någon Brennewins accis, utan i dess ställe utgiöra 1/3 af 1734 Åhrs Bewillning. Alt detta skal vidare öfwerläggias i Stora Secreta Deputationen.

Eftermåltiden war jag en stund hemma och läste i Rollins Histoire Ancienne¹, Gick sedan at sökja fru Sara Adlerfelt men fant hennes dotter allena hemma. Jag drögde där en liten stund och märkte at denna flikan hade sin forna barn art qwar ännu, nemligen at liuga bra och dummt. Gick därifrån til min Swåger, där Secr: Lagerberg och Erland Hiärne woro. Man tahlte om Manufacturer och de Swenskas Debet. Det enda efter mitt tycke som kunde sättja våra Manufacturer i stånd wore at förbiuda alla utländska Kläd sorters införsel. Men som det wore omöijeligt at våra inländska fabriqwer nu strax på en gång kunde förse Riket med alt det som behöfwas, wore efter mitt tycke bäst at begynna med en dehl af dräkten

¹ Charles Rolleins *Histoire ancienne* (1730–38).

först. Til Exempel förbiuda alla utländska strumpor, nattmössor, gröfre Tyg som Dantziger Tyg, rask och slikt som lätt kan bringas på fot inom lands. När detta wäl stadgat sig, sedan wore tid at gå längre, til dess man en gång hunne sluta ut alt det lapperi som utländningen nu lastar på oss. Ock hwad lyckelig dag om vår mun en gång finge gamma¹ Swensk smak, vår drägt blefwe Swensk och det som aldrum wore om vårt hierta kunde en gång återfå den gamla Svenska arten.

d.º 5. Högmässan hörde jag på Hofwet i Fyrkanten af Probstens i Nykiöping Mag: Serenius.² Thenna mannen har namn för en stor Konstmakare och en illfundig och orolig menniskia; men för öfrigit skal han äga godt wett och mycken qwickhet. Man beredde sig på at få höra något särdeles af honom i dag efter han redan för Sex wekor sedan af Öfwer-Hof-Predikanten utbedt sig detta Evangelium, om han skulle predika för Öfwerheten, och man fant sig i denna wäntan icke bedragen.

Hela fyrkanten war fullstoppad, och tror jag at en stor dehl af de närwarande warit så missnöjde som en dehl woro nöjde.

När Psalmen för Predikan siöngs, nemligen *Lät thet icke förtryta tig* p. p. p. hade man strax en försmak af at thetta skulle bli en straff predikan mot Anthonii Parti. Predikan war kortel: thenne.

Simeon och Levi Bröder i orättfärdighet, min siäl komme icke i theras Råd. War Jacobs omdöme på döds Stunden om sina två Söners Simeons och Levis onda gjärning emot the Sichemiter. Thetta Testamente hade the och theras efterkommande bordt i minnet behålla och alla Israëls barn wackta sig för slika Bröderskap i orättfärdigheten. The hade bordt betänkja at Herren ser alla onda och falska rådslag och at han gör the arga råd om intet. Men likwäl fants i Christi tid bland Israëls Barn, the som satte Guds försyn Ähra och samwete så långt å sido at the fattade och sökte utföra et ondt Råd emot Jesum, som man widare af Evangelio får höra.

Evangelium.

Hämd uti et stort sinne kräfwer ett dristigt och manligt utförande; men hämd i en nedrig siäl för henne på ränker och funder³. Thetta syntes hos Phariseerne, the woro förbittrade på honom at han wunnit så stort anseende hos thet Judiska folket, the sågo thetta wara i wägen för sin mackt och myndighet altså måste emot honom theras hämd utöfwat; han måste

¹ Lovsjunga.

² Om Serenius och denna predikan, se Carlsson 1966, s. 39 och 1981, s. 18.

³ Knep. list.

utur wägen rödjäs. Thetta kunde nu icke skie uppenbarligen ty the rädes för folket, altså måste thet wara hemligt, the måste sökja dolda wrår och i tysthet sättja sine hufwud til samans huru the kunde beslå honom med orden efter på hans giärningar icke war något at säga. I anledning häraf märker man huru onda Rådslagare måste sättja Guds försyn och Guds allestädes närwarelse å sido, när the fatta sina elaka rådslag, och huru the måste förgiäta Ähra och samwete när the them utföra willja. Bewis och efterdöme af bägge thessa satser gier Phariseernes upförande. Hade the påmint sig at Gud ser i the fördolda wrår, hade the icke behöft giöra som the gjorde, nemligen Gå bort och läggia Råd. Men gå the ännu så långt bort, så ser dock Herren them. Hwad skulle the tå utträtta med sitt råd och huru skulle the utföra thet? Jo, the skulle 1.° beslå Christum, thet är the skulle oberedan öfwerfalla honom. Här syns klart at Ähra och samwete war borta. En ädelsint man håller sig för god til at angripa en obewäpnad, men en nedrig siäl gör sig intet samwete at begå Nidingswårk. Jaël, en oförståndig qwinna kunde wäl dräpa en Sofwande Sissarah, men David en Hielte wille intet tillåta Abisais råd at mörda Saul i sömnen på Sängen. Men the onda rådslagare sättja all sin Samwetslösa Konst theruti at öfwerfalla the oberedda. The willja 2.° Snärja med orden. Theras upsåt är intet at giöra Land och Rike eller någon sin nästa tjenst, utan allenast at få sak med then the willja fälla, på thet the sielf allenast må råda. 3.° Giöra Phariséerne förbund med the Herodianer, thet woro Herodis krigs knecktar, et folk som the aldrig tillförene kunnat förlikas med, men nu måste hafwa på sin sida at hafwa et mäktigt parti. Här måste the taga thessa i råd med sig; men man kan tänkja at the ej släpt them in i sina hemligheter, utan en dehl af them lära the hafwa lockan med löften at tiena them igen, och the smärre lära the låtit löpa omkring med ryckten i landet, samt med skienfagra berättelser. Här skulle Christus nu swara på en fråga, antingen thet war rätt at gie keijsarenom Skatt eller ej, på hwilket dera sättet han swarade, skulle antingen the som ifrade för Keijsar rätten eller ock the som wore monna om Judiska Lagen och friheten bli stötte, och bland thesse senare tänkte våra onda Rådgifware besynnerligen at giöra stort buller, medelst sine utspridde ryckten och utsände Herodianer. I sitt eget hierta wore thesse onda Rådslagare fögo mone antingen keijsare Rätten eller then Judiska Lagen och friheten hade öfwerhand, antingen then som regerade hette Herodes eller Salomon, ty the tänkte äntå mäst at Regera sielfwa. Huru kunde the wäl hafwa någon Religion, Ähra eller samwete wid alt thetta. Härpå behöfs ingen tillämpning, icke heller tillåter tiden utan wi taga allenast några lärdomar och tröster theraf. Lärdomen blir at wi ackta oss före at inlåta oss med the onda rådslagare, efter the hafwa

hwarken Gudsfruktan, ähra eller samwete. The smickra och tahla liufliga med folk at bringa them på sin sida, the ifra med orden för Rättwisan och Lagen, the giöra runda löften och försäkringar, men när the nådt sitt ändamåhl, förackta the sielfwa sina redskap, ty the ras syftemåhl och hufwud sats är intet annat än at fälla sin nästa och sättja misstroende bland folk på thet the må råda sielfwa. En, efter han har hwarken ähra el. samwete, sådan är med all sin klokhet, list och lysande behagelighet, intet annat än en stomme och en menniskia full med giller, snaror och förderf. Gud Tröste thet Land ther många sådana finnas och wi måge wäl bedja med David, Bewara oss Herre från thetta släktet. Trösten blir then at fast the onda rådslagare sättja Gud utur ögonen, ser dock hans allwished the ras illgrepp, och sätter onskona et måhl före, gemenligen med en stor grop wid ändan ther hon sielf störtar sig, therföre må man icke frukta henne ty Gud skal ändå bewara sin ögnesten och se til sin arfwedel och beskydda sitt folk.

Thetta war någorlunda innehållet af predikan, men många spetsige meningar som gingo ändå närmare inpå saken äro mig utur minnet fallne och aldraminst kan jag minnas orden, the ther dock wid slika tillfällen som nu, ibland träffa närmast thet man syftar på.

Efter predikan söngs Psalmen *Säll är then man som icke går p. p. p.*

Hela tenna Gudstiensten kan jag för min dehl säga war rätt syndig, ty jag tror icke at någon härwid haft en enda Gudelig tanka, utan största dehlen antingen med en hemlig och bitter glädje eller med en gnagande harm hördt thenna Partiska Hofpredikan. The som på thetta sättet ej tagit dehl theruti, lära äntå ej funnit någon upmuntring til andagt, utan dehls gifwit ackt på wår Stats Prästs fräcka uttahl och åtbörd dehls på hans spetsiga ord.

Förutan thet at sådant war syndigt inför Gud, finner jag ock intet annat än en owäldug och förnuftig man måste hålla thet för dåracktigt och skadeligt. Predikan war icke något bewis at thet partiet som hon war stält emot hade orätt, ej heller wiste then någon likhet emellan /:[svårtytt, kan stå: om/men jag tör] säga en slik liknelse:/ wår Herre Christus och thet partiet Herr Serenius sökte behaga. För groft war thet ock at heta en Satyre, utan kan med skiähl kallas et Prästerligit och illsnidigt owett. Ingen af thet widriga partiet kunde theraf omvändas, ingen sinnes förening mellan bägge befordras, utan förbittringen otwifwelackteligen ökas, å ena sidan af then stålda glädjen som thenna in billade Triumpf predikan uprörde och af thet åtlöije then förorsakade, samt å andra sidan Ex Justo dolore.

Jag kunde intet annat än fälla thetta omdöme, ehuru jag icke tör hålla mig för så gräseligen klok och försiktig och ehuru jag annars äfwen så gärna som andra log åt thet som war löjligit och fant smak i thet som war qwickt. Et undrade jag mycket, nemligen at Wifell Jarl then Kloke och wijse mannen kunde så gilla thetta som han gjorde.

Efter Guds tiensten följde jag skocken in i Konungens förmak ther jag såg och tahlte med många. Hans M^r lät som hastigast se sig.

Sedan jag ätit middag hos Gref Barks följde jag Capitainen af Gardiet, Baron Clerck, som ock warit ther, til Slottskyrkian. Magister Norman gjorde en så lärerik, rörande och upbyggelig predikan som jag icke wet mig på lång tid hafwa hört.

Ämnet som han dref war the närwarande Christnas fiendskap til Christi Kors eller theras fåfängeliga wandel. Therwid han wijste 1.º At största dehlen af oss lefwa fåfangeligen. 2.º Hwaraf thet kommer. 3.º Medlen theremot.

1.º Många inbilla sig at vår tid är sällare än forna tider efter Konster och wetenskaper, seder och belefwenhet, beqwämlighet och andra meniskliga lefwernets förmoner nu stigit til högre grad än hos våra förfäder. Men at wi äro olyckligare och odygdigare, wisar 1.º vår yppighet i kläder Efter wi ej mera kläda oss för skiuhla och wärmas skuld, utan för pråhl och prackt, hwarigenom det qwinliga kiönet wisar sin fåfangeliga art och thet manliga kiönet går ifrån thet som thy anstår. Vår widlöftiga och onödiga betiening och våra präcktiga hus geråd, röija at wi icke allenast gådt ifrån Christi bud om werldenes försakelse och ödmiukheten, utan ock från mennisklig försicktighet som förbiuder et fattigt folk at härma utländningars öfwerflöd som hafwa mer råd thertil.

2.º Röijer sig vårt wärdsliga sinne i vår bedrägeliga wandel, förställning, krus, fiäs, falska löften och wänskaps betygelser, Intriguer och partier. 3.º I vårt yppiga omgiänge, våra wällustiga samqwäm, vårt ohöfviska skiämt och våra syndiga tidfördrif i stället för Psalmer och lofsånger och andeliga wisor som apostelen lærer. Någon slags ro behöfwes at wederqwaka sig när man är trött af arbete, men nu är ordningen omvänd, man tager sig då och då någon syssla före på det man ej må tröttna wid tidfördrifwen. Man giör sig nöijen af at se sina wänner gå wett och sinnlösa från sig, då de kommit förnuftiga. Man dräper sig nu och sliter ut sin kropp med walpläging och tidfördrif, mer än våra förfäder gjorde med arbete, therwid the behöllo en stark och långwarig helsa.

2.º Orsakerne til alt thetta äro högfärden och wällusten. Christendom, förnuft, samwete, ja sielfwa fattigdomen må säge emot så mycket then will; man föracktar eller åtminstone skiäms wid then första, man döfwar

the två senare i lusta och ståt, och man söker dölja then sista genom et lysande anseende, ty fattigdom håls nu för större blygd än odygden. Högmöden är ursprunget til vår falska belefwenhet, ty när man ej hyser dygd och ödmuikhet i hiertat, måste the åtminstone wara med i orden.

3.° Medlen häremot är at flitigt tänka på Christi Kors, bedja och arbeta.

Detta war en sannskyllig hofpredikan, alt war dess utan så sammanhängande, orden så kraftiga och utsökta at förnuftet nödvändigt måste öfwertygas och hiertat röras blott at man wile låna öronen til.

Jag gjorde sedan et kort besök hos min Syster, och til slut hos Kyrkioherden Bergners, där en ung Wallenstierna och Baronerne Lejonhufwud wore. Frökmarne Leyonhufwud, tre artiga och täcka flickor wore ock där en liten stund. Kl: 8 Kom jag hem, tänkte på hwad jag hört och sedt i dag, skref Journalen för i går och lade mig sofwa.

d.° 6. Förmiddagen i Deputationen. Hela eftermiddagen hemma allena, sysslesatt med en hop alfwarsamma eftertankar och begrundelser i anledning af en discours som jag hade med min Fahr i middags. Han lät mig weta sitt fattade slut at jag med det första skal in i Kammar-Collegium, han språkade mycket om alfwarsamhet, arbetsamhet, stillhet och afhållande ifrån stora werlden. Alt detta fant jag wäl till en stor dehl billigt, men wissa puncter wille aldeles intet passa sig med min Ambition, och fast jag intet fant rådeligt at swara Gubben något, gjorde jag dock i mitt sinne många gensagor och ännu friare lopp fingo mina tankar när jag kom för mig sielf. Mitt sinne upsattes i en strid som gick så långt at ögonen måste watnas därwid, och jag i min rådlöshet ej fant annan utwäg än kasta mig ned och åkalla den allwisa Herrens hielp, som styrer min lycka rätt så wäl, och med samma Faderliga omsorg som han regerar hela werlden. Ty ingen ting är så stort som Hans allwishet ej fattar och intet Kreatur så ringa som Hans nådiga försorg och försyn ej anser. Därpå begynte jag fråga mig sielf och upsökja de grundsatser som härtills styrt min wandel, och fant jag däraf mina egna fehl och falska uträkningar. Ingen ting är mig så angeläget som de anmärkningar jag giör på mig sielf, därförö fordra de besynnerligen rum i min dagabok.

Jag fant altså at min hufwudafsigt warit, hwad min timmeliga wandel angår, at winna beröm i werlden eller med et ord sagt at ähregirughet war orsaken til all den åstundan jag härtills hyst at tiena Fäderneslandet och gagna min nästa. Detta fant jag genom följande frågor, Och de swar jag nödgades upricketigt gifwa mig sielf.

1.° Qv:¹ Om du hade giordt ditt Fädernesland aldrig så stora tienster, om du kunde bli den dygdigaste menniskia i werlden; men du wiste at all din dygd och förtienst aldrig i eller efter din lefnad skulle af någon anses, wördas eller ihogkommas, wore du wäl därmed nögd, och tyckte du icke at du då hade kunnat wara utan alt det beswär du giordt dig för andras skuld.

Jag måste tilstå, at denna frågan föll mig rätt obeqwäm före, ty jag såg slutet däraf, men jag måste ändå swara mig, at jag wisseliga skulle hålla min möda och arbete för förlorad, genom sådana wilkor. Då kunde jag ju hellre tänkte jag nöija mig med en stilla dygd, som ej wore så mycket mon om at tiena andra, allenast jag skadde ingen, och sielf blefwe i ro och beqwämlighet. Altså märkte jag, at ej Guds bud och ren kiärlek til dygden härtills upwäckt den hog jag funnit at tiena Fädernes landet.

Qv: 2: Men kan du då kasta din omsorg på Gud och lita på hans styrelse om du hyser et slikt orent upsåt, och fikar efter din egen, men ej efter Guds Ähra? Neij, ty Herren står them högmodigom emot; men them ödmjukom gifwer han nåd.

Altså måste jag wara omtänkt at finna ut annat och bättre Principe eller hufwudsats för min lefnad än härtills, och thet försökte jag på följande sätt.

Gud har skapat menniskian. Thet ändamåhl som han i meniskians skapelse påsyftat thet måste och wara hennes hufwud afsickt med hennes hela lefnad, om hon annars ej skal bryta then högsta skaparen emot. Guds Ähra, är hans syftemåhl med wår skapelse. Hans Ähra består bland menniskior theruti at the warda lycksahlige och menniskiornes lycksahlighet består theruti at the wandra efter Hans ordning. Guds Ordning, säger Jesus sielf, är at man skal älska Gud öfwer all ting och sin nästa som sig sielf. Blifwer altså den första hufwud satsen then, at Älska Gud och nästan.

Tillämpningen af thenna hufwudsatsen, rättar sig efter menniskians Krafter och omständigheter, och fordrar at man först skal kiänna Gud, sig sielf och nästan som man bör älska. 2.° Medlen hwarigenom man wisar sin Kiärlek och 3.° sättet at bruka thessa medlen.

Jag går nu förbi alla the andra grenarna af thenna lähran, såsom the ther icke egenteligen höra til mitt närwarande ämne, neml: at finna et Principium til min utwärtens lefnad bland menniskior i werlden. Blir altså mitt giöremåhl at bese Principium Socialitatis².

¹ = Questio. fråga.

² Samhällets princip.

Jag anser då werlden med alla menniskior som en stor kropp hwars alla Lemmar böra hänga til sammans och tiena hwarannan hwar efter sin belägenhet i werlden. Alla Societatis Civiles¹ åter äro lemmanne i thenna allmänna Societet men kunna i wist afseende åter anses som en Kropp för sig, hwars Lemmar åter äro hwar och en menniskia i synnerhet.

Här är då något speciale som kan lämpas til hwar menniskia, därjemte föras til hufwud Principium at älska nästan som mig sielf. Publicum eller den Societet jag lefwer uti står altså i första rummet bland them som skola hafwa namn af min nästa. Jag som en lem af Publicum, är altså förpliktad at tiena thet samma alt efter som the omständigheter jag står uti och min situation i Publico tillåta och kräfja.

Will jag altså weta på hwad sätt jag bör tiena Publicum, måste jag först weta 1.° Sätten på hwilka man kan tiena Publicum. [Hänvisning till marginalanteckning som lyder: 2.° Hwad egenskaper fordras til hwart och et af thessa sätten och] 3.° Mina omständigheter, förmögenhet, skickelighet och beqwämlighet at tiena thet allmänna så får jag therutaf aldrabäst weta hwilken art afienst jag är mäst skickad til och i följe theraf är pliktig at giöra.

Publicum eller hwart och ett Borgerligt samhälde, består af två slags Lemmar. The närande och the hägnande. Hwar och en som icke hörer til enthera af thessa Classer, är antingen olycklig om han af lyten, siukdom och swaghet förhindras, eller är han lastbar, om han blott af lättja försummar tiena thet allmänna på någondera sättet.

Med närande Lemmar, förstår jag alla the som genom något lofligit närings medel förskaffa sig sielfwe födan, sättja androm närings medel i händerene, bidra til then allmänna Rântan, samt föröka Riksens grundstyrka, rikedom och ömnhighet genom nyttiga Slögder. Ingen menniskia är så olyckelig som icke på något sätt kan tiena Landet i then dehlen, så länge han behåller hälsan til kropp och siäl, och behöfwer jag således med Guds hielp ej twifla om, huruwida jag må wara skickelig at fullkomna thenna skyldigheten.

Thet andra slags Lemmar i Staten som jag kallat de hägnande, äro the som med sinienst befordra at Guds ord blir lärdt i Landet, at ungdomen blir wäl upfostrad, at Rättwisa och ordning inbyggjarena emellan befordras, så at hwar och en gör sin plickt och niuter sin rätt, och omsider the som förswarar Samhället mot fremmandes wäld. The som nu skola tiena Republiken på etthera af thessa sätten böra wara med särdeles gåfwor och skickelighet thertil beredde, och hwar och en som finner sig äga skicke-

¹ Samhällets medborgare.

lighet at i thetta måhl tiena Publicum han är thertil plicktig och förbunden. Jag går förbi alla reflexioner som här wid kunde giöras, och blir allenast wid mitt syftemåhl at se efter the allmänna egenskaper som the böra hafwa som skola utwälja thetta wiset at fullborda sin skyldighet.

Honom är så nödigt 1.° At äga en sund siäl i en sund kropp, såsom alla andra menniskior, och besynnerligen böra siälens krafter wara upöfwade emedan han wälja hwad dehl af Riksens tjenst han will, bör med mera färdighet kunna bruka sina tankar än andra, thether i sin kallelse äro mindre widlöftighet än han underkastade. 2.° At hafwa et fullkomligen godt upsåt och godt hierta, så at han icke allenast å sido sättjer alt eget, Ähra, wälfärd, lif och beqwämlighet för det allmännas tjenst efter han sig thertil upoffrat och han ej mera lefwer så mycket för sin egen skuld, som för andras skuld them han til tjenst, hägn och nytto wara skal. 3.° Bör han äga en allmän Kundskap om Riksens och samhældens sanskylliga nytta efter han then i sitt mått befordra skal, och ju högre och större dehl af Riksens wälfärd honom ombetros, ju widlyftigare och utförligare, samt fullkomligare bör thenna Kundskapen wara, och ju bättre bör han weta lämpa then til sin Republik theruti han en lem och borgare samt betient är. 4.° Bör han innehafwa en besynnerlig nöga och fullkomlig kundskap om then dehlen af Riksens tjenst som honom i synnerhet anförtrodd är, eller som han söker. 5.° Bör han ock äga förutan thessa allmänneliga the besynnerliga egenskaper som til then tiensten fordras som han will låta bruka sig uti, och rättar sig thetta särdeles efter tidsens läglighet. Omsider 6.° Bör han ock hafwa et så stadgat sinne och sin siäl så förent med Gud, at the margahanda hinder och frästelser, som honom, mer än androm, the ther ej hafwa så widlyftig lefnads art, påkomma kunna, ej måga kunna föra hans hierta ifrån Gud. Ty hwad gagnade thet menniskian om hon wunne hela werlden och togo dock skada til sin siäl.

Men jag får nu intet längre hålla i detta ämnet, det blir för mycket på en gång. Mer härnäst.

d.° 7. War sammanträde på Ridderhus Sahlen af Justitiæ och Protocolls Deputationerne i Hästskos sak. Eftermiddagen war jag först en stund hemma, sedan hos Baron Lejonhufwud, then jag dock ej fant hemma, och endteligen en liten stund hos Wår Präst. Mot aftonen sedan jag kom hem hade jag besök af Celadon som berättade mig at han i går natt drömt om Doris och därpå i går fådt bref af henne. Han war obeskrifweligen glad, wiste mig brefwet och fant jag theraf at hans glädje ej war ogrundad, ty det måste ju fägna honom hwar gång han får slika prof af at den han älskar ock älskar honom igen. Han beklagade sig därjemte öfwer

frånwarelsen och then ängslan som then esomoftast hos honom förorsakade. Men jag förehölt honom at om han nu som fordom dageligen såge Doris, så wore hans sinnen därutaf blott mera uptände och oroade. Mins du wäl den tiden sade jag. Du wiste du fick se Doris hwad dag du wille, då tyckte du at det war intet nog du wille ock se henne hwar tima. Du war odugelig at tänka på något annat, alla dina begrep och tankar woro slö och stehla när det icke angick Doris, och däremot när du war hos henne wore dina sinnen mången gång i en sådan rörelse at kroppen knapt kunde uthärda därmed, och likwäl kunde du ej åstunda eller begiära några andra Kiärleks tecken än de som blott giöto olja på elden och wäl fägnade men uptände sinnet på en gång. Nu saknar du alla de nöijen, men måste ock hafwa mindre häftiga rörelser. Nu kan du älska Doris, wörda hennes kiärlek, sörja hennes frånwaro, glädjas åt alla de små tecken du får af hennes åtanka, och med alt det wara beqwäm at ock tänka på något annat därjemte.

Ja swarte han; men jag wille med all glädje kiänna alla de missnöijen som du nu säger mig undwika, om jag allenast finge det nöijet at se min Doris igen. Se Doris så bewågen som hon förr warit emot mig och niuta de oskyldiga nöijen som jag för niutit i hennes sällskap och dem jag skattar mer än alla andra nöijen. Han fortsatte en lång stund sitt tahl på then ton. Men omsider började han med et litet skratt at förtälja et annat äfwentyr. Folette, sade han, en flicka som himlen begåfwat med et rätt wackert ansigte, gladt sinne, och ej obögdt hierta för kiärlek, men som därjemte ej fådt mer förstånd än knappast til husbehof, har jag nu på någon tid kommit at umgåås med. Hon siunger wäl, hon ler giärna, hon wet at hon är wacker, och hon har just icke de sämsta tankar om sin person. Döm däraf om man behöfwer giöra sig mycket beswär innan man får henne at tro det man älskar henne. Seden will så hafwa i denna tid, at man skal säga en hop galenskap och fiäs för wackra flickor, och efter jag just i sällskap ej will påtaga mig at synas wara trumpnast, har jag ock fölgdt wahnann efter och funnit min ro däraf, at se huru allahanda små granlåt som jag i hastighet hunnit säga, ändrat hennes upsyn och giordt hennes anlete något upmärksamare på min person. Dock skulle jag giöra mig sielf orätt om jag trodde at hon hade någon besynnerlig bewågenhet för mig, ty hwarken har mitt upförande mot henne warit sådant at det kunnat upwåka någon öm rörelse hos henne, efter jag mer med skratt och löije sökt roa mig och henne, än med några hiertniupna ord inbilla henne at jag är kiär. Icke heller har jag hos henne kunnat märka annat än en liten egenkiärlek däröfwer at hon kanskie trodde mitt sinne wara mer wändt til henne än det är.

Hwad som aldra mäst roat mig wid detta äfwentyr är at min bästa wän Alcandre, som äfwen omgås där i huset, gör allahanda wändningar som tycks ännu närmare röra henne och redan wunnit hennes sinne så wida, at när jag will roa henne rätt mycket så talar jag om Alcandre. Wore jag kiär så skulle jag wäl bli swartsiuk, ty Alcandre har med sina hiertniupna ord och miner, med et lefwandes och insinuant wäsende och med sin goda röst, hwilken egenskap hon högt skattar efter hon sielf will siunga wäl, så satt sig fast i hennes tycke, at fastän jag nästan tror hennes lilla hierta har rum för två tycken på en gång, det andra ej kan blifwa särdeles fullkomligt. Alcandre håller wärkeligen något af henne, och jag skulle snart tro at han ej för mycket gör wäld på sig sielf när han med några twetydiga men rörande ord då och då söker at binda henne.

Wid Celadon hölt på tahla så, kom Alcandre ock til mig, och begyntes et löjligt språk. Slutet däraf blef at desse begge gahlningar föresatte sig med samnad hand angripa Folettes hierta, hwar på sin sida. Celadon wille bli wid sitt löjligen maner, fastän han wäl såg at därmed intet stort skulle winnas, och Alcandre skulle nu som för på et säkrare wis drifwa sin sak. Båda skulle de troliga berätta hwarannan hwad the wunno, och den hemliga articeln af denna Alliancen, blef at ingendera skulle med alfwar bli kiär, eller åtminstone skulle den som först blef, säga den andra til. Celadon log däråt, ty han wiste at hans hierta förut war intagit af någon annan magt. Men jag tyckte på mitt wis at om Folette wiste af detta förbund, hade hon orsak at förarga sig högeligen öfwer dessa båda. Är det icke en falskhet sade jag at så handla med en flicka, än om någondera hinner fånga henne, blir hon då icke et olyckligt åtlöije för båda, Edra bedragare. Celadon och Alcandre måste wäl med halft samtycke gilla detta inkast; men de tyckte at detta tidfördrif ej kunde gå så långt at hon skulle in i sinnet röras däraf, hälst mente Celadon at det upförande han wille emot henne bruka aldrig kunde göra sådan wärkan.

Jag miste mitt galna sällskap och tröstade mig med Rollins Histoire ancienne.

d.º 8. Sedan jag tilbragt förmiddagen dehls hos Gref Barks, dels på Rid-darhuset, åt jag middag hos min Syster, där jag ock blef en stund efter måltiden, och kom sedan hem och skref bref til S.^r D: R: til D T: och J: B:¹

d.º 9. Woro åter Justitiæ och Protocolls Deputationerne tilsammans i Hästskos sak och fingo slut. Til middagen war jag hos Riks Rådet Gref

¹ Axels syster Dygdig, Daniel Tilas och Johan Browallius.

Cronstedts, därest och Biskopen i Lindkiöping Doct Eric Benzelius och General Lieutenanten Bar Carl Cronstedt woro. Man tahlte om Ostindiska Handelen, om Siöfart och mycket annat som jag hwarken behöfwes eller mig är möjijeligt at minnas.

Efter måhltiden war jag en stund hos Reinhold Anrepp som war rätt illa siuk. På hemwägen råkte jag Celadon som drog mig med sig til Follette, där Alcandre förut war. Man pratade mycken galenskap. När wi gingo bort berättade Alcandre et påfund som han i dag brukat at utforska Folettes sinnelag mot sig, nemligen at han inbillat henne det han af sin Fahr fådt befallning innan kort giöra en lång resa: Hon har trodt honom och gifwit sig så långt blott at hon fällt ganska sanfärdiga tårhar öfwer hans updiktade resa.

d.° 10. Förmiddagen war Plenum uti Protocolls Deputationen. Til middagen war jag allena hemma. Eftermåhltiden klädde jag om mig, gick til Gref Barks där jag war en stund och omsider, Kl: 5 med Gref Nils Bark gick up på Hofwet. Ganska litet folk war där när wi kommo, men efter handen blef samlingen stor nog. Det Wackraste jag såg i afton war fröken Ulrica Sparres friska och lysande ögon, fröken Paulis menlösa fägring och fröken Ulrica Liewens¹ Brokota klädning. Jag råkte här en gammal bekandt nyss hemkommen från Frankrike, Fendriken Wrangel af Gardet, en yngling som behöfwer intet mer än at wäxa litet längre til at bli en rätt artig karl.

Konungen och Drottningen woro ute i rummen två gånger och undte oss den förmon at kröka våra ryggar och sedan stå rake och se stint ut til dess de gingo in igen, hwarpå hwarochen sökte sin man at språka med.

I förmiddags hörde jag något som war märkwärdigt, nemligen at i morgon skal et memorial komma fram på Riddarhuset angående det som wid Riksdagens början sades af Öfwerste-Lieutenanten Gynterfelt angående Gref Tessin, och säges det mer än 60 personer samsatt sig när det memorialet anmäyles til at med stort skrijk förhindra des upläsande. Huru den dansen går får man se, jag spar mina reflexioner däröfwer tils morgons.

d.° 11. Denna war en af de obehageligaste och underligaste dagar jag i min lifstid haft, och önskar jag at den eij må komma at räknas bland Sveriges osälla dagar. Man begynte först med en hop mindre Kitzliga saker, til dess Kl: in emot 11. Plenum blef rätt starkt, då Landtmarskalken anmälte at där wore et memorial som på wisst sätt syntes angå honom,

¹ Måste vara Henrika Juliana. Axel har skrivit samma förnamn två gånger.

hwarföre han begiärte lof at få taga afträde; men då han fådt et enhäligt nej på denna frågan, gjorde han efter wahnligheten den andra, nemligen om memorialet får läsas up. Ett helt owanligt genliud fick detta spörs-måhl ty här roptes nej och ja på alla kanter. Åtskillige anmählte sig at få tahla, men ingen fick liud. Landtmarskalken slog sönder en klubba men det halp intet utan bullret wäxte mer och mer. Alla reste sig på sina bänkar och wäl på en half tima war intet menskligt ord at höra utan et oför-nimmeligt skråll och skri. Omsider, när Landtmarskalken fådt ny klubba, men ingen ny arm, det han med et halftwungit löije beklagade sig öfwer, fick han så mycket liud at han hant betyga huru högt det grämde honom, at man skulle så hett taga uti en sak förän den wore hörd, eller mån det är därföre Gunstiga Herrar, sade han at saken angår mig på något sätt, at I ären så ogunstiga. Han lade många böner till at man då wille sackta sig. Omsider satte man sig ned och några fingo liud, dock eij utan wäldiga Echo af jakande eller nekande röster. Öfwerste Didron sade, jag har låtit berätta mig at detta memorial på något sätt skal röra wår nådigste drottning, och det säger jag för min dehl at jag will icke höra. Här waknade åter skriket en stund til dess Landtmarskalken fick swara at han hade läst det och aldeles icke funnit något däruti som kunde på något sätt röra Öfwerheten. Baron Cederhielm påstod, at wara hwad det wille, kunde dock en Riddersmans ingifne öpne memorial eij nekas at läsas, och Biörnberg påstod at ingen ting wore i hans memorial som han eij kunde förswara, och trotsade han någon at äga mer wördnad för Öfwerheten än han. Landtmarskalken betygade ännu en gång at eij war något fahrligt däruti, skriket emot upläsningen sactades. Major Falkengen wille göra det förord at efter Landtmarskalken sagdt förut det han sedt memorialet, skulle ock han wara ansvarig före hwad ondt däraf följa kunde; men et stort anskri tystade honom, och då det stadnade blef endteligen det så fahrligt ansedda memorialet upläsit.

Början war en tillräckelig hop grundsatser, som fast stälte at et Rike med de bästa Lagar, utan straff för öfwerträdare och belöning för lydande, är ohulpet och olyckligt. Tillämpningen war til oss, som hafwa bland andra nyttiga stadgar, äfwen i Regeringsformen och Kongl: M^{ts}: försäkring så goda förmurar för wår frihet hwad Landtmarskalks wahlet angår; wi hafwa ock uti Riksdagsordningens 13 § en Excutions Lag huru förfaras bör med them som på något wis göra ingrep i wår frihet. Efter altså ingen lär wara utur minnet fallit, hwad som några dagar för Landtmarskalkswahlet skiedde af Öfwerste Lieutenanten Gynterfelt, finner Biörnberg för sin dehl eij mera nödigt än at nu påminna det hans, Gynterfelts, upförande måtte blifwa lagligen undersökt och dömt.

Landtmarskalken tog strax til ords och förestälte denna sakens angelägenhet, samt bad at man med all wahrsamhet och kaltsinnighet therwid wille förfara. För min dehl sade han kan jag wäl intet annat än tilstå at thenna saken i början af Riksdagen rördt mig ända in i siälen, efter jag frucktdt at hafwa fallit i min Öfwerhets onåd. Men den nåd som jag sedermera niutit af min Öfwerhet och den Gunst som Ridderskapet och Adelen täckts bewisa mig, har så aldeles läkt detta swidande sår, så at jag kan försäkra, det ock åminnelsen theraf är utur mina tankar och mitt minne utplånad, så at jag för min dehl skulle önska at detta aldeles kunde nedläggias; men efter Ridderskapets och Adelens egen rätt och frihet finns däruti inwecklad och hafwa lidit någon anstöt, så skulle jag i ödmukhet hemställa, i fall R: och A: will at denna sak närmare skal undersökas, om det då kunde skie uti Stora Secreta Deputationen. Hans tahl fick ej bli längre, ty man wille aldeles icke höra tahlas om Stora Secreta Dep: härutinnan. Man förestälte at detta wore R: och A:s ensak och således ej kunde dragas til en Dep:, där de andra tre Ständerne hade sin röst med. Grefwe Lejonhufwud föreslog om man icke kunde hemskiuta saken til Adelens ledamöter allena af Stora Secreta Dep. Neij. Öfwerste *Didron*. De påfölgder som denna saken kan med sig hafwa äro altför obehagelige så at aldrabäst wore, det man nederlade det förflutne och allenast sökte göra de författningar för framtiden, som kunde betaga all frucktan för slika händelser framdehles. *Gref Tessin*. Kunde man icke utvälja en Deputation af Adelen som uptoge måhlet, och sedan utlet sig huruwida det framflutna kan nedtystas och Bomar sätjas för framtiden. Lagman *Lilljestierna*. Påstod at Gynterfelt först borde höras innan man finge göra något steg i saken. Kammar Rådet *Wulfwenstierna*, Lag för framtiden blir bäst giord om man stadfäster Ridrarhus ordningen. Öfwerste *Palmstierna*. Wi hafwa Lag nog i Kl: försäkringen och Regeringsformen, och den bör wärkställas efter 13 § af Riksdagsordningen. *Gref Dona*. Lät oss handla Genereust i denna saken, om så är at Öf: Lieut: Gynterfelt försest sig, lät oss icke röra därwid, men lät oss däremot laga at icke, en gång, när farligare tider än nu, kommer, wi då äro wärnlöse, lät oss taga alla Præcautioner, för framtiden, men at nu röra något håller jag för min dehl aldeles skadeligit; Wi ha ingen ting lidit, vårt fria wahl hafwa wi haft och nyttjat, lät oss då icke sielf tilskynda oss någon större skada genom the farliga påfölgder som thet med sig hafwa kan om wi nu gå för långt.

Kort sagdt, the flästas mening war at alt thet förflutne skulle glömmas och nedtystas; men et gräseligit skri och hetsighet war hos alla, knapt fick en börja tahl något förän han hade en gräselig Salwa af röster med och

mot sig, särdeles när Landtmarskalken eller Gref Leyonhufwud eller Baron Hinrich Wrede kommo fram med sin sats om Deputation. Ibland swarte man på det man eij wiste hwad det war, och hände i synnerhet något löijligt med en man som har stor buk, stort liud och litet förstånd. Thenne, efter alla andra stodo på bänkarne, hade ock på en bänk uplyft sitt widlyftiga Skräf, och betäckt öfre ändan theraf med en galonhatt. Så snart något anskri skedde, förstärkte han thet med sin dundrande stämma, antingen til Ja eller nej, alt som thet war med eller mot hans parti. En gång stod han begrepen i annat tahl, och hörde intet huru en af hans partie tahlte, något som fick efter wahnlighet et rop af nej och ja til swars. På thet han nu måtte ock giöra något til saken började han först ropa nej, af full hals at han så när tagit Thonen af hela Choren. En af hans Parti ryckte honom i rocken, strax förwandlades hans nej i et lika skrällande ja, omsider blef det jo, nej, ja, nej jo – o – o. Til dess stormen sacktade sig då han med en dumm och flat upsyn frågade några Kring stående, hwad war thet? Hela mitt sinne war uprört dehls af sorg dehls af förtret och harm wid thetta bullersamma rådslaget; men när jag blef warse thenna lilla händelsen, förwandlades alla mina andra sinnes rörelser i et billigt åtlöije åt thenna dumma skrikaren.

Sedan man länge på thetta sättet skiärskådat saken, och Landtmarskalken af nijt för vår frihet försökt alla möjliga utwägar at få saken til en Deputation, men alltid fådt til swars at man wille votera om hon skulle läggas ner eller eij, måste han omsider giöra följande voterius Proposition. Then som will at thet förbigångne nu strax ned lägges, men giöres bomar för framtiden, skrifwer ja. Then som will at en Deputation förordnas at skiärskåda saken och utlåta sig huru wida det framflutne kan nedtystas och på hwad sät lag för framtiden giöras må, han skrifwe nej.

Thet Konstlades wäl något innan thenna Proposition blef ren, men han gick igenom och man begynte giöra anstalt til votering.

Ifren och harmen syntes liksom måhlad i allas anleten, och en half Seger syntes wara wunnen af them som wille saken skulle ned tystas, efter theras rop wid alla debatterne tycktes hafwa rådt i dag, så at när jag gick ner af Riddarhuset at få mig mat, trodde jag fullkomligen thet ja skulle råda wid voteringen. Alla skrikare af motpartiet wore helt spakfärdige, man hörde hwarken Gref Axel Sparre, Fendrik de Geer eller Baron Coyet wara så högmählte som annars, och Landshöfdingen Baron Carl Sparre hade gådt så långt, at han Proponerat, thet till at undwika votering kunde man ju låta falla thenna saken och låta henne hwad thet förflutna widkommer, wara nedtystad. Han hade ock therpå fådt et allmänt ja; men våra Herrar som tyckte the nu rådde, wore för heta och wille eij mottaga

en gifwen seger. Voteringen gick för sig och wahrade til kl: 8 på aftonen. Ja vota woro 208. Och ibland them mer än 100 med namn inunder. Af them mins jag. General Dona, Öfwerste Didron, General Bennet, Landhöfdingarne Wrangel och Brauner, Præsidenten Palmfelt p. p. Men mot all förmodan hade nej 235 röster, och woro 4 el: 5 af them undertecknade General Lejonhufwud, Baron Abraham Lejonhufwud, Lieutenant Stierneld, General Spens, Häradshöfd: Lövenhielm p. p. p. Blef altså thenna drabbning sluten them til missnöije som i förstonne tycktes hafwa en wiss seger.

För min dehl war jag utaf Ja bröderne af följande orsaker. 1.° Tycker mig wi ingen ting hafwa lidit genom thet steg Gynterfelt gjorde, om icke i så måtto, at thet fast mera bidrog at giöra Gref Tessin til Landtmarskalk. 2.° Om man rör i thet förbigångna af thenna sak, är oumgängeligt at thet på slutet kommer tilbakas ända up til drottningen. När tå ransakningen kommer tit, hwad will man giöra? Tager man them för hufwud som fördt hennes ord, så lider wår hulda, wår Swenska, wår ädla drottning et stort missnöije, och wi på wist sätt utskiämma både henne och oss för hela werlden. Blir thet åter wid blotta undersökningen, så lider wår frihet mer, när the ej straffas som hafwa på wist sätt brutit ther emot, än om man aldeles skulle låtas glömma hwad som skiedt är och allenast se til at ej något wärre, eller dylikt, sker framdeles. 3.° Är mig kiärt at alt hwad i thenna nog bullersama tiden kan giöra missnöije blifwer bilagdt och nedlagdt.

Thessa äro mina oförgripeliga tankar om saken. Folket som handlade om henne i dag woro i mitt tycke ingendera rätt kloka. Förlåt mig Högl: Ridderskap och Adel at min dagabok nyttjar then nu så högt stegne Swenska friheten. The som woro för nej, woro af twenne slag, nemligen en dehl som för Alcibiades hämd och Anthonii hat skuld önska Emiliani¹ obestånd och giöra sig et nöije af at förtreta hofwet. Och en dehl som af en wälment men oförsiktig nijt, tro at friheten står i fahra för betsel och ook, när hon intet lik en bister häst kollrar och rasar wid minsta ruskande löf, eller skymtande skugga.

Ja-bröderne /:som man sedan börjat kalla them:/ woro ock af twå slag. Thet ena, alla hofwets och Rådets tillgifne, ehwad afsigt the annars hafwa kunde. Thet andra the som af en försiktig och förnuftig kiärlek för frihet, frid och enighet, samt en, annars alla goda Swenska medfödd, wördnad

¹ Syftar sannolikt på riksrådet Ture Gabriel Bielke. Det var Günterfelt som blev föremål för attacken som egentligen var riktad mot Bielke och kanske också högre upp (Malmström 1895, s. 290 f.).

för vår ädla drottning gärna wille hafwa then olust af wägen, som genom thenna sak kunde åstad kommas. Thet förra slaget af these tänkte i dag at winna en stor seger på sina wederparter och hade wärkeligen Antonii Parti fådt en obotelig stöt om the ej hunnit skaffa sig the 16 el. 17 vota som nu gjorde differencen. Och fastän voteringen gick efter Alcibiades önskan har likwäl, tror jag, hans parti fådt någon skada i dag, efter mången wälmenande, som härtills trodt at en pur nijt för friheten drifwit thetta partiet, nu fådt öppna ögon at åtminstone ej så blindt mer tro alting wara gull som glimmar.¹

I mitt sinne undgår Alcibiades aldeles icke, oackadt alla sina betygelser, then beskyllning at hämdgirighet och hätska drifwit honom. Hans skyldighet hade warit at strax i början qwäsja thetta bullret, ty saken angick honom på wist sätt närmare än någon annan. Han har ock thet anseende bland sina, at han ofehlbart kunnat tysta ned trätefröet, innan det fick spricka ut, om han welat.

Men min Journal du är för uprictig och säger all ting så rent ut, tänk om någon illwilljare någonsin får se dig. Kom i hog Arckenholtz. Det är sant du, tahlar intet om Cardinalen², men du rör våra egna halfgudar. Dock mitt lås och nyckel skal wara mig ansvarig at du ej blir min olycka, och jag ärnar aldrig wisa dig för Gref Gyllenborg eller Præsidenten Höpken, ty det skulle intet hielpa stort at du brukar owanliga namn; kunde Gref Casteja förstå Arckenholtz Swenska eller kunde den öfwer-sätjas på fransyska snart kunde dina Latinska namn bli förswäskade. Dock, jag tror at jag utan fahra kunde wisa dig för them jag wille, nog skulle det förtryta somliga, at du språkar så fritt; men jag tror ingen skulle göra sig den mödan at störta mig i olycka därföre som Arckenholtz för sina reflexioner, ty jag kan icke räknas för märkwärdig i något parti, mycket mindre, som han hållas för en stolpe then ther hogeliga skulle saknas om han komme undan. Sed Claudite jam rivos pueri sat prata biberunt.³

d.º 12 Så sysslesatta som mina sinnen woro i går, så orkelöst har jag lefwat i dag utan mycket oro eller ro; Ledsamt war det i kyrkjan at höra en torr präst förmiddagen, och skrattat har jag i eftermiddag i et litet löjligt sällskap hos Folette; men åt ingen ting.

¹Tessins anhängare splittrades i denna fråga (Malmström 1895, s. 290 f.).

²Fleury.

³Översättning s. 35, not 1.

d.° 13. Förmiddagen i Deputationen. Tahlte några ord wid Kammar-Rådet Rålamb, och sedan war en stund hos Gref Barks. Eftermiddagen fick jag upwackta Grefwinnan Elsa Oxenstierna och hennes fröknar; min ährliga Axel Lejonhufwuds fru mor och Systrar. Fast än jag icke mer än en liten stund och knapt en tima fick niuta detta sällskapet, och fastän tahleämnet nästan war ingen ting, kunde jag likwäl eij annat än admirera thenna fruens gladlynta, ädla och på alt wis anständiga maner. Hennes sätt at tahlta och omgåås med sina barn war altför behageligt och nobelt, och hennes bewågna höflighet och gunst emot mig, war så otwungen, så at jag med skiähl bör undantaga henne, ifrån ett wist slägte af våra stora fruar, som gemenligen äro wäl höflige, men på et wis, som mer förundrar och stöter, än förnöijer, den som niuter deras höga nåd.

Jag kom hem, och sedan jag en stund roat mig med den stora Latinska Poet samlingen, Kom Celadon til mig. Han berättade at Alcandre nu låts wara owän med Folette, för et ords skuld. Celadon har warit där och roat sig en stund; när han kom dän har han funnit sitt sinne någorlunda bögdtd at tycka om Folette, det han ock jämte en hel hop annan galenskap sagdt henne. Men nu när han kom dädan söng han

Kom Doris' minne,
 Drif ur mitt sinne
 Alt hwad som eij din stämpel bär!
 Contraband wahrer,
 Drafwel och snaror
 Allt annat Kiärlekstycke är.
 Doris' som älskat mig så mycke
 Har ock förtient mitt hela tycke
 Doris allena blir mig kiär.

d.° 14. Förmiddagen i Deputationen. Eftermiddagen hemma, satte up be-tänkiandet om Rålamb; Läste uti den stora Poetiska samlingen och hade ett litet besök af Baron Lejonhufwud.

d.° 15. Förmiddagen på Riddarhuset. Där wahldes af Electorerne i dag den Deputation som förleden Lördags genom votering blifwit besluten. Listan skal införas härjemte när jag får henne. Annars förehades i dag för-utan några Puncter af Allmogens allmänna beswär. 1.° Tull Deputations berättelse om sina giöremåhl. Then uplästes först skrifteligen, och gior-des sedan mundteligen i god ordning af Baron Lillje¹. Hufwud sakerne

¹ Ordförande i Tulldeputationen.

therwid, som jag mins, woro följande. /a/ Är thet gamla Tull arende Contract åhr 1731. alledes å Societetens sida fullgiordt och ricktigt. /b/ Är thet nya inrättade Contractet af åhr 1734. fördehlactigare än thet förra, ty fastän arrende summan af thet förra war högre, neml: 1 500 000 D^r S^m: p: pter och thet nuwarande arrendets summa är allenast 140 000 pret: propter, så winner dock Kronan ansenligen therigenom at på thetta senare inga afskrifningar består, som på thet förra jämte annan decourtering steg ofta öfwer 200 000 D^r S^m: om åhret. Äfwen winner Kronan wid thetta Contract på annat sätt ansenligen. /c/ Har Dep: afhulpit alla klagomåhl som wore ganska få. /d/ Har Dep: antagit alla nya förslag och skal sig framdehls theröfwer utlåta. /e/ Har Deput: warit mon om at efter sin Instruction samla alla til Tull och accisen hörande Påbud förordningar och rescripter, som nu i observance äro, men ej hunnit få det fullkomligt, utan föreslogs at detta kunde lemnas på Kungl: Cammar och Commerce Collegiernes försorg, som kunde tillsättja någon at samla alla Tull-ordningar, lika som med Bergs ordningarne skiedt är, då sedan af Kongl: Commerce Collegii under händer hafwande medel kunde förskott göras at låta trycka dem med hwilka penningar sedan efter hand kunde åter inflyta alt som Exemplaren hunno afsättjas. /f/ Hemstältes om icke härefter när Kl: M^r: och Kronan måste tillåta några afskrifningar för särdeles orsakers skuld på Tullen, sådant då ej måtte skie som härtils på Kammar-Collegii föreställning allena utan Commerce Collegium ock höras theröfwer. Thessa två senare Deputationens förslag fingo bifall.

2.° Uplästes et memorial, hwaruti påmintes at R: och A: på sista Riksdag bewilljat Præsidenten Strömfelt, som tå war i Kam: Colleg: en Ähre skiänk af 1000 Ducater, för sin med sista Tull arrende Contractets inrättande hafde möda, Präste Ståndet hade ock tå samtyckt til thenna gåfwa, men Borgare och Bonde Stånden hade icke utlåt it sig, så at thenna gratification tå kunnat blifwit Expedierad. R: och A: blef wid sin wid sista Riksdag gifne samtycke och recommenderades saken hos the andre Stånden.

Major Boye wille härwid låta lysa sin Patriotiska nijt, och förestälte at Præs: Strömfelt haft sin löhn för hwad han giordt til Riksensienst, så at thet warit hans skyldighet. Ja wår berömmelige Boye gaf sig sielf til et efterdöme. Jag skal tiena Er och Riket goda Herrar /:sade han:/ troget och redeligen, men aldrig skal jag begära något för omaket, mer än Staten tilllägger mig. Han lär warit allena then gången som ansedt sitt desinteressement tienligt til Regel för andra Riksens betiente, ty R: och A: blef wid sin mening för denna gången.

3.° föredrogs Secreta Utskottets berättelse och betänkjande angående Pensions Staten. År 1696 tå Riket war i fullt flor war Pensions Staten

50 000 D^r S^{mt}. Åhr 1727. war then icke mera än 14 000 D^r S^{mt}; wid 1734 åhrs Riksdag blef förutan bemählte 14 000 D^r S^{mt} som bestodos i Pensioner för änkiör äfwen bewilljat at taga något af Extra utgifts medlen och slå til Pensions Staten. Thet har skiedt sedan, så at man nu funnit at ibland fattiga änkiör äro af Pensions medlen nu utdelte 14 600 D^r S^{mt} åhrl: til 100 och några 40 personer, samt af Extra utgifts medlen 12 000 D^r S^{mt} mellan några 50 personer. Utskottet har funnit at så många änkiör ännu äro ohulpne så at en Christelig medömkan fördrar en liten tillökning på Pensionerne som härefter kunde utdehlas neml: i stället för 12 000, 14 400 D^r S^{mt}. Af Extra utgifts medlen, så at hela Pensions Staten hädan åt blir 30 000 D^r S^{mt}. Och på thet thessa Pensioner må så mycket rättwisligare och i en skiählig Proportion utdehlas, föreslår Sec^r: Utskottet, at 1.º Ingen änka må få Pension hädanefter, som icke kan bewisa at hon eij har hwarken lös eller fast ägendom eller något näringsmedel hwaraf hon sig föda uppehålla kan. 2.º En wiss ordning eller uträkning författas efter Rang ordningen, huru många pensioner bestås för betienternes Enkiör af hwar Rang, och och huru stor hwar slik pension blifwa bör. Här till war ock ett projekt ingifwit som blef faststält äfwen som ock then förestående första puncten.

4.º War en förteckning och berättelse angående them som nu hafwa pensioner men thet lemnades til nästa plenum.

Til middagen war jag hos min Syster. Eftermiddagen hemma, och hos Kyrkioherdens en liten stund.

d.^o 16. Förmiddagen i Deputation. Eftermiddagen en stund hos min Syster, en stund hos Styckjunkaren Anrepp och sedan hemma, skref på Journalen.

d.^o 17. Förmiddagen i Deputation. Til middagen war jag hos Gref Barks. Man berättade at en tysk Feltskärs gesäll, som tient hos General Major Dyring, stulit 130 Ducater i Guld af sin Herre och hållit sig undan i fior-ton dagar, men nu i dag sielfmant och drefwen af sitt samwete kommit up til högwackten, gifwit sig friwilligt i arrest och återstält största dehlen af Ducaterne som han ännu haft i behåld. Det war en wärkan af samwete som är rätt rar i våra tider. Tänk om alla en gång blefwo så samwets granna at återbära alt det de stulit. Men jag undrar wäl hwem som då skulle taga emot tyfgodset och afdöma sakerne. I synnerhet hade jag wäl lust at se den domstohlen som skulle skiärskåda och fälla slut om alla våra ungherrars små tiufnader och röfwerier som de begådt på det andra kiönet. Tahlmännerne af Präste, Borgare och Bonde Ståndet skola i dag hafwa warit hos Hans M^t och berättat at deras Stånd utan någon inwänd-

ning eller krus, willja se slut på Riksdagen innan Juul. Hwad det steget har at betyda för Adelen, som knapt gör min at willja lyckta till påsk det kan man wäl tänka. Gud låte det intet en gång i framtiden bli oss et farligt och dyrt steg, men nu skadar det intet at våra Herrar få skynda sig, som finna sådan smak däri at ju längre ju heller behålla all styrslen i sina händer. Alcibiades och hans parti samt Antonius kan hafwa sina särdehles orsaker at spricka af harm öfwer denna ryckningen. Och öfwer hufwud, hwar rättsint adelsman må wäl beklaga at så skal gå.

Eftermiddagen war jag en stund hos Grefwinnorne Modé och Grubb och sedan hos Kam^r: Cederholms. Där war siukt, men en glädje hade jag, nemligen man berättade mig at min ährliga Tilas snart wäntas hit igen.

Celadon berättade mig med löjje at han tahlit wid Alcandre. Thenne har nu försont sig med Folette och så aldeles at the äro bättre wänner än någonsin för. Hon har ock upoffrat Alcandre all then grannlåt som Celadon nyligen sagdt henne, så at Alcandre aldeles är allrådande i hennes sinne. Imedertid will Celadon blott för ro skuld än vidare försöka henne, at se om hon alltid blir lika stadig i sitt tycke för Alcandre, dock försäkras Cel: at han ej länge lär giöra sig then mödan at fortsättja thetta försök.

Til slut på denna dagen har jag enteligen hunnit på mig i min Journal, och sätter mig före at hädanefter flitigare achta på then samma, efter jag märker mig hafwa förlorat utur minnet åtskilliga nog artiga hogskott och eftertankar, som fallit mig in i thessa dagar; The måste hädanefter strax uptecknas om några komma.

d:° 18. På Riddarhuset förehades ibland annat Justitiæ Deputationens betänkande om sakernes skyndsammare drift i Kongl: Just: Revision. Dep: berättar, at then långsamhet som försports, i sakernes afslutande i Kl: M^{ts}: Just: Revision, härörer förnemligast af följande orsaker. 1.° Sitter Just: Revisionen ej hwar dag, emedan the Råder som äro af J: Rev: twenne dagar i wekan måste bewista hela Rådets sammankomst. 2.° Blir ofta Rådet genom dödsfall så förswagat, såsom nu skiedt är eller ock genom någras siuklighet at H:^r: Råden ej äro full sutne i twå Divisioner, och när altså i någonthera Divisionen något särdeles af värde förefaller, så måste then få förstärkning från then andra Divisionen. Hwilket wandrande af och an samt blandning än af krigs än af utrikes än af Justitiæ och inrikes måhl på en gång ej kan annars än förorsaka drögsmåhl och oreda. 3.° Kunna H:^r: R: så wäl för sitt höga Embetes skuld, som ock at en dehl af them wid andra justitiæ wärket anlagdt sin mästa tid, ej beswäras med then olägenheten at sielfwa wara referenter i Rätte gångs saker, som nu af twå revisions secreterare utarbetas måste, och Kunde gå

fortare om flere them sin emellan fördehlte. Til at nu rödja alla thessa olägenheter af wägen hafwa en dehl af Dep:^s Ledamöter fallit på then tankan, at Kongl. Just: Revision, äfwen som i andra länder med nytta brukas, kunde blifwa en särskilt Domstohl, uti hwilken Kongl: M^c enär honom lägl: föllo Præsiderar och hafwer til bisittjare twenne Riksens Råd och 7 Justitiæ Råd, bland hwilka Just. R: och Justitiæ Kantzleren wore inberäknader. Thenne Rätt skulle sittja alla dagar och ej hafwa mer än 6 Wecker ferier om året, nemligen 14 dagar Juultiden och 1 månad om Sommaren. The två R: Råden som wordo nämde at sittja i thenna Rätt skulle ther behålla sitt säte altständigt, förutan the två dagar i Wekan tå allmänna Rådets Sammankomst wore, uppå hwilka Justitiæ Råderne lika fullt höllo sin session och tå företogo supplications saker och andra måhl af mindre wärde. Alla härtills brukelige, mundtelige conferencer i mindre Revision skulle härefter uphöra och Justitiæ Råden skulle sortera sakerne sin emellan ad referendum. Härigenom förmodade man winna en mycket större drift och skynde samhet i Revis: sakerne. Och som thetta förslag kräfde någon ändring i Staten, så måste ock upföras huru och på hwad fot en slik inrättning ske borde, neml: för anseendets skuld böra Just: Råden hafwa Rang som General majorer och Landshöfdingar och til tarfwelig utkomst 2 500 Dr S^{mt} Löhn om året. Hwaremot när tå således ej mer än en Revisions Secreterare behöfdes som sörgde för Expeditionen, och Protonotariens Löhn kunde indragas efter inga conferencer i mindre revision mer brukades, skulle thenna inrättning med alla sina omständigheter, ej öka på Staten mer än 16 000 D^r S^{mts}: åhrlig utgift, som wore en altför liten Summa emot thet stora gagn alla rättsökjande härigenom finna skulle.

Häremot hafwa the öfrige Deputationens ledamöter stadnat i then tankan at thetta förslag, både för Statens gravations skuld, som ock för mångahanda andra omständigheter ej wore så godt, som om man medelst någon förbättring på then inrättning som nu är, kunde winna samma ändamåhl, nemligen sakernes skyndesammare drift. Thetta förmentes kunna skie om 1.º Några af The herrar R: Råd som nu komma at utnämnas, wahldes ibland them som i Lag och Rätt äro förfarne. 2.º Riksens Ständer af Kongl: M^c i underdånighet begiärte at Revisions Stadgan til nästa Riksdag blefwo öfwersedd, förbättrad och processen i möjligaste måtto förkortad. 3.º Om Conferencerne i mindre Revisionen, ej härefter blefwo så många och långa, och 4.º Stats Secreterarne fingo befallning at efter yttersta giörlighet undwika, at på Revisions dagarne föredraga något som fordrade hela Rådets sammankomst.

Detta senare förslag blef gillat och beslöts at, i anledning theraf, en underd: föreställning til Kl: M^c skulle afgå. Efter mitt omdöme, finner jag

then omständigheten at ledamöterne sielfwe böra relatera och skrifteligen votera i sakerne, så angelägen, at jag för then ena orsakens skuld i mitt sinne håller thet första förslaget bättre, hwarjemte jag ock tycker mig se ännu flera förmoner, som thet framför thet senare hafwer. Ty 1.° Är oförnekeligit at ju 7. Just: Råder, som ifrån ungdomen warit upammade i Lag och Rätt /:ty inga andra skulle thertil tagas:/ måste kunna arbeta mer än 7 Riksens Råd, hwilka utom thet the hindras af all then Ståt och bång som theras höga anseende med sig förer; äfwen eij kunna alla wara så goda domare, som the ther i all sin tid warit wid slika sysslor, ty aldrig skier och icke heller bör skie, at af 16 Riksens Råd, 7 skola wara af Justitiæ Staten. 2.° Kunde genom thetta förslag the 16. Riksens Råd som nu til hälften äro sysslesatte med Lag och Rätts skipande få wända all sin tid och omsorg på the andra Riksens wärf, med så mycket större eftertryck, när thenna widlyftiga dehlen af theras Embetes dryga börda wore them ifråtagen, så at på thetta sättet eij the Lagsökjande endast och allenast, utan alla andra sökjande igemen i Riket skulle kiänna lijsa och alla Riksens ärender få bättre drift p. p. p.

Eftermiddagen war jag på Concerten. Ett sällskap af våra unga herrar, neml: Gref Cronstedt, Gref Horn, Grefwarne Hård, Gref Fersen, Gref Ulric Bark, Baronerne Falkenberg, Buddenbrock, Wrangel, Ehrencrona och Duben, Fändrik Zöge, unga Wulfwenstierna p. p. p. samt många andra som jag dehls intet kiänner, dehls nu intet minnes; hafwa, så som älskare af Musiqven, och efter de alla antingen kunna eller wilja hetas kunna, Regera något Instrument, samman satt sig med Brandt, Londiser och några andra af Hof Capellet, at hwar lördag hålla en Concert, til sin ro och öfning, hwilken de Kalla L'academie de Musique. The hafwa giordt et samman skott af 170 D^r. Kop^{mt}: til mans, hwilka penningar anwändes at betahla hyra för en stor skiön Sahl som the hafwa i det så kallade Lövens hus på Stora Nygatan, at hålla lius och wed, at betahla wackten för rummet, och som jag tror, at betahla H^r: Capellisterne. Gref Carl J: Cronstedt är Directeur af denna Societeten och Gr: Adam Horn second Directeur. Hwar och en af Interessenterne får hwar sin dag biuda dit några sina bekandta af begge Kiönen och gifs Cavaillererne som bli budne en marqve eller et kort med Gref Cronstedts eller H: Directeurs Signete utmärkt.

Här woro många fruntimmer och bland dem kiände jag Grefwinnan Cronstedt, Grefwinnan Falkenberg och hennes fröknar, fröknarne De la Gardie, fröken Grisheimb, Grefwinnan Tessin och fröken Brita Christ: Sparre. Många flera woro där men ho kan kiänna them. Cavaillererries

antahl war oräkneligt. Til Kl: 7 drögde jag i thetta sällskapet, gick sedan och besökte min siuka Swåger och omsider hem¹.

d.° 19. Til Kl: 9 hölt jag på skrifwa bref til E: C R. F: B. Och J: S. G: Klädde mig sedan och gick til Gref Adam Horn, där jag i sällskap med honom och Hof Junkaren Baron Christer Horn samt unga Gref Dohna, roade mig rätt wäl til Kl: 11 då man gick ned at först buga för Grefwen och Grefwinnan, samt sedan höra en temmelig lång och mager Prästs ännu längre och magrare predikan. Här woro mycket fremmande, dem jag för ro skuld skal upräkna. Danska Envoyéen Gref Linnar², Landshöfdingen Rålamb, hans Grefwinna och fröken. Hofmarskalkinnan Duben³, hennes två döttrar och mågen, Envoyeen Skutenhielm, Öfwerste Rosenhane, Öfwerste Taube och hans fru, Erkebiskopen Steuch, Häradshöfdingen Lilljeberg, Grefwinnorne Eva och Frederica Horn, två Baroner Scheffer, Lieutenant Scheffer och unga Gref Dohna, hwilka alla, och äfwen min person, blefwo qwar til middagen. Gubben sielf war mäckta nådig och hade jag den ähran at sittja hos honom wid bordet. Intet tahl af wärde wankades, men mat och dricka til öfwerflöd, prat och caffè efter måhltiden och därmed gick jag Klockan half 5 min färde. Jag wille råka Alcandre och det wiste jag skulle skie hos Folette, därför gick jag dit, samt blef där i et löijligt sällskap hela aftonen.

d.° 20. Förmiddagen i Deputationen, eftermiddagen hemma, och hade sällskap af min goda wän Baron Lejonhufwud alt intil aftonen.

d.° 21. Förmiddagen i Deputationen. Eftermiddagen besökte först min Swåger som war ganska swag, sedan Sam: Forslind efter jag ej wiste hwar jag skulle taga wägen til dess kl: blef 6, då jag war ombuden at komma til Capitaine Fock, där jag skulle råka Baron Ollonberg. Han war intet til städs, men när jag setat en stund hos Focken och tahl om et och annat, kom Öfwerste Lieutenant Fahlström med Baron Lillje. Det förra språket fortsattes til kl: 8, då jag på hemwägen sökte Ollonberg på Castenhof, där jag wiste han war. Han drog mig in uti et stort sällskap som woro därinne, helt glättiga af Renskt wijn och som meddehlte sin glädje med hela granskapet genom et Chor af Pukor och trumpeter, thermed the utmärkte sina skålar. Här woro Lagman Lilljestierna, Lagman Knorring, Slottsfogden Galle, Öfwerste Lieutenant Seulenberg, Kammarherren Ad-

¹ Om detta amatörmusicerande och Académie de musique, se *Musik i Sverige. Frihetstid och Gustaviansk tid*, utg. L. Jonsson och Anna Ivarsdotter-Johnson (1993), s. 44.

² Se Lynar i personregistret.

³ Christina Sparfvenfeldt.

lerstedt, assessor Wallén, then afsatte Arckenholtz, Capitain Riddercrantz, Major Blix, två Nordenflychtar, en dumm Carpelan, en tok tysker Haar, en Borgmästare som jag ej wet namn på p. p., en liten stund war ock Capit Didron inne. Hela sällskapet gjorde mig mycken heder, man drack min Fahrs skåhl med stort bång, man kyste mig på alla sidor, man tahlte om ährlighet, man drack Brorskål och fick jag i hastighet Lilljestierna, Knorring, Riddercrantz, Arckenholtz, Carpelan, Blix och båda Nordenflychtarna till bröder. Man språkade om Riksdagens slut, om Emiliani försvar, samt at det war hans födelsedag i morgon och alla samsatte sig at gå dit at lyckönska honom. Jag måste lofwa at giöra så med, jag blef plägad och wi blefwo alla wäl fulla de som icke redan warit. Om sider Klockan tolf fölgdes hela Swärmen och Musicanterne med til Gref Horns och lät man spela up ett stycke nedan före hans hus. Gr: Adam och Bar: Christer Kommo ned och nödgade oss up. I sahlen tog gubben sielf och Grefwinnan emot oss ganska höfligen och tracterades på nytt. Underliga Complimenter gjorde vårt befuchtade salskap hwar på sitt wis och jag icke mindre. Wi föllo på et knä omkring gubben och Gumman och drucko deras skål och gubben betahlte oss på samma sätt med wår skål. Om sider när wi swärmat en liten stund gick endteligen hwar hem til sitt.¹

Detta war en riktig Riksdags liderlighet. En hop folk komma til sammans at samrådas om en sak de willja drifwa igenom, de dricka och tahlas wid tils de blifwa fulla, de dundra och swärma och besluta ändteligen sin sammankomst med et ungdoms infall sådant som Parti andan och wijndunsten kunde wid handen gifwa. Hela Octavianiska partiet, har i dag på åtskilliga ställen warit församlat, til at befästa sig til morgons då de ärna komma fram med et Memorial om Riksdagens slutande til Juul. Det enda grepet som nu återstår at giöra Antonii och Alcibiades uträkningar om in- tet, tyckas nu wara at yrka på Riksdagens slut. Octavianerne säga at Alcibiades til ingen annan ända drar så långt ut tiden än at få winna styrka för sitt parti, så at 1.° Han må komma Neptunus på lifwet at störta honom. Huru när det går Jupiter, kan man wäl tänkja; dock wore detta den minsta skadan efter mitt tycke. 2.° Skal Emilianus öfwerända, för några ords skuld dem han sagdt efter Juno. Ehuru när det rör den Ädla Gudinnan.

¹ Det var inte Arvid Horns födelsedag som alla som utnyttjat denna beskrivning av det politiska kroglivet förletts tro. Arvid Horn var född den 6 april 1664. Däremot fyllde riksrådet Ture Gabriel Bielke år den 22 november och detta skulle stämma med tolkningen att Emilianus är identisk med honom. Antingen har Axel i vinruset tagit fel på vart han gick eller också var Bielke på besök hos Horns. Möjligen ville man hylla Horn på Bielkes födelsedag. Det förefaller dock långsökt. Det skall dock tilläggas att det är ovanligt att Axel tar fel på namn.

3.° Efter Octavius warit altför slug, så at man ej slipper honom på lifwet, måste åtminstone hans wän Pollion¹ och hans förnämsta handtlangare Timon och Nicias² öfwerända. 4.° Härigenom skal Yfwerboarnes³ antahl förändras och inga andra än Antonii wänner få rum däribland.

Alt detta hålla äfwen många redeliga män för angelägna anstalter til vår wälfärds och det allmänna bästas befrämjande, så at de tro vår frihet lida om icke åtminstone alt detta blir bestält.

Jag har i mitt sinne länge sedan förklarar mig emot alt detta, efter jag ej finner hwad nytta det kan giöra, men wäl hwad skada missnöijen och oro därutaf måste upwäxa. Men jag har för många orsakers skuld kommit rätt mycket på bak kiälken i min Journal därföre hinner jag nu intet med at raisonera, utan will allenast i galop sökja at hinna up mig igen.

d.° 22. Morgonstunden mådde jag rätt illa utaf mitt gårdags Ruus, war likwäl uppe i Pleno, men där hände ingenting af wärde.

d.° 23. Förmiddagen i Deputation, hos Gref Barks och hos min Syster. Eftermiddagen klädde jag mig och for til Sergeant Braun där jag hämtade min Goda wän Baron Axel Leyonhufwud och foro til sammans til en Murmästare wid namn Franck, som giorde Bröllop åt sin doter. Jag war blefwen dit buden genom Baron Leyonhufwud som därtill fådt sin fru mors tillstånd. Här war stort sällskap af allahanda slags folk; tractamenterne woro hederliga, dansen lustig och glädjen räckte til Kl: 1. De enda som jag gaf ackt på i detta samqwäm, woro Öfwerste Lieutenanten Baron Leyonhufwud, en Gubbe som för sin siuklighets skuld öfwer gifwit werlden, fastän för öfrigit hans maner at lefwa, hans höflighet och behagelighet, gier honom det tycke /:när han är frisk neml:/ som skulle han ännu kunna föreställa en ansenlig och angenäm person på den stora skådeplatsen. Grefwinnan Elsa Oxenstierna, hans fru, synes i sin ungdom hafwa warit fullkommeligen skiön och har ännu mycket af sin fägring behållen; men hennes ädla, otwungna, blida och liufliga maner, är en prydnad den åhren ej kunnat förminska, och upwäcka de wördnad och wälwillja hos alla dem som se henne. Ungdom är täck, skiönhet förtienar högacktning; men dygd, fromsinthet och skickeliga seder gör långt mer än all ungdom och skiönhet. Fröken Elsa Leyonhufwud, hennes doter, har sin fru mors behagelighet i seder, men sin egen täckhet af ungdom och fägring. Hennes anlete wisar et mildt och högt sinne, men hon har något därhos, som

¹ Möjligen Gustaf Bonde.

² Troligen Horns anhängare i kansliet, Johan Henrik von Kochen och Joakim Nerès.

³ Här riksrådet.

tillstäder mer at hysa wördnad, än tycke, för henne. Den andra dotern, fröken Charlotte Leyonhufwud, har äfwen mycket af sin fru mors wäsende, och nalkas henne närmare än den äldre systemen, genom en wiss lekande qwickhet, som ej kan beskrifwas, men lyser i hennes anlete och åthäfwor med en retande men en anständig liuflighet. En liten Syster hade de med sig som låfwar at åtminstone bli dem lik i täckhet och behagelighet.

Axel Leyonhufwud deras Bror är ansenlig, wälwäxt och har et öpet fritt, wänligt och gladt ansigte och wäsende. Han har et fromt wänkjärt och redligt sinne, oförskräckt hierta, godt wett och mycken skickelighet at winna folks tycke. Eric Leyonhufwud, hans Bror, röijer med blotta sin upsyn et fromt och ährligt hierta, men har därjemte ej brist på mod och wett. Dessutom woro här ock Majoren Lilljehök, och hans tre ännu ej rätt tilskapade söner. Mig skiedde oförliknelig gunst och höflighet af alt detta herskapet.

d.° 24. Sedan jag fådt Bröllopsoset utur hufwudet gick jag i Deputationen. Eftermiddagen war jag hos Folette en stund och så hemma.

d.° 25: War Plenum på Riddarhuset. Det förnämsta som war före, och som /:om det med eftertryck blir wärkstält:/ giör oss denna dagen märkelig i alla tider, war ett Handels Deputationens betänkjande om den Swenska underwigtens i handeln uphielpande och förändring. Det förnämsta och bästa medlet thertil sades wara om wi wille öfwer ens komma och giöra then förordning at i all wår Klädedrägt, så mans som qwins, hädanefter ej bära annat än Swenska Tyg och wahror. Detta understöddes med många skiähl och ingen war som icke såg gagnet och nödwändigheten häraf. Många tahlte och alla i en mening, nemligen at thetta wore ett af wåra förnämsta och angelägnaste Riksdags giöremåhl. Kort sagdt, saken fick allmänt och gladt bifall, och beslöts at en Deputation skulle gå til the andra Ständerne at häruti begiära theas biträde, så at man sedan med en underdånig föreställning kunde gå til Hans Kongl: M^l och begiära at en förordning härom måtte utgå, dock skulle först Handels Deputationen inkomma med et förslag hwad utwägar bäst tagas kunna at wärkställa thetta fattade slut. Imedlertid uphäfwes alla förordningar om wissa kläde Moder och gifwes fritt at giöra kläderne på hwad sätt man behagar, allenast the giöras af Swenska tyg.

Ibland the Deputerade til the andra Ständerne, blef ock min person nämnd. Landshöfdingen Wrangel förde ordet och wandrade wi omkring på alla tre ställen. Präste och Borgareståndet swarade at the wille taga saken i öfwerwägande, och Bonde Ståndet berättade at the redan haft Han-

dels Deputat^s betänkjande före, och thet lika som Rid: och Ad: bifallit, men hwad Moden angår wille the sig widare utlåta. Wår Deputation war knapt tillbaka kommen, för än en tahlrik Deputation af Borgare Ståndet kom och berättade at deras Stånd i denna saken til alla deklar gjorde et med Adelen. Man hade förmodat mästa gensägelse af thetta Stånd, therföre war theras så snara samtycke thess mer behageligt, så at när Borgarenas Deputation gick ut, fick then et allmänt handklapp och många tackröster på wägen. Kort therefter kom ock Bonde Ståndet och gjorde sin bejakelse.

Annars hade man före om et Jungfru Stifts inrättande för fattiga Adelige Jungfrur, och skulle alla Adelige Slägter thetil sammanskiuta. En apart Deputation af Adelen utnämdes öfwer thenna saken.

Til middagen war jag hos Kiöpman Degerman: där woro åtskillige ansigten som jag ej mins; En af dem neml: Häradshöfdingen Dubb, gjorde sig likwäl i mina ögon rätt märkwärdig, genom den wördsamma kiärlek han syntes hysa för sin egen person och det höfliga och glada bifall som han i sitt sinne gaf hwart sitt ord eller ögnkast. Jag tror ingen Gran giärning af qwinnokiönet är så fåfängeligen glad, när hon winner sin spegels behag, som denna syntes wara åt sig sielf, så at det faller mig likt före som skådade han outhörligen sin widlyftiga person med alla dess förmenta behageligheter och förmoner, utan Spegel, på samma sätt som beskiedligt folk beständigt hafwa sina brister under ögonen. Dock om någon wore så omåtteligen intagen af sina egna fehl som denne af sina fullkomligheter, wore then personen rätt så löjlig och obeqwäm som thenna.

d.° 26. Förmiddagen hemma, eftermiddagen hos min Swåger som ännu war rätt illa siuk, dock gaf hopp om någon bättring.

d.° 27. i Deputation och eftermiddagen hemma.

d.° 28. Förmiddagen i Deputationen, eftermiddagen hos min Swåger.

d.° 29. I morgon är then dagen tå alla Dep: efter Ständernas befallning skola med sitt arbete uphöra, hwarföre nu wid Pleno, Protocolls Deputationen inkom med berättelse at hos them åtskillige ärender wore dehls ännu oafgjorde, dehls berodde på inwäntande förklaringar, dehls wore wäl afgjorde men ej hunnit i pennan fattas och utfärdas; förfrågades altså om R^s S^r behagade at hwad ogjordt wore skulle bli så, eller ock någon längre termin sättjas för Deputationerne, efter den utsatte i morgon wore til ända men ej funnes til räkelig.

Detta gaf anledning til den frågan som så länge legat och liksom mognats i båda partiernas sinnen, nemligen om Riksdagen skal slutas til Juul

eller intet. Många tahlte, men de som påminte om Riksdagens slut tycktes mig tahlta med föga besked, och at the eij öfwertänkt sin sak med alfwar. Theremot yrkades å andra sidan at många ärender ännu äro oafgiorde, besynnerligen i Secreta Utskottet, Stats wärket, Defensions wärket och Banco wärket ännu eij slutne och intet swar upsatt på Kongl: Secreta Proposition.

Landtmarskalken Proponerade, at hädanefter kunde Riksdags arbetet så inrättas, at alla förmiddagar wore Ständerne in pleno och eftermiddagarne i Secreta Utskottet och Deputationerne tilsammans. Jag undrar för min dehl at detta förslaget icke want mera bifall än det gjorde. Men man säger at eftermiddags arbetet är intet stort wärdt.

Major Boye föreslog at man kunde hafwa hwar annan dag Plenum och hwar annan dag Deputationerne tilsammans, detta want mer bifall men icke allmänt; Så at jag tyckte det våra Herrar Octavianer woro rätt rådwilla; de sökte wäl slut på Riksdagen, men wiste eij på hwad sätt. I min enfaldighet war jag rätt förtreten på dem, och tyckte at nu som alltid tillföreneh feltes them någon som kunde tänka snart och tahlta för dem med styrka. Jag tyckte at de hade bordt med glädje enhälligen emottaga Landtmarskalkens eller åtminstone Major Boyes förslag, och sluta sedan däraf. Om wi på detta sättet drifwa och skynda arbetet och det sålunda går med dubbel kraft, måtte ju en lagom tid wara tilräckelig at fullborda hwad ännu är ogjordt, så at om alla enskylda afsickter sättjas å sido, kan på den tid som än nu är öfwer til Juul wäl hinnas få slut på altsammans.

Omsider stadnade man i et palliatift slut, neml: at alla Deputationer bli i arbete tils widare, til dess Riksdagens Ständer nästkommande lördag få öfwerläggja och utlåta sig huruwida de willja förlänga Deput: terminen. Baron Wrede påminte skiähligen at detta borde genom en Deputation kundgiöras de andra Ständen, men Herr Buuk och Herr Trumpet satte sig däremot. Det blef et sorlande af som war obeskieligt, och de flästa wiste intet hwad de dundrade öfwer. När Deputation skulle gå bort blef ock et starkt trätande om det Extractum Protocolli som denna Dep^m skulle hafwa med sig; men endteligen gick ock det öfwer.

Mina tankar om alt detta hafwa warit mångfaldiga. Jag föresätter mig at en gång wid slutet af denna Riksdagen giöra en full komlig Historia, så godt jag kan, af altsammans och då spänna an alla mina få krafter at giöra reflexioner öfwer altsammans.

d.º 30. S: Andrea Dag. Förmiddagen war jag en stund hos Dalin och litet hos min Syster, äfwen något hos Baron Falkenberg. Eftermiddagen gick jag på en stund til Folette, och när jag kom hem, hade jag strax det obeha-

geligaste besök jag någonsin wet mig hafwa haft af min Far, efter han berättade at min Swåger Assessoren i Swea HofRätt Johan Kinninmundt i dag klockan mellan tu och try war död blefwen. Huru förskräckt och bestört en sådan tidning gjorde mig, kan jag ej beskrifwa, efter den sänkte mig liksom i en dwahla, uti hwilken jag kiände intet til hwarken sorgeliga eller några andra sinnes rörelser. Inga tårar, inga tankar, inga suckar upväkte mig, utan jag blef inwärtas hel kiänslslös. Jag besökte likwäl Min Stackars Syster innan jag lade mig sofwa, och sedan jag setat hos henne til klockan 10, gick jag hem och blef hela natten i samma stånd som förr, nemligen halfsofwande, utan någon särdeles oro, men ock utan ro. Och har på detta sätt November månad för mig fådt en altför ängslig ända.

December

d.° 1. Förmiddagen hos min Syster, eftermiddagen hemma. Mina tankar och mitt sinne woro i dag ej ordenteligare och skickeligare än i går.

d.° 2. Förmiddagen skref jag en hop Notifications bref, och war en stund hos min Syster, mot middagen lite hos Gref Adam Horn; Eftermåltiden åter hos min Syster.

d.° 3. Hela dagen hos min Syster, och halp til at taga emot en hop beklagelse besök.

Bland andra obeqwäma fruckter af vår fåfängelighet och onödiga Ceremonieller, äro de mångfaldiga och med så mångahanda widlyftiga omständigheter bebundna besök som göras de i Sorgen qwarlemnade, efter et dödsfall. En fattig enkja tillpyntas som et Spektakel, uplägges i en Sorgsång som et lijk i en ohyggelig, swart, sorgelig kammare där hwar wrå och hwar klut som inne är påminner henne hennes olycka, och sedan detta usla offret således är til redt komma alla Kiända och grannar, wänner och kanskie hemliga owänner och gifwa henne et nytt hiertestygn under skien at beklaga hennes sorg. Tänk huru angenäm natten måste wara för en slik usling, när hon uthärdat en dag på detta sättet, och omsider får wara fri för de mångfaldiga Complimenter. Jag föreställer mig at en frisk och glad menniskia skulle bli döds siuk eller åtminstone hiertängslig om ödet pålade henne at några dagar å rad til sängs uthärda tusende slags besök och krus, huru mycket mer en usling som sorg gör ledsen wid sig sielf och wid alt annat.

d.° 4. Begrofs min Kiära och redeliga Swåger med wahnligt fiäs. Gud wet hwem som först påfunnit så obeqwäma anstalter. Dock det kunde alt gå an om de närmaste i Sorgen finge den trösten at slippa bry sig med allt sådant gräl. Wåra dödas minne, tycker mig, borde mer hedras, genom hogkomsten af det de giordt i lifstiden, än genom en hop Wapnabrak efter döden, som oroar öma sinnen och utblottar fattiga hus.

Jag will för denna dagen då anföra hwad jag wet af min Sal: Kiära Swågers lefnad, och efter jag ej kan upresa präktiga minningsmärken på hans grift, som lysa hela werlden i ögonen med et fåfängeligt pråhl, likwäl för mig sielf i mit minne och min dagbok upsättja ett billigt beröm för denna Kiära döda.

At med framgång, anseende och beröm hafwa lefwat i werlden, och genom stora bedrifter giordt sitt namn ewigt, det är en sak som alla stålta sinnen anse som en besynnerlig sällhet, och är något som upfyller efterwerlden med en wördsam förundran. Om en slik person i sig sielf haft några fehl, så synas de intet mycket, efter det präcktiga skienet af lyckan fördöljer dem. Om hans hierta ej warit så rent och redligt; om hans upsåt ej warit så fullkomligen godt; Om högmod och egenkiärlek warit grunden til alt det goda han giordt androm, och om et stort namn mera warit hans syftemåhl än wärkelig dygd; det betracktas ej så noga, ja om all hans förtienst bestådt i härja och förstöra, så anses likwäl hans blodiga segrar, hans Kloka anstalter, hans lyckeliga förrättningar, hans glindrande lefnad mer än hans egen person.

Men i sielfwa wärket, Kan en sådan af efterwerlden ej billigt begiära annat än förlåtelse och ursäckt, och at hans person må bli giömd i åminnelsen af hans lycka.

Men den som i sin hiertans grund hyst dygden och i sin wandel wist fromhet och rättwisa, den förtienar et personligt beröm, en kiärlek som gör hans afskied i grafwen wördad hos alla dygdiga och en förundran som gör alla lefwande skyldige at följa hans efterdöme. Om han då ej warit satt i de omständigheter at så goda tillfällen fallit honom i skiötet som androm, at tiena Republiken, bör hans heder därföre ej lida, ty dygden är alltid lika ädel, fast hon ej alltid får lika lycka.

Min Sal: Swåger Kan ej pråla med stolta Titlar; hans lifstid war för Kort at lämna honom rådrum til at bli det allmänna så nyttig som han kunnat blifwa, och hans lefnads art war sådan, at hans förtienster i sielfwa wärket wore större än til anseendet. Redelig Svensk war han, och af Adelig börd, och fastän hans förfaders namn ej upfyller gamla Sagor och ättartahl, war han likwäl til Kropp och sinne wälboren. Ett friskt, gladt, öpet och mildt ansigte, otwungna, höfliga och liufliga maneer, samt en

sedig och from lefnads art gjorde honom til utwärtens anseendet behagelig äfwen för dem som ej wiste hans inwärtens egenskaper. Godt wett hade han, och et begrep som utan bång och möda, trängde sig in i de beniga saker. Hans sinne war ädelt utan stolthet, fromt utan flathet, gladt utan ostadighet, rättwist med mildhet, Kiärleks Rikt och ömt, men manligt och fast.

På hans upförande tror jag sielfwa afundsjukan skulle hafwa swårt at klandra, ty hans okonstlade Sagtmodiga och behageliga lefnads art kunde liksom med et osynligt wåld giöra honom alla människior til wänner, och hans redelighet och ährlighet war mäktig at tysta munnen på afundsmän och owänner, om det annars är möjjeligit at han kunnat haft några sådana.

I sina Embetes sysslor war han arbetsam och flitig mer än många andra, rättwis och Samwetsgrann i högsta grad, och af förmän och underhafwande ansedd och älskad. Ingen frommare, ömsintare och behageligare man, fader och husbonde kunde finnas än han war i sitt hus: Ingen Kiärlekswårdare och mera wälmenande wän och frände, än han war mot sin Slägt och wänner: Och ingen Trognare undersåte och betient än han war emot sin Konung och Fädernesland.

Hans största beröm är at han med ödmiukhet, tåhlamod och Tro tient sin Gud, flytt werldslig yppighet och alt hwad som kunnat sarga och betunga samwetet och älskat honom öfwer alt som all kiärlek wärd är; men likwäl icke med någon oförsiktig nijt, blind andagt, wantro, omildt och bedröfweligt utwärtens skien af Gudsfrucktan förargat och omakat andra, eller gifwit lastare rum. Genom alt thetta, har Gud förlänt then fromma och redeliga mannen en sådan heder, som om folks omdöme på grafwen kan kallas wara något, är en bland the största i werlden, nemligen at alla som kiändt honom, höga och låga, med en mun, tahla wäl om honom, beklaga hans frånfälle och wälsigna hans minne. Har han icke genom stora bedrifter hunnit utmärka sitt namn, så at glansen theraf lyser för efterkommanderna i många leder så är thet icke hans fehl, efter hans korta lefnads tid ej lemnat lyckan rum til the många skiften, som pläga gifwa the tillfällen genom hwilka många människior winna slika präcktiga, glindrande och långwariga ähreminnen.

d.° 5. Nu har min dagbok kommit i en altför gräselig willewalla, så at jag af d.° 6. 7. 8. 9. och 10. mins aldeles ingen ting at upteckna, ja utaf hela den därpå följande weckan intet förän åter

d.° 16: Det så länge förwäntade utlåtande af Deputationen öfwer Gynterfeldts sak inkom och uplästes på Riddarhuset in Pleno. Deputationens berättelse war på et besynnerligt sätt inrättad, så at den aldeles intet nalka

des sielfwa saken, utan allenast gaf til kiänna Deputationens Modum Procedendi med Gynterfelt, nemligen at han två gånger mundteligen warit hörd, och då intet gådt in i några omständigheter af sielfwa måhlet, det han wiste Deputationen lærer förut hafwa sig nogsamnt bekennt och samma tanka har ock Deput: om R: och A: Plenum. Han har allenast inför Dep: betygat at han så wäl som alla andra ährliga Swenska, har lif och blod osparde för wår frihet, och at hwad han giordt aldeles icke skiedt af någon ond mening mindre af den förmättna och olofliga tankan at betaga Ridderskapet och Adelen sitt fria Landtmarskalks wahl: Giorde han sig altså det hoppet at R: och A: lærer öfwerse med hans fehl för denna gången, efter han och alla andra wäl lära förmärkt af det som redan tillgiordt är, huru alfwarsammeligen Ridderskapet och Adelen af sina ledamöter äskar, så wäl försicktighet i ord som god mening i hiertat.

Deputationen har altså i anledning häraf wäl funnit, at Gynterfelt förtiente näpst, i fall R: och A: skulle täckas ställa måhlet under ransakning och dom; men i anseende til mångahanda omständigheter ansåg Dep: för bästa wägen om Riddersk. Och Ad: skulle täckas antingen aldeles tillgifwa Gynterfelts förseelse och släppa honom med en wahrning, eller ock anse honom med någon näpst som blefwo inom Ståndet allena, utan at widare upröra detta, eller skrida til några undersökningar eller någon dom som kunde behöfwa the andra Ståndens biträde.

På detta sättet tycker Depⁿ: denna sak kunna nedläggias, och hwad Bomar för framtiden angår, kunna inga starkare gifwas än om man sätter i sträng wärkställighet hwad Regeringsformen, Riksdagsordningen och Kongl: M^{ts}: försäkran i slikt måhl innehåller.

Så snart detta war upläsitt, begiärte och fick Landtmarskalken taga afträde, sedan han förut påmint och bedt at man med all ordning och sagtomdighet täcktes afgiöra thetta angelägna ärendet. Baron von Ungern såsom Brahe fullmächtig tog då Klubban och innan någon fick tahl bad han det alla wille sittja neder och ingen stiga up utom den som wille tahl och en i sender.

Öfwerste Lieutenant Lagercrantz war den första. Han har på denna Riksdagen ej förr än nu låtit höra sig, men det skiedde med så mycket mera styrkja och eftertryck denna gången. Meningen af hans tahl war then, at man nu borde wisa et efterdöme af alfwarsamhet, som i framtiden skulle afskräcka alla ifrån at giöra et sådant lastbart steg som Gynterfelt nu giordt. Lät oss intet skona honom, sade han, eller anse förtienst, betygat upsåt eller föreburen okunnighet. Efter han sielf war Riddersman så borde han weta wår rätt och älska wår frihet. Han wore wärd at på långt hårdare sätt anses, men för omständigheternes skuld lät oss blifwa wid

det som Dep. föreslagit, lät oss påläggia honom något straff emellan oss sielfwa, eller rättare lät oss utskiuta och afhugga från vår kropp en owärdig ledamot; med et ord, min mening är det han bör mista säte och stämma på Riddarehuset.

Jag beklagar at jag ej nogare skal minnas denna kiäcka mannens ord, ty hans tahl war så bindande för them som hördet och så wäl sammanbundit i sig sielf, Så starkt och manligt, så stält och frimodigt, så ährligt och Swenskt at jag ej wet mig hördt många dylika på Riddarehuset.

Sedan tahlte många; Öfwerste Didron och några med honom påminte at sedan Ridderskapet och A: nu wist hwad the hade mackt och rätt at göra, skulle för ingen dehl wara oanständigt, utan snarare berömligit om the wille wisa sitt Ädelmod genom thet the eftergåfwo Gynterfelts wälfortienta straff. Baron Coyet uttydde thetta som en i Regeringsformen och Riksdags-ordningen förbuden, otidig barmhertighet. Det är owist huru Gynterfelts mening warit sade han, åtminstone har han blifwit warnad förut af många, som med witnen bewisas kan. At hans onda försök intet uträttadt thet är icke hans skuld, ty om en skiuter på mig och intet träffar, så har han likwäl giordt alt sitt til at dräpa mig; min mening är alltså thet at icke allenast efter H: Öfwerst: Lieut: Lagercrants proposition Öfwerste Lieut: Gynterfelt bör mista sitt Säte och sin Stämma bland oss, utan ock sitt Embete, samt aldrig mera wara wärdig at Komma i Riksens tjenst, ty efter the som bära wärjan til Riksens tjenst, äfwen så wäl bära henne til frihetens försvar som at hägna oss emot utrikes fiender, wet jag icke om man til Exempel, kan sättja then för et Regemente som giordt et steg mot Vår Ädla frihet. Detta senare blef med et allmänt sorl förkastadt, såsom något thet ther ej wore wäl möjligigt så framt man icke wille genom laglig ransakning och dom låta afgjöra saken, och det fans aldeles icke lägligt.

Man märkte wäl at Lagercrantses proposition skulle få bifall på första fråga; men på det at det måtte swida något, wille Major Boye säga sin tanka. Jag märker Gunstiga Herrar, sade han, at I tyckas liksom räkna det för en ringa ting at mista sit Säte och Stämma på Riddarhuset. Jag för min dehl försäkrar at jag hellre wille mista lifwet än lida en sådan olycka. Ingen wille göra honom hans tycke twistigt i thet måhlet, utan man begiärte frågan wid Propositionens Justerande blef disput om han skulle mista Sätet för denna Riksdagen allena eller för alltid. Den senare meningen rådde, så at när omsider frågan giordes blef et allmänt och enhälligt ja til swars at enigheten thenna gången war så stor och at thenna saken ej blef vidare widrörd, war efter mitt tycken följande orsak til. Å ena sidan hade man wäl sedt at om man wille gå diupare in i texten, skulle

man winna altför mycket motstånd, så at nästan omöjligheten lyste them i ögonen, at Kunna Komma wederbörande på lifwet. Å andra sidan war man glad at för så godt Kiöp få en sak nedtystad som i början syntes giöra så mycket buller. Sedan thetta war wäl öfwerståndet, uplästes et Protocolls Deput^s memorial angående Kammarherrn och Assessoren i Commercio Collegio Adlerstedt, och blef någon träta af. En Deputation sattes öfwer honom. Jag will när denna lapperis saken kommer til slut berätta om dess sammanhang.

d.° 17. Af denna dagen mins jag intet stort mer än at Linneus war här til middagen, och jag eftermiddagen hos Triewaldts, hos min Syster och til aftonen hos Gref Cronstedts. En löjlig observation hörde jag, nemligen at alla Plantæ Alpinæ eller fiällörter, när de föras neder på landet och man will forplanta dem i trögårdar, trifwas de icke på jordsängarne på marken, utan måste sättjas på höga afsatser, eller up på planken eller taken om de skola må wäl.

d.° 18. War et märkeligit Plenum, medelst det at Kl: 11: Kom Stats Secretaren Cederström up på Ridarhuset med et Extractum Protocollii från Rådet, uti hwilket berättas huru som Riks Rådet och Præsidenten i Kantzliet Grefwe Horn nu igen itererat sin wid 1731. och 1728 åhrs Riksdagar andragne begiäran, at sedan han nu öfwer 50 åhr tient Riket [Hänvisning till marginalanteckning som lyder: tre gånger haft then ähran at wara Landtmarskalk] samt 30 åhr beklädt Råds Ämbete, och nu funne sig för sin höga ålder ej fullkommeligen skickelig, at som han wille, fullgiöra sin skyldighet, måtte han nu hugnas med et nådigt afskied från alla sina hittils beklädde ämbeten, förbehållandes sig ingen ting mera än at i sina återstående få lifsdagar, få niuta sin höga Öfwerhets nåd och beskydd, samt Riksens Ständers wahnliga Gunst. Ehuru nu Kongl: M^t på thenna hans underdåniga begiäran, ej utan swårighet kunnat utlåta sig, och både Konungen, drottningen och alla närwarande Riksens Råd sökt öfwertahla honom, at ännu widare, icke undandraga Konungen och Riket sina trogna tienster, har likwäl Kongl: Majj^t i anseende til hans anförde skiähl och för billighetens skuld ej annat kunnat, än, fast med missnöije, gifwa Riksens Ständer thenna H: R: R: och Præs: Grefwe Horns begiäran til kiänna.

Thetta Extractum Protocollii uplästes och therjämte Grefwe Horns Suppliqve, hwarpå strax Öfwerste Palmstierna steg up och begynte tahla. Han gjorde liksom en Kort Panegyricus öfwer Gref Horn, med temmeligen utsökta ord, upräknandes hans långliga och stora tienster och hans upförande, som warit sådant at wi på långliga tider ej haft en sådan man i

Riket. Han förestälte huru oskiäligt thet wore, om man nu wille neka en sådan man sin billiga åstundan at sättja sig på någon kort tid i lugn och liksom giöra en liten skillnad emellan thetta lifwet och döden. Men ther-jämte tyckte han ock billigt wara at thenna berömmeliga mannen wid sitt afskied blefwo på något särdeles sätt hedrad, honom til belöning och tilkommande tider til efterdöme, thetta tyckte han bäst kunna skie om man lemnade Hans ExC., jämte all den Heder, Titlar och Rang som han härtills niutit, äfwen som en Pension til döddagar, all then inkomst af Löhn och Taffelpenningar, som han härtills såsom Riks Råd och Præsident haft. Baron Cederhielm lade sitt ord till thetta, af samma mening, och war ingen som icke samtyckte Palmstiernas Proposition. Någon war som sade at thet wore wäl billigt thet Gref Horn för sina besynnerliga förtienster blefwo på thetta sätt hedrad, allenast borde man förebyggja at här af ej blefwo något Præjudicat. Här på swarade Landtmarskalken ganska artigt; Jag dristar mig, sade han, at påstå, thet Ridderskapet och Adelen med all säkerhet kan fastställa at thetta skal bli et præjudicat enär någon i samma omständigheter som Hans Ex. Gref Horn begiär afskied. Ty hwad nu honom skier, thet är et tecken af hans besynnerliga förtienst och et tecken som för efterwerlden skal jämte hans beröm bibehålla åminnelsen af Ridderskapet och Adelen ädelsinta Rättwisa, samt upmuntra andra at sökja på samma sätt tiena Riket. Frågan skiedde, fick bifall, Stats Secreteraren tog sitt afträde och Gref Horns måg General Löwen steg fram at med några ord tacka för den Gunst R: och A: wisat hans Swärfar.

Här wore rum at införa så mycket jag wet af Gref Horns lefnad och öden men jag spar det til en annan gång.

Det steget han nu giordt kan ej annat än mycket minska afunden hos hans owänner, efter han likwäl nu kommer utur wägen på wist sätt och utur rådslagen, fastän han med mycken heder kommer därifrån. En dehl af hans wänner, eller de som par esprit de Partie warit hans wänner, tyckas rätt misslynte häröfwer, och skylla honom före at han dragit sin Knappnål utur leken och lemnat dem i sticket, samt at han skal därtill låtit öfwertahla eller besmaka sig af sin måg Gen: Löwen, den de på wist sätt hålla misstänkt at i hemlighet spela under ett täcke med Antonii och Alcibiades parti¹, Ware hur det will, så är det wist at fast Gubben är gammal, och en menniskia så wäl som andra lærer man likwäl hafwa swårt at finna någon som aldeles fyller up hans ställe uti Råd och Kantzli. En sade i dag

¹ Axel Löwen hade utlovats en plats i riksrådet om han kunde förmå sin swärfar att frivilligt dra sig tillbaka (Malmström 1895, s. 283).

Optandum foret, ut finis successoris ejus sit æqualis hujus Principio.¹ Det war något mycket sagdt men swårigen lär bland them som nu äro i stånd at intaga hans rum, någon gå så långt i klokhet, förfarenhet, myndighet och anseende som Gref Arved Horn.

Han är lyckelig, som sedan han under en lång lifstid, fastän med besvär, försökt åtskilliga ödets skiften både i lifut och ledt, sedan han burit Hermelins Kåpan i 30 åhr, fördt Landtmarskalks Stafwen tre gånger och nästan i 20 åhr setat wid Rodret i Riket; Sedan han förwärfwat sig i lifstiden den högsta heder och anseende som en Swensk undersåte kan winna; Sedan han tient riket så at han innomlands har kiärlek och wördnad af alla dem som afunden icke förblindar, och utomlands beröm och anseende wid alla hof; Får han nu mätt af ålder, heder och Rikedom sättja sig i stillhet, arbeta på sin ewiga sällhet, wara fri för alla de bullrande skiften han härtills warit underkastad och liksom sielfkraftd möta döden den där en gång skal sättja en glindrande krona på hans grå hår och et odödligt ähreminne på hans graf. Aldra lyckeligast är han om han nu wänder aldeles sin hog till himmelen, sedan han begynt wända den från jorden, och om han hos den Högsta Konungen winner sådan Nåd som han här hos sina jordiska Herrar ägdt.

Jag tycker mig se, genom det lilla jag wet om denna Herrens lefnad, at han måste besynnerligen wara älskad af den Högsta; Efter Gud genom så mångfaldiga skiften ledt honom så lyckeligen här i werlden och endteligen unnat honom lefwa så länge at han ock endteligen fådt et lugn till at arbeta på den tillkommande tidens sällhet. Det är wäl sant at Timmelig ähra, Rikedom, långt lif och höghet äro icke de Gåfwor som Gud alltid Gifwer sina Kiäraste barn. Kors, möda, tårar, kamp, blodig klädnad och marter, förackt och nedrighet, räkna rätta Christna för rät så stora prof af himmelens nåd, som at äga Cronor och Throner. Men så är icke utan, at ock the timmeliga förmoner äro gåfwor som Gud gifwer hwem han will, somligom til et straff för theras hårdhet hwarigenom the giöra sig sielf olyckeliga som then Rika mannen; Somligom på thet the måga wara redskap at straffa hela land och folk igenom, för theras synder, såsom Saul; Och somligom såsom et nådetecken, samt et medel at therigenom befordra många menniskiors sällhet och wälgång. En sådan kan med skiähl kallas besynnerligen lyckelig om han anser the timmeliga förmoner them Gud unnar honom, eij annorledes än lerkäril the ther förtros i hans hand, at therigenom utösa Guds wälgjärningar på sina med-bröder och med Christna.

¹ Man skulle önska, att hans efterträdares slut blev likvärdigt med dennes början.

d.° 19. Morgon stunden for min K: Far bort til Ekeby. Jag war mäst hos min Syster i dag.

d.° 20. War jag förmiddagen i Pleno. Där wankades intet af wärde.

d.° 21. Thomæ dag. Åt middag hos Gref Barks, eftermiddagen gjorde med Polheim en visite hos Kamerer Sandelhielms.

d.° 22. så wäl som

d.° 23. Är ingen ting af at säga.

d.° 24. Förmiddagen hemma. Till middagen woro mina goda wänner Baron Lejonhufwud och Doctor Linnæus hos mig. Eftermiddagen war jag hos min Syster en stund, en stund i marknaden och sedan til aftonmåltid hos Gref Barks.

d.° 25. Juul dagen. Förmiddagen hemma, och skref bref til min Far, til Br: ECR¹. och til Major Tilas. Eftermiddagen gjorde jag et kort besök hos Assessor Hofsten, och for sedan til Gref Barks. Strax jag Kom up til Grefwinnorne råkte jag Ermine, et fruntimmer som jag i gamla dagar hållit för mycket wacker, men nu på mer än 6 åhr intet sedt. Hon är icke så wacker som jag förr trodde. men är likwäl icke obehagelig. Jag hade en liten stund warit inne med henne i Grefwinnan Modés kammare, när samma Grefwinna, med fru De Besche och frökvarne Rosenstedt, kommo därtill, Gr. Nils och Ulric Bark, samt unga De Besche kommo ock, och blef en glädelig lek och dans utaf. Ermine war glad, höflig och artig, när jag tryckte hennes hand betahlte hon mig med samma mynt och hennes ögon sade intet något omildt. Jag roade sällskapet med min wersion af Fontenelles [står möjligen: Daphné], och fick mer beröm än jag wille. Alla woro glada och friheten ökte nöijet. Wi åto aftonmåltid tillhopa och eftermåltiden woro wi en stund hos Grefwinnan Grubb som war opasslig, där wi fördrefwo tiden med en hop sittlekar. Kl: half 12 kom jag hem rätt glad åt sofwa, hälst som jag hade min goda wän Baron Lejonhufwud til sängkamerat.

d.° 26. Andra dag Juul. War Baron Leyonhufwud hos mig hela förmiddagen. Celadon och Alcandre kommo och hade en hop prat. Den senare berättade at han nu aldeles brutit med Folette, efter då han för några dagar sedan war hos henne, hon wist sig så kall och fiere at han funnit sig däråf helt stött. Celadon har intet sedt eller brydt sig om henne på många dagar;

¹ Brodern Esbjörn Christian Reuterholm.

utan berättade at han nyligen fådt et bref från Doris, däråt han besynnerligen fägnade sig. Til middagen följde Celadon mig til Kamerer Sandelhjelm, dit jag för några dagar sedan varit buden. Där woro, Kongl: Räntmästaren Stillman en stoffel¹, hans fru, en gammal skrupa, hans son en ung eij obehagelig karl, Advocat Fiskalen Lagerflycht. Tre fröknar Adlermark, HofRäts Rådet Adlermarks dötrar och en deras bror. Wår wärd sielf och hans fru Commercie Rådet Polheims doter äro ett artigt, godt och behageligt folk. Deras äldsta doter ser mildt och eij obehagelig men litet dum ut. Twå deras söner äro artiga gossar. Efter måhltiden kom Hof Rätts Rådet Isac Olivecronas fru, med twå sina dötrar, af hwilka den äldsta kan kallas fuhl och den andra intet särdeles wacker. Litet därefter kom ock fru Westerling, Stats Commissariens gemåhl, med fyra eller fem sina flickor, bland hwilka en behagade mig at se på, icke för fågringens skuld, utan efter hon war lik min Goda och kiära Gref Fredric Bonde. Här blef dans och Juul lekar af men ondt war om Musiqve. Celadon stälte sig särdeles in med fruntimren genom åtskilliga slags danser och lekar som han begynte. Orgine gjorde af sitt breda och illa medfarna ansigte honom så blida ögnkast hon någonsin kunde, och hennes Syster Jonqville, som hade något lättare före at gifwa en behagelig upsyn, lät icke heller den mödan förtryta sig. När sällskapet kl: 12. skildes åt bad Orgine Celadon flera gånger at til öfwer morgon besökja sig, det han ock lofwade.

d.° 27. Tredje dag Juul. En stund hemma, til middagen hos Erland Hiärne, sedan hos min Syster, hos Gref Barks, i Corps de Gardet, hos gref Ulric som war på wagt, hos gref Horns et ögnablek, hos Folette där man dansade litet och om sider hemma där jag hade besök af Bar: Leyonhufwud.

d.° 28. Fierde dag Juul. Endteligen har jag hunnit på mig i Journalen, som nu stådt tilbakas på tre wekor; men jag anwändt förmiddagen at clarera den.

Sedan jag i min enslighet ätit middag och därunder varit sysslesatt med åtskilliga alfwarsamma tankar, Kom Celadon och påminte mig vårt löfte at besökja Orgine, men jag gick i dess ställe til min Syster på en stund, och lät Celadon wara. Wi råkades sedan igen och följdes åt til Hof Rätts Rådet Olivecronas. Han, hans fru och dötrar woro höfliga och artiga, jag war nögd och glad, och et stort sällskap församlades jämte tre musicanter som gjorde stor glädje oacktat sin släta konst, intil kl: 12 på natten. Här woro af ungt folk, tre fröknar i huset, mer artiga och goda än

¹ Struntkarl.

wackra flickor. Twå framledne General Major Koskuls döttrar, af hwilka den älsta war en täck, artig, lustig och behagelig fröken, en Hof Rätts Rådet Ehrenstams och en Öfwerste Lieutenant Woltemats doter, en Borgmästaren Leyels doter, täck, sedig och enfaldig. Twå Mesd^{les}: Adlerheim, den ena Philemons Iris, qwick, hurtig och wacker flicka. En fru Mlle: Grundelstierna, en lång, wäl wäxt, frisk och frodig, glad och angenäm menniskia. Twå M^{les}: Norberg, bägge rätt wackra, i synnerhet den äldsta som hade fullkomligen skiöna ögon och en ganska fördehlactig air och wäxt. [Hänvisning till tillägg i marginalen som lyder: En fröken Franck, en lefwandes och nästan yr flicka.] Cavaillerer woro här Baron Ulric Scheffer, Baron Eric Lovisin, Baron Ulfsparre, Lieutenanten, en ung Falkenberg, Tre Benzelstiernor, Twå Rosenadler, En Franck och en Sprengport en altför täck och behagelig yngling, samt min är! De Besche. Orgine war ock här. Henne hade jag nästan glömt nämna. Om hon har fuhl kropp, så tycks hon däremot äga ett upricktigt fromt och dygdigt sinne, och det räknar jag hos fruntimmer för långt större förmon än det utwärt. Hon wiste Celadon i dag åter mycken höflighet, det han med mer estime än för erkiände.

d.° 29. Femte Juuldagen. Behöfde jag hela förmiddagen at sofwa, och middagen at äta hos fru De Besche. Där woro Riks Rådet Bark, Grefwinnan och fröken Modé, och Grefwarne Nils och Ulric Bark. Hela dagen tillbragte jag i detta hederliga sällskap, med alt nöije, undantagandes at för mycket äta gjorde allasammans sömniga en stund, eller snarare sagdt det at man den förflutna natten wakat. Icke dess mindre, när jag kom hem kunde jag intet sofwa efter jag hade misstankar at min ährliga Tilas warit och sökt mig i dag.

d.° 30. Blef min misstanka gillad, ty jag hade icke länge warit uppe förän Tilas kom til mig, med den jag pratade bort hela förmiddagen. Åt hos min Syster; eftermiddagen såg på Capit: Klerks begrafning¹, war några minuter hos Kiöpman Degerman, och omsider gick hem.

d.° 31. Förmiddagen hemma och skref bref til min Far, Eftermiddagen kl: 4. Gick jag först på en stund til Gref Barks och war hos Grefwinnan Grubb några ögnablek at af bedja mitt brott. Sedan hos min Syster en liten stund, och endtligen hos vår Präst där jag åt aftonmåltid.

Således är ock thetta Åhret öfwerlefwat; med ro och oro, nöijen och missnöijen. Jag har kommit i en litet större krets än jag de förra åhren

¹ Avled den 27 december.

haft; mer folk har jag sedt, mer ondt har jag spordt, mer hafwa mina sin-
nen blifwit förströdde och min hog afwänd ifrån det rätta ursprunget af alt
godt.

Ack Gud en oren mun, eij siunga tör dit pris
Et fåfängt hierta eij, kan täcklig offer gifwa
Men rena Herre sielf på dig behagligt wis
Min anda och min kropp, at jag må skicklig blifwa
Med hierta och med mun dig wörda som sig bör
För all barmhertighet du städse med mig giör
Lät mig eij glömma bort at alt hwad mig är skiedt
Det här din allmackts hand och faders hierta gifwit
Lät mig dig tacksam bli, för både liuft som ledt,
Ty alt är dock af nåd til bätring ämnat blifwit
Lät ock hwad tid du gier mig framgent nyttjas så,
At nåden din sitt måhl uppå mig winna må.

Dagabook
för
Åhr 1739

Januarius

d.° 1. Nyårsdagen. Hant jag ej förr än Klockan half otta up på Slottet, och kom altså för sent at gå in til Öfwerheten och buga, efter redan alla Regementer, Collegier och andre betiente undergådt mönstringen. Här woro en oändelig hop folk af alla handa arter församlade i Rundelen och Fyrkanten. Drottningen såsom Regerande war uti audience rummet och Konungen i sina rum. Kl: 8 Kom en Deputation af 24. Adelsmän anförd af Landtmarskalken med Stafwen i hand. Många följde thenna Troppen åt in i audience rummet och thet samma gjorde jag, så at jag ändå på wist sätt fick bocka mig för Öfwerheten. Landtmarskalkens tahl til drottningen hördes intet. Deputation fördes ut och in af Hofmarskalken som hade Silfwerstafwen i hand och beledsagades af 4 Kammarherrar och 6 Hofjunkare. Sedan kommo ock Prästerskapets samt Borgare och Bonde Ståndets Deputationer och gjorde sin buck på samma sätt. Aldrasist Kom Rådet i ordning två och två, de yngre först. Gardet och Artilleriet, som skutit nyårs salverne, blefwo imedlertid ståendes på sina ställen, neml: på Kantzli backen, Borggården, Kyrkio-backen och wid Munkbroen; men så snart Deputationerne woro nedkomne Troppade the af til sina ställen.

Jag gick med Bar: Christer Horn, och gjorde min Nyårs Compliment hos Gref Horn, som war mycket nådig. Sedan til Gref Cronstedts, så til min Syster, åter til Gref Cronstedts igen och hörde där predikan och endteligen til Gref Barks och åt middag. Riksrådet sielf hade ätit på hofwet, men eftermåltiden fick man buga för honom. Kl: 5 gick jag up på Slottet, där war en oräknelig hop fruntimmer och Cavaillerer församlade och stark dans i båda Salarne. Fröken Sigrid Bonde lyste som månen bland stiernorna, hurtig, frisk och täck som en ny utsprucken ros. Trängslen och myckenheten gjorde at rätt få kunde hafwa roligt här, och gick jag ned Klockan 7 til Gref Barks igen där jag sedan roade mig rätt wäl hela aftonen hos Grefwinnorne, där woro fru Rosenstedt, hennes fröknar, De Besche och hans faster.

d.° 2. Klädde mig hastigt, gick till De Besche, drack The med honom, följdes åt til Gref Bondes och bugade för Hans Exell: äfwen besökte Lagmannen Gref Bonde. Sedan sökte wi Landtmarskalken för giäfwes. Jag sökte Gref Lagerberg ock förgiäfwes, och upwacktade Stats Secret: Falker och Öfwerste Didron.

Til middagen war jag hos Gref Horns, där woro Grefwinnan Löven, Riks R: Hård och Bark, Assessor Wallén, Capit Fock, Gref Jan Ludvig Hård, Adv: Fiscal Lagerflycht, en ung Snolsky, Baron Bennet, Baron

Ulfsparre, De Besche och Baron Gyllenstierna. Eftermåltiden följdes åter De Besche och jag åt at sökja HofRätts Rådet Olivecrona, men funno ingen hemma. Därifrån gick jag åter til Gr: Lagerbergs, men fåfångt. Så til Præsidenten Rålamb och hans Grefwinna, så til Kantzli Rådet Boneauschiöld och hans fru och omsider til fru Rosenstedt, dit De Besche ock så kom och wi blefwo där til aftonen.

d.° 3. Förmiddagen war jag hos min Syster och hos Gref Barks. Til midagen hos Gref Cronstedts och eftermåltiden gjorde et besök hos Öfwerste Lieutenant Woltemat och hans fru. De berättade at de woro budne på bal hos Hof-Rätts Rådet Ehrenstam, och bodo mig följa med; Jag ursäktade mig at jag ej wore bekandt i huset, men lät likwäl utan långt motwärd öfwerwinna mig at gå med. Hof Rätts Rådet och hans fru bemötte mig ganska höfligen och sedan man en stund wäntat, församlades et stort sällskap. Twå fröknar von Kocken, Hof Kantzlerens, Twå Adlerheimar, twå Olivecronor, en Franck, en Seth och tre andra små jungfrur som jag hwarken begiärde eller fick namn på. Cavailerer woro en oändelig hop then ingen räkna kunde. Man dansade friskt, blef wäl fägnad, åt en snygg aftonmåltid af kall mat på idel porcelaine Service. Dansade sedan än bättre och skildes åt klockan 2. Jag war så warm at jag ej dristade mig i Kiölden gå hem utan kapp och låg därföre hos Lagman Francks söner.

d.° 4. Kl: 8 kom jag up, och kl: 10 hem, hade bref af min Far; Swarade därpå, war hos Capitain Trievald och fick låna Släda, åt hemma, och eftermåltiden för at hämta De Besche som följde mig til Rosenstedts. Där blef ännu en Släda färdig giord, då De Besche och jag på hwar sin Släda följde, han en och jag twå fröknar Rosenstedt. Wår resa gick til Brahelund, där wi med en eldbrasa och några tasses glödgat wijn förfriskade oss, samt sedan wände om til staden igen. De Besche stahl sig undan, men jag åt aftonmåltid hos fru Rosenstedts och kom hem i et styggt urhwäder. Icke destomindre kom Celadon til mig och berättade at han i dag warit i sällskap med Ermine och niutit af henne många tecken af wänskap och höflighet. Hon har försäkrat honom at hon på de fem el: 6 Åhren som hon intet sedt honom, likwäl ofta Kommit ihog den början af wänskap som dem emellan warit i fordom tid, fast det då war barnsligt och lekwuhlet. Jag log åt honom och sade at det lär wara hans öde at få något nytt för sig hwart år. Förledet år talte du om Folette, hwad är nu däraf blifwit? Ha! Folette swarade han, Jag mins knapt til henne mera, i synnerhet sedan Alcandre brutit af sin intrigue med henne, alt hwad jag där tahlte och gjorde war allenast at roa Alcandre och mig med honom; nu har jag ingen ro däraf mera och därföre är det alt. Folette war dess utan in-

tet tycke wärd och om hon än woret så wet du ju at jag nu ej kan fatta något beständigt tycke för flickor, ty all den beständighet som hos mig finns hör Doris til jämte sielfwa grunden af mitt hierta. Jag kan på några timar roa mig och tyckas wara halfkiär när jag är bland flickor, men en tanka af Doris tager bort slika rörelser och lemnar mig intet råderum til annat än sakna hennes sällskap. Han söng.

Min Doris när jag ock det bästa sällskap niuter
 Och på allt tidfördrif mig länge tänkt omkring
 Min tanka ofelbart sig likwäl därmed sluter
 At ej fullkomlig ro kan gies af någon ting
 Bland alla nöijen störst Er närwist af mig skattas.
 förmon ringa syns, när mig den enda fattas.

x

x

På detta sättet är, min Doris, hennes minne
 En sak som sägas kan at den min ro förstör.
 Dock finner jag därhos, Om något qwälsint sinne
 At Doris tanka då min plåga dräglig giör.
 At Doris borta är, tycks all min ro förhindra
 At Doris älskar mig, kan all min oro lindra.

d.° 5. War faseligen fuhlt wäder, men icke destomindre gick jag til staden at råka Tilas som jag stämt möte med. Men han kom intet. Jag åt middag hos Gref Barks, och sedan jag litet warit hos min Syster, gick jag til min redeliga Tilas hos den jag i godt och förtroligt snack tillbragte hela aftonen och blef qwar öfwer natten.

d.°6. Trettonde dag Juul. Hela förmiddagen war jag hos Tilas. Til middagen hos min Syster, och eftermiddagen gjorde en visite hos HofRäts-Rådet Ehrenstam och hans Fru. Sedan gick jag med Grefe Nils Bark på hofwet. Där war assemblée och dans, men ej så stor trängsel som nyårsdagen. Dione öfwer gick sig sielf i dag, hon war skiön, men sorgsen och det wällde hennes dumma och Swartsiuka fästman. Han war så oartig i dag at jag haft lust at antingen se honom få eller sielf ge honom örfilar. Lindamor war helt kiär åt henne, men raisonnerade starkt emot denna sin kiärlek.

Kl: 8 gick jag up til Grefwinnan Grubb med Grefwarne Bark, där wi funno fru Rosenstedt, hennes döttrar och fru De Besche. Man pratade; gick ned och åt och gick up igen och lekte undra, hwilken lek hos Gref Barks nu kommit gräseligen i gång.

d.° 7. Förmiddagen hemma. Til middagen war min Kiära Tilas hos mig. Wi gjorde eftermåltiden et besök hos min Syster och sedan sökte Cederholmarne förgiäfwes. Wi skildes åt, och gick jag at sökja Celadon, som förde mig til Ermine. Wi blefwo wäl emottagne och fägnade til aftonmåltid. Friherrinnan Danckwardt, Landshöfdingens änkiefru och hennes doter, fru Gyllenstolpe gjorde en visite där. Celadon fick rätt blida ögon i dag och ändå til en tåcker Silkespung. Jag spar til en annan gång at säga mina tankar om Ermine.

d.° 8. Förmiddagen hemma och skref bref. Till middagen hos Gref Cronstedts. Där woro hela General Cronstedts och Arnells hus. Öfwerste Silwersparre, Baron Siöblad och Baron Carl Funck. Ulrica Cronstedt är en mycket täck och behagelig, men ej särdeles ordrik flicka. Efter måltiden kom den altför angenäma Grefwinnan Lagerberg; men jag måste bort för Postens skuld. Mina bref bestälte jag och besökte sedan den osmakeliga Assessor Hedengran, som hade smakeligt pontack¹ och godt sällskap, nemligen Baron Ehrencrona och Borgmäst: Hollstéen. Därifrån gick jag kl: 6 at en gång besökja Folette och hennes hus på detta nya åhr; och roade mig där en stund så som tiden kunde medgifwa, nemligen nog slett, fast där war en tilräckelig hop af åtskillige slags ansigten.

d.° 9. Förmiddagen hemma, hade besök af Tilas. Til middagen tracterade han mig på Riddarehus kiällaren. Eftermiddagen besökte jag Generalskan Thegenschiöld och hennes fröknar, råkte Tilas, gick med honom til Cederholms där wi suto och haselerade² en lång stund med flickorne. Omsider gingo wi til Linnæus, där wi skildes åt.

d.° 10: Förmiddagen på Riddarhuset In Pleno. The förnämsta saker som där förehades woro.

1.° Upsala Academia Cantzleren Gref Bondes swar på thet honom af Rid: Communicerade för slag at förwandla Juris Romani Professionen i Upsala til en Physices Experimentalis samt Oeconomix och Commercio Profession. Thetta förslaget wille R: Rådet Gr: Bonde intet gilla, dehls efter uti Academiens confirmerade Constitutioner uttryckligen stadgas at uti Facultate Juridica skola wara två Professores, en Juris Patrii och en Romani, dehls ock efter thenna Professionen tyckes wara för ungdomen omistelig. Ty fastän uti wår Process ordning förbudit är at allegera och döma efter någon annan än Sweriges Lag. Likwäl efter Jus

¹ Franskt rödvin.

² Gäckas, retas.

Romanum är then fullkomligaste uttolkning man hafwer öfwer Jus Naturæ och liksom en utläggning på the förnämsta Principiæ Moraliæ, så at fundamenta Generalia Jurisprudentiæ ther aldrabäst kunna hämtas, så finner Kantzlern för sin dehl nyttigt wara at thenna Profession blir ståndandes. I thess ställe före slår han, at eftersom nu Poëseos Profession wore ledig och thetta Studium wore af then beskaffenhet at thet ganska lätt kunde combineras med Eloqventien; man också i Upsala utom Professore Eloqventiæ Regio, har en annan, nemligen Skyttianus, som är Politices och Eloqventiæ Professor, Så Kunde aldrabäst skie at Professor Regius Eloqventiæ äfwen läste Poësin för them som thet åstunda, och nu i Poëtens ställe en Physicus blefwo antagen. Thetta want strax allmänt bifall och ehuru BergsRådet Bergenstierna wille tahla för skaldekonsten, lät dock ingen inbilla sig at Poësin wore nödigare at lära wid en Academie än oeconomien, ej heller at goda skalders antahl skulle ökas eller minskas theraf om någon Särskilt Poëseos Professor wore i Upsala eller ej; Och om the halfärda rimsmeders eller Småskalders antahl förringades, thet hölt man snarare för en winst än en förlust för Riket.

2.° Uplästes et memorial af Majoren Lilljehök af fölljande innehåld. Sweriges förnämsta skatt och inwärtens styrkja består uti then Rikedom som then milda Skaparen i våra berg nedlagdt. Oss är altså ej mindre angeläget at sökja upodla och nyttja thessa, än några andra förmoner som himlen unnar oss. Många goda anwisingar blifwa liggjandes, efter the som wore willige at försökja them ej hafwa krafter at uthärda med kostnaden, eller the som hade mackt ej hafwa lust at wåga. At bota thenna bristen wore oförgripeligen bästa wägen om et sammanskott af Riket skiedde under namn af Bergshielp på följande sätt. 1.° At hwar Adelsman och adel: wederlike öfwer 15 Åhr betahlte 6 Öre S^{mt}: och hwar Ryttare knekt och Båtsman 1 Öre S^{mt}: om åhret. 2.° Thessa medel skulle öfwer hela Riket på try åhr, neml. från innewarande åhrs början til nästa Riksdag på samma sätt som Landshielpen af Kronobetienterne upbäras och i Landt Ränterierne eller i Banqven insättjas. 3.° Dispositionen af thessa medel så wäl som plikten at giöra Räkenskap therföre skulle Kl: Bergs Collegio tillhöra, hwilko /:om R: St: så nödigt funno:/ kunde bifogas en hwardera Ståndets fullmächtig, eller några Stånds personer med alla fyra Ständernes fullmackt. 4.° Så snart någon uptäckte någon ny anwising til mineral strek, eller ock någon redan uptäckt anwising för brist på medel ej kunde drifwas skulle han få af thenna Bergs hielps Cassa, medel til låhns utan Interesse, alt efter som anwisingen af Kl: Bergs Collegio präfwades wara lönande eller ej; när frihetsåhren woro alla och wärket funnos wara Lönande, samt Interessenterne fådt sin anwände omkostnad

igen, skulle då det af Bergshielps Cassan tagne förskott med två penningar för en betahlas och ersättjas. Nyttan af detta förslag förmente Major Lilljehök wara så tydelig at then ej behöfde widlyftigt utföras, och lasten af thenna tryåhriga utlagan för landet så ringa at then knapt skulle kiännas, efter thet i synnerhet för Allmogen komme an på et stop öhl eller en aln tobak mindre om åhret. Thessutan hwad Allmoge, Ryttare och Soldater, med ena handen gofwe ut til Cassan thet kunde the med then andra återwinna med mångdubbel procent, när både thetas egne så wäl som Adeln och öfwrige Ståndspersoners förskutne penningar kommo i rörelse, och genom Bergs handteringen ofelbart åter kommo til Allmogen igen. Imedlertid skulle således icke allenast mången Guds wälsignelse, af Guld, Silfwer, koppar, Ten, bly, Stenkohl och andra Ädla och nyttiga Mineralier och Metaller, som nu ligger dold, utur våra för ögonen ofrukt samma och omilda berg framdragas; utan ock skulle fler näringsmedel sättjas Allmogen i händer, så at många thetas barn, som nu för fattigdoms skuld i wanskiötsel förgås, eller af lättja förwandlas til odugeliga, ja skadeliga lemmar i Riks kroppen, worde therigenom idoge, nyttige och i stånd satte at i sin anletes swett winna et åhrligit och tillräckeligt uppehälle.

Allom behagade thetta förslag wäl i gemeen, dock hade Öfwerste Didron, hwad Soldaterne angår, at påminna thet thenna afgift wid thetas redan nog många utlagor skulle falla them för tung. Herr Buk¹, som förswurit sig at wara beständigt Echo af thenna Öfwerstens ord, gaf sitt wahnliga bihang och samtycke. Lagman Lilljestierna wille heller ej wara tyst. Han berömde förslaget, dock med et men, nemligen at man ej borde förhasta sig at swara therpå utan bruka et moget öfwerwägande. Theremot funno the mästa at man kunde utan twikan gå in i en sådan författning then hela riket borde ej anse som en last utan som en wälgiärning. Kort sagdt, thetta helsosamma förslag want et så allmänt bifall som thet förtienade. Och blef beslutit at en Deputation skulle gå til the andra Stånden at recommendera thenna saken. Deput: afgick och kom tilbakas med godt hopp.

3.º En Dep: från Bondeståndet inkom med påminnelse om Riksdagens slut, berättandes at Bonde-Ståndet therutinnan giordt et med Prästerskapet, at the nu til innewarande månads slut en gång wille komma hädan. Landtmarskalken märktes bli rörd af en så ofta repeterad påminnelse och swarade, at Bonde-Ståndet lærer sielf wara witne til, huruledes Ridder-

¹ Skulle kunna vara Henrik Jakob Wrede. om man får döma av protokollets talarordning (RAP, 10, s. 426).

skapet och Adeln å sin sida ej försummat något som kunnat lända til the Riks wårdande ärenders skyndesamma, men ock mogna och grundeliga afgjörande, och när alla wore förenta i thetta stycke, följde nödwändigt at så snart möijeligheten tillete, skulle man se et önskeligit slut på thenna långa Riksdagen, af then annars Adelen kiände ju så dryg tunga som något annat Stånd och så mycket drygare som the måste hålla sig sielfwa.

Med thetta swar wandrade våra skiäggota Ambassadeurs thenna gången bort, rätt så kloka som the kommit.

Sedan hades åtskilliga andra saker före af them jag intet mins.

Til middagen war jag hos Gref Barks. Gubben sielf war wid besynnerligen godt lynne och tahlte rätt förtroligen och skiämtsamt. Ibland annat tahltes om Secreta Deputations och Secreta Utskottets Observationer på Rådet, i synnerhet öfwer the utrikes sakerne och Alliancen med Ryssland. Man will tro at ändå någon Observation häröfwer lär Communiceras Plena, och at det lærer biudas till at giöra Rådet någon förtret therföre. Gubben utlät sig i thessa orden. Om wi lida något therföre så är thet oss ingen skam, ty efterwerlden lær bli en rättwis domare, och tiden lær wisa hwad påfölgd våra nu så kloka mästaress anstalter hafwa: Imedlertid hwad jag i then saken giordt, kan jag på mitt samwete säga, oacktat alt hwad på oss tadlas at jag skulle giöra thet samma om thet ännu wore ogjordt. Hofmarskalkens tillkomst förstörde thetta roliga glam, och när han gick bort följde jag ungherrskapet up til Grefwinnan Grubb. Man fick snart något at prata om och skratta åt, men en oförmodelig klämtning förstörde roen, dock gaf man sig temmeligen til freds när man fick höra at elden war lös utan för Norr Tull. Kl: 5 gick jag til fru Rosenstedts, fröken Hedvig war allena hemma, altså blef jag ej länge ther. Giorde Linnæus et helt kort besök och gick hem kl. half 7., då jag fick sällskap af min kiära Alcandre som blef hos mig til aftonen.

d.º 11. Förmiddagen i Deputationen, föredrog en sak som jag utarbetat. Til middagen hemma. Eftermiddagen sökte Lejonhufwud förgiäfwes och när jag kom hem, hade besök af Celadon. Han tahlte en stund om Doris och begynte hos mig skrifwa et bref til henne, men strax därpå kom han ihog at han lofwat i dag besökja Ermine och skaffa henne Tragedien Brynilda, altså måste jag följa med. Wi blefwo med mycken höflighet emottagne; dit kom en annan fremmande och wi åto där aftonmåltid. Celadon blef särdeles blidt bemött af Ermine och om hans sinne ej warit för mycket intagen af andra nöijen, dem han dock nu ej får niuta, nemligen at se Doris, hade han här bordt wara nögd, ty Ermine war wacker och gunstig i högsta grad.

d.° 12. Förmiddagen på Ridarhuset, men där war intet annat före än Skogsordningen. Til middagen gick jag til Assessor Porath och blef rätt höfligt bemött. Hans fru war täckare och gladare i dag än jag någonsin sedt henne. Hos Adelcrantz gjorde jag sedan et besök och gick så hem.

d.° 13. Förmiddagen hos syster A: C:¹ och i Deputation. Til middagen war Tilas hos mig. Eftermåhliden hade besök af unga Sandelhielm och en wid namn Salvius, som ärnar giöra sin åminnelse ewig genom en Geographisk beskrifning öfwer Sverige². Sedan gjorde jag och Tilas ett besök hos Baron Axel Lejonhufwud och upwacktade hans fru mor Grefwinnan Elsa Oxenstierna. Baronerne Abraham och Gustaf Leyonhufwuder kommo också dit. Den senare som är Corporal af drabanterne skal hafwa et brunt och et blått öga, samt 6 finger på ena handen, eller på båda, jag mins intet wäl. Abraham Lejonhufwud är Lieutenant af Gardet, en hurtig och belefwad man, som har et ädelt men därhos, som jag skulle tro, mycket stält sinne. Ifrån Grefwinnan följdes Axel Leyonhufwud, Tilas och jag åt til Norrmalms Torg, togo en åkare-slåde, efter nu war et makalöst före och blidt winterwäder, och grasserade i kring Norre Malm til Kl: 9. då Tilas följde mig hem, åt med mig och låg hos mig i natt.

d.° 14. Det första jag fick höra i dag war den nöijsamma tidningen at min Kiära Far i natt kl: 1 war lyckligen hemkommen. Jag fick en stor hop bref från mina Syskon dem jag läste och klädde mig til dess jag fick höra at min Far war upstegen, då jag gick in at önska honom lycka til sin hemkomst, det jag med särdeles fägnad gjorde. Tilas blef qwar til middagen, och fick då helsa på Gubben. Eftermåltiden kom Linnæus och drog Tilas bort med sig, därpå jag blef allena en stund til dess Baron Leyonhufwud kom. Han hölt mig sällskap til Kl: 7. då ett bod från Gref Adam Horn Kom och bad mig endteligen gå dit och råka Gref Ulric Bark, fast jag eij ärnat gå ut i dag gjorde jag det likwäl och när jag Kom til Horns måste jag på Gref Barks begiäran fara til hans hemwist. Jag roade mig där hos Grefwinnorne hela aftonen, åt och blef hemskiutsad af fru Rosenstedt och hennes fröknar som i sin wagn följde mig ända hem, fast det för dem war långt utur vägen.

d.° 15. Förmidd: Hos Gref Barks en stund, men hade förut besök af Assessor Hedengraan. War på boklådan, hos Syster, hos Dalin, på Caffehuset, och kom hem kl: half 12.

¹ System Anna Catharina.

² År 1741 utkom *Beskrifning öfwer Sverige behandlande Uppland*. Någon fortsättning kom aldrig.

Eftermåhltiden gjorde jag et besök hos Kammerer Sandelhielms fru, och sedan hos hennes Far, den widtberömda Commerce Rådet Christopher Polheim. Denna Stora mannen, hwars namn är eller åtminstone bör blifwa odödeligit i Swerige, är nu lik en skugga, af ålder förwissnad, och måste på sina gamla dagar röna temmeliga prof däraf at intet alltid lycka och medgång följer stort förstånd och skickelighet. Hans arbetsamma och lyckeliga snille har i hela hans lifstid warit sysslesatt med åtskillige påfund och sätt at gagna riket, han har uprättat Manufacturer, han har hulpit grufwor, han har gifwit nyttiga förslag i hushållningen, han har upfunnit många härliga och nyttiga machiner både til hushållningens, handelslögders och bergsbrukens befordran, han har upskiärpt mångas snille och kan räknas bland de första som giordt vår Nation heder i Mathematiska wetenskaper och giordt dem smakelige för oss, Kort sagdt alt det som kan finnas hos en stor Mechanicus har funnits hos honom undantagandes lycka. Det är wist at han från en ringa bonde- eller handtwärkare-poike, bragt sig up till en hederlig titul och Adelig wärdighet; at han hos Högstsal: K: Carl XII warit i stort anseende, at af hans påfund och Machiner åtskilliga äro wärkeligen nyttjade och blifwa honom ewinnerliga ährestoder: Och at om han wid wissa tillfällen ej sielf för mycket dyrkadt sin konst, hade han kunnat blifwa mera brukad och fölgackteligen mera ansedd. Men med alt det kan man säga det sannas på honom som man i gemen håller före at lyckan som qwinfolk, älskar sällan gamla Gubbar. Han har altsedan K: Carl XII död mäst setat i mörkret; många hans nyttiga förslag, som då skolat komma i gång, hafwa stadnat, ja han har nästan på slutet /:fast ej aldeles utan sin egen skuld:/ blifwit med flit bortglömd af Publicum: Och til öfwerflöd har han för et år sedan til plågnings på alla sina missnöijen, sedt Stjernsunds bruk, sin näring, sin wärkstad, sin Konstkammar, et wärk på det han anlagdt så stor del af sin tid och möda och nästan all sin wälfärd, och som warit en prydnad för hela riket, upbrinna och förwandlas i aska genom en olyckelig wådeld.¹ Ja, på kiöpet måste han nu finna swårighet och Chicane af ringa och owärdigt folk när han genom sin Son biuder til at på något sätt låta uprätta detta sitt förfallne mästerstykke.

Under et kort samtahl med denna hederwärda Gubben som förtälde en dehl af sina olyckor hade jag många handa eftertankar; men hinner nu ej anföra dem. De blefwo ock temmeligen förstörde när jag ifrån honom gick up på Slottet där man hölt på dansa i full glädje. Jag såg här en ung

¹ Polhelm lämnade Stjernsund omkr 1737. då stora delar av bruket och maskinparken förstördes av en brand.

fröken Lieven, som i hastigt påseende war rätt lik den af mig så kallade Elise¹ i Fahlun, dock at hyen war bättre och minen så fri och glad samt quwick och liflig, som den andras är blyg och enfaldig. Hem hade jag följie til porten af min ärliga Lejonhufwud.

d.° 16. Förmiddagen på Riddarhuset, där man hölt på med nya Tienstehions ordningen til Kl: 1. då den hos R: och A: blef til Expedition färdig. Sedan uplästes et Extractum Protocolli från Secreta Utskottet, hwaruti det berättar at efter haft sammanträde med Stora Secreta Deputationen har Utskottet befunnit the til thess giöremåhl hörande och Rikswårdande ärender nu så wida i gång bragte, at til thenna månadens slut är Utskottet i stånd at tillstyrkja Riksens Ständer at utsättja någon ultimat termin til at en gång se slut på thenna långsamma Riksdagen. Härpå wille Landtmarskalken fråga om man skulle få skiljas åt, men Öfwerste Didron föll honom i tahlet och lät märkja sitt missnöije theröfwer, at man först när thenna månaden är all skal börja på tahla om huru snart Riksdagen skal slutas, ther man dock borde wara omtänkt om at wärkeligen i thenna månaden se slut på en för alla så kostsam Riksdag. Riksdagsordningen sätter tre månader som ultimat termin, wi ha snart doublerat och triplerat then, ther dock Riksdagsordningen är en af våra faststälta Lagar. På thetta sättet bli våra Riksdagars längd oss odrägelig och wi ruinerade, så at wi hwarken mellan Riksdagarne kunna giöra wårienst eller efter tre år komma igen. Den som fruktar för ruin, swarade Biörnberg, Röfwen, och några andra hieltar, så kan han resa bort, men wi bli wid thet som en gång beslutit är, nemligen at alla Rikswårdande ärender först skola afslutas, och therifrån gå wi icke et steg. Baron von Ungern. Wår Riksdag har warit i möjligaste måtto långsam, Secreta Utskottet har alltid haft några Rikswårdande ärender ogjordade när man påmint om slut, och lofwat inom kort wara färdige, sålunda hafwa wi blifwit amuserade ifrån October til December förledet år och nu til Januarii månad innewarande. Jag underställer altså Riddersk: och Ad: om icke, efter nu Secreta Utskottet sielf säger sig någorlunda se botn och inom denna månadens förlopp hoppas kunna föreslå en ultimat Termin, man då kunde skiähligen säga at til medium Februarii, bör utan vidare upskof Riksdagen slutas. Denna termin tycks således icke wara för kort, och imedlertid när et wist måhl är föresatt, skyndas arbetet då så mycket mera och alt kan hinnas til ända. Wi som fierran från äro weta då därefter at inrätta wår hushållning, som ge-

¹ Enligt de i inledningen nämnda förteckningarna skulle det röra sig om antingen Gustava Urlander eller Agneta Troili.

nom then långa tidens utdrägt och then owisshet wi stå uti när wi en gång skola få komma hem, mycket skadas, och the allmänt wårdande ärender bli likafullt afgjorda. Lagman Lilljestierna borde nu intet tiga, han föresålte at twå Stånd skynda på slut, hwad alla i gemen och synnerhet lida och huru möjligst thet wore at hemskiuta hwad som tiden ej tillåto at afgöra, til Konung och Råd.

Öfwerste Palmstiernas röst måste höras, men jag mins ej hur han wille refutera von Ungern och Lilljestierna. Landtmarskalken swarte dem sielf, ty fast han ej för sin dehl får tahla, gier han likwäl ock sitt votum deliberativum ibland. Nu war thet sådant. At Riksens Ständer wore sammankomne til at beswara K: M^{ts}: Proposition, thet borde skie; många angelägna andra ärender borde afgöras, och Riksdags beslut affattas. Riks: Ständer hade en gång lemnat Secr: Utsk: at säga til när the funne sig i stånd at föreslå en termin til slut. Han så wäl som flera af Secr: Utsk: kunde på sitt samwete betyga at ännu åtskilliga högstangelägna ärender wore oafgjorda, och at man ej för än wid ändan af thenna månaden wore i stånd at säga termin til Riksdagens slut utsätjas må. 12 el: 14 dagar äro nu allenast igen af månaden. Han hemställer altså om icke R: och A: skulle finna godt at hafwa thet förtroende til Secr: Utskottet och låta wid thess nu gifwne underrättelse bero. Frågan skiedde och fick ja rätt starkt, ty som jag märkte woro wissa nog tillsagde at bli till städes och ej låta then långa tienstehions ordningen skräma bort sig, theremot andre i sin enfaldighet gådt bort at få äta. Kl: 2 skildes man åt.

Tilas och Linnæus åto med oss middag och eftermähliden Clarerade jag min Journal som nu på en tid warit rätt på bak kielken, läste Cinna, gjorde et kort besök hos Folette, åt och fick sedan nu kl: 11 Journalen färdig alt tils hit.

d.° 17. Förmiddagen war jag sysslesatt med löpa, efter ingen ting, wacker syssla. Mellan 10 och 11. war jag på Kongs Stallet och såg några hästar beridas, hwilket roade mig rätt mycket. Sedan roade jag mig hemma med Corneilles Horace¹. Tilas war hos oss til middagen och tahltes om hwarjehanda ting. Eftermåltiden fölgdes wi åt til Staden, och sedan jag giordt en Kort visite hos fru Rosenstedt, gick jag til Gref Barks där jag hos Grefwinnan Grubb tillbragte hela eftermiddagen och haselerade grymt med de små flickorne och fröken Eva Rosenstedt som war där. Fendrik Klingspore kom därtill och war aldeles yr så at man behöfde alt tåhlamod

¹ Tragedin *Horace* (1639).

i werlden at eij bli sticken, och all möjelig eftertanka at eij skratta sig förderfwas.

d.° 18. Förmiddagen på Riddarehuset en stund, men hörde eij efter hwad där förehades, efter det allenast woro några private ansökningar. I dess ställe gjorde jag et besök hos Bergmästaren Svab, som roade mig långt mera. Den nya Cleva¹ Guldgrufwan i Småland, har nu råkat i goda händer. Riks Rådet Gref Taub, Landtmarskalken, Krigs Rådet Baron Oxenstierna, Kammar-Rådet Gref Piper, vice Amiralen Anckarcrona och några flere Herrar, hafwa samsatt sig at Participera däruti. De hafwa med stor omkostnad köpt alla andras prætensioner i detta wärk och bland annat Bergmästaren Svabs upfinnare Rätt för 1000 Rd^r. De köpa jord, de ställa an byggnader och begiära Privilegier, de giöra anstalt at återuprätta det gamla Cleva Kopparwärk. Kort sagdt, de giöra på Swenska wiset en ganska widlyftig anstalt at begynna med, jag önskar at slutet eij måtte öfwerfalla dem för snart, thet annars gemenligen plägar skie när början är altför omständelig. Från Bergmästaren Svab gick jag och åt middag hos min Syster. Därifrån til Hof Rätts Rådet Olivecrona, men fant allenast fruen och flickorne hemma. Här tahltes om bara drunkna och om farliga isar i anledning af Gref Axel Cronhielm² som i går Kiördt neder på en liten siö här utom Staden Wärtan benämd.

Kl: 5. Slapp jag detta tahlet efter jag gick bort til Celadon som förde mig til Ermine. Dit kom Lindamor ock, så at där blef et litet sällskap af, och skrattades wäldeligen intil Kl: 11. då man efter aftonmåltiden gick hwar til sitt.

d.° 19. Förmiddagen hos min Syster, til middagen hos Gref Barks, där jag ock blef til Kl: 7. sedan, och läste les egaremens du Coeur de l'Esprit³. En altför behagelig bok, efter han så en naturel afmåhlar menskians hiertas Swagheter. Författaren, den yngre Crebillon, för en stark, behagelig och otwungen skrifart, som är angenäm både för tankarnas och ordens skuld.

Kl: 7 kom jag hem.

d.° 20. Plenum på Riddarehuset, men ingen ting af wärde. Eftermiddagen gjorde et besök hos fru De Besche där Grefwinnan Modé ock war, Gick sedan hem och sysslesattes af, jag mins eij hwad.

¹ Klewa i Alsheda socken i Jönköpings län.

² Drunknade i Wärtan på resa mellan Hakunge och Stockholm.

³ *Les égarements du coeur et de l'esprit* (1736).

d.° 21. Förmiddagen hemma. Eftermiddagen hos min Syster som fådt en liten Son i går. Til aftonen war jag hos Gref Barks, där war det wahnliga sällskapet, neml: fru De Besche, fru Rosenstedt och hennes döttrar. Jag haselerade grufweligen i afton. När jag Kom hem fant jag Celadon hos mig rätt tankefull, men när jag begynte förtälja mina haslerier bad han mig skryta lagom. Jag har ock sade han warit i fruntimmers sällskap och åtminstone fådt tre Kyssar af alla flickor i sällskapet. Ibland dem war Ermine som både hemligen och uppenbarligen gaf mig åtskilliga tecken af sin wänskap. Om jag kunde bli kiär åt Ermine fehltes mig ingen ting i et rätt lyckeligit öde. Hon gier mig sielf anledning at säga sig en hop grannlåt; hon hör det med nöije, hon säger at hon wet ej hwad det är som giör at hon blir glad när hon får se mig, allahanda små wäntecken får jag öm-nigt. Ermine är wacker, jag har för 6 åhr sedan warit hel kiär åt henne. Men med alt det smaka mig alla dessa nöijen ej rätt wäl. Ach om Doris wore Ermine, eller om Doris wore här.

d.° 22. Förmiddagen på Riddarehuset in Pleno. Det enda märkwärdiga som där förehades, war et Lieutenanten Stiernelds förslag, angående et Lazarets eller Siukhus inrättning för Gardets och Artilleriets, åfwen för Stadens fattiga och siuka. Fonden därtill skulle bli 1.° En Stambok kring hela Landet. 2.° En på laga på alla inkommande Skiapp a 1 öre S^{mt}: för hwar Läst det håller. 3.° 4 D^r: S^{mts}: afgift af de Swenska Comedianterne för hwar repræsentation och 8 af Utländska om några slika skulle inkomma. 4.° Skulle Landtmarskalken med Ståndens Tahlemän sammankalla alla Stadsens inwånare och med goda föreställningar sökja öfwer-tahla dem at giöra sammanskott til et hus inkiöpande til detta Lazaret. Detta fick utan gensago bifall och recommenderades hos de andra Riksens Ständer genom en Deputation. Härwid wiste några at betiena sig af tillfället til at bringa de Swenska Comedierne på gång igen, hwilka nu altsedan långt för Helgen intet hållits och sägas af drottningen icke kunna wäl tåhlas så at de antingen af henne warit förbudne, eller man åtminstone frucktat de skulle blifwa. Man Kastade fram frågan om de Swenska Comedierne skulle få Continuera och swaret blef ja.

Lagman Lilljestierna steg wäl up och gjorde en alfwarsam och billig påminnelse, at man ej borde blanda slikt lapperi ibland Riksens wårdande ärender, efter ingen ting synes mindre wara Riksdags sak än om Comedier skola hållas eller ej. Dess utan wiste man ju icke om de wore förbudne eller ej, icke heller i fall Hofwet hade misshag därtill, wiste man orsaken. Hans mening war altså den at R: och A: aldeles intet borde be-fatta sig med en sak af så ringa wärde. Men oaktat ingen ting war skiähli-

gare än detta hans tahl gaf dock ingen annat swar därpå än at saken är afgjord.

Til middagen war jag hemma, och eftermiddagen sysslesatt at biuda Grefwinnan Baner på Diursholm, Riks Rådet Gref Lagerberg och fröken Charlotte Cronstedt til fadders hos min Syster. Sedan jag i största hast expedierat detta, gick jag och råkte Baron Ollonberg, då wi först sökte Haar förgiäfwes, och sedan besökte Adv: Fisc: Reenstierna, där wi wore en lång stund på qwällen, och jag war sedan hos min Syster.

d.º 23. Drottningens födelsedag. Kl: 9 klädde jag mig brokot och gick til Hofs. Alla rum woro fulla af grant klädda Herrar som hade det ärendet som jag, nemligen at önska vår nådiga och Hulda drottning lycka til denna för hela Riket Hugneliga dagen. Mitt sinnelag därwid wet jag war godt och andras kommer mig ej wid. Magister Nohrman höll bönen och gjorde efteråt en wacker men något lång och omständelig lyckönskans Compliment. Sedan fick man en om sender träda fram för drottningen i Audience rummet och buga sig. De gamla Herrarne för bättrade sin bockelse med något tahl, men wi som yngre woro trädde allenast på en trp:[?]steg när drottningen och krökte ryggen. Därifrån gick man på Kongens sida och bugade ploton-wis.

Kl: 11: Hafwa Ständernes Deputationer kommit up och Tahlemännen liksom på Nyåhrs dagen aflagdt deras Compliment och kyst handen. Bonden¹ want nu igen allmänt behag. Sedan hafwa ock de fremmande Ministrer och Rådet infunnit sig. Jag gick bort, efter alt detta kunde skie utan mig, och jag dessutom hade en Expedition för Herr Far.

Sedan jag förfärdigat den, klädt mig Swart igen och ätit middag, for jag med min Fahr til Syster A: C:. De fadrar som jag i går budit församlades, jag blef den fierde. Prästen kom och gossen blef döpt til Axel Peter. Jag hölt intet länge ut faddersnacket utan gick hem, klädde om mig ännu en gång och wandrade så til Hofs. Där syntes nu merendehls alt fornämt folk i hela Stock holm. En myckenhet af ungdom af bägge kiönen och alla på bästa sätt putsade. Alla 3 rummen woro helt fulla och dansades i rundelen och i Fyrkanten. Många sade med mig at de ej någonsin sedt vårt Hof så wackert som i dag, eller åtminstone aldrig wackrare; men med alt det gick jag dock kl: 7. ned til Gref Barks där jag hos Grefwinnorne i det wanliga sällskapet roade mig rätt wäl åt aftonmåltid, Kom hem kl: 1 lade ihop några Små saker at skicka til Ekeby med Anders som skal resa i morgon underst bittida, och lade mig sedan omsider at sofwa.

¹ Olof Håkansson.

d.° 24. Först war jag hos min Syster och sedan på Riddarehuset, där man upläste en hop Protocolls Deputationens berättelser och betänkande öfwer HofRätternes och Collegiernes Protocoller. Middag åt jag hos Gref Barks, och war där en stund eftermiddagen, sedan hemma.

d.° 25. War Plenum i Protocolls Deputationen. Eftermiddagen war 3^{die}: Utskottet till hopa, en liten stund allenast. Jag gick til fru Rosenstedts sedan och roade mig där et godt stycke på aftonen.

d.° 26. Plenum på Riddarehuset. Ingen ting af värde, utan allenast at Landtmarskalken lät weta, det man i nästa wecka ej wille hålla Plenum för än om onsdag, då Stora Secreta Deputationen wore i stånd at låta weta sin tanka om terminen til Riksdagens slut. Eftermiddagen war Protocolls Deputationens 3^{die} Utskott til sammans.

I dag hafwa en under officerare af Gardet wid namn Schultz och en under officer af et annat Landt Regemente von Smitterlou duellerat, den senare blifwit ihjälstucken och den förre kommit på flykten.

d.° 27. Mins jag ingen ting utaf.

d.° 28. Förmiddagen hemma. Eftermiddagen gick jag först til min Syster, och sedan efter wahnligheten til Gref Barks, där förutan det wahnliga sällskapet woro fröknarne Maria och Florentina von Kochen; HofKantzlerns döttrar. Wi roade oss hela aftonen til sammans och kom jag kl: I hem, hel trött.

d.° 29. Förmiddagen i Protocolls Deputationen, där vår härtills warande Præses, Capitain Macklier af Gardet tog afskied af oss. Eftermåltiden war jag och ute hos Räntemästaren Burtz och sedan hos Gref Barks til aftonmåltid.

d.° 30. Förmiddagen war jag mest hemma, dock mellan 11 och 12 åt Staden at höra nytt, men fant intet. Aftonmåltiden war jag hos Kiöpman Degermans, och när jag skulle hem fant jag Celadon som berättade mig at han fådt weta det Dorine wore i Staden och måste jag följia honom. Wi gjorde besöket hel kort efter det redan war något sent. Imedlertid war Celadon af alt hierta glad at genom henne få hälsningar från Doris och at se sin Kiära Doris förtrogna wän. Omständigheterne tilieto honom icke at där säga alt hwad han tänkte, efter Parafaragaramus war tillstädes, men för mig sade han desto mer sina tankar. Han önskade at få lemna Stockholm med alla förmoner, för den ena at få råka Doris, och föll i et Melancholie som på slutet gjorde mig ledsen wid honom så jag war rätt glad at komma hem och sofwa.

d.º 31. I dag skulle man få weta tiden til Riksdagens slut, därföre jag kl: 10 skyndade mig up på Riddarehuset, där nu war et så starkt Plenum som man på lång tid ej haft. Sedan några andra småsaker warit före, uplästes endteligen Stora Secreta Deputations memorial af följande innehåld. Sedan Stora Secreta Deputationen genomgådt de anmärkningar, som den Mindre Secr: Dep: formerat öfwer Råds Protocollen i inrikes måhl, samt däröfwer inhämtadt wederbörande H^F: Riks Råds förklaringar; har man funnit måhlen af then beskaffenhet, at en dehl, som wid tiensters bortgifwande och andre tillfällen, ej så snörrätt tyckts öfwerenskomma med Regerings formen, Lag och förordningar, likwäl synes kunna genom tienliga föreställningar och warningar biläggias; men en dehl åter för Rättwisans skuld befinnes kräfja en nogare undersökning och at thermed efter 13 § af Riksdagsordningen bör förfaras. Hemställer altså Stora Secreta Dep: til Rik^s: Ständers ompröfwande, huruwida them behagar befullmäktiga Stora Secr: Dep: at uptaga skiärskåda och afdömma, så wäl the större som mindre måhl, så at hwad som biläggias kan blir i tysthet bilagdt, utan at the Rådspersoner, som i andra angelägnare måhl sig berömligen förhållit, må för slika wigtiga måhl, bli inför Plena nämde, och dy-medelst hwarjehanda omdömen underkastade. I The ärender åter, som Lagligit utslag kräfja, förbehåller sig St: Secr: Dep: at underkasta sin dom R: Ständers widare skiärskådan, til lindring eller stadfästelse.

Landtmarskalken förestälte at thetta wore thet bästa medel til at förekomma allahanda missnöijen, oenighet och förbittring och wore lindrigast för alla wederbörande, emedan man therigenom undweko, at i oträngt måhl nämna åtskilliga Herrar som til äfwentyrs i en eller annan ringa omständighet sig försedt, men för öfrigit förtiena heder och beröm för sina Rådslag. Äfwen och sluppo plena then olägenheten at få under händer många saker som ej annars kunde än förspilla then oss allom så nödwändiga enigheten.

Major Boye, försäkrade at thetta St: Secreta Dep^s: förslag wore thet aldra lindrigaste medel man kunnat finna, och at thet kostat mycken möda innan man kunnat bringa saken så långt; Så at the som nu satte sig theremot, worde säkert finnandes at the giordt sig sielfwa och sina wänner et oråd, om the willja at alt skal dragas fram för Publici ögon. Han rådde altså til at man skulle utan twist bifalla St: Secr: Dep^s: memorial. Hans Echo sade sammalunda. Öfwerste Palmstierna mente, at efter observationerne öfwer the inrikes ärenderna, til en dehl icke äro så allmänt wårdande, utan merendehls angå några förseelser som wid en och annan tiensts besättjande kunna wara föregångna, hwilket i dag kan rättas om i går skiedt orätt och icke så noga rör Publicum, widare än at Regerings-

form och Kantzliordning icke så til minsta prick kan wara efterlefwad. Men theremot the måhl som Secreta Utskottet under sitt öfwerseende hafwer, äro af större wickt och angå hela Riket i gemen. Altså synes billigheten fordra, thet om så hända kunnat, at någon Riksens Råd i Secreta Deputations måhlen funnes hafwa försedt sig, then ther likwäl i the Större eller Secreta Utskotts saker funnes berömmeligen hafwa fördt sitt Embete, borde man tå icke så noga se på the mindre målen. Förthenskuld wore hans mening, at man först borde höra Secreta Utskottets utlåtande öfwer Rådets giöremåhl och sedan Secreta Deputations. Thetta tycktes mångom högst billigt wara och hade bordt yrkas. Men efter Öfwerste Didron och Lagman Lilljestierna påstodo at Memorialet skulle liggia på bordet til nästa plenum, kunde thet icke nekas, utan kom man öfwer ens at i morgon åter borde bli plenum.

Sedan företogos andra måhl och hade en Deputation af Präste Ståndet företräde, som lät upläsa och recommenderade et långt Extractum Protocolli angående Upsala Academie hemmans försälljande til Skatte.

Bergsfiscalen Erland Fred: Hiärne har på Riksdagen ingifwit et Memorial angående slika hemmans bortsäljande, och andragit åtskilliga skiähl hwarföre the til Skatte borde uplåtas. Präste Ståndet går intet in i träta härom, utan berättar allenast, at Upsala Academie af Ständerne ej kan påläggias at sälja sina hemman til Skatte, efter the them ej hafwa som en gåfwa af Cronan utan som en enskylt skiänk af Konung Gustaf Adolph, hwars enskylte arfwe-gods thet warit, så at Academien therutöfwer har en fullkomlig frälsemanna rätt then ej på något sätt af Cronan och Publico härstammar, utan af KI: Gustavianska Ättens enskylte Gifmildhet. Eftermiddagen war jag hos min Syster och sedan hos Gref Barks til aftonen.

Grefwinnan Anna Maria Bark, Öfwersten Grubbs Änkjefru, är emellan sina 30 och 40 år, har fem barn som lefwa, och tyckes således böra hafwa förlorat thet mästa af sin fägring. Icke thestomindre är hon ännu ej obehagelig til anseende, hwartil hennes glada och liufliga maner mycket bidrager. Hon har godt förstånd, et fromt och blidt sinne och synes mycket upricktig i sitt tahl och omgiänge. Hon, som andra fruntimmer will giärna behaga, och tillstår sielf utan krus at thet är kiönets förnämsta giöremåhl, näst det at inwärtens befästa sitt sinne med dygd och ähra. Hon talar giärna, och hennes goda förstånd gör hennes tahl behageligt och qwick. Le och roa sig är henne aldeles intet widrigt och som jag föreställer mig lär hon ej anse Kiärleken för sitt Kiöns fiende. Belefwad måste hon wara, som alltid från barndomen warit upföd i stora werlden och aldrig haft brist på dristighet, wett och skickelighet. Hennes sätt at umgåås med alla, är så lätt och så höfligit, så at man måste nödwändigt wisa

henne tilbörlig heder, och dock är aldeles intet twungen med hennes umgänga. Kort sagdt, hon är ett ganska angenämt fruntimmer.

Hennes Syster Grefwinnan Eva Christina Bark, Öfwerste Lieutenan- tens af Gardet, Modées Enkjejfru, lär wara ett åhr, eller föga mer, yngre än hon; men som hon fådt temmeligen starkt hull och fetma är hon intet til anseendet så aldeles behagelig. Hon tyckes wara mera alfwarsam och mindre monn om alla de små artigheter som fruntimren hafwa möda före så länge de ännu willja wara wackra. Men i des ställe tyckes hennes wäsende wara mera upricketigt och ända fram. Glad är hon när hon will och skiämtsam, så at hon wore i stånd at giöra ett helt sällskap glada med sig, icke heller wäjer hon då ord; men aldeles intet will jag wara i hennes ogunst och sedan bli omtahlt i sällskap af henne! All sin möda och all sin Kiärlek har hon wändt på fröken Eva Modée, sin enda doter, en flicka om 12 el: 13 åhr, som redan wisar tecken af mera förstånd än åldren skulle synas medgifwa, som i alt sitt wäsende röijer et ådelt och ömt hierta och som dageligen tillwäxer i fägring och behagelighet, så at hon fullkomligen förtienar alla andras tycke och den öma kiärlek som alla hennes anhöriga och hennes mor hysa för henne.

Jag påminner mig nu efteråt at jag glömt en angelägen Punct af Stora Secreta Deputationens Memorial, nemligen at om Riksens Ständer täckas hemskiuta anmärkningarna öfwer Rådets giöremål til Stora Secr: Deputationen, förmenar den at då de wore afgiorde kunde sedan fiorton dagar därefter Riksdagen blifwa sluten.

Til slut af denna månaden påminner jag mig at jag låtit tiden gå mig altför frucktlöst utur händren. Denna påminnelsen kommer altför sent, ty alt kan återwinnas förutan tiden. Orsaken til min orkelösa lefnad har warit mitt myckna sällskap och at jag nästan hwar afton sökt tillfälle at wara i sällskap långt på natten, hwilket giordt mig morgonstunderna altför korta. Des utan finner jag på mig sielf at jag ännu ej är i stånd at nyttja sällskap som mig bör, ty finner jag sällskapet roligt, så tänker jag ej stort på annat än skratta, och när det ej skier ledsnar jag så at ledsnan betager mig roligheten. Man finner alltför sällan rätt nyttigt sällskap och ofta, eller snarare sagdt mäst händer det, at folk som wäl hade förstånd och förfarenhet nog, at giöra sitt omgänge nyttigt för hwarannan, dock ej hafwa det minsta gagn där af, särdeles ungt folk. När fruntimmer äro med, undrar jag icke på at Societeten då ej kan bli nyttig, ty då bör man roa dem, och skal det skie måste merendehls tahlas en hop skiämt och prat som har ingen bottn, ty antingen willa eller kunna de intet /:jag tar dock undan några:/ begripa annat än antingen löjligt prat, eller smicker som giör deras egenkiärlek godt, eller förtahl som gier dem tillfälle at skratta åt nå-

gon frånwarande. Men när manfolk komma til sammans /:de unga menar jag:/ då måste antingen någon närwarande eller frånwarande sättja emellan, eller något tahl om flickor wara på banan, eller skryter man af sina äfwentyr, ibland liderligt nog, eller hafsar man i wädret utan botn och grund.

Ett maner at giöra sig alla slags sällskap nyttiga, tycker mig det wara, at eftertänkja alt hwad man ser om det i då warande omständigheter är behageligt och nyttigt och hwarföre det så är eller ej.

Fritt och twetydigt tahl tyckes mig ej wara särdeles anständigt i fruntimmers sällskap at föras mindre af dem sielfwa at föras. Det är sant at ärbarheten ock kan gå för långt och bli löjlig och twungen, när man will stöta sig på det aldra minsta. Ett fruntimmer som will förtörnas af det som är aldrig så litet twetydigt gier til kiänna at hon altför grant märker den galna kanten af hwad som sägs och tyckes altså wara altför wäl underrättad om det som hon ibland borde åtminstone låds wara okunnig uti, hwarjemte hon ock gier lastaren rum at tänkja det hon torde wara mindre rädd för giärningar än ord. Däremot tyckes ock det qwinliga kiönets blygsamhet ej tåhla wissa slags utlåtelse, ty somt kan sägas som den aldra enfaldigaste måste förstå. Om et fruntimmer ej är blygsam i orden då hon är i sällskap tänker mången, så tör hon wäl i enrum, wara så mycket mindre blyg för giärningar. Det bästa råd för fruntimmer, är at fly sådana sällskap där plumt skiämt wankas, och at sielf noga ackta sig det hennes ord ej stöta ärbarheten, Ty särdeles är det för flickor ej godt teckn, at i wissa måhl skiämta så qwickt.

Februarius

d.° I. Plenum war fullkomligt i dag på Ridarhuset och skulle nu det i går upläste Secr: Dep: Memorial afgiöras. En obehagelig början giordes genom en annan Præliminair sak. Kyrkioherden Dr Arnell Kom och lät kalla ut Landtmarskalken. Han berättade at Præste Ståndet hade redan hos sig afgjordt saken och tänkt nu låta R: och A: weta sin mening, men en man wore kommen, som berättadt at åtskillige Memorialer skulle i dag hos Adelen ingifwas som sedermera skulle gå til de andra Ständer, hwarföre han bedt at Resolution hos Præste Ståndet ej måtte fattas förän man låtit sig thessa memorial föredragas. Doct: Arnell frågade altså om thenna beskickningen wore af Rid: och Ad: skiedd med allmänt samråd eller ej.

Landtmarskalken har therpå ej kunnat swara annat än at han icke wiste theraf, och så snart han kom in anmälte han thet hos Adelen. Thetta förorsakade strax mycken eftertanka och et blindt sorl, som stadnade litet å Öfwerste Lieut: Lagercrantz begiärte liud.

Thetta är et eftertänkeligt steg Gunstige Herrar och then af våra medbröder som warit så indign¹ och giordt thet, förtienar at upletas och til ett efterdöme alfwarligen straffas. Han har icke allenast förbrutit sig mot oss allena i thet han brukat vårt namn falskeligen til sina nedriga afsickter, utan ock mot alla Riksens Ständer efter han welat giöra ingrep i et helt Stånds frihet at efter Thess beqwämlighet, godtyckio företaga och afgiöra Rikswårdande ärender. Lät oss therföre med alfvarsamhet upleta och straffa en så brottslig ledamot. Lagman Lilljestierna sannade ordspråket som säger at när man kastar en kiäpp ibland hundarne den som råkas så gnäller han. Han steg strax up och begiärte få swara. Jag skal hafwa den ähran sade han, at gifwa Ridd: och Adelen lius i thenna saken och tillika beswara H: Öfw: Lieut: Lagercrantz som han menar mig med thet han sagdt, skal bli min man och stå mig til swars för sitt obetänkta tahl. Jag förbehölt mig i går at öfwer Stora Secreta Dep^{sc}: memorial skrifteligen i dag ingifwa mina tankar, som jag ock upsatt dem, och ämnat sedan jag efter Riksdags-ordningens innehåld anmält mig hos mitt Stånd, gå därmed til de öfriga Riksens Ständer. Detta mitt upsåt har jag låtit en och annan af mina wänner weta, och äfwen sagdt dem at om de uti de andra Stånden hade några wänner, kunde de låta dem förstå at jag äfwen tänkte hos de andra Stånden ingifwa mina oförgripeliga tankar. Men aldrig har jag sielf eller genom andra sökt på sådant sätt som nu säges giöra ingrep i de andra Stånds Rådslag, mindre bedt någon i Ridderskapet och Adelen namn gå med slikt ärende, utan har någor thet giordt så ware thet för hans räkning. Öfwerste Lieut: Lagercrantz. Jag skal wara Er man på hward sätt Er behagar och hwar Er lyster, och skal jag alltid kunna förswara hward jag sagdt; Ja, jag säger ännu en gång at then som giordt så, som af H: Doctor Arnell berättas, han är en indign menniskia. Åtskillige flere och än skarpere ord wexlades emellan thessa båda hetsiga och tahlföra män, och wardt stort sorl, theri H^{mt}: Majorernes och Patrioternes Boyes och Lilljehöks liufliga stämmor äfwen måste höras. Hof Rätts Rådet Ehrenpreutz och Öfwerste Palmstierna lade sig emellan och sökte at med begge stridande parternes någorlunda nögie biläggia trätan, som ock skiedde, medelst det at Lagercrantz försäkrade at han ej ment Lilljestierna och Lilljestierna bedyrade at hans upsåt aldrig warit at angripa Lagercrantz,

¹ Ovärdig.

utan allenast at förswara sin heder den han trodt wara angripen af Lagercrantz, men nu wore aldeles nögd med den försäkran at Lagercrantz med sitt tahl ej ment honom. När detta Kiäbblen war alt, under hwilket man ögonskienligen kunnat spörja huru heta de flästa wore mot Lilljestierna, emedan han nästan aldrig fick tahl utan at bli afbruten med stort Sorl, stadnade man endteligen däruti at en Deputation skulle gå til Präste Ståndet at fråga sammanhanget af denna saken, och om så befunnits at någon warit där med slika bod som nu sägas wille, skulle man ock gå til de andra Stånden at fråga om något dylikt hos dem skedt. Deputationen gick af och Landtmarskalken bad at hwar och en wille taga sina rum, samt at ingen skulle stå up som ej wille tahl, hwarpå omsider Stora Secreta Deputationens memorial uplästes.

Therefter uplästes et Öfwerste Didrons memorial, hwaruti han sade sig Kunna gifwa Riksens Ständer wid handen et sätt at bewisa en Generosité, som skulle ej kosta någrom enskytt eller hela Riket i gemen thet aldri ringaste, men i medlertid wara Riksens nu församlade Ständer til et odödeligt ähreminne i framtiden hos efterkommande, samt til pris och beröm hos alla både våra medborgare inomlands och alla fremlingar utom Riket, nemligen om Riksens Ständer nu på en gång utan vidare efterfrågan, för fred och enighets skuld wille nedläggia och eftergifwa alla af Secr: Dep: formerade anmärkningar, tagandes allenast the utvägar som kunna försäkra oss för alt ondt i framtiden. Skulle thetta winna bifall så wore han för sin dehl nögd med at alla Observationerne, the större med the mindre ginge til Stora Secr: Dep: tillbakas at där i en ewig tysta nedläggias, och wederbörande af Rådet, i anledning theraf måtte skie tienliga föreställningar. Wore ock några saker af then wigt at the på thetta sätt ej tåhde botas och rättas, utan Riksens Högl: Ständer funno oumgängeligt at stränga rätten i them borde hafwa sin gång, så borde man ju weta hwilka thessa måhlen wore och hwem the anginge, innan man kunde säga huru och på hwad sätt the skulle dömas.

Lagman Lilljestiernas memorial, läste han sielf sedermera up, och war thet merendehls i samma mening som Öfwerste Didrons, allenast något omständeligare och med mera skiähl utfördt. Hufwudsaken theraf war thenna. Han wille at alla the måhl som kunde lindras och biläggas, måtte gå til Stora Secr: Dep: och ther tystna. Men alt hwad under ransakning och dom komma skulle, förmente han först böra Plena kundgiöras, efter thet ju äntå sedermera skulle bli allmänt bekandt om någon dom skulle fällas, samt hwad brott som dömt blefwe. Stora Secr: Depⁿ: förmente han ej wara något competent forum, efter thet 1.º Bestode af så många neml: öfwer 100 Ledamöter hwilket 2.º Eij hade giordt någon domare Ed, ej

heller 3.º finge votera per capita, utan Ståndswis och kunde 4.º wid thenna domstol ingen Actor wara.

När Lilljestierna upläsit sitt memorial, anmälte han sig at han nu mera wille gå thermed til the andra Riksens Ständer, sedan han fullgjordt hwad Riksdags-Ordningens 11. § stadgar, nemligen at när någon Herrdagsman wille gå med sitt memorial til the andra Stånden, skulle han först anmähla thet i sitt eget Stånd.

Om Lilljestierna i dag fådt det infall at begiära Ridderskapet och Adelsens lof at äta middag, tror jag pluraliteten nekat honom thet, therföre war thet intet underligt at thenna rätt han påstod sig efter Riksd: ordn: äga at gå til the andra Stånden blef honom disputerad. Han påstod wäl at han ej underkastade sin thertil hafwande rätt något omdöme, efter han hade Riksdags ordningens Klara ord för sig. Men många, särdeles Coyet påstod theremot at efter Riksdags ordningen säger thet man skal anmähla sitt memorial i sitt Stånd, bör ock Ståndet hafwa mackt at utlåta sig om man får gå thermed til the andra Stånden. Andra sade at ingen kan neka någon Herrdagsman at gå till the andra Stånden sedan hans memorial i hans Stånd blifwit upläsit och Ståndet utlåt it sig öfwer thet ärende som memorialet angår. Detta tyckes ock billigt wara sade Landtmarskalken, ty om någon kommer in med et memorial, och det går strax bort til annat Stånd, samt sedan winner bifall i hans eget Stånd så tyckes det wara en oordentelig process, at en ensams utlåtande förr meddehlas the andra Stånden än et helt Stånds tanka. Winner memorialet ej bifall, så kan the jämte Ståndets mening, såsom et votum dissentiens tids nog komma til the andra Stånden. I mitt tycke sade han gör jag Distinction emellan sakerne sålunda, och så har jag förstådt Riksdags ordningen, at om någon Kommer in med et memorial, och det är hans egen enskylte sak och angelägenhet, bör honom aldeles icke förwägras at gå til the andra strax sedan han gjordt ansökning i sitt eget om han ej will wänta, till thes han wunnit sitt eget Stånds utslag, thet dock skulle synas ofta för then sökande bäst wara. Är thet ett förslag som angår Publicum, Kan honom icke heller wägras at ock strax tahla Publicum, neml: alla 4 R^{ne} Ständer til thetom; men är thet et ärende som redan genom någon Deputations betänkande, eller på annat sätt hos hans Stånd är anhängig gjord, theröfwer någon som en ledamot sig skrifteligen utlåta och sitt votum gifwa will, tyckes et sådant votum böra blifwa liggjande, til thes Ståndet sagt sin mening, och om then är lik thet tå gifne skriftelige voto har ju then som skrifwit, wunnit sitt ändamål efter hans tanka styrkt genom hela hans Stånds myndighet går til the andra Ständer. Faller Pluraliteten emot honom kan tå hans memorial såsom et votum dissentiens fölgia hans Stånds Resolution.

Lilljestierna. Til at wisa thet mitt ändamåhl fast heller är at i alt wara Ridderskapet och Adelen til willjes än som giöra något thet til missnöije lända kan, will jag för thenna gången, dock utan Præjudicat afstå then Rätt, som jag för öfrigit ej annars kan finna än Riksdags ordningen tilllägger mig. Hwarmed thenna twist til vidare uphörd, och företogs åter hufwudsaken, neml. Stora Secr: Dep^s memorial. Många tahlte än å then ena än then andra sidan, och omsider skred man til votering, tå the som wille at Stora Secreta Deputation skulle afgjöra och afdöma sakerne, skulle skrifwa ja, och the som wille at ärenderne först måtte föredragas plena skulle skrifwa nej.

Ja blefwo öfwer 300 och nej några öfwer 100.

Min dagabok har nu hela Februarii månad öfwer hwilat så at jag icke skrifwit et ord därpå och nu är d.^o 2 Martii. Huru skal man minnas wäl och raisonera wäl så långt efteråt. Imedlertid will jag biuda till at up-teckna hwad jag under denna tiden giordt, hört och sedt, men daga tahlet hinner jag ej med at räkna, föga gör thet ock til saken ty then förlorade tiden kommer ej åter, om Han blefwo aldrig så noga räknad.

Riksdags-sakerne må gå först. Sedan Stora Secreta Deputationen blifwit förordnad till domare öfwer alla uti inrikes måhl öfwer Rådet författade anmärkningar, och man therigenom fådt hopp at all ting på thetta sätet skulle mera skyndas, så at man wid slutet af thenna månaden endteligen kunde lyckta then nu påstående långa Riksdagen, begynte arbetet i Stora Secreta Deputation dag ifrån dag at skyndas, och woro the then första wekan ganska flitigt till sammans. Man förmodade at wid wekans slut få fram hwad som skiedt wore men i thes ställe såg man at Stora Secreta Deputationens sammankomster ej mera skiedde så ofta, utan fast mera började Secreta Utskottet ensamt at arbeta. Wäggespringorne sade at man wändt sina ögon ifrån remarqverne öfwer inrikes måhlen på the utrikes, efter man tycktes hafwa bättre råderum at smida mera dödande pihlar ther. Men thet äro alt för höga saker för mig at tahla om. Jag will i thes ställe berätta hwad för löjljiga infall man nyligen hade i en liten lek, ther jag stod okiänd och såg på.

Efter Antonii och Alcibiades ändamåhl war at ned störta alt hwad som kunde stå them emot på thet the allena måtte wara mästare af leken, icke allenast medan största bullret påstod, utan ock sedan framgent; måste man nödwändigt få then lyckliga Octavius och alla hans medhållare utur leken. Man stötte them på alla kanter; man giorde många försök, man hotades, man ropade på them, man spridde ut falska ryckten emot them, Kort sagdt intet war som blef oförsökt at få them unnan med godt maner.

Våra barn hade en särdeles smak för Politiska anstalter, therföre bestod theras lek af Konung, Råd, Kantzlie, Collegier och Riksdag; men hör på hur de gjorde.

Dock hwad har jag at göra med barnelekar, jag will för ro skuld berättta en annan saga som händt i Månan. Jag brukar allenast jordiska namn på landen och folket efter jag ej är wahn wid månans Tungomåhl.

Sedan Octavius dragit sin Knappnål utur leken och flydt undan Stormen, fant Antonius och hans handt langare så mycket lättare wäg at Komma alla the öfrige Herrar, som stode them i wägen, på lifwet. Antonius, Alcibiades och Bassus hade samman sworit sig, at hela Atlantiska Regeringen, skulle wändas up och neder, och till den ändan måste Gode Jarl¹, som nu mera förde styret i utrikes måhl, och war närmast at bli sigill bewarare² sedan Octavius Kom undan; Sättjas i det Stånd, at han åtminstone ej kunde göra Anthonius sigillet stridigt. Detta hade Kunnat skiedt om Gode Jarl, som man både med wänliga och hotande råd, wille intahla honom, tagit sielfmant afskied från Yfwerboarnes antahl. Men efter han det ej wille göra, måste man finna råd at stöta honom undan med skien af rätt wisa; därjemte skulle ock Wijfell Jarl, Stålte Jarl, Skrymner Jarl, Pollion och Ragwald Jarl utur brädet.³ Desse Sex Herrar hade man förut på alt sätt sökt göra förhateliga hos hela menigheten, genom hwarjehanda beskyllningar som man för Riksdagen om them utspridt och hwilka ryckten sedermera under Riksdagen ännu mera öktes och tilltogo. Icke will jag heller så alldeles neka at icke en dehl af slika beskyllningar kunnat haft sin grund, på ett och annat sätt, ty möjligelt kan wara at the i tiensters besättjande och andra måhl icke på thet nogaste alltid fölgdt rättwisan, utan samtyckt et och annat som bordt wara ogjordt, allenast at behaga Heliogabalus, som med lif och siäl war intagen af Wenus och hennes Fader, Ragwald Jarl. Hwad som i hemlighet gjorde mästa förbittringen emot them, war thet man gaf them skuld, at the alla samman, ja sielfwa Octavius, bugat för venus, giordt henne upwacktningar, stådt Fadder en och annan, åt hennes barn som sagdt sig fådt med Keijsaren, smekt och burit thessa bytingar på armarne och i thetta ärende giordt många steg som så myndiga män icke anstodo. Pollion hade ock med sitt oförsicktiga tahl i början af Riksdagen mycket retat sinnena, I ty han sagdt til en af de förnämsta bland them som wore satta at skiärskåda Yf-

¹ Troligen Gustaf Bonde.

² Syftar på kanslipresidentposten.

³ Evert Didrik Taube. De övriga som kom att licentieras var Gustaf Bonde, Samuel Barck, Ernst Johan Creutz, Ture Gabriel Bielke och Johan Ludvig Hård.

werboarnes giöremåhl, ackta Er Goda Herrar, I Regera i tre månader och wi Regera i tre år. Therpå then andra swarat, wi skola så laga at man icke skal skada oss om man än will. Flere slika ord fälltes ännu af andra, och äfwen af Stålte Jarls fru, En qwinna af et odrägeligen stålt sinne. Hon frågade en gång öfwer bordet en af thet Hemliga Samqwämet¹, hwad giöra nu hwalparne uti Ert Samfund; men thenne swarade dristeliga. The börja nu få ögon och tänderna wäxa, thet är fahra wärdt at the torde begynna bitas.

Alt thetta wiste the tre hufwudmännen Antonius, Alcibiades och Bassus, hemligen och uppenbarligen wäl at nyttja, utspridandes ibland sitt parti, alt hwad som kunde tiena at reta sinnen. The hade ock wunnit på sin sida then största dehlen af thet första Ståndet i Atland, och i synnerhet all ungdomen; man sade sins emellan at thesse Herrar wisserligen ej för in tet giordt sig så goda wänner med Wenus, och at then wänskapen med tiden torde willja hafwa mera at sägia. Och man sade offentliggen, at thet med the Schyter nyligast slutne förbundet til Celternes förtret och Atlands skada ej wore skiedt utan wicktiga skiähl, samt at af Jarlarnes upförande mot Heliogabalus röntes at the såldt friheten och Fäderneslandet till honom och Schyterne för penningar. Heliogabalus sielf war för Wenus skuld så förhatad hos folket, at the, om the än hållit thesse Jarlar för oskyldiga, likwäl för at förtreta honom, giärna giordt them all möjijelig förtret.

Thet partiet som wore emot hofwet och Rådet sades ock med penningar blifwa i hemlighet understödde af Celterne, som giärna sågo at Yfwerboarnes antahl blefwo ändrat, emedan så länge thessa Sex såto wid styret, gofwe sig Atland ej alldehles i Celternes armar. I thet Hemliga Samfundet, samt uti thet första och tredje Ståndet, war thetta partiet mächtigast, äfwen til en dehl uti thet Tysta Rummet². Dock gick theras mackt ingenstädes så wida som uti thet Hemliga Samfundet. The giorde anmärkningar öfwer Yfwerboarnes förhållande både uti in och utrikes måhl. The förre wistes af Ständerne til underhuset³, och begynte man ther med all flit arbeta på et foster som skulle störta alla Sex Jarlarne så snart det fingo tungbandet löst. Imedlertid läto wederbörande löpa allahanda Ryckten kring hela Riket at giöra Jarlarne förhatelige hos menige man. De beskyltes at hafwa Såldt Riksens säkerhet och sanskylliga nytta, som bestod i förbundet med Celterne, för sin enskylte nytta och mutor som the

¹ Sekreta utskottet.

² Mindre sekreta deputationen.

³ Stora sekreta deputationen.

af Schyterne skulle fådt. Man sade at the med tiensters besättjande och i alla andra måhl endast rättat sina rådslag därhän at behaga Heliogabalus och Venus p. p. p. Werser lupo omkring landet til H^{ms}: förklening.

Crux, Durus, Cortex, Trabs, Rusticus atque Columba¹ Paribus consiliis paria fata ferant.

Tolle Deus Crucem et fac volitare Columbas.

Ultimus et primus pares honore erunt.²

Deras vänner däremot sökte på alt sätt at stäckja och wederläggja slika onda ryckten och Kom emot föregående Pasqvill följande swar i liuset.

Crux, Durus, Cortex, Trabs, Rusticus atque Columba.

Nomina Grata bonis invidiosa malis:

Inclyta consiliis nec secli turbine fracta,

Mobilis et populi non labefacta lue.

Dum tantis ornant Gothicum virtutibus orbem.

Ipse tibi fatum livor inique struis.³

Medan man på thetta sättet hemligen och uppenbarligen skiärpte wapen mot hwarannan, märkte Ragwald Jarl at thet til äfwentyrs i Underhuset wille gå hårdt till och kanskie mer för honom än någon annan. Förthen skuld säges han i hemlighet hafwa besinnat hwad hans frid tilhörde och försonat sig med Anthonius och hela hans parti. Ja, man will säga at Heliogabalus härigenom blifwit så rörd på qwickan at han låtit ett tiog tusend Daricos⁴ springa omkring til at swalka hetan mot Ragwald Jarl.

Thetta hade then wärkan, at i stället för Underhuset förr war Alcibiades, Bassi och Antonii wärkstad, ther the af inrikes wahror smidde Torwiggen mot Yfwerboarne, then ther om han slagit löst, til äfwentyrs alena råkat Ragwald Jarl; Wände sig trium viri med sitt anhang til det Hemliga Samfundet, ther man af finare och Utrikes ämnen kunde smida

¹ Crux (Creutz), Durus (Hård), Cortex (Barck), Trabs (Bielke), Rusticus (Bonde) och Columba (Hedvig Taube).

² Creutz, Hård, Barck, Bielke, Bonde och Hedvig Taube må utstå lika öden på grund av lika råd. Ta bort korset (Creutz), Gud, och låt duvorna flyga. Den siste och den förste skall vara lika i fråga om ära.

³ Creutz o.s.v. Namn kära för de goda men förhatliga för de onda, berömda för sina råd och inte krossade av tidens stormvirvlar, inte heller störtade genom det opålitliga folkets skändlighet. Medan de pryder den gotiska världen med så stora dygder, bygger du, orättvisa avund, ditt eget öde. Om dessa politiska dikter, se Carlsson 1967, nr 206 och 206:1.

⁴ Persiska guldmünt.

förgiftigare pihlar emot the fem men skona then Siette som war til nåder tagen.¹

Man hörde och såg huru ifrigt thetta arbetet gick för sig, och wägge springorna sade wäl ibland, hwad hemliga handgrep man brukte till at förgifta smidet. Där woro ährligt folk med inkomne i wärkstaden, som wille wisa mästarsmederne sitt ogina lönska och falska förfarande; som förestälte dem at de smidde Riket och sig sielf i framtiden en olycka, och som sökte på alt sätt at bemedla thetta och stämma watnet i Bäckén innan det kom i Än. Särdeles war en af tridje Ståndet, Wottur wid namn, hwilken ock warit bland the utwalda eller them som haft thet aldra hemligaste händer emellan. Thenne Tahlte hwad han kunde mycket oförskräckt, men mycket frucklöst. Slutet war giordt innan saken togs i öfwerwägande, nemligen at här måste fås swärd at dräpa Jarlarne, och fastän äggen i första och andra härdningen icke wille bita brackte likwäl Alcibiades, then konstigaste propositions mästaren omsider sin sak til slut, så at nu eij mer återstod, än at wäl bruka et så wäl tillredt wapen.

Jag orkar för thenna gången eij mer med thenna sagan² utan will berättta hwad jag giordt i thenna månaden.

Min bror Esbiörn har warit hos mig wid pas fiorton dagar, och roade jag mig under den tiden mäst af hans sällskap.

På Riddarehuset har ingen ting af särdeles wärde warit före. Hos Gref Barks har efter wanligheten warit mitt mästa omgänge och Celadon har nu som alltid tillförenehållit mig sällskap med sitt snack och sina klagemåhl. Än har jag sedt honom med ömhet sakna Doris, än med ett slags kärlek tahlta om Erminie, så at jag trodt han eij sielf wetat hwar han warit hemma.

Gagn har jag i thenna månaden giordt så litet at thet wäl må kallas als intet, summa, tiden har gådt nog frucklöst sin kos och utan särdeles nöjen, undantagandes de jag haft af min Brors närwaro.

d.º 26. Reste min Bror bort och jag till bragte förmiddagen hos Tilas och eftermiddagen hos Rosenstedts.

d.º 27. Förm: Hemma läste Rollin. Eftermiddagen hos Kiöpman Degerman.

¹ Den 12 mars licentierades fem av riksråden undantagandes Taube, som dock licentierades senare efter att själv ha begärt avsked den 19 mars.

² Fortsättning i dagboken den 7 mars.

d. ° 28. Begyntes på Riddarehuset en Acte som sedan länge har låtit höra sig i åtskilliga bedröfliga Scener. Där uplästes et Secreta Utskottets Extractum Protocollis af följande innehåld.

Secr: Utskottet har med all uppmärksamhet och flit igenom gådt Rådets Protocoller i utrikes måhl, giordt behöriga anmärkningar och hört wederbörandes förklaringar. Och som Secreta Utsk: wäl finner af hwad wiget och angelägenhet det är, at R: Råd som äro Ständernes fullmäktige mellan Riksdagarne, böra äga Riksens Ständers fullkomliga förtroende; men därjämte uti fem R: R:^s, Grefwar Bondes, Barks, Hårds, Bielkes, Creutz [Taubs namn överstruket och ersatt med Creutz'] rådslag och upförande i utrikes måhl, funnit sådane fehlsteg som icke annars kunna än förminska och förtaga et sådant förtroende til desse H^f Riksens Råd: Altså har Secr: Utsk fallit på den tankan at bemälte fem Herrar böra ifrån deras Råds Embeten licentieras. Tysthets Eden förhindrar Secr: Utsk at kundgiöra skiählen til detta sitt fattade Slut, hwilka likwäl i Secr Utsk^{ts} Handlingar och Protocoller tillräckeligen för denna och tillkommande tider finnas införde. Och til at bewisa det Secr: Utskottet ej kan hysa någon illwilja emot personerne utan allenast ifwer mot saken, samt at Secr: Utsk: enskylt önskar hwars och ens af bem^{te}: H^{rar}: R: R:^s: wälgång, finner Secreta Utsk: sig föranlåtut at tillstyrka R:^s: Ständer at låta bemälte fem Herrar icke allenast behålla och niuta sin Råds Heder och wärdighet fast de från Embetet licencieras, utan ock til deras och deras familiers understöd för dem i Staten anslå 3 el: 4000 D^r: S^{ms}: Åhrlig Pension, hwilket senare måhl Riksens Högl: Ständers widare omdöme och ompröfwande underkastas.

Så snart detta blef opläsit begiärdte Öfwerste Didron at det måtte liggia på bordet til nästa Plenum, hwarwid det ock för denna gången förblef.

Middag åt jag hos Gref Barks, eftermiddagen war jag med Gref Nils Bark ute at nyttja det wackra wädrat, och spatserade wi långt ut på Söder, på ett par Stenkast när Dannwiken. Kl: 6 kommo wi tillbakas och tillbragte jag sedan hela qwällen hos Grefwinnan Grubb. Åt afton måhltid hos Gref Barks och Kom hem sent på qwällen.

Man Kan tänka hwad åtskilliga rörelser det i dag framkomne Extr: Protoc: upwäckte i Sinnene; det wijste sig ock innan Kort. För min dehl war jag rätt missnögd mindre nu än sedan. Jag spar mina Betracktelser til bättre fram, nu hinner jag intet mer än i Galop söka återwinna hwad jag på lång tid i min Journal försummat.

Martius

d.º I. Förmiddagen war jag på Riddarehuset at Copiera Secr: Utsk^{ts}: Extractum Protocolli. Til middagen hemma. Eftermåltiden hos Borgmästar Adelcrantzes at Condolera Sorgen efter Gubben som blifwit död¹, Sedan hos Kiöpman Degermans en stund och så hemma. På gatan råkte jag Candace, som jag på snart ett helt år eij sedt.

Borgmästaren Josua Adelcrantz som nu för några dagar sedan dödt på sin höga ålder, war en man som ifrån fattigdom och ringa början dragit sig fram til temmelig heder och wälstånd. Hans egenteliga wetenskap war Byggnings Konsten, then han ganska wäl förstod och theruti warit then berömmeliga Riks Rådet och Öfwerste Marskalken Gref Nicodemus Tessins lärjunge och Handtlangare. Thessutom har han genom långhla resor och mycken flit förwärfwat sig stor Kunskap och en ansenlig samling af Kostbara böcker och ritningar som höra til Byggwäsendet.

Som Architect borde han hafwa smak och Kundskap af thet som Fransosen Kallar les belles lettres, thet han ock tillräckeligen ägde, och har i synnerhet warit en bland the starkaste i Swerige at skrifwa Fransyska Bref. Musiquen, ritningen, wapenkonsten, Trägårds wärk och flere behageliga wetenskaper war han förfaren. Till sinne war han fogelig, from, icke egennyttig, lättlynt, glad, språksam och behagelig; From man, Far och hus bonde, God wän och beqwämlig omgiänges man, så at med skiähl många sakna honom.

I afton höllt den qwicka och skiöna hoffröken Sigrid Bonde sitt Bröllop med Gref Johan Gustafson Cronhielm. Man anmärkte därwid at fastän alla andra Riksens Råd warit budna til Bröllopet /:hwilket drottningen sielf för sin hoffröken efter wahnligheten anstält:/ woro likwäl Grefwarne och R: R: Gyllenborg och Taube icke Budne. Många untrade wid hwad lynne Bruden kunde wara i dag, sedan hennes H: Far Riks R: Gref Gustaf Bonde i går blifwit på wisst sätt förklarad sitt Embete förlustig. Men den som litet wet af denna werldens lopp lär snart nog finna at ingen ändring bordt synas utan på wid slikt tillfälle, om det stådt aldrig så illa till.

Bonne Mine a Mauvais jeu

är en så allmän Regel, så at hoffolket wore dubbelt löijliga om de eij fölgde den.

Drottningen har i går warit ganska altererad öfwer det som då hände, så at hon ock lagdt sig strax til sängs och blifwit mellan lakan hela för-

¹ Avled den 26 februari.

middagen i dag, men i afton har hon icke destomindre warit hel glad på Bröllopet.

d.° 2. Förmiddagen hemma, eftermiddagen hos min Syster och hos Rosenstedts.

d.° 3. Hos alla menniskior hade det i förl: Onsdags Ständerne meddehlt Extract: Protocolli giordt en stor rörelse, ty hwar och en som aldrig så liten Kunskap ägde, såg wäl at thetta steg måste hafwa stora påfölgder, nu strax och i framtiden. Nästan alt gammalt folk och hwad som kunde kallas Gens de Qualité på Riddarhuset, wore merendehls af then mening at Secreta Utskottets i thetta ärende tagne steg woro både för dristiga och stränga. Theremot woro wissa stora Herrar, jämte en hop ungdom, särdeles af thet blå slägtet, Sammanswurde at understödja Utskottets beslut och giöra thet oss til en lag.

Med sålunda föreberedde sinnen, samlades Ridderskapet i dag til stort antahl, och sedan Landtmarskalken wid pas Klockan 10. anmählt then angelägna Råds saken och bedit alla taga sina rum, uplästes först ännu en gång Secreta Utskottets extractum Protocolli. Hwarpå Landtmarskalken af papperet upläste ett til thetta tillfälle författat och ganska wäl sammanfatt tahl.

Han föreställer först ärendets wigtighet och den starka sinnes rörelse han därwid kiände, både för det allmännas skuld, som ock enskylt för den wördnad och kiärlek han hyste för Alla de Herrar Riksens Råd som nu nämde wore, men besynnerligen för twenne af dem, hwilka han för åtniutna wälgjörningar funne sig särdeles förbunden, så at han för sin dehl gärna skulle önska om något lindrigare medel med Riksens säkerhet wäljas och utfinnas kunde, än det Secr: Utsk: föreslår. Men i fall det ej låto sig giöra, borde och wille han, icke låta wänskap eller något band wara sig kiärare än Fäderneslandet, så at fast det skiedde med blödande hierta, skulle han likwäl i alla måhl upföra sig opartiskt. Han förmante allenast Ridderskapet och Adelen til enighet och kaltsinnighet, som ju i thetta granlaga ärende wore särdeles af nöden, och han förklarade sig at gärna allena wilja bli et offer för det allmänna bästa, om därigenom twist och split kunde undwikas och hans sista anblick finge se enige och opartiske Riksdagsmän.

Thetta tahl som med ganska utsökta och hiertrörande ord war sammanfatt, behagade allom i gemen ganska wäl, och sedan efter giord påminnelse, alla the fem Herrar Rådens Slägtingar, samt alla the som i någon Process och rättegång med them wara kunde, tagit sitt afträde, öppnades Deliberationen med följande memorialer.

1.° Deras Exell^{ns}: Riksr Råden Grefwar Bondes, Barks, Bielkes och Hårds, til alla fyra Stånden stälte memorial.

H^{ra}: Råden hafwa med mycken smärta förnummit sig hafwa förlorat Riksens St^s: Secr: Utskotts förtroende. The willja för ingen dehl träda i något ordaskifte eller någon gensägelse mot Ständernes befullmäktigade Utskott, utan lemna med wörndnad dess utsago i sitt höga wärde. Imedertid betyga the at hwad fehlsteg och irringar som i utrikes måhl af them kunna begångne wara, ej härrördt af någon ond grund, eller upsåt, utan at the efter yttersta begrep, sökt som redeliga män råda och styrkja til thet som the efter sitt ägande pund och begrep trodt lända til Riksens nytto, ro, heder, frid och säkerhet, i anledning af Ständernes wid 1734 åhrs Riksdag fattade Slut. The fehl som altså finnas kunde försäkra och betyga de wara ej af upsåt utan af mensklig swaghet begångne, hwarföre altså H^c: Riksens Råd, hemskiuta sig och sin sak, uti Riksens Högl: Ständers skiön, och till Riks: St^s: mildhet och rättwisa.

2.° General Majoren Baron Bennets memorial. Gubben raisonerar som en gammal och förfaren man, then ther med goda skiähl fastän ej så särdeles utwalda ord, söker öfwertahla Ständerne at bli på then lindrigaste meningen. Han tror wäl at Secreta Utskottet efter Ed och samwete i thetta angelägna ärende förfarit; at Utsk: af en fullkomlig patriotisk nijt giordt sitt bästa til at taga Fädernes landets säkerhet i akt, och at fehl kunna wara begångna; men med alt thet när han besinnar hwad för en dyr och owärderlig skatt, enighet och förtroende är, och hwad olust och swåra påfölgder thet skulle hafwa med sig om nu fem Riksens Råd skulle för några fehlsteg från sina Embeten afsättjas och thy medelst the med alla theras anhöriga stötas för hufwudet: När han thertil ihogkommer at brännt barn giärna skyr för elden, och at then som en gång warit i fahrlighet och sedt alfware giärna plägar taga sig till wahra: Finner han för sin dehl icke annat än at R: St: nu wiste et prof af Ädelt sinne och giorde för sin och sina efterkommandes enighet, frihet, säll och säkerhet aldrabäst om the nu läto Strängaste Rätten hwila, tillgofwo hwad som skiedt wore, och med en tienlig åtwarning till wederbörande, togo sin säkerhet för framtiden.

3.° Öfwerste Didrons memorial. Han tror liksom Bennet at Utskottet ment och giordt wäl och at thet förtienar tack för sin nijt och ömhet, men som Secr: Utskottets utsago at Råden bör licentieras från sina Embeten, härrör ej af förbrytelser och missgiärningar, utan af befundne fehlsteg, samt stödjer sig på brist af förtroende til deras exell: Som ock Secr: Utskottet sielf lemna thessa Herrar för öfrigit et berömmeligt witsord, och för theras forna tienster och bewiste trohet tillstyrker Ständerne at lemna

them Heder och Pension. Altså tycker han at Ständerne som högsta mackt ägande, theraf hafwa anledning at gå ännu längre och ännu mera för mildra saken så at med en tienlig åtvarning för framtiden, thet förbi gångna kunde tillgifwas och Ständerne gifwa Råden igen sitt förtroende, hwilket Råden förmodeligen skulle wara så mycket monare om at framdehles stadigt bibehålla, som the nu med sorg sedt hwad påfölgd thet med sig hafwer at förlorat. Thetta förmenar han skola lända hela Riket til nytto och säkerhet genom enighetens bibehållande och Riksens nu församlade Ständer hos in och utländska til et ewärdeligit beröm. Men ifall thet ej skulle behaga Ridderskapet och Adelen at sålunda wälja then lindrigaste wägen, will han för sin dehl ad protocollum hafwa reserverat sig at ej hafwa någon dehl eller gifwa sitt samtycke til et sådant steg, som ofelbart ej kan hafwa i framtiden behageliga och nyttiga påfölgder.

4.° Upläste Lagman Hammarberg sina i thetta måhl upsatte tankar, hwars hufwud innehåll war följande. 1.° At Riksens Ständer hafwa Jus aggratiandi och Leueterandi står fast emedan hos them är Lagstiftande mackten, och altså äfwen then mackt at uttyda Lagen och hålla hand öfwer thess tillämpning til hwar och en Casus. 2.° Han will icke gå in uti meritis causæ, emedan the ej kunna wara någon annan än Secreta Utskottet bekandta; men thess förutan finnas orsaker hwarföre Jus aggratiandi här hafwer rum, neml: /:a:/ Secr: Utsk: egna ord och dom som nämna fehlsteg, brist på förtroende, och föreslå modificationer. /:b:/ Riks Rådens forna trogna tienster och betygade goda upsåt fast än the till äfwentyrskunnat fehla i thet the på något sätt gådt ifrån Secr: Utsk^{ts}: wid förra Riksdagen gifne Planer, dock i en god mening, til at bibehålla freden then wi alla böra skatta för en owärderlig lycka. /:c:/ Riket har Gud skie lof så mycket wi se kunna, sedan sista Riksdag ej lidit någon skada, så at the fehl som kunna begångne warit ej hafwa haft några onda påfölgder, och altså hwad som skiedt ej warit illa ment, ej heller ländt til skada. /:d:/ Lider Secr: Utskottets myndighet intet theraf at Ständernes Plena fatta ett mildare Slut; I thy at man lika fullt erkiänner Utskottets nijt och ömhet och /:e:/ förekommes härigenom så mycken olust, missnöije och oenighet som annars thenna saken tycks willja af sig föda. Och huru kraftigt thetta sista skiählet är, lär hwar och en kunna utan möda bli warse, som påminner sig then allmänt bekandta gamla Reglan Concordia res Parvæ crescunt, discordia maximæ dilabuntur.¹

¹ Genom endräkt växer små stater, genom tvedräkt faller de största samman (Sallustius, Jugurtha 10:6).

Härpå swarte Öfwerste Palmstierna strax och utan förberedelse; at han icke utan ömhet och rörelse kunnat höra thenna Secr: Utsk^s: utlåtelse, hälst som then angår Herrar, för hwilka alla samtelligen och hwar och en i synnerhet, han hyste ganska mycken wördnad och wänskap, särdeles wore två af them hans enkannerliga wälgiärnings män, och hwilka han wore så mycket förbunden, at han ej utan grämelse kunde höra them förklaras för brottsliga, och at han giärna med en tredjedehl af sin blod wille köpa theras oskuld om möjjeligit wore. Men med alt thet sade han, är mitt Fädernes land mig ännu kiärare. Jag tror ock jag är skyldig at tro Secreta Utskottet på sin ord, och sedan thet Efter Ed och Samwete förklarar någon för brottslig, will jag om thet wore min egen Fahr eller bror ej inwända något theremot. Secreta Utskottet, som giordt en så dyr Ed, hafwa förklarat at Riksens Ständer ej kunna hafwa något förtroende til dessa Herrar Råd, at the för Riksens säkerhets och frihets skuld böra Licentieras från sina Embeten, thessa utlåtelse äro ju starka nog; och om någon will argumentera mot Secreta Utskottets slut af thess egna brukade försicktighet i ord och föreslagne modificationer, tyckes Secr: Utskottet kunna swara, Ser tu therföre så surt at jag så goder är. För mig är thet nog at Secr: Utsk: på Ed och samwete utsagdt at thessa Herrar för Riksens säkerhets skuld böra från sina Embeten Licentieras, therwid låter jag thet förblifwa, och frucktar ej för några onda påföljder i framtiden. Lät oss först taga all nödwändig säkerhet för närwarande, sedan får omsorgen för tillkommande tider sitt wederbörliga rum. På thet jag altså äfwen som Herr Lagman Hammarberg må sluta mitt tahl med en Latinsk Sentence will jag hafwa then ähran at allenast påminna hwad wi här på vårt Ridarhus se för vår ögon skrifwit, nemligen Salus Populi Suprema Lex est¹.

Nästan i samma mening, fast ej med alldeles så beskiedeliga ord tahlte Major Wrede, och slöt thermed at han tyckte så mycket mindre skiähl wara, at tahlå så mycket om Jus aggratiandi til thessa Herrar Råds faveur, efter han som en Secreta Deput^s: ledamot, utan at bryta sin Ed, kunde så mycket säga, at thessa Herrar redan i inrikes måhl hafwa sådant för sin räkning, at han i sitt sinne hölt före thet the therföre allena borde wara sine Embeten förlustige.

Hof Rätts Rådet Adlerbeth hade ock skrifteligen upsatt sina tankar och innehöllo the mästadehls thet samma som Lagman Hammarbergs, neml: bewis at R^s: Ständers Plena hafwa Jus aggratiandi och at thet samma Jus i thetta fall hade ömnigt rum och borde brukas.

¹ Folkets väl är den högsta lagen.

General Major Lejonhufwud sade, sedan man å begge sidor åtskilligt i thetta måhl raisonerat, Lät oss bli wid sielfwa saken Gunstiga Herrar. Secreta Utskottet har intet understält plenorums omdöme annat än modificationerne, them willja wi tahla om, och ifall wi ej bli ense kan en vötering skillja trätan; men angående Rådens Licentierande, thet är en sak som Secreta Utskottet, efter sin Instructions 1. § och Riksdagsordningens 13 §. haft mackt at afgjöra och på Ed och samwete afgjordt som för ögonen är. Thet få wi intet disputerat om Ty thet är emot vår Fundamentale Lag, som gifwit Secreta Utskottet then mackten, och then kunna wi ej taga tillbakas; får då icke Gunstiga Herrar, Landtmarskalken göra Proposition om modificationerne få bifall eller intet, så komma wi aldrabäst och snarast från hwarandra.

Man begynte altså at skrika på proposition, och våra små Hieltar, Nalle, Löpareld, Flabb och Smöransicte, påstodo at det wore emot lag och billighet om man skulle höra eller göra någon proposition öfwer then första puncten af Secr: Utsk^s: Extractum Protocoll. Lagman Hammarberg förestälte hwad fahra thet med sig hade om man skulle så aldeles sättja Secreta Utskottets mening utom all ventilation, at man ej finge göra en proposition theröfwer. Secreta Utskottet äro ju Ständernes Fullmäcktige. Thess slut måste ju aldrig wara så myndigt at ju principalen kan döma therom. Gud beware oss at gå så långt med saken at wi skulle twifla på Secreta Utskottets redelighet, i thetta och andra måhl, the sittja på Ed och hafwa efter sin Instruction mackt at ransaka och döma; men Ständerne som högsta mackt ägande måste ju hafwa mackt at Confirmera eller Leueterera domen. Skulle thet icke wara så, kunde ju framdeles någon gång hända at en Pluralitet i Utskottet, som bestode af 13 Präster och 13 Borgare, emot 18 Adelsmän, 11. Präster och 11 Borgare, kunde fälla domar som alla 4 Riksens Ständer ej kunde ändra. Pluraliteten i Utskottet har thenna gång fällt thenna domen. Lät oss för ro skuld weta hurudan thenna Pluraliteten warit.

HofRätts Rådet Adlerbeth påminte at wid 1727 åhrs Riksdag och alltid till förene Praxis warit at Secreta Utskottets domar blifwit confirmerade af Plenis.

Baron Sten Bielke, som för aldrig talt, lät i dag höra at under hans tysta anseende, döljes et oförskräkt hierta och en tahlade tunga. Disputen märker jag sade han, har nu wändt sig till en præliminair twist, som jag ej trodt skulle upkomma, efter jag alltid hållit för en afgjord sak at Riksens Ständers Plena äro Öfwer domare, och som the äga Lagstiftande mackten, äfwen hafwa myndighet at stadfästa eller gå ifrån Secreta Utskottets och andra Deputationers betänkjande. Och efter nu så är, at en så angelä-

git Ständernas rätt will liksom sättjas i twifwelsmåhl, tyckes mig oförripeligen angeläget wara at först blir genom en redig fråga afgjordt Om Ständernas Plena äga mackt at utlåta sig i någon sak som Secr: Utskottet redan afgjordt, eller at Confirmera eller Leueterera Secreta Utskottets domar.

Landtmarskalken war nu then enda som stälte sig för spetsen emot en så skiählig fråga. Gud beware oss at wi skulle sättja det i twifwelsmåhl eller qvestion om Ständerne äga Lagstiftande mackten eller eij, men som ingen Öfwerdomare kan leueterera utan at taga connoissance de cause och gå in i meritis, och Ständerne i the måhl som tysthet fordra giordt Utskottet till Fullmäktige at skiärskåda saken, så kan här ingen Leueteration hafwa rum. Jag kan altså här eij göra någon annan fråga än om modificationerne få bifall eller eij, ty det är det som Secr: Utskottet understält plenorum omdöme. Jag tror ock Gunstiga Herrar at om Riksens Råd wiste hwad oro detta nu gör oss skulle de sielfwa strax begiära afskied och eij willja sitta qwar, sedan Secr: Utsk: förklarar at R^s: Ständer eij kunna hafwa förtroende till dem. Jag ber er altså Gunstiga Herrar, lät mig få göra propositionen. Får jag göra proposition. Ja, nej, ja, nej. Sorlet och oredan wäxte alt mer och mer, så jag tror icke många woro som wäl wiste sielf hwad de wille.

Kråkan kom fram, med lånta fiädrar, och läste up något som han eij sielf skrifwit, nemligen en rätt wacker afmåhlning af en rättsint Herredagsman, som utan afsigter, hetsighet, wäld eller hat, med redelig och försiktig nijt, bewistar de allmänna rådslag. Han förmante andra at ställa sig thenna eftersyn lik, men förestälte sielf, et personligt wederspel af sin wackra beskrifning och lade enteligen därtill et illa widlödt bihang, at R: och A: skulle läracktigt taga sitt fornuft til fånga och tro Secreta Utskottet på sin ord.

Bonde Capellanen försökte med sin kalla röst at också förkyla Riddarhuset och insöfwa oss under Secreta Utskottets lydna; men det wille icke låta göra sig utan en tahlte här en där, hwar efter sin näbb.

Aspis skärpte sitt skräftiga mål före och sockrade sin giftiga tunga till at kunna intahla allom en så patriotisk nijt mot Rådet, som han ärfteligen hyste och Le Suffisant, hade then godheten at underwisa oss at the som begiärte Leueteration öfwer Secreta Utskottets dom påstodo at man för fem Rådspersoner skulle ställa Riksens frihet och trygghet i fahra, Ty sade han, Secreta Utskottet har sagdt at för Riksens Säkerhets skuld böra the Licentieras, the som åter säga at Råden böra bli wid sina Embeten, säga då altså at Riksens säkerhet bör för Rådens skuld sättjas å sido.

Majoren Ridderschantz gjorde theremot en Laconisk föreställning. När wi nu komma hem i dag goda Herrar, sade han, och man frågar hwad wi gjordt, swara wi at wi afsatt fem Riksens Råd. Frågas åter hwarföre, måste wi som nämndeman om dödsdomen swara, wi weta intet. Hungran begynte ock infinna sig hos folket efter klockan nu led mot 4. så at then jämte the långa och många Discourser gjorde en gräselig förbistring i mångas magar och hiärnar; hundrade gånger begiärtes allenast en ren proposition, om Secreta Utskst: Extr: Protocolli får bifall eller ej, hundrade gånger förestältes at qvæstion om modificationerne komma i otid om man satte then förut; men Landtmarskalken war obewekelig. Han gick omkring med sin Hielpe Präst och predikade allestädes, at man ej kunde formera någon qvæstion om then första puncten; men så enträgit han försvarade Secreta Utskottets independence i Secreta måhl, så skiähligt försvarade åter Didron, Bielke, Hammarberg, Adlerbet, Lilljestierna, Wulfwenstierna och flere Ständernes Jus aggratiandi och begiärde intet mer än en ren proposition Om Ständerne kunna göra nåd eller ej. Han fick starka sanningar från alla kanter. Mecenas som just kom op i bullret steg till honom och bad och pockade på en gång at han dock wille göra en ren proposition. Men han wille intet gå ifrån sina 5 ögon om modificationerne få bifall eller ej. Han formerade denna frågan många gånger men fick ja och nej. Så återstår då intet annat än votera. Ja men wi willa intet votera om den frågan förän hufwudsaken är afgjord, ty så snart man voterar därom är med det samma första dehlen af Secreta Utskottets dom stadfäst. Det är så swarade han om modificationerne få bifall, men få de intet bifall så äro alla qvæstioner öppna.

På det sättet är ju intet partie egall swarade Öfwerste Didron, ty om ja obtinerar, så han I wunnit alt, men om nej obtinerar så hafwa wi wunnit intet och saken är lika när.

Detta kunde Landtmarskalken icke neka; men wille likwäl icke göra någon an proposition.

Min lilla person blef ock uphetsad af detta Konstwärket, så at jag tog mod till mig, steg till Landtmarskalken i skranket och sade till honom en skylt.

Efter all ordning skal wäl hufwudsaken wara afgjord innan man tahlar om dess modificationer. Jag hemställer altså Herr Landtmarskalkens eget omdöme och Generosité om icke först bör göras proposition om första dehlen af Secr: Utskst: dom, efter det synes at icke alla äro ense om den skal stå fast eller intet. Men här är ju först begiärdt votering om modificationerne sade han, och den bör först gå för sig. Somliga willa det den proposition skal skie först, swarade jag, men andra begiära den andra, neml:

om hufwudsaken. Efter nu icke skiähl och raison kan gjälla så må då votering decidera, lät oss votera om hwilkendera proposition skal skie först. Det wore altså bäst om begge propositionerne sattes up och man finge se hwilken Pluraliteten först will ha fram. Han rodnade, blef ond och sade jag kan ju intet giöra någon proposition med alternative Ty Riksdagsordningen säger at alla voterings Propositioner böra giöras at de kunna beswaras med ja eller nej. Det är ju förr skiedt på denna Riksdag Herr Landtmarskalk inwände jag, at propositioner äro giorda med alternative och voterats däröfwer med ja och nej. Han sade det wore aldrig skiedt; men gallen lopp så öfwer för mig at jag med en kiött Ed försäkrade at jag mindes det wara skiedt, hwarmed wi båda wände oss från hwarannan.

Endteligen kom en Proposition fram igen neml:

Den som will at först skal voteras öfwer modificationerne, skrifwer ja, den som det icke will skrifwer nej.

Man såg wäl at detta åter war konstigt, så at om ja obtinerade wore ock hufwudsaken på wist sätt afgjord, fast ej så aldeles tydeligen, men om nej obtinerade wore intet wunnit. Man förstälte at detta ock wore en orätt Rådig proposition och intet partie egall, men man kunde ej få den annars. Den långa trätan, de konstiga propositionerne och harmen at så bli dril-lad, hade ock så förbryllat folket så at man ej wiste någon råd. Omsider, sedan man länge skrikit, kom man endteligen öfwerens at man skulle votera om den föregående proposition dågde eller ej. Endteligen kl: 5, blef den tredje propositionen giord neml:

Den som will at man skal votera öfwer föregående proposition skrifwer ja. Den som det icke will skrifwer nej.

Däröfwer man då voterade och slöts den kl: 10 på aftonen, med 295 ja emot 178 nej.

Således hade man med en votering som intet war Decisif utforskat pluraliteten, som war 117 vota starkare, mot än med Rådet, ty alla Rådets wänner voterade nej denna gången. Dock tror jag många wore förbryllade af de Konstiga propositionerne. Nog såg man hwart saken wille hwälfwa, men qvi a tempe a vita mente man.

Våra Hieltar woro så glada åt denna voteringen, at de hade haft lust begynna en ny i afton fast kl: war redan 10, men det blef ej af.

Jag kom hem helt trött och förwirrad af denna förtreteliga dagen.

Alciades konst, Pluralitetens hetsighet, folkets blinda böijelse at lemna et præjudicat som kunde giöra Secreta Utskotten Souveraina här-efter på alla Riksdagar, bara därföre at denna Souveraineteten nu tiente at störta några Herrar som äro förhatelige blefne: Den stora leken som oss nu förestår, Considerationer öfwer många andras och mitt eget förhål-

lande i dag kunde nog gie mig många eftertankar, men jag orkar intet mera tänka.

d.° 4. Fastelags söndag. I Högmässan hörde jag Tollstadius i Skepsholmen, dock med föga nytta, ty jag satt så långt ifrån at jag Knapt kunde fatta en mening här och där när han höjde rösten. Til Gref Cronstedts gick jag sedan i mening at äta middag, men måste först uthärda en ynkelig predikan af en Artillerie Präst. Därpå Kom en måhlid som war nog saltad af tahl om de närwarande tiders omständigheter, däruti jag allena mot hela Bordlaget, som dock ej war tahlrikt och särdeles diupsinnigt, måste föra ordet; men hant likwäl så inrätta mitt tahl at jag ej sade några obehageliga sanningar för dem som wore till städes och likwäl ock icke tahlte emot min mening. Eftermåltiden war jag hos Kiöpman Degerman, där såg jag Arckenholtz, Öf: Lieut: Morath och åtskilliga andra.

Alla hafwa undrat på at Öfwerste Lieut: Lagercrantz i går ingen ting tahlte; men orsaken därtill har warit den at Öfwerste L: Baron Ungern, som annars är hans goda vän fast af olika tankar, giordt det aftahl med honom at de begge skulle tiga i denna sak, efter von Ungern förestälte sig at Lagercrantzes tahl skulle mer kunna skada Rådets sak än hans kunde gagna. Därföre när Rådets memorial i går uplästes och Lagercrantz, som alla märkte, begynte brösta sig och bångas theröfwer, och gjorde mine at willja tahl, lät von Ungern bedja honom se på sig, då han med fingern på munden påminte honom om deras aftahl, hwarmed Lagercrantz lät tysta sig.¹

Man mente annars i dag så at anställa saken at det skulle ej bli så ondt som boken säger.

Slutet af dagen och hela aftonen tillbragte jag efter wanligheten hos Gref Barks' til Kl: half 12. då jag kom hem.

Det låg mig ännu helt starkt i magen hwad som hände i går på Riddarhuset, och tycktes mig et stort ingrep i Ständernas frihet at man på wist sätt nekat dem den Leuetererande magten öfwer Secreta Utskottets domar. Jag tyckte det war mot all naturlig ordning at man ej fick lof at tahl om hufwudsaken förän man tahlte om modificationerne. Mitt slut war så. Antingen äro Ständerne högsta lagstiftande och fölgackteligen de som kunna limitera och Leueterera el: skiärpa och Stadfästa Secreta Utskottets domar; eller hafwa de den intet. All skiäl och billighet tyckes medgifwa at de hafwa den. Hafwa de den mackten så kunna de ock bruka den när de finna rådeligt. Altså kunna de ock bruka den nu om så rådeligt fin-

¹ Om detta avtal, se Carlsson 1966, s. 340 och 1981, s. 159..

nes. Bör altså första frågan blifwa när en Secreta Utskottets eller hwad hälst annan Deputations dom inkommer, om man will Leueterera eller eij?

Detta tyckte mig jag wille på mitt sätt föreställa R: och A.: därför jag använde denna natten at upsättja hosgående memorial som jag tänkte ingifwa i morgon, och kom altså eij i säng for än kl: 5 i morgonstunden.

Celadon såg jag en liten stund, han tahlte om Doris först, och det med så mycken ömhet at jag knapt skulle kunnat trodt det wore honom möijeligt at tänka på Ermine; men han begynte sedan tahlta om henne och hennes Kiärlek, så jag wäl märkte hon eij war honom Indifferent.

d.° 5. Kl: 7. war jag uppe, skref först något åt min Far och gick sedan på Riddarhuset. Mitt memorial wijste jag för Öfwerst L: v: Ungern och Lagman Hammarberg, hwilka båda gillade thet samma rätt mycket och styrkte mig at gifwat fram; Thet jag thes utom giordt. Äfwen lät jag Öfwerste Didron förut se detsamma. Och efter Rådssaken ännu eij skulle komma före, gick jag til Gref Nils Bark, som sedan han sedt memorialet, mig oåtspordt gick til sin Herr Far, så at jag måste up och läsat för Gubben af hwilken jag åter fick bifall. Sedan skyndade jag mig på Riddarhuset, at gifwa fram mitt Foster innan någon votering skulle begynnas. När jag Kom til Landtmarskalken och han sedt memorialet, samt läsit något therpå, sade han ach thetta gör allenast en hop nytt buller. Mitt upsåt, swarade jag, Herr Grefwe och Landtmarskalk, är aldeles intet at åstadkomma någon oreda, men imedlertid bör icke heller något buller afskräcka mig ifrån at nyttja then rätten jag äger at säga min mening, efter mitt samwete. Jag ber altså ödmuikast at mitt memorial måtte få upläsas, förän then i förgår beslutne voteringen går för sig. Landtmarskalken swarade intet utan läste alt fort på papperet, då jag gick tilbakas til Öfwerste Didron.

Så wäl han som Baron Bielke och Hammarberg hade ock memorialer til reds i samma ärende; men Gud wet hwarföre the tyckte at det nu wore för bittida at gifwa in them. The sade wi få inga memorialer uplästa innan thenna voteringen är förbi; men när thenna är förbi kunna the ännu komma tids nog. I wisst måhl gillar jag wäl theras upförande, om thet skiedt af then orsaken, at the wäl såge ingen sanning mer skulle spisa emot en upretad pluralitet; men tå hade the bordt ock strax Cedera alt-sammans utan votering. Hade the åter i sinnet at giöra något motstånd emot then mackt som wille betaga och döda Ständernes Jus leueterandi, tycker mig at thet hade nu bordt skie innan thenna votering begyntes, ty af then föregående kunde man lätteligen se hwart thenna wille taga wä-

gen. Så snart man begaf sig at votera, om det skulle voteras om modificationerne eller ej, begaf man sig ock therjämte ifrån then rättighet at deliberera om första puncten af Secr: Utsk^s: Extr: Protocolli, neml: afsättningen, hwilket steg war så godt som en tyst bekiännelse at Ständerne ej kunde bruka sitt jus aggratiandi. Med rätta hade man altså nu genast bordt påstå at then frågan de jure aggratiandi först tydeligen borde afgjöras, och bordt med skiähl sökja föreställa R: och A: huru nödwändigt thet wore at ej bortgifwa et så ansenligt Jus majestatis och en så härlig dehl af Ständernes mackt och frihet: Hade tå pluraliteten ej welat låta säga sig, borde man hwar för sig, man för man, hafwa gådt fram och ad protocollum protesterat emot alt hwad som kunde skie häremot. Men våra Herrar låto antingen skräma sig eller narra sig, så at de utan särdeles motstånd ginge in i voteringen, antingen efter de trodde alla föreställningar wara förgiäfwes nu förut eller efter de trodde them komma tids nog efteråt. Om jag då kunnat besinna mig så mycket, i den ifren jag då war, som jag nu efteråt kan finna, så hade jag allena kunnat och bordt giöra det; men dehls wille jag icke allena tahla, när de som wore bättre och äldre än jag tego, dehls kunde jag då i hastigheten ej så lätt samla mina sinnen.

I en sådan storm som då war, och i en så angelägen sak, war det icke heller underligt om en nyläring och oförfaren, med all sin goda mening och willja, blef förbryllat.

Våra Hatt-hieltar drefwo imedlertid alt fort på den voterings proposition som de med förgårsvoteringen hade wunnit, när man sade några skiähl emot, ropte de på at pluraliteten hade obtinerat en votering och borde och skulle nu först niuta sin rätt innan någon annan ting kunde komma före.

Landtmarskalken anmälte mitt memorial men på det sätt at det skulle ligga tils voteringen wore förbi. Summa det halp hwarken pipa eller siunga, voteringen måste gå för sig öfwer följande proposition.

Den som will at det skal voteras öfwer modificationerne skrifwer ja.

Den som det icke will skrifwer nej.

Påfölgden af denna votering war at om ja want, kunde ingen annan proposition sedan giöras än den, Om modificationerne få bifall eller ej? Men om nej want hade man sedan öpet at giöra hwad proposition man wille.

Medan anstalten giordes till voteringen, gick jag gången utföre, då den sig sielf aldra behageligaste Herr Si jag, frågade med en lärerik och myndig upsyn om jag gifwit in något memorial, och då jag swarade ja, för-mante han mig faderligen at ackta mig och taga det tilbakas, ty annars skulle man sannerligen ej skiänka mig något. Låt Ert bekymmer ej

sträcka sig så wida swarade jag, mina ord skal jag sielf förswara emot Er och hwem som behagar.

Den annars förnuftiga, men i denna sak af hetan förblindade Publicola, warnade mig med en förbistrad och befallande upsyn. Ackta Er at ni intet sölar Er, med några memorialer, ty jag försäkrar at man skal hålla efter Er om ni säger något som ej bör wara. Spar Er wrede, swarade jag, tils ni får höra om så är, men imedlertid försäkrar jag Er at hwarken ni eller någon annan skal skräma mig.

Sielfwa Herr Flabb kom och frågade mig om jag lagdt in något memorial och om jag trodde thet skulle uträtta något. Det får man se när det blir upläst swarade jag och gick från honom.

Voteringen gick för sig, och sedan jag warit hem med min Far och ätit, Kom jag tillbakas på Riddarhuset til Klockan 4. då voteringen strax därpå slöts med 288¹, ja emot 171. nej. så at pluraliteten åter war 117. Det öfriga af denna dagen tillbragte jag hos Rosenstedts.

d.º 6. Fet tisdag. Blef jag upväckt klockan 7. med Fastlags ris som en obekant piga kom til mig med och wille icke säga från hwem. Dock kunde jag någorlunda gissat. Jag gick sedan ut så snart jag blifwit klädd, gjorde en Kort visite hos Öfwerste Didron och sedan hos min Syster, hwarpå jag gick på Riddarhuset. I föllje af den i gård hållne voteringen Kunde i dag ingen annan fråga göras än den Om modificationerne få bifall eller intet. Man begynte wäl nu at röra frågan om Ständernes Jus aggratiandi igen men det war nu för sent, därföre ock Landtmarskalken nu ej mera fant nödigt at blanda bort denna angelägna frågan, utan gjorde en Declaration, som om den så wist skiedt i Lördags som den skiedde i dag, gifwit saken et helt annat ansende. Declaration war fölljande. At Riksens Ständers Plena, otwifwelackteligen hafwa Jus dispensandi, Leueterandi et Aggratiandi, i alla Riksdags ärender, utan åtskillnad ifrån hwad Deputation de Komma Kunna, Ja äfwen äga rätt at taga connoissance de Cause om dem så behagar och i Secrete måhl lösa Utskott eller Deputationer ifrån den tysthets Ed som dem kan förhindra ifrån at upträcka sakens sammanhang.

Alla wijste sig nögda med en slik utlåtelse, och blef den förd til protocols. Jag fant altså mitt memorial nu mera onödigt, hwarföre jag gick fram till Landtmarskalken och betygade, at jag enskylt så wäl som alla i gemen borde tacka honom för den tydeliga och rättwisa declaration han giordt til Ständernas säkerhets och rätts bibehållande, hwarföre jag nu

¹ Enligt protokollet 286 (RAP, 11, s. 112).

ingen ting vidare åstundade än at få taga mitt memorial tillbakas. Han gjorde mig en höflig /:jag skulle säga nådig Compliment:/ hwarpå sedan jag fådt min skrift jag åter gick til mitt rum.

Man begiärdte altså proposition om modificationerne, efter som våra wäl sågo at det wore rådeligare låta den skie utan votering, ty det hade lätt kunnat falla Hattarne den skrullen¹ in, at om det Kommit til votering hade modificationerne blifwit afslagne, som de ock wärkeligen hotades med; och då hade våra Råd warit afsatte utan både heder och pension.

Proposition skiedde, fick bifall och en Deputation om 24 personer för hwilka Gref Charles Emil Lejonhufwud förde ordet, blef afsänd til de andra Stånden at låta them weta Ridderskapet och Adelen beslut samt anmoda och bedja them at göra ett med Adelen. Sålunda war thenna stora och angelägna sak hos Adelen afgjordt.

Det faller mig in en hop reflexioner som jag läsit jag wet eij war.

Huru starkt det Anthonianiska Partiet war ibland det första Ståndet i Atland syntes klart uti denna Deliberation. De måste råda, ty den sluga Alcibiades war then som med sitt anseende och myndighet hölt them tillhoppa. Thet han hade så mycket lättare före som ibland thet slägtet icke wore många af anseende och myndiga och bland thessa få kloka män, så at en sådan som Alcibiades lättare kunde hafwa myndighet blandt them alla. Theremot woro på andra sidan många förståndiga män. Men thesse, fast the gjorde ett i hufwudsaken, wore likwäl i medlen och maneren sielf goda, och handlade icke med allmänt samråd, hwaraf sedan hände at när the kommo fram på Skådeplatsen tahlte then ena så then andra så. Härigenom hände at Alcibiades som hade Stafwens myndighet, många hwassa tungor, som alla söngo utur en Thon, och ett stort anhang som med halsen och blyarspennan ridderligen stode för en man, at stödja sig wid, lätteligen kunde med sin mackt och konst drillas, förbrylla och öfwerwinna sina motståndare.

På en hel annan fot hade våra från början bordt taga saken. Man hade bordt krusa för the utwaldas beslut, säga at man ingalunda twiflade på thess rättwisa och goda grund p. p. p. men likwäl betyga sin förundran öfwer the orden, *Hwilket senare måhl* p. p. p., emedan the syntes betaga hela menigheten sin rätt at utlåta sig öfwer alla dehlar af thet hemliga samfundets dom. Man hade altså eij bordt ingå i någon annan underhandling, förän then frågan warit af hela menighetens alla fyra dehlar afgjord, om menigheten wore Öfwerdomare eller eij. Therpå kunde efter all bilighet eij följa annat swar än at menigheten ägde högsta mackten. I följe

¹ Tokig idé.

hwaraf hade sedan bordt yrkas then frågan om och på hwad sätt man wille bruka sin mackt. Sätten at Bruka then äro twenne. Antingen aldeles som en annan öfwer domstol, taga saken för sig, skiärskåda alla thess omständigheter och fälla ny dom. Eller ock at allena af the utom sielfwa saken befindtelige, men dock wicktiga omständigheter taga skiähl til Lindring. Thet förra sättet wore wäl thet wissaste och rättaste; men kanskie ej till alla delar thet nyttigaste. Men likwäl aldeles oomgiängeligit om man wille skiärpa rättwisan och låta lagen hafwa sin stränga gång. Theremot, om man wille giöra nåd wore wäl thet senare sättet säkrast. At enthera wore nödwändigt i en så wiktig sak, wore lätt at bewisa. Ty skal rätt skie, böra icke allenast the som straffas, utan ock the som se straffet wara öfwerlygade, och ej allenast på god tro inbillade, at rätt skier. I Andeliga ting kan till äfwentyrs tron spisa; men i werldsliga måhl, särdeles Rikswårdande ärender, anses billigt ett öfwerlygande skiähl mer än hundrade Eder. Skulle tå På thetta sätt ej rätten gå sin stränga gång och sanningen med sitt klara lius döda alla twifwelsmåhl och qwäfja alla trätefrön som annars kunde upwäxa och gro theraf, om en half part, tredje eller fierde part af Riket trodde at Fem el: 6 Jarlar af afund och parti wore undertryckte och fällte: Så wore aldeles oomgiängeligit at then aldra lindrigaste wägen wahldes som någonsin möjijeligt blef på thet oenighet intet måtte få thet ringaste rum at frambära sina i längden så fahrliga foster.

Häraf följde tå nödwändigt at nästa frågan blefwe hwad sätt menigheten wille wälja at bruka sin högsta magt.

Igenom en slik början skulle till äfwentyrs saken fådt andra ögon, och mycket missnöije eller åtminstone mycken orättwisa blifwit förekommit ...

Längre räckte then reflexion intet, utan så mycket lägger jag thertil at förfarenheten är then bästa mästaren, och man ser bättre efteråt än förut; men när man sedt mycket, så lär man til en annan gång.

Middag åt jag hos min Syster. Eftermiddagen passerade hos Gref Barks och aftonen hemma.

d.° 7. Alla menniskiors upmärksamhet war nu wänd på the tre andra Stånden, och hwad the skulle besluta i dag.

Mellan 9 och 10 Kommo Prästerna På Riddarehuset med sitt swar af följande mening.

Prästerskapet har fullkomligit förtroende til Secreta Utskottet, prisar thess författningar och nijt för thet allmänna. Men som Secr: Utsk: uti sin öfwer the fem Herrar Råden fälte dom icke tahlar annars än om fehlsteg, brist på förtroende, och Licentierande, men ingen afsättning föreslår,

utan fast mera gier anledning till ett Hederligt afskied med pension för bemälte Herrar. Som ock Theras Exellencier uti theras ingifne memorial på sina samweten betyga at ingen ting af them med upsåt fehlat wore, utan at the gifwit sådane Råd, som the efter sin uplysning och bästa wett funnit för Riket nyttigast. Altså finner Prästerskapet för sin dehl ingen ting hindra at icke Ständerne Kunna efter förutgången Råds wärdigheten tienlig åtwarning, gifwa thessa Fem Herrar sitt förtroende igen och bibehålla them wid sine Embeten, hwilcke Prästerskapet tror för thet allmänna så mycket mera nyttigt, som therigenom både Kronan slipper en så ansenlig tillökning uti sin pensions Stat; Som ock enighet och godt förstånd Riksens undersåtare emellan bibehålles och styrkes.

Våra Hattar blefwo gräseligen flata wid thetta swar, som the omöjliggen wäntat eller förmodat. Harmen lyste them utur ögonen, och började the här och där luta sina hufwud til sammans, at finna någon utwäg till at hålla Borgerskapet Fermt, ty på them war nu theras enda ligt emedan man af Bönderne ej hade stort at wänta.

Borgarne woro ock nu i full deliberation om thenna saken, och skickade Hattarne sine Auxiliär Tropper op på Stortorget, som sprätte omkring där, och så snart någon Borgare Kom ut, med hot och löften styrkte them at giöra et med Adelen. Man sade at theras upsåt wore at om ej theras parti bland Borgarne annars kunde få råda, skulle the bryta in och utdrifwa motståndarne. Åtminstone hotade the at så giöra. Förthenskuld funno Nattmössorne rådeligit at ock upsända et Observations Corps på Torget at se hwad ther wille blifwa utaf.

Aldrig hafwa båda partierne så uppenbarligen wist sig som i dag, och woro wäl 40 personer af hwardera slaget som gingo och betrackade hwarannan på Stortorget.¹ Många som förr warit bästa wänner wille nu intet se hwarannan eller åtminstone ej tahlas wid, och gick af båda partier ständigt Sändningabod emellan Riddar huset och gamla Rådstugan. Förwettet dref mig ock at stundom wara med, och såg jag med grämelse huru oenighetens ande altmer och mer inrotade uti sinnen, de förgiftiga frö som /:thet dock Gud nådeligen afwände:/ Til äfwentyrs i framtiden töra bära oss blodiga frukter.

Efter jag så ofta nämndt the orden *Hattar* och *Nattmössor*, må jag för ro skuld förklara theras betydelse och ursprung. Början war en Embleme som thet hetsiga partiet i Juul tiden updigade i Forme af en Medaille som förestälte ett bord, på hwilket lågo alla Fyra Ständens märken; neml: Wårja, Book, Wigtskål och Handskiära, samt mitt emellan them, Landt-

¹ Anført som exempel på "partifunktionärer" (Carlsson 1981, s. 109).

marskalks Stafwen. Under bordet stod ett nattbäcken eller på ren Swenska en pisspotta uti hwilken en *Nattmössa* syntes wara af bordet nedfallen. Bredewid bordet sågs en Obelisqve eller pyramide som med Lager och pallmer war omwicklad, på hwilken man uphögd en *Hatt*, öfwer den en hand af skyn uträckte en Lagercrantz, med öfwerskrift dignum wirtutis Præmium¹.

Hatten blef altså antagen til thet wid thenna Riksdagen rådande partiets märke och namn, men theras wedersakare, såsom af Pluraliteten öfwerrostade och nederslagne, måste bära namn af Nattmössor, så at när någon som the ej wäl wiste af hwad mening han war, kom uti theras dryckeslag eller andra samkwäm, blef första frågan om han wore Hatt eller Nattmössa.

Man uptänkte en annan Medaille theremot som ej war mindre försmädlig, neml: en Karl som satt nattmössan på hufwudet och lagdt hatten på backen nyttjandes then i stället för bäckenet med öfwerskrift Elke duyvel regieret siin maent [För utgivaren obegriplig överskrift; kanske nonsens-text.]. Men hwad will alt detta säga, hetsighet och förbittring växer af slikt på båda sidor. Transeant hæc cum Cæteris erroribus.

Gud gifwe det kunde sägas så om denna dagen ock; Gud låte, hwad som i dag mellan 1 och 2 hände ej blifwa ett efterdöme til en blodigare och faseligare lek.

Kl: 1: Lära til äfwentyrs *Hattarne* fådt någon hemlig underrättelse at theras parti hos Borgarne behöfde förstärkning; förthenskuld, började först Major Wrede proponera om icke thet wore nödigt at man låte en Deputation afgå til the andra Stånden och ännu en gång bedja them, at the dock wille göra ett med Adelen; samt göra Prästerskapet en tienlig föreställning at the skulle taga saken i närmare öfwerwägande och om möjligt wore ändra sitt slut. Major Boye Tyckte thetta så mycket mera nödigt som man redan sedt, sade han, det Prästerskapet mot bättre wett och samwete fällt en hel annan dom än Secr: Utskottet. Gref Lejonhufwud, De Geer, Biörnberg, Stierneld och flere, jämte hela den blå hopen skreko at så skie skulle och begynte nämna ut Deputationen och det med ett så häftigt och stält rop så at ingen skulle få säga dem emot. Lagman Hammarberg, Öfwerste Didron och flere, som wille säga något, fingo intet gehör och Baron Ungern, som nu förde Klubban efter Landtmarskalken war ofrisk, kunde ej skaffa sig sielf eller androm liud. Det förestältes at det wore emot all wahnlighet at medan de andra Ständerne wore uti Delibera-

¹ En värdig dygdens belöning. Om medaljen, se Carlsson 1967, s. 235. Beträffande frågan om tidpunkten för partinamnens uppkomst, se Nilzén 1971, s. 2 ff.

tion om någon sak, man då skulle komma och störa dem i sitt rådslående; wäl wore det brukeligt at sedan Stånden beslutit något, man då med wänliga föreställningar sökte jämka sig tillhopa om meningarne wore stridige. At genom Deputation recommendera en sak hos de andra Stånden wore ock brukeligt innan den wore företagen; men at under en Deliberation oroa dem med några beskickningar wore en sak som syntes strida emot deras Frihet och wore aldeles owanlig, efter ju hwart och et Stånd, sedan den företagit sig en sak, borde ohindrad och i ro få afgjöra then samma. Thetta med flera föreställningar; blef likwäl icke annorledes än med pock och skrik beswarat. von Ungern gjorde proposition flere gånger, men then fick både ja och nej, hwilket högeligen förtröt våra Hattar, som alt skreko på pluraliteten som the hade på sin sida och begynte likafullt utnämna Deputerade fast propositionen ej fådt rent swar. Lagman Hammarberg protesterade och emot slikt olagligt förfarande, och sade at så länge proposition ej wore med enhälligt ja eller nej, eller votering afgjord, borde ingen Deputation afgå, och om the icke thesste mindre wille afsända några, skulle han ock förbehålla sig at med några andra gå med til Borgare Ståndet och berätta at en slik Deputation ej med allmänt samtycke wore sänd.

Thetta tände aldeles Elden i blånen. Herr Skrål sade, Gode Herrar, jag undrar at I will sättja Er emot hwad I sen Pluraliteten begiär, hwad är här då at gjöra, hwarmed han weftade på sin Gullsmidde hatt.¹ Ibland ett par tiog unga officerare som satt sig till sammans på de främsta bänkarne wänster om Skranket hördes altså den liufliga och patriotiska rösten *ryck ut Gossar*. Hwarpå de alla, anförda af Stierneld, De Geer och Biörnberg, rusade fram i Skranket och begynte sorla och skrika. En hop af det partiet som säto på andra bänkar längre bort, ryckte och fram till Skranket. Där såg man Palmstierna, Lagercrantz, två Lejonhufwuder, Cronhiort, Lieven etc. [Mellan raderna och före den streckade understrykningen står NB och i marginalen i anslutning till understrykningen är tillagt Min Reuterholm det war ej så Ty jag war icke med dem då².] tråde modeligen fram. En dehl af det partiet begofwo sig åt dören och gingo så makligen neder. Af Nattmössorne spatserade många ut också, men ett tiog wid pass eller några flere, stodo qwar på sina rum och bänkar. Jag kan icke neka at ju blodet hwälfdes i hela min Kropp wid detta sorlet begyntes. Här såg

¹ Om hattpartiets ungdomars uppträdande. där detta parti ur dagboken tjänar som illustration, se Carlsson 1966. s. 194. Om aktivisterna och särskilt militärernas högljudda framfart, se Nilzén 1971. s. 201 ff.

² Kommenterat av Carlsson 1966. s. 195 not 8.

förskräckligt ut och man ropte på at dören skulle stängas igen, så at ingen skulle slippa in eller ut. Hammarberg, Didron, Wulfwenstierna, Ehrencronorne, Falkenberg och några få andre, jämte min person, blefwo likwäl qwarståendes at se hwad här wille bli af. En hop af Hieltarne hade wärjorne halfdragna och ropte på Hammarberg, som sökte med några föreställningar stilla bullret, at han skulle ut genom fönstret. Jag gick til dören i mening at gå ned och sökja få up någre flere af wåre, men major Boye stod där och fick mig at gå ut. För Er går jag här både fritt ut och in swarte jag, men han stretade med mig om dören. I det samma kom Hammarberg efter då Boyen gick ifrån mig och jag fölgde Hammarberg i halfwa trappan, frågandes hwad man nu skulle taga sig före och om man så skulle lemna alt. En hop af hieltarne stodo i dören och skreko en hop owett efter oss i trappan. Hammarberg swarade mig, jag wet ej hwad, och gick sin gång, men jag wände om, gick åter in och fram i Skranket. Där sorlade man ännu som mäst, och stod von Ungern med utsträckta händer, ropandes at man dock för Guds skuld wille gie klubban liud och höra propositionerne. Mig skrämen I intet Gunstiga Herrar, sade han, ty det är mig intet owahnt at se blotta wärjor och wara med i alfwardsamma lekar. Den gråhåriga och kiäcka Gubben General Major Wrangel sprang fram bland den rasande hopen med halfdragen wärja och frågade om man nu skulle battaillera eller votera. Öfwerste Didron ropte at man dock skulle för Lagens och frihetens och för Fäderneslandets skuld moderera sin heta. Stierneld ropte at wår Frihet förswara wi wäl ändå. På detta sättet, aldrig i ewighet, swarte jag och gick till en liten tropp af ungt folk som församlat sig omkring Didron och Wrangel på Grefwe bänkarne, och kan jag säga at jag mot all min förmodan fant all räddhoga så förswunnen, och så mycken harm i stället hos mig at om Didron eller den andra Gubben, den man med möda fådt at sticka in wärjan igen, hade aldrig så litet rördt sig, hade jag med glädje fölgdt dem efter hwart det burit på. Endteligen Kom Landtmarskalken i nattrocken, med en kappa öfwer axlarne, emedan några mitt under stormen lupit till honom och fördt honom hijt så hasteligen. Han kunde knapt tahla, så förskräckt syntes han wara, och när han fådt Klubban i handen och hunnit till bordet, handt han ej mer säga än dessa orden, Gunstiga Herrar jag ber Er för Guds skuld lät intet oss bli så här olyckliga. Får icke Deputationen gå af. Ja, Och därmed wore 24 Deputerade strax til reds, som anförde af Gref Lejonhufwud wandrade af.

Landtmarskalken frågade då strax om man icke finge skilljas åt, men wåra stormande hieltar knotade mot en stund, till dess han begynte gå

bort och allt någorlunda beskiadligt folk följde efter, då endteligen små Herrarne också måste gå med.¹

Klockan 3 slöts detta Kalaset, då jag gick till Gref Barks at få mig något till mats.

Ingen som ägde den ringaste sunda eftertanka kunde utan bestörtning och sorg tänka efter denna händelsen. Sinnens woro nu så upretade at man med skiähl borde fruckta för et allmänt uplop, Särdeles wore Hattarne så heta at jag säkert tror om Borgarne i dag giordt slut i saken, och det ej efter deras behag, hade ther aldrig blifwit godt utaf.

Hela eftermiddagen tillbragte jag dehls hos Gref Barks, dehls at som andra, gå af och an på gatorne omkring Stortorget och märka ord; till dess Klockan half 7 Borgarne wore åtskillde, då jag gick till Degermans och hörde at hos dem skiedt i dag som i förledne lördags hos oss, nemligen at man drillat dem med skrik och konstige propositioner, så at ingen votering blef af. Annars trodde man om det kommit til voterings hade den lindringare meningen rådt.

Adelens Deputation i dag hade ock giordt något till saken at ingen votering blef af, ty det Partiet bland Borgarena som höllo med Adelens mening fingo däraf mycken styrka. Dessutan har Ardelio med sitt narracktiga och oordenteliga men därjemte Konstiga upförande mycket fördärfwat saken.

Prästerne och bönderne hafwa ej mer warit församlade när Adelens Deputation afgick.

Bonde Tahlman Olof Håkanson råkte jag här hos Degermans. Han är en slug och förståndig man. Sitt Stånd försäkrade han skola wara ricktige ehuru man med mutor, hot och böner på alt sätt sökte skräma och locka dem.

Ett bref från Månen², läste jag af följande innehåll.

Våra saker stå nu uti en stor och ganska swår Crisi, så at de aldra Klokaste Statsmän, med möda lära kunna räkna ut hwart det skal wända sig. Fahra är på alla sidor, så at Gud må Råda och hielpa.

Alcibiades och hans parti med Antonius och Bassus hafwa nu gådt så långt in i leken at de måste antingen segra eller stupa. Sammanswäringnen är så stark at den ej starkare kan wara. Största dehlen af det första

¹ En källkritisk analys av detta uppträde hos Carlsson 1966, s. 194 ff.

² Schück (1921, s. 149 ff.) anför delar av detta brev och framhåller med all rätt att Axel var en intelligen iakttagare. Däremot har han inte medtagit det första brevet från månen som finns i slutet av dagboken för den 1 februari. Ett ytterligare månnevet finns under den 1 mars. Jmf. även Carlsson 1966, s. 104 och 1967, nr 201 a.

Ståndet, nemligen all ungdomen och alla Crethi och Plethi äro på deras Sida. Ibland menigheten hafwa de utspriddt sådana ryckten at, om det skulle Komma til rörelse, torde the wäl hafwa then thessutom för nyheter nog benägna folkhopen åtminstone här i Maldonnada¹ på sin sida. Höfwitsmännen² för Tusend och Tijotusend, äro ock i theras parti till största dehlen, och uti Legio Fulminans³ samt Cohortibus Prætorianis⁴, förmå the alt. Sålunda tro the sig wara mäcktige nog, at om the andra Stånden, än alla satte sig emot them, Kunna the lika fullt med wåld tränga igenom, giöra et allmänt uplopp i Maldonnada, dräpa hufwudmännen af thet parti som är emot them, och taga Herrarne af daga, som förrädare. Thetta är thet yttersta medlet at utföra sitt upsåt, som the trösta hwaran-nan med inbördes, och hota them som the tro wara af annat parti, eller them som the ej wist weta, af hwad parti the äro.

Sannt är wäl thet at thetta medlet som thet yttersta, är äfwen för them ganska fahrligit, rätt så wäl som för hela Riket, ty the förmögnaste och hederligaste af thet första Ståndet, äro merendels emot them. Äfwen alla Satraperne⁵, hwilka icke hafwa så ringa anseende i sine Landsorter, at the icke skulle kunna mycket uträtta. Hela thet Andra Ståndet är them merendehls emot, och har ock thet särdeles hos gemene man ganska mycket at säga; Äfwen wet man at thet Fierde Ståndets Fullmäcktige, som nu äro här i Maldonnada, aldeles intet giöra et med them, och skulle altså wäl kunna wid hemkomsten sättja medbröder i harnesk, hwar så skulle om-trängja.

Hofwet må man icke nämna, ty thet är nu så swagt; at thet ingen ting kan giöra af eller till, dock kunde thet till äfwentyrs, men Heliogabalus är så insöfd i wällust och lättja, at jag knapt tror han skulle wakna om han hörde wapnagny öfwer hufwudet på sig.

Skulle thet altså, thet dock Himmelen nådeligen afwände, komma til et Bellum Civile, så torde fuller Novatianerne, i första ryckningen råda, och kunna giöra mycket ondt, men i längden skulle ändå förnämsta styrkan bli wid then rättmätiga saken.

Skulle thet Tredje Ståndet förena sig med thet första Ståndets mening, och således blifwa två mot två, hade Novatianerne ännu skenbarare skiähl at med wåld drifwa sitt upsåt igenom, och tå wore för the andra två

¹ Stockholm.

² Överstar och generaler.

³ Artilleriet.

⁴ Gardena.

⁵ Landshövdingarna.

Stånden ej annat at giöra, än Protestera, och resa bort utan at giöra något ordenteligt slut på mötet. Tå wille thet antingen Komma an på et nytt Riksmöte therwid alla intriguer skulle börjas på nytt, eller skulle näfwe rätten fälla dom i saken, så at man å båda sätten är illa hållen.

Gå Novatianerne thenna gången igenom, med sin sats, som wäl nog liknelse thertil synes wara, Så blifwa wi wäl på några åhr i ro; men imedertid lära alla the som nu komma at lida, och äro mästadels mäktigt folk, samt til en dehl af the största och ansenligaste Slägter i Riket, ej underlåta at med tiden sökja wräka then oförrätt them nu öfwergå, tå wi antingen snart eller seent, få et så bedröfweligt och bullersamt Riksmöte igen som thetta, eller ock råka i uppenbar feigd med hwarannan. Kort sagdt, nu sås thet förgift ut, som antingen blir vårt Rikes förderf och undergång, eller åtminstone, så snart wi få en Konung then ther hafwer mod och willja thertil, kastar oss under thet ook som wi så drygt kiänt, och så mödosamt bortkastat, och then sedan erhållna Friheten så illa brukat, och lär thetta äntå bli thet yttersta hielpmedlet at befria oss från förderf och undergång. En sådan frihet¹ som wi nu hafwa, kan med en så sömnacktig Öfwerhet och Swag Regering som wår, och en så stor fattigdom samt förgiftigt högmod som hos oss Regerar, omöjigeligen länge bestå, med mindre wi till slut af afund, högfärd och fattigdom, måste äta up hwarannan, så framt icke krig emellankommer, som aftappar en dehl af wår Hetsiga blod och gifwer wår ähregiruga ungdom hopp och tillfälle at avancera och inlägga beröm. Utan thetta medlet finns intet, at förekomma, thet icke nödwändigt hwart 10de: åhr eller oftare en Wälfning i Regeringen måste hända, liksom nu, och tå heter thet at Krukan går så ofta til watns at hon en gång stöter sönder sig. Och at sålunda måste tillgå, kan med en enda slutsats bewisas.

Wår tahlrika Adel will föga förwärfwa sig födan på annat sätt än uti Riksens tjenst, och thet mästadehls med wårjan, hwilket närings sätt snarast förlikes med then all ungdom medfödda högfärden och lättjan.

Thess ägande jord är ej heller tillräckelig at underhålla och föda ett så stort antahl Riddersmän, besynnerligen sedan prackt och fåfänga så högt stigit som hos oss. Then wedertagne seden, at the som äro i Riksens tjenst få pråla med wissa Heders titlar och säten, förblindar ock ögonen på mången som skattar högsätet och andras diupa bockningar mer än dygd och ähra. När nu alla Riksens tienster äro besatta, och på en tijo åhrs tid eller mera, ej många öppningar blifwa kunna; men likwäl hopen af them

¹ Några citat ur nedanstående används av Carlsson (1966, s. 228) för att illustrera pessimismen hos mösspartiet.

som för armod eller högmodss skuld siuka och trängta efter thessa rummen, dageligen tillwäxer, måste nödwändigt många, ja de flästa bli ohulpne. Thessa bli då missnögd med Regeringen, önska och trängta efter krig som the tro skal gifwa öpning, Klaga at Regeringen orättwist utdelar Rikssens tienster, afundas på them som sittja wid rodret och altså af afund äro benägne at illa uttyda alla steg som the giöra. Besynnerligen om något tillfälle warit til Krig och rörelse, men Regeringen för Rikssens ro och säkerhets skuld bibehållit freden, tycka de sig få öpet hugg at knorra och knota. Det fehlas då icke mer än at en eller annan ansenlig man, som till äfwentyr har sina skiähl, får lust at stöta Regeringen öfwer ända och sielf sättja sig up i högsta liuset. En sådan finner tå thenna missnögd hopens sinnen, alldehles som en åker beredd att emottaga den förgiftiga säd han theruti så will. Han behöfwer tå eij mera än sprida ut ryckten bland thenna så wäl beredda hopen, at Regeringen af räddhoga, för mutor och förrädeliga afsigter, för sin egen och de sinas höghet och anseendes skuld p. p. p. försummat Rikssens bästa i anseende til dess grannar, wänner och owänner, och illa utdehlt Rikssens tienster. Strax tar det hetsiga krutet eld, och hela Nation blir anstucken af denna missnögies Pösten. Är tå något annat utrikes hof, som kan eller will nyttja thenna elaka Disposition, så kan then med en eller par Tunnor Guld hos en så fatig Nation altför lätt underhållas och ökas. Omsider när då et allmänt Riksmöte blifwer, så bryter thet löst, i en revolution som antingen förorsakar utwärtens Krig, antingen thet är tid eller eij, eller inbördes Krig, om Regeringen har stort anhang, eller ock stöter en stor dehl af the förnämsta från sätet och ty medelst lägger grunden till ännu mera missnöijen, parti, agg, hat och twedrägt.

En Regering, som bland en Nation med sådana Dispositioner, will hålla sig i anseende och bli orubbad; måste besynnerligen wara omtänt at bota thenna siukan först i grunden, sedan i anseendet och endteligen om eij annat hielper med wåldsamma medel. I grunden at bota then skulle tykas tienligast wara at bringa Adelen mer än förr at tänka på sin ägen-dom och jordbruk, hwilket kunde skie genom Rangordningens uphåfwande eller inskränkande, så at en hederlig och besutten Frälse man, eij behöfde wijka för hwar och en usling som fådt en galon på hatten eller annars en Kongl: Fullmactt at yfwas med; utan at af högre och lägre, en sådan nyttig Rikssens ledamot, blefwo med heder och wälwillja ansedd, fägnad och mottagen.¹

¹ Anført som exempel på diskussionen om faran av ett alltför frikostigt adlande som leder till en växande tjänstadel (Carlsson 1981, s. 85).

Äfwen skulle thenna lusten at skiöta sin ägendom, hos Adelen alt mera och mera tillwäxa, ju friskare gång then inrikes handelen och manufacturerne fingo, hwarmedelst en Frälseman, sågo sig hafwa thess mera winning och inkomst, samt i följe theraf heder, ju idkesammare och Klokare han besörgde sin ägendom.

I lika måtto borde thet ock eij wara en alldeles ohörd ting som nu är, at en Adelsman, som efter inhämtade nyttiga wetenskaper, gjorde resor, och wäl anlagd ungdom mognats wid en försiktig hushållning, och dock eij aldeles nedgräft sit pund i jorden, eller bortsofwit sin tid på Lat-bänken, eller Släntrat sin dag bort i Skogen med fåglar och hundar, eller förnedrat thet ädla mod som en Frelseman tillkommer, genom neslig och nidings lik handling; kunde wid till fällen kallas ifrån sin egen ägendom, at helpa förestå Riksens ägendom och styrelse, särdeles hwad handel och hushållningen widkommer.

Alla try thessa medlen skulle ofehlbart innan kort fylla landet med bofasta, förståndiga, förmögna och hederliga Adelsmän, samt minska then stora, jag hade så när sagdt, tiggiarehopen, som trängas och brytas om Riksens tienster.

At thetta är möjjeligit wisar förfarenheten uti ett annat Rike på jorden, som jag hördt talas om; ja nästan uti alla the Riken ther Adel är, och frihet finnes, är thet wahnligit.

I Engelland är ingen Rang ordning, i Wenedig är det högsta Rangen at wara Nobile; och på begge orter är en förständig och förmögen man som sitter utan tienst, högt ansedd. I Tyskland har Adelen äfwen så ingen skam theraf at then sitter och nyttjar sina gods utan at bry sig om Caracterer och Titlar. Theremot i Frankrike är thet hofwets interesse, äfwen som i alla Souveraina Riken, at all heder, förmon och anseende flyter från hofwet, genom, tienster och titlar, och then öfriga Adelen sees öfwer axel med ett förakteligt namn af Provincial och Gentilhomme Campagnard.

Sant är wäl det at redeliga och trogna Riksens betiente äro mycken heder wärda och böra hedras framför andra, efter the upoffrat sin tid och sina krafter, sin ro och beqwämlighet, och i fred få skiöta sin ägendom. Men at en hop usla Mercenairer, som antingen sittja och skrifwa rent hwad andra som för warit lika diur med them, sittja och tänka, eller ock stöpa sina magra tankar i en wedertagen form, och utfärda några usla bref efter en så kallad Stilus Curixæ. At en hop slätt folk, hwars enda Merite består theruti att the plåga några fattiga knecktar och lära them wända sig, röra sig och giöra hundrade slags grimacer; at en hop lättingar som med sina wäl putsade personer eij uträtta mer än at the pryda Öfwerhetens Salar och förmak; at slika skola wara mera ansedda, aktade och i mera

wärde, än en hederlig och förmögen Riddersman, som med en god hushållning gier många menniskior födan, antingen genom jordbruk eller manufacturer, thet tyckes wara mot all naturlig ordning.

Allmogen som brukar jorden, Handtwärkaren som gör nyttiga Slögder, Bergsmannen som drager Skatter utur hårda Helleberget och gör Rikedomar af thet som annars skulle wara en onyttig ting, och Adelsman som styr och drifwer jordbruk, maufacturer eller Bergsbruk, äro Principalerne. Alla the andra som yfwas med sina Embeten och Titlar, Ranger och säten, äro likwäl i sielfwa wärket ej annat än theras betiente. Hwad Rangordning gör tå Naturen?

Häraf fölger ock at sådana hederliga män, som genom wetenskaper och flit samt hushållning och ijd, giordt sig recommendable hos hela Nationen, borde ock när thet kommer an på Riksens angelägne Embeten, och at wara med wid Styrslan af Riksens inwärtas hushållning och utwärtas trygghet; wara så mycket mera ansedda och närmare at komma til Embeten, än the förenämde Mercenarii som hafwa intet at äga och således intet at mista, utan tagit werjan eller pennan i hand, på thet the ej skulle swälta ihjäl, eller på thet the måtte hinna sättja en Kronans Stempel på sina annars owärdiga och odogeliga personer.

I gamla tider hos the slugare folkslagen hafwer thet ock warit brukeligt at nästan aldrig andra kommit til ansenliga Embeten än the som warit besutne och bofaste, särdeles har i Civil beställningar merendehls aldrig någon Mercenarius fådt Komma up, hwarken genom touren eller ancienne-teten, utan icke i besynnerliga händelser. Thet har ock skiedt at ifrån Plogen har man kallat Fältherrar och Regenter, Thet har skiedt at folk som aldrig tänkt eller welat annat än i ro skiöta sin ägendom och wara goda husfäder, måst blifwa Styrare och Fäder, eller hielpare och ordningsmän i thet allmänna, så at af the högst skadeliga orden Landtjunkare, Strohjuncker¹, Gentilhomme Campagnard p. p. har werlden ej haft någon skada förän the Regerandes hog blef at wara Herrar och ej Fäder i sina Riken, med et ord, förän Souverainitets lust blef en arfsiuka hos Krönta hufwud, och högmod wällust och laster, bortskämde menniskiornas medfödda naturliga frihet.

Om wår Adel kommo på thenna foten, skulle man se Riksens Rikedom mäktigt förökas, handel, jordbruk, Bergsbruk och handtwärk ögonskenligen och dageligen wäxa. Ståltä och ädla Romerska sinnen som willja upoffra alt för friheten skulle ej mera bli så rara. Adelen anseende och heder, skulle med ägendomen och förmögenheten tilltaga och således

¹ Liten lantjunkare.

Riksens frihets säkraste stöd, som oemotsägeligen är Adelen, skulle thegenom få en särdeles styrkja.

Men jag hinner icke upräkna alla the nyttigheter som här af följa skulle, ej heller är thet mitt ändamåhl, utan allenast at wisa sätten hwarmedelst revolutioner i Regringen skulle förekommas. Thet andra sättet wore en Cura Palliativa, och som jag ej wist kan säga om then wore practicable, nemligen, at hwart tredje eller fierde eller åtminstone hwart Tijonde år, Laga så at en dehl af the förnämsta Riksens betiente toge afskied, eller Créera en hop nya Embeten, eller afspisa en dehl af the förmögnare och ähregiruga bland Malcontenterne, med ranger och Characterer. Men när Riksens Stat är knapp och intet bär sig, möter härutinnan, en nästan oöfwerwinnelig swårighet.

Thet tredje sättet at hålla Nationen i styr och Regeringen i fred stoder sig mera på Souverainetets än allmänna sällhets grunder, och är tweggehanda.

Först at ej länge låta Nationen hafwa fred, utan tappa af then heta bloden, sysslesättja sinnen och låta ungdomen avancera genom utwärtets krig. Sedan at hålla Soldaterne, särdehles the inom och näst omkring hufwudstaden belägne Regementerne, sig troligen till handa. Hålla godt förstånd med Bramanerne och endteligen genom godt förstånd med Cadis och Alcalde försäkra sig om menigheten.

Omsider när thet kommer til allmänt möte, hafwa några skarpa tungor til sin tjenst, några feta bord för the hungrige flugorne och ett eller par hundrade tusende Silfwer apostlar, at i högsta nöden bruka till omwändelsesmedel, at öfwertahla, beweka, uplysa och blidka folket med, samt stoppa alla obeqwämliga munnar.

Men förutan thet at thessa medel dehls äro farlige och osäkre, och dehls fodra gräselig mycken frätande omsorg, så äro the ock i sig sielf skadelige och förderfwa en redan förderfwad Nation ännu mer, så at then liksom en med heta och onda Medicamenter öfwerlastad kropp ändå på slutet och i längden, antingen faller i raseri eller yttersta wanmäktighet. En god öfwerhet lär altså ej bruka slika medel på annat sätt än goda medici nyttja opium, nemligen i högsta nöden, och allenast at få råderum til at sedan bruka andra goda och wärkeligen nyttiga Läkedomar.

Jag orkar nu icke mera fölgia denna Politicus ur Månen, ej heller skrifwa mer för denna dagen.

d.º 8. War Plenum igen. Den i går til the andra Stånden afsände Deputationen. Kom och gjorde sin berättelse sedan then i dag ock warit hos Prästerna och Bönderna. Sedan Dep: giordt sin berättelse, sade Landtmarskal-

ken; nu wiljom wi, Gunstiga Herrar, intet vidare röra oss i thenna saken, utan alldehles hålla oss stilla til thess wi fådt alla the andra Ståndens swar, och man tå får se hwart Ståndens Pluralitet wänder sig, så at där-efter Ständernes enhälliga slut Kan förmeras. Alla wore härmed nögda, och bland annat war en Capitaine Morath som sade, thet är altför wäl at så kan wara, så slippa wi flera sådana uptog som i går skiedde. Hwad uptog ropte Biörnberg och Stierneld och rusade fram med sina Heijduker, hwilka i dag som i går planterat sig på främsta bänkarne wänster om Skranket. Han swarade oförskräckt, och blef ståendes på sitt rum, och alla the små hieltarne stormade omkring honom, så at thet såg fullkomligen ut som thet wille bli en ny lek af. Landtmarskalken sprang från bordet mitt i hopen, och tilltahte våra hetsiga herrar som ännu stode och ordkastades med Morath. Jag ber Er Gunstiga Herrar at om I eij wiljen för min skuld och thet förtroende I mig alltid wisat, om eij för Fädernes Landets och frihetens skuld; Så giören dock för Jesu Christi skuld, hwars blodiga lidandes åminnelse wi thenna tiden skola begå, och låter icke sådant hända ibland oss, som blir vårt Rike en olycka och vårt Stånd en nesa. Han stälte sig emellan them och Morath och hölt alt ständigt på förmana them, men the ropte, Lät karlen komma hit at wi få strax straffa af honom. Straffa? Swarte han, den som har lust så kom, jag blir här på mitt rum och wäntar straffet. Landtmarskalken wände sig då till honom och med Brors namn, famtag och kyssar tystade honom, och gjorde sig med de andra äfwen mycken möda till thess han endteligen fick thessa hurtiga hieltar at taga sina rum igen. Medan thetta skiedde, war jag eij uppe, ty jag hade nyss förän larinet begyntes gådt til Grefwinnan Eva Bark, som budit mig hos sig på Thé i dag; och därifrån Kom jag på Riddarhuset, just när bullret nyss war stillat, men gick snart tillbakas igen, efter annars på Riddarhuset intet nytt hände.

Middagsmåltid åt jag hos Gref Barks där jag ock tillbragte hela dagen till dess jag mot aftonen gick til Degermans at höra huru Borgerskapets slut fallit, neml: sålunda.

Ståndet hyser det fullkoml: förtroende til Secreta Utskottet, at det i denna sak giordt efter Ed och samwete, och har altså därwid ingen ting vidare at påminna, utan gifwer sitt samtycke til de föreslagne modificationer. Imedlertid, som åtskillige lindrande omständigheter befinnas, wille man efterlåta Secr: Utsk: at ännu nogare anse måhlet om icke till äfwentyrns något vidare kunde lindras för en och annan af Riksens Råd p. p. Thenna resolution lära hattarne fuller uttyda som för sig alldeles favorable, som han ock wäl i hufwud saken är, fastän wissa omständigheter äro olika. Skulle det nu hända at Bondeståndet åter förklarade sig för Präster-

skapets mening, så wore två Stånd mot två Stånd, och då skulle saken efter Riksdags Ordningen bli in Statu qvo. Då skulle wäl en swår och kanskie funest fråga upkomma, hwilkendera skulle kallas wara Status primarius', antingen then som Rådet äro i för eller efter Secreta Utskottets utlåtande. Hattarne lära ej underlåta på thet högsta at påstå, thet saken blir in Statu qvo, nemligen sådan som then af Secreta Utskottet refererades til Plena, så at på thet sättet Råden äro afsatte. Å andra sidan lär man åter willja tå taga saken på then fot som then war för Secreta Utskottets utlåtande, hwilket som et novum emergens giordt ändring i Statu primario, och altså om saken går therefter, then ej kan sägas wara in Statu qvo. All mackt och konst lär således komma at wändas på thenna frågan, Gud låte then ej bli skadelig.

I Borgare Ståndet har annars gådt till i dag liksom för hos Adeln. Konstlade propositioner, skrik och trug, hafwa drifwit saken igenom, och ehuru våra i går förmodade, eller snarare sagdt giorde sig wissa om, at hafwa Pluraliteten på sin sida, har likwäl nu wisat sig wederspelet. Förledne natt måste hafwa giordt många proselyter. Adoam och Pigmeelion hafwa Ridderliga fäcktat mot Råden, och brukat all konst och dierfhets locka och skräma andra. Thessa två hafwa wid thenna Riksdagen i Borgare Ståndet warit hufwudmän för thet heta partiet, och med ord, mat och drick, gåfwor och mutor bragdt hwem the kunnat på sin sida.¹

Jag med flere andre, som helt nya och oförfarne komma at se och höra alt thetta, måge wäl i vår enfalldighet ropa

O bone deus in qva tempora reipublicæ nos reservasti.²

Det går långt när krämare och halfwa banqveroutierier också giöra sig til Chefs de partie i allmänna Rådslag³ men hur går det til i Månen; där Bry sig ock sielfwa qwinfolken med den mödan at wärfwa Partier.

Lupa som så många tusende gånger Krönt sin arma Bubalus och i alt beskedeligt folks tycke förlorat alt det wärde som hennes höga stånd och namn annars skulle gifwa henne, will likwäl giöra sig ansenlig genom det hon tahlar för det Alcibiadiska Partiet, och giör sig mon om at wärfwa folk därtil, samt förtahlar alla dem som äro däremot. Hennes förtroliga omgiänge med Gylippus⁴ har inplantat henne en så stark böjelse för thet

¹ Troligen avses de framträdande hattarna Gustav Kierman och Thomas Plomgren. Jmf. även Carlsson (1966, s. 295), där förekomsten av mutor och fria trakteringar behandlas.

² O gode Gud, till vilka tider för staten du har sparat oss.

³ Exempel på hur också en ung mössanhängare omfattade en aristokratisk samhällssyn, och inte uppfattade, eller ville uppfatta, att nya vindar blåste (Carlsson 1981, s. 126).

⁴ Grevinnan De la Gardie beskyldes i en mösspamflett för otillbörligt samröre med med den franske ministern (Carlsson 1981, s. 151). Möjligen är det detta som det här syftas på.

Celtiska hofwet och en så ifrig wälwillja för Antonius och Alcibiades at man må förundra sig theröfwer; dock säger man at 10 el: 20 000 Louis d'or, donnez, dem hon af Celtiska ministern fådt pour ses epingles, mycket styrka thenna patriotiska Zele. Hennes dotter Celene, som härtils af kiättja lånt sin kropp åt them som thet åstundat har nu låtit sig behaga at nytja then til at fånga den fromma Livius, hwilken måste wara ganska nödstält efter han icke utan willkor kan få nyttja Celene, then ther likwäl annars mer brukar betahla än få betahlning. Thessa två hafwa inrättat et bande af qwinnor, som alltid äro hos them, och beklagas allenast at then skiöna Dioné och then täcka Danaë äro med them. Flavia, en förolyckad nymphe, är med them, himmelen wet antingen hennes half förfallna fägring eller hennes förgiftiga illska mun mera brukas.

Lupa har utdehlt en Riddare Orden ibland thesse, nemligen en manfolks hufwud bonad, helt liten af Guld, at bära i sinna snusdosor på thet ju hielttinnorne måtte hafwa samma Signal som hieltarne. Huru långt Parti andan går hos thessa qwinnor, kan man sluta theraf at när Bianor, som annars är Celenes hemliga nödhjelp, för någon tid sedan kom i Lupas hus, wände hela sällskapet honom ryggen till blott therföre at han ej dagen förut i Sammankomsten skriket som the andra gastarne utan stådt stilla och tigit. Endteligen wände sig Celene om och hedrade honom med hälsning, under et hos them ganska försåtligt namn af Nattmössa. Så lefwa damerna i månen.¹ En ting som hände i dag på Riddarehuset, hade jag så när glömt at berätta, nemligen at et paqvet kom in til Lieutenanten Biörnberg hwaruti låg intet annat än några och tiugu Exemplar af en gammal, men nyligen på Postpapper omtryckt och med ny Titul försedd nåhlstohls wisa. Tituln war thenna

The unga Swears och Giöthers Romerska Bardalust för then gamla friheten.²

Versen är slät och wisan af intet wärde om icke then får något theraf at then genom hårdragen tillämpning kunde kallas en upmuntring til våra hieltar. Alla Exemplaren woro tecknade med namn hwem skulle hafwa them och utdehltes nu strax til sina ägare. Sedermera äro flere Exemplar tryckte och genom Biörnbergs försorg utdehlte till alla Deputationers ledamöter, och är thet artigaste at et nytt Ornamente wid slutet är dit satt, neml: en Hatt inom en Lagercrantz.

¹ Om kvinnornas engagemang i den politiska striden (Carlsson 1966, s. 37 f. och 1981, s. 151, 190, 214). Framträdande var Henrika Juliana von Liewen, grevinnan De la Gardie och generalskan Buddenbrock.

² Skriften kommenterad av Carlsson 1966, s. 55.

Af Lagercrantz kom jag i håg et tahl som Öfwerste Lieut: Lagercrantz i dag hölt emot the 5 Herrar Råden. Han kunde omöjneligen smälta at the i sitt memorial betygat at the aldrig giordt något fehlsteg upsäteligen och wetandes, icke heller kunde han fördraga at Rådens wänner, welat utläg-gia Secr: Utskottets brukade ord och föreslagne modificationer them til godo. Secr: Utsk: sade han har gådt then lindrigaste wägen, och brukat the mildaste ord, af kiärlek til enigheten; men annars kan jag försäkra Gunstiga Herrar, at Rådets förbrytelser ej äro så ringa som man will giöra them. Man nämner allenast fehlsteg för höflighets skuld, men utan at bryta min tysthets Ed, kan jag försäkra at här äro fundne grofwa brott, som efter stränga rättwisan bordt swårare anses. Brott äro många handa; Crime de haute trahison, som med lif, ähra och gods förlust bör straffas, och andra Crimer, som hwart efter sin grad förtiena straff. Hade Secreta Utskottet funnit några af första slaget, så hade Samwetet och rättwisan ej tåhlt något Skonsmåhl. Men som andra, fastän i en nära grad lika brott äro befundne, har man för fred och enighets skuld och för wederbörande Herrars forna troгна tiensters skuld, ej welat nämna them så strängt och straffa så hårdt; men man hade theremot förmodat at the skulle erkient sitt fehl, nögdts åt at här gådt mildhet för rätten och ej uppenbarligen som för ögonen är sökt gifwa Secr: Utsk: en Dementi. Sannerligen Gunstiga H^{arr}: om så är, som Rådens memorial lyder, och några af Eder tyckas wilja säga, så är Secr: Utsk: Straffwärdt; men theremot är thet ock billigt, om wi giordt hwad vår Ed och Samwete kräft och therjämte brukat all möj- lig flijt at nu på 9 månaders tid få saken til någorlunda drägeligt slut; Så är och billigt, säger jag, at the blifwa näpste som ohemult sökja bestrida vårt giöremåhl, fast det skier med förtäckta ord och höflighet.

Jag wille önska at jag fullkomligen mindes thetta thaet, thet war så starkt och sammanhängande, at fastän bitterhet, wrede lyste utur hwart ord så wäl som then hördes och sågs af mannens målföre och later, så war thet likwäl behageligt. Han har af naturen en stor wäl tahlighets gåfwa och är nu efter mitt tycke ingen som så manligen och så wäl talar, på hela Riddarhuset.

d.° 9 Äfwen så wäl som

d.° 10 war intet Plenum, icke heller kan jag som nu så långt efteråt skrif- wer thetta, neml: d.° 3 April, påminna mig hwad jag thessa dagar giordt. Så mycket mins jag af thet som tå händt, at i Fredags hafwa the så ofta nämde Fem Herrar Råd lagdt in hos Hans Majjt^{et} och begiärdt afskied.

d.° 11. Tilbragtes efter wanligheten förmiddagen hemma och eftermiddagen hos Gref Barks.

d.° 12. Har in Pleno Bonde Ståndets slut blifwit Adelen Kundgiordt. Bonde Ståndet finner wäl för sin dehl intet något at påminna wid Secr: Utskottets utlåtande, men imedlertid kan Ståndet för the i Prästerskapets Extracto Protocolli andragne skiähl, ej annat än ytterligare hemställa the andre Respective Stånden om icke, när sådana Mitigantia finnas; man at undwika then tunga lasten i Staten af så många och stora Pensioner kunde taga någon lindrigare wäg.

Thetta slut skal warit författat uti et ganska moget och wäl upsatt Extracto Protocolli, hwilket Bonde Tahlmannen sielf skal författat efter Secret: Troilius ej skal stådt til öfvertahlas at upsättja thet i thenna mening, utan på alt sätt sökt wända Bondeståndet på samma tanka som Adelen redan yttrat.

Sedermera uplästes Grefwarnes Barks, Bielkes, Creutz och Bondes til Hans Majj^t inlagde Suppliqver om afskied. R: R: Gref Hård som i thessa dagar warit rätt illa siuk har sielf intet afskied begärt, hwilket mångom rätt underligt föreföll. Wisst skal thet wara, at han uti then Ryska renouvellementen, Franska Aliancen och Gref Castejas rappel, som under hand nämnas för the afsatte Rådens förnämsta brott, ej haft mera dehl än Gref Lagerberg och Gref Mejerfelt, hwilka dock nu intet Komma under Critiqve, så at mångom besynnerligt förefaller at thenna fromma och fogeligamannen fallit uti Secreta Utskottets onåd.

Gref Barks Suppliqve til Konungen war merendels af fölljande innehåld.

Neij tyst, Jag mins galit. Rådens Suppliqver kunde intet läsas i dag ty i dag lades de först in i Rådet, icke heller war Plenum i dag, utan om Tisdagen då ock det jag redan berättadt om Bonde Ståndets resolution blef Ständerna Kundgiordt.

Nå, så mins jag då något annat som wisst händt i dag; men på det at det må Komma i sin rätta ordning will jag spara det til längre fram.

d.° 13. Skiedde hwad förut sagdt är, nemligen at i A Pleno Kundgiordes Bonde Ståndets fattade slut. Sedan uplästes the fyra Rådens Suppliqver til Konungen, som genom Extract af Råds Protocollet woro remitterade til Riksens Ständer. Gref Bark Betygar med hwad sorg och missnöije han förnummit at han jämte flere af Rådet förlorat Secreta Utskottets förtroende, sedan han upoffrat sin ungdom och sin hela tid til Riksens tjenst och theruti sig så förhållit at hans samwete kunde inför Gud gifwa honom thet witnesbördet, at han efter yttersta wett troligen och wäl tient, och sär-

deles uti sitt Råds Embete aldrig wetandes eller willjandes, styrkt til annat eller gifwit andra Råd än the som han trodt til Riksens wälfärd och säkerhet lända. Thet faller honom på sin höga ålder altså så mycket swårare, at mista Riksens Ständers förtroende; men imedlertid, som han icke utan grämelse förnummit, at Riksens Ständer stadnat uti olika meningar, will han at så mycket hos honom står, förekomma all osämja och olust Ständerne och theras ledamöter emellan, sielf af Hans Kongl: Majj^t: i underdånighet begiära then nåden, at inför Hans Kl: M^{ts}: Thron få nedläggia sitt Råds Embete, och anhålla altså om et nådigt afskied. Och som han ifrån en ringa början dragit sig up, samt sina anförtrodde Embeten med then integritet förwaltat, at han ej kunnat spara något för framtiden eller förwärfwa sig någon ägendom, bönfaller han at Hans Kl: Majj^t: täcktes til understöd för honom och hans tahlrika Famille af 11 barn och barnabarn, låta honom få niuta then af Riksens St^s: Secr: Utskott föreslagne Pension, på thet han med the sina på sin höga ålder ej måtte lida nöd. För öfrigt tackar han Konungen för all åtniuten nåd, under den tiden han i Riksens tjenst warit, Önskar båda theras Majj^{tr}: all sällhet och sig at i deras Majj^{tr}: nåd beständigt innesluten få tillbringa sina öfriga få dagar i ro.

Riks Rådet Gref Creutz Betygar sitt goda samwete; Beklagar at han misshagat Secreta Utskottet. Begiärer et nådigt afskied, och önskar at hans willkor wore sådana at han kunde lefwa af sig sielf, men efter så icke är, anhåller han at för sin öfriga tid få behålla sin Riks Råds Löhn. Tackar Konungen för all bewist nåd och önskar deras M^{tr}: allskiöns wälsignelse.

Gref Bielke Betygar inför Gud och hela werlden at han i all sin tid tient Riket som en redelig man alt ifrån the lägsta til the högsta grader i Armeen. At han i sitt Råds Embete aldrig wetandes och willjandes giordt annat än hwad en Redelig och Trogen Rådsperson anstådt och at han ämnat upoffra äfwen thet som ännu kan återstå af hans lifstid och ägendom till Riksens tjenst; men at förekomma all osämja och olust, och efter Secr: Utsk: förklarar honom owärdig Ständernes förtroende, begiär han i underdånighet sitt afskied, tackar för all Kongl: nåd, nedlägger sitt Råds Embete för Hans M^{ts}: Thron, förklarar sin redebogenhet at för Konungen och Riket ännu sedan som förr lika fult hafwa blod och ägendom ospard, innesluter sig i Konungens nåd, och önskar Konungen och Riket all wälsignelse.

R: R: Gref Bonde Beklagar at han mist Ständernes förtroende och fastän han wet sig äga rent hierta och godt samwete, i the måhl som hans Embete och Riksens tjenst angå. Fastän han ock ärnat till sin sista stund med trohet tiena Riket; Likwäl på thet ej han eller någon af hans må wara

en anledning till missämja och oenighet, underkastar han sig gärna Secr: Utsk^s fälte utslag, antager med erkienslo thess föreslagne modificationer. Nedlägger i underdånighet alla sina hafde Embeten inför Konungens Thron, tackar för all Kongl: nåd, beder framgent få niuta then för sig och the sina, och försäkrar at han all sin tid intill sista andedrägten skal önska Konungen, Riket samt Riksens Ständer all lycka och wälsignelse.

Medan thessa skrifter uplästes war en stor tysta, och liksom häpenhet öfwer alt, fastän alla mästadehls förut wiste theraf. Dock war thet intet underligt at fyra Stora och berömmelige mäns, särdeles Gref Bonde och Gref Barks, bewekelige Skrifter gjorde någon rörelse i sinnen. Jag såg några med bedröfwade ansigten och wåta ögon, och kan wäl säga at mina härwid icke heller woro aldeles torra. Mången tror jag wäl ock tör hafwa ledt i sitt hierta, men jag lemnar hwar och en sin tanka, jag har min.

Ingen tahlte, utan Landtmarskalken gjorde frågan om icke thetta kunde altsammans gå til Secreta Utskottet, som med sitt utlåtande häröfwer hade at inkomma? Hwilket fick et allmänt ja, hwarmed andra saker företogs.

Til middagen war jag hos Gref Barks. Gubben war rolig och glad, och följde jag med hans Söner eftermåltiden in i hans kammare, ther jag ännu engång fick höra hans Supplique til Konungen, som han af Conceptet läste up för oss. Han försäkrade at han nu mera wore mycket nögdare än han någonsin warit tå han blef Riksens Råd. At han wore så glad som han sluppit en tung börda och at han nu finge i ro skiöta sin kropp och siäl, thet han tackade Gud före, och förmodade wisserligen, at Gud skulle draga försorg för honom och hans anhöriga. Framtiden skulle wäl en gång wisa hans och the öfriga Herrarnes oskuld, och önskade allenast thet måtte eij skie med Riksens altför stora skada. Drottningen beklagade han aldramäst, som nu miste alla the, som hon härtils haft närmast omkring sig och mäst förtrodt sig till.

Thenna Redeliga Gubben har besynnerligen ägdt och äger ännu hennes förtroende, thet hon genom et ganska ömt bref til honom i thessa dagar skal hafwa betygat.

Kl: wid pass 5 gick jag med the unga Grefwarne ifrån honom, eij utan många reflexioner och tankar, men förströdde them snart i en hop prat hos Grefwinnorne, och kom omsider klockan 7 hem.

d.º 14. Mins jag ingen ting utaf, mer än at jag eftermiddagen war hos Gref Barks och åt ther afton-måltid.

Min lilla Person har ock synts under then stormen som nu warit å färde, åtminstone så mycket, at jag på Riddarehuset och allestäds får rätt sneda

upsyner af Herrar Hattarne. Men thet anfäcktar mig intet, ty mitt Samwete säger mig at jag efter mitt pund hållit mig wid rättwisan. Har jag i tahl och utlåtelse då och då warit något hetsig, så at det skaffat mig owänner bland det rådande Partiet, så begiär jag heller intet af them, utan skal winnläggia mig om at bringa mitt sinne therhän at den så kallade lyckan må wara mig indifferent. Thess utom lär, efter all förmodan, werlden icke alltid hafwa ett anseende, och enahanda tanka regera altjämt, ty werldenes lopp är gemenligen som Spellyckan, bald hier bald dort. Det som mäst fägnar mig är det, at mitt samwete witnar med mig, at jag för inga egennyttiga afsigtens skuld warit af en eller annan tanka, utan, fastän wänskap för Gref Barks hus, wäl kanskie något bidragit til then orolighet och hetsighet som jag i thessa dagar funnit hos mig, har likwäl ingen wänskap, hopp eller frucktan warit grund til then mening som jag hyst. Efter mitt begrep, och then kunskap jag ägdt, har jag dömt om sakerne, och det jag mäst är glad åt, är det, at fastän jag dageligen blir warse mina egna tankars och uträkningars ofullkomlighet, finner jag likwäl mina grundsatser stå fasta och sanningen i mina ögon bli enahanda.

d.º 15. Uplästes in Pleno Secreta Utskottets Extractum Protocolli öfwer Rådens begiärde afsked jämte et utkast till Ständernes swar härpå til Hans Majj^t:

Utskottet finner wäl at Rådens Begiäran, nu mera föga eller intet bidraget til enighetens bibehållande; men imedlertid hemställes om icke swaret til Hans Majj^t kan inrättas på thet sättet.

R^s: Ständer finna wid Hans M^{ts} nådiga Remiss intet annat at påminna än at the böra hos Hans M^t afläggia en underdånig tacksägelse, för the nådiga försäkringar som Hans M^t therutinnan gifwer Ständerne om Sin ynnest och Kongl: nåd, samt Faderliga ömhet för Riksens frihet och trefnad. Och hwad the Fyra Herrar Riksens Råd angår som begiärdt afskied, så komma the tillika med Riks Rådet Gref Hård, i anledning af Secr: Utskottets redan therom yttrade mening, at Licentieras från sine Embeten och niuta jämte Råds hedren och wärdigheten 4000D^r: S^{mt}: Åhrlig Pension på Staten. Thetta utkastet til swar, blef fastställt hos alla fyra Stånden, och hade thermed thenna Stora saken endteligen en ända. Gud låte Henne intet alstra foster af sig som blifwa hela Riket skadeliga. Imedlertid giör thetta en stor ändring på theatren. 10 Råds Embeten äro härmed lediga och kommer altså hela Regeringen nästan at få et annat anseende.

Eftermiddagen tillbragte jag hos Rosenstedts, ther Grefwinnan Modé och Fröken Modé äfwen wore och haselerades grufweligen hela aftonen.

d.º 16. Minnes jag intet stort eller nästan alldehles intet utaf, icke heller af

d.° 17. I dess ställe will jag berätta en Historie.

Sedan Rosidor skildes wid Mariane, kom hon wäl honom utur ögonen, men intet utur sinnet. Hans hierta blef alltid lika ömt för henne och hans tankar wandrade ofta dit som kroppen ej kunde Komma. Han saknade henne allestädes och fant likwäl hwar han gick hennes beläte intryckt i sitt sinne och närwarandes i sitt hierta. Lyckan förde honom först ifrån den orten där Mariane war till en enslig lefnad på landet, där han i några weckor bland sina anhöriga fick niuta oskyldiga nöijen och med Artesie tahla om de nöijen som han mäst saknade, nemligen Marianes närwarelse. Hans största fögnad war at stundom få bref ifrån sin Kiära Mariane, dem han sällan läste utan tåhrar, men aldrig utan at ju hela hans blod af ömhet och kiärlek rördes därwid, och hans Kiäraste syssla war at swara däruppå och försäkra henne om en öm och beständig wänskap.

Under hela denna tiden war hans mästa smärta, som till förene, at han aldrig kunde hafwa något hopp at äga Mariane, och ehwad kiärleken kunde säga däremot blef han likwäl wid det slut at ej tänkja på en sak, som lyckan gjorde olik och omöjelig. Omsider måste han ännu en gång byta rum och följa sin Fader til Hufwudstaden, där man då just hölt et stort Riksmöte.

Den roliga och stilla lefnad han förr warit wahn wid, de menlösa nöijen han ägdt, och den sinnes frid han niutit, förwändes nu i buller och oro, på en ort, där widlyftigt sällskap, margahanda konster och en hel annan lefnads art än han förr warit wahn wid, nödwändigt måste förströ hans sinnen. Grunden blef ändå alltid lika hos honom, han älskade Mariane som förr, han såg henne för sig hwar han kom och saknade hennes närwaro i de största sällskap. I förstone war han aldeles tröslös, sedan han ock nu mera ingen hade, med den han kunde tahla om sin Kiära Mariane. Han undwek sällskap så mycket han kunde, och blef hans enda ro at antingen se på de bref och wänskaps tecken han redan fådt af henne, eller fågna sig af nya som han tid efter annan fick, eller öppna henne sitt hierta i bref som dock aldrig kunde säga så mycket som han tänkte.

Imedlertid fick han likwäl dageligen mera bekantskaper som inwecklade honom i mera och mera sällskap, dehls med hans gamla wänner dehls med en hop nya bekantskaper. Han såg Hofwet, omgiecks uti åtskilliga af de förnämsta husen, tog dehl i åtskilliga tidfördrif som anställetes och winnlade sig äfwen at winna kundskap uti de allmänt wårdande ärender, som då under händer hades. Alt detta förströdde wäl til en dehl hans swärmodighet, så at den gnagande och frätande grämelse som han härtils funnit öfwer Marianes frånwaro icke mera så enträget qwahlede

hans sinne; men som Hiertat ändå alltid blef fullt af en öm vänskap för Mariane, kunde icke heller längtan och oron aldeles förswinna.

Uti et sådant tillstånd war hans sinne en lång tid bort åt, så at han åtminstone hade orsak at kalla sin lefnads art drägelig om icke behagelig. Fruntimmer såg han ofta, och efter then wedertagna seden wijste han sig i theras sällskap som andra glad och höflig, samt smickrade än then ena än then andra, med åtskilliga små höfligheter efter Landsens Sed. Dock war ingen ting mäktigt at betaga honom Marianes minne.

Calypso, et Fruntimmer af Adelig börd, den Rosidor i sin första ungdom älskat, då ännu både han och hon knapt gådt utur barnåhren Kom wid samma tid til Hufwudstaden, at besökja några sina anhöriga.

Hon hade ett behageligt, gladt och lefwandes ansigte, skiöna eldiga bruna ögon, wacker mun, frisk och liflig hy, skiön hals och bröst, täck wäxt, et fritt och gladlynt wäsende, et upricktigt, fromt och godt sinne samt et ömt hierta. Så at om hennes hy ej war af de finaste, och hennes skiönhet ej så till alla deklar fullkommelig, fehltes henne likwäl ingen behagelighet, at kunna jämföras med många som räknades bland de wackraste Fruntimren i Alexandrien.

Rosidor hade, som för är sagdt, i sin första ungdom älskat henne, då han ännu wistades i Alexandrien, men, sedan han blef bortförd i Bergsbygden, kunde på Siu åhrs tid som han icke såg henne, en barnslig och ej wäl inrotat Kiärlek lätteligen förwäxa.

När hon nu kom til Hufwudstaden, fick han wäl i ett wist förnämt hus, där han mycket omgecks, och hon war ganska nära befryndad, snart höra hennes ankomst; men gjorde sig icke destomindre alldehles ingen möda at åter se henne, ehuru han wäl wiste at hon nästan dageligen omgecks i Aristides hus och äfwen några gånger frågat efter honom.

Det föll sig ock så at fast han äfwen dagligen gick där ut och in, ledo dock mera än två månader förbi innan han såg henne.

En dag då han minst förmodade Kom han in i Grefwinnan Diphiles rum och fant där Calypso och hennes Syster hos den unga Melite, Diphiles doter. En stark rådnad öfwerhögde hela Calypsos ansigte, när Rosidor, sedan han helsat på Melite, steg till henne at efter den wahnliga seden kyssa hennes hand; han fant sig ock inwärtens något rörd, när han såg en person som han tillförene älskat. Men den lilla förwirringen gick snart öfwer, då han åter började med alla handa snack giöra sitt til at roa sällskapet. Det blef ock snart förökt af Diphile med hennes Syster Merione och åtskilliga andra som Kommo därtill, då hwar och en log och skiämtade bäst han kunde och gaf andra anledning at giöra så med. Efter det

ock nu war en tid då öfwer alt dans och lekar brukades kunde thetta lilla sällskapet icke heller wara länge fåfängt p. p. p.

Mera en annan gång på den thon.

Nu har wist min dag bok fådt en dödelig stöt; Min Ärliga Journal, du har intet hunnit längre än til d.^o 17 Mart: och jag har, Gud skie lof, redan fådt se d.^o 8 Maj. Det är mitt eget fehl at jag intet låtit dig följa mig, få nu se huru mitt minne hinner bota din förlust. Daga tahlet är intet at tänka på, jag will wara glad om jag hinner minnas det förnämsta af det som på denna tiden händt. Du fordrar orsaken hwarföre jag så gräseligen försummat dig. Jag skiäms för at förtro dig det min Journal; ty jag har ingen annan orsak at förebära än mycket sällskap som giordt mig tiden Kort, och mycken lättja som bragt mig at plottra bort den tiden som jag haft öfrig at skiöta dig. Men lät oss komma til saken. Riksdagsärenderne först.

Genom dessa fem Rådens afskied blefwo altså 10 Rådsplatser lediga, och måste man fördenskuлд först och främst wara omtänt at fylla dem. Wahlmännen af alla Tre Stånden, sammanträdde och utwahlde Råds wahlmän, neml: 24 af Adelen och 12 af de andra Stånden. Dessa gjorde en til deras förrättning lämpad Ed, och fingo den befallning, at til de lediga 10 Råds Ämbeten giöra twenne förslag i sender, nemligen ett Civilt och ett Militairt af tre personer hwardera. Frågan blef ventilerad, om någon som kom på förslaget wille undanbedja sig den Hedren, antingen det då skulle skie hos Konungen eller hos Ständerne. Man fant rådeligast at om någon som stode på förslag, eij wille bli Riks Råd skulle han bedja sig undan innan förslaget gick opp til Kongs, på det Hans M^t måtte föreslås tre sådane personer som man säkert wiste eij undandroge sig.

Hos wahlmännen hafwa General Majoren Gref Charles Emil Lejonhufwud, General Majoren Gref Spens och Feltmarskalken Baron Hamilton undanbedt sig at eij sätjas på förslag.

De två första förslag som inkommo, wore följande

1. Landtmarskalken och Öfwer Hof Intendenten Gref Carl G: Tessin.
2. Præsidenten i Åbo HofRätt Baron Samuel Åkerhielm.
3. Justitie Kantzlern Herr Olof Nordenstråle.

2.º

1. Generalen Baron Axel v: Löwen.
2. General Lieutenanten Baron Carl Cronstedt.
3. General Majoren Bar: C: G: von Rosen¹.

¹ Skall vara Gustav Fredrik.

När dessa förslager uplästes wunne de et ganska allmänt bifall undantagandes af Landtmarskalken, som med mångfalldig tacksägelse för Ständernes och besynnerligen Adelens betygade gunst och förtroende, undanbad sig den höga Ähra at stå på förslaget och blifwa inför Hans M^t nämnd til et Embete, hwartil han som en 45 åhrs man, ej hade nog ålder och förfarenhet. Man wille ej låta denna ursäkten giälla, utan ropte alla med en mund at han borde blifwa qwar på förslaget och emottaga Råds Embete; emedan han icke allenast wore skickelig och nyttig utan nödwändig, ja omistelig. Han ursäktade sig hwad han kunde och när ändå ingen ursäckt wille hielpa androg han en Ed som han giordt at denna Riksdag ej emottaga RådsEmbete om det än blefwo honom biudit. Fast mera wille han nu åter Iterera sin en gång förr giorde proposition nemligen at ingen skulle blifwa Riks Råd på samma Riksdag som han war Landtmarskalk. Om sider efter åtskilligt tahl och swar blef Gref Tessins mening, så angående honom sielf som alla Landtmarskalkar framgent bifallen. Wid detta tillfället tahlte han så redeligen Patriotiskt och nitiskt samt så bewekeligen och wäl, at ingen utan besynnerlig rörelse kunde höra honom. Han må ock räkna denna dagen ibland the sällaste af sin lifstid, ty at med så många loford bli nödgad och ombuden, som han, at emottaga det Högsta Embete i Riket och med så mycken Modestie och owäldughet afbedja sig denna Ähran, är något som tycks kunna förnöija den omätteligsta Ähre siuka. Man wille wäl i miug säga at han undwek Hermelins kåpan denna gången för at åter härnäst få Silwerstafwen; men han böd åtminstone till at afwända all slik misstanka, genom en proposition som han tog tillfälle at giöra, at ingen hädanefter två Riksdagar å rad borde bli Landtmarskalk. Ware huru det will, Gref Tessin har i dag haft mera heder än någon sin i hela sin lifstid fastän han slapp bli Riks Råd. En liten oförrätt skiedde honom likwäl, ty

Nihil ab omni parte beatum,¹

Nemligen at Electorerne i hans ställe på förslaget upsatte Stats Secreteraren Baron Cederström. Dessa twenne första förslager gingo up til Konungen, och utnämndes Præsidenten Åkerhielm och Generalen Löwen til Riksens Råd.

Sedermera gick mäst så till at hwar dag twenne nya Riksens Råd nemdes. Förslagen giordes så, at när en af de tre på förslag satte, blef af Konungen utnämnd satte Electorerne allenast en til i stället och gick förslaget så til Ståndens Plena och widare til Kongs.

¹ Inget är lyckligt i alla avseenden (Horatius. Carmina, II 16. 27–28).

Lista på Electorerne, samt hwilka som stådt på alla förslagen och hwilka som undanbedit sig den Hedren at blifwa nämnda, skal jag bifoga när jag får den.

Nya Råder blefwo nu följande 1. Præsident Åkerhielm, 2. General Löwen, 3. Justitiæ Cancellar Nordenstråhle, 4. General Major Adlerfelt, 5. General Major Rosen, 6. General Major och Landshöfdingen Sparre, 7. Öfwersten Gref Posse, 8. Stats Secreter: Cederström, 9. Landshofding Wrangel, 10. HofRåts Råd Ehrenpreutz.

Förutan Åkerhielm war på alla Råds förslagen ingen Præsident nämnd och förutan Sparre och Wrangel ingen Landshöfdinge, utan i dess ställe woro vice Præsidenten Nordenhielm och Slottsfogden v. Drake på de sista förslagen med nämnda. Man undrade nog på hwarföre Electorerne så allstinges¹ emot förra wahnligheten, gådt förbi de Riksens Embetsmän som warit de närmaste och upsatt ringare betiente. Man tyckte at Riksens Ständer, som wid denna Riksdagen så mycket sedt på touren och ancienneteten, nu på wisst sätt Contradicerat sig sielf eller ock stött alla de högre betiente för hufwudet, som således blifwit förbi gångne. Däremot anfördes igemen det skiählet at RådsEmbete wore en wärdighet som man eij genom heder och tiensteår kunde förtiena utan berodde den endast af Riksens Ständers fria förtroende til hwem de wille. Det war nog at pluraliteten war nögd med Electorerne wahl, den behöfde intet vidare förswar.

Jag är alldehles intet skickelig at döma om denna saken, efter jag har orsak at hålla mitt omdöme misstänkt för någon ensidighet. Wisst är det at många denna gången blifwit nämnda, som åtminstone ju så wäl som de nämnda, hade bordt äga Riksens Ständers förtroende, och ibland dem må jag ock räkna min Fahr, den alla trodde skulle komma på förslag med och hade werkeligen blifwit af Konungen utnämnd om han Kommit på förslaget. Gud wet hwad förmon det hade warit at i denna bullersamma Epoken bli Råd, många trösta sig därmed at det nu är bättre intet wara Råd än warat; antingen den trösten är Chimieriqve eller intet, det är lika mycket, nog af at det är en tröst.

Sedan dessa Råds Embeten således woro besatte inKom omsider Secreta Deputationens betänkande öfwer de inrikes måhlen; Och finner Deputationen eij vidare nödigt at röra de redan Licentierade H^{tt} Råd, utan berättar allenast at Riks Rådet Gref Taube uti inrikes ärender, särdeles hwad Amiralitets wärket widkommer begådt sådana fehlsteg, at man eij heller till honom kan hafwa wederbörligt förtroende, utan håller före at

¹ Alldeles.

han äfwen på samma sätt som de andra fem Herrar Råd kunde Licentieras med 4000 D^r. S^{mts}: pension.

Detta betänkande fant utaf pluraliteten ej så allmänt bifall, dock gick det efter någon gensägelse igenom på det sättet at Amiralitetet, som har sin egen krigsmans Cassa, lemnades tillstånd at af samma Cassa bestå honom någon tillökning på sin pension om de wille. Alla Amiralitets Officerare tahlte mycket wäl om honom och är sedermera så skiedt at han utom sine 4000 D^r. S^{mts}: pension på Kronones Stat äfwen får 2000 D^r. S^{mt}: af Ammiralitets krigsmans Cassan, så at han numera har full Råds löhn jämte sitt erhållna afskied.

I Grefwe Taubs ställe upsattes åtskillige förslag efter hwarannan efter alltid en af de på förslaget upförde, nekade den tillbudne Hedren, till dess endteligen vice ammiralerna Siöstierna, von Gerten och Anckarcrona stadnade, och blef bland dem vice ammiralen Siöstierna utwahld til Riksenes Råd.

War altså den stora Acten af vår tragedie färdig.

Nu en Comdeie efter till slut på denna månaden man måste fortsättja Rosidors Äfwentyr, där det sist släptes.

-----. Dansen kom snart i gång och sedan man tröttnat wid den börjades en hop lekar. Alla wore lustiga och Rosidor som de andra, och efter han fant alt mer och mer behagelighet hos Calypso, och hon wiste honom alt mer och mer höflighet, underlät han icke at giöra henne åtskillige slags sina galanterier, som blefwo artigt och behageligen uptagne; men så snart han skildes wid sällskapet war det icke mer Calypso utan Mariane som rådde om hans tankar.

De påföljande dagarne war han buden i åtskilliga andra sällskap där han roade sig mästerligen, och hade ännu mer kunnat roa sig om han ej haft något annat at sakna än Calypso; men efter han hade Mariane i tankan, kunde de aldra artigaste tidsfördrif ej synas honom annars än ofullkomliga.

Fem eller Sex dagar gingo således förbi at han ej kom i Aristides hus, icke heller såg Calypso, till dess omsider det för nämde sällskapet en gång samlades hos Merione och Rosidor måste giöra en omständelig räkenskap för sin långa bortawaro. Calypso war ej bland de siste at bry och fråga honom huru han roat sig efter han warit så osynlig, och war hennes skiämt alltid beblandat med någon höflighet som gjorde Rosidor henne förbunden. Han sparde ock å sin sida inga goda ord, efter han wille därut-

innan göra seden tillfyllest, som biuder at man skal alltid säga någon grannlåt åt Fruntimmer.

Samma sällskap kom nu nästan dageligen, eller åtminstone hwar tredje dag, till sammans i Aristides hus, än i Meriones än i Diphiles rum, och skildes aldrig åt utan at icke Rosidor haft tillfälle at göra Calypso någon ny höflighet och niuta någon bewågenhet af henne.

Alt detta kunde ej annars än roa honom, och äfwen intrycka honom erkienlo och högacktning för Calypso; men Kiärlek för henne wiste han än nu intet utaf efter Mariane rådde altför mycket om hans hierta til at lemna någon annan rum därutinnan. Som en ung karl, den där aldeles intet hatade Könet, mindre skydde för rolighet, kunde han wäl intet annat än wara nögd därmed at hans galanterier blefwo så wäl uptagne af et så wackert fruntimmer som Calypso; men at bli kiär hölt han för en omöjlighet. Kan jag få roa mig är det wäl tänkte han, kan jag roa henne därjemte skal det ock wara mig kiärt, hon reser snart bort och glömmet mig, då jag ock ej lærer hafwa swårt för at glömma henne.

Så stod saken några wekor bort åt, med mycket nöije på ömse sidor. Rosidor tahlte stundom om kiärlek, stundom om wänskap, och märkte at i stället för Calypso med et wårdlöst löije bemötte andra unga Herrar som tahlte slikt för henne, wiste hon Rosidor alltid upmärksamhet och höflighet när han förde slikt tahl, och fast än hon med orden låddes ej tro hwad han sade, röntes dock af hennes åtbörd och upförande at hennes hierta småningom öppnades för honom. Han märkte detta dehls med nöije, dehls med blygd. Nögd war han at winna en persons tycke, som han uti sitt sinne högt acktade och med blygd såg han det hon med mera ömhet och upricketighet bemötte honom än han henne. Han önskade många gånger at Calypso wore Mariane eller Mariane wore Calypso, ty då kunde jag sade han gifwa henne hela hiertat, så at hennes ömsinta och redeliga kiärlek blefwo fullkommeligen wäl bemött; men nu fast mina ord och åtbörder wisa kiärlek, kan dock ej hiertat hysa mer än wänskap och Estime för Calypso, efter all min kiärlek hörer Mariane till. Dessa tankar brakte honom ofta i Calypsos närwaro at wara bedröfwad och siuka det hon tog för tecken af kiärlek, som dock ej war annat än et missnöije at han ej kunde bemöta henne med den upricketighet som han sielf såg hennes hiertelag förtiente.

Hennes Moder, som merendehls alltid war tillstädes, antingen de råkadet i Aristides hus eller hemma hos Calypso, wijste Rosidor ganska stor förtrolighet och höflighet, och ju mera Rosidor härigenom stannade i deras förbindelse, ju mera blef han orolig, då Calypso alltid med nya prof af sin wälwillja sökte at fågna honom. Han märkte wäl at hennes tanka gick

ut på en närmare förbindelse, och at hennes tycke utwahlit honom till den hon wille älska i all sin tid; men hwarken hans hierta eller hans eftertanka kunde gilla denna meningen.

I hiertat bar han alltid Marianes minne så diupt intryckt, at äfwen då han som mäst war rörd af Calypsos godhet, fant han ändå mer ömhet för Mariane; så at efter hans ähresiuka ej tillstodde honom at tänka på äga Mariane, kunde åter kärleken ej tillåta honom at ingå någon slik förbindelse med någon annan. Dessutan tycktes ock hans lyckas omständigheter ej gilla någon tanka om giftermåhl, ty fast än Calypso till härkomst och börd war hans wederlike och hwad förmögenhet och ägendom angick, äfwenledes åtminstone war honom lik, så at i begge dessa afseenden en slik förbindelse ej på något sätt tycktes kunna ogillas, hälst som i giftermåhl personens egenskaper och en upricktig kärlek böra först och framför annat anses; men så kunde likwäl Rosidor, som en yngling i sina bästa åhr, den där mäst tänkte på giöra framsteg och drifwa sin lycka högt i werlden, ej annat döma, än at et tidigt giftermåhl, eller allenast en förbindelse därtill, skulle wara obeqwäm för honom, som ännu hade mera sedt än sedt.

Skal jag då, tänkte han, i så beskaffade omständigheter, draga till mig et fruntimmers sinne, och intaga hennes hierta, när jag hwarken kan gifwa henne mitt hierta, som jag ej sielf rår om, ej heller kan tillbiuda henne min lycka, som är så ofullkomlig och ännu icke ens påbegynd, mindre sådan at jag kan dehla den med någon annan. Nej Calypso, jag skal aldrig så bedraga Eder, En upricktig wänskap och Estime bär jag för Eder och den skolen I behålla i all min tid. Men giftermåhl är för bittida för mig, och gie bort hiertat är för sent ty det är en gång bortgifwit. Men skal jag då säga at jag intet älskar henne och at mitt hierta hör en annan till? Det wore ju at af en wän giöra sig en owän. Det bör heller icke skie, jag älskar ju henne, det kan jag utan skrymtan säga, och at jag älskar Mariane ännu mer det är onödigt at tahla om. Det är nog när jag uttryckeligen gifwer till kiänna, at mitt upsåt hos henne ej kan wara annat än allenast winna hennes förtroende och wänskap; men ehuru en närmare förbindelse kunde wara en stor lycka för mig, tillstodde dock mina omständigheter mig ej at tänka därpå. När jag så tydeligen förklarar mig, har jag giordt mitt samwete och min skyldighet till fyllest.

I föllje af detta slut tog Rosidor det första tillfälle han kunde i ackt, at tahla om giftermåhl. Han begynte med skiämt lika som undra, när eller om han någonsin i sina lifsdagar skulle blifwa gift. Om det ginge som jag önskar sade hon skulle det icke länge dröija. Jag är oändeligen förbunden swarade han för en så god önskan, men icke är ännu för mig liknelse där-

til, på 10 eller kanskje flere år, icke heller tänker jag därpå, efter ock slika tankar wore alldeles fåfänga för mig, som icke ens begynt få något hopp om något Etablissement i werlden, utan ej får nu tänka på annat än resa ut, swinga omkring, låta gå hur det kan, owiss hwar min lycka tar land.

Så skal han endteligen resa, sade hon, med en alwarsam och bekymrad åtbörd. Ja, swarade Rosidor, och det så mycket helre, som jag wäl behöfwer komma utur wägen om möjeligt wore at jag dock ej måtte wara tillstädes och se på när en annan får den lyckan at äga Henne, Ty jag kan wäl finna at för Er min Fröken icke lång tid mer är öfrig innan I måste utwälja någon af dem som söka Er gunst, till at dehla med honom Er lycka. Och at det ej kan bli min person, det kan jag altför klart se, ty innan jag kan komma på någon stadig fot måste redan Er lycka wara i full blomma. Ja, om jag än kunde giöra mig den fåfänga tankan at Fröken skulle willja bida med sitt wahl til dess jag komme i stånd at begiära henne, borde jag dock ej wara så obillig at jag för min egen lycka och nöijes skuld wille upoffra hennes trefnad och bringa henne i alla de förtretligheter som en långsam förlofning hafwer med sig.

Det nöijet at få äga det man älskar öfwergår alt annat, swarade den ömsinta Calypso med en suck och om jag ej får äga den jag älskar så gifter jag mig aldrig; det Gud har beskiärt mig det blir min dehl och det kan ingen förhindra.

Det war icke tillfälle at vidare fortsättja detta tahlet denna gången, utan¹

¹ Texten slutar mitt i en mening; se inledningen s. 9.

Bilaga

De latinska namnen i sagorna och de verkliga personerna bakom dem

De av Axel Reuterholm använda latinska namnen i sagorna är inte valda helt på måfå. Som exempel kan nämnas att Axels far fått namn efter den fint bildade romerske statsmannen Mæcenas, Antonius var romersk triumvir, som med tiden fick Octavianus som rival. Det har om Antonius sagts att han som statsman med sin impulsiva natur var den kallt beräkande Octavianus underlägsen. Piast var en polsk furstlig ätt, Gylippus en grekisk krigare som dömdes för försnillning av krigskassan, Alcibiades en begåvad atensk statsman och Vulpes är lika med rävsläktet.

<i>Adoam</i>	Gustav Kierman/Thomas Plomgren
<i>Alcibiades</i>	Carl Gustav Tessin
<i>Alexander</i>	Karl XII
<i>Alexandride</i>	Karl Fredrik av Holstein-Gottorp
<i>Antonius</i>	Carl Gyllenborg
<i>Augusta/June</i>	Ulrika Eleonora
<i>Bassus</i>	Charles Emil Lewenhaupt
<i>Cassander</i>	Georg Heinrich von Goertz
<i>Cinna</i>	Samuel Åkerhielm
<i>Cornelius Brutus</i>	Magnus Julius De la Gardie
<i>Emilianus</i>	Ture Gabriel Bielke
<i>Gylippus</i>	Casteja, Charles Louis de Biaudos, marquis de
<i>Harpax</i>	Gustav Palmfelt
<i>Heliogabalus</i>	se Jupiter
<i>June</i>	se Augusta
<i>Jupiter/Heliogabalus</i>	Fredrik I
<i>Mæcenas</i>	Nils Reuterholm
<i>Octavius</i>	Arvid Horn
<i>Perpenna</i>	Daniel Niklas von Höpken (?)
<i>Piastus</i>	Stanislaus Leszczyński
<i>Pigmelion</i>	Thomas Plomgren/Gustav Kierman
<i>Venus</i>	Hedvig Taube
<i>Vulpes</i>	Daniel Niklas von Höpken (?)

Summary

Axel Reuterholm's journal notes during the Riksdag of 1738–39 in Stockholm

Published by Göran Nilzén

The publication contains the notes Axel Gottlieb Reuterholm (1714–1763) made in his journal during the revolutionary Riksdag of 1738–39 when the Hat party seized power and overthrew the powerful Chancery President Arvid Horn and his followers, who made up the Cap (Nightcap) party, leading to a new constitutional development.

Axel Reuterholm was only 24 years old when he arrived in Stockholm 12 May 1738 from his home in Falun, Dalecarlia, to attend his first Riksdag. He had a front-row view of the extensive party struggle and describes his impressions day by day – with some exceptions. His description of the scandalous event at the House of Nobles 7 March 1739 is well-known when the question of dismissing the Cap Council was debated. When the staunch supporter of the Caps, Henrik Hammarberg, gave the Councillors of the Realm his support Axel says that it fired young officers who supported the Hats. With irony he writes that some of the “heroes” had their swords half-drawn. They threatened to throw Hammarberg out the window. The turbulence only stopped when the ailing Marshal of the House of Nobles, Carl Gustav Tessin, was sent for.

The journal shows that Axel, who was considered fairly talented and honest, was not only interested in daily politics, but also had the ability to tie in with the past to explain the change of power in 1739. This emerges from the interspersed “tales” where the political figures and the countries important to Swedish foreign policy were given fictitious names. The tales describe the power struggles of the 1720s and 1730s both regarding domestic and foreign policies, like Arvid Horn's victory over the Holstein party during the 1726–27 Riksdag, the foreign policy disagreements and the increasing opposition to the power of the Chancellor. The tale about Octavius's (Arvid Horn) various adventures (the journal 22 August 1738), for example, is interesting in painting a detailed picture of Horn's political profile.

The journal also provides an insight into life in the capital. Stockholm was full of members of the Riksdag and others with dealings in the Riks-

dag and the Departments. Political arguments raged at the coffee houses and social life was intense. From a political point of view it is interesting to see the circles where Axel moved. Axel himself, although not uncritical, sympathised with the Caps.

His religious thoughts, his outbursts of bad conscience – Axel was a bon vivant – and perhaps not least his romantic descriptions of the unattainable Doris, which are found here and there in the journal, can be tedious for present-day readers, but they convey a picture of the atmosphere of the circle of young noblemen in which Axel moved.

(Translated by Agneta Westin)

Litteratur

Citerad litteratur

- Arckenholtz, Johan, *Sagu-Brott af 1734 års riksdag i Stockholm*, utg. genom Ingemar Carlsson (Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia. Handlingar 26, 2003).
- Bergroth, Tom C., "En egen Svensk Riddare-Orden". *Kring instiftandet av ett ordensväsende i Sverige 1748* (Livrustkammaren 1997–98, 1998).
- Brolin, Per-Erik, *Hattar och mössor i borgarståndet 1760–1766* (1953).
- Brusewitz, Axel (utg.), *Frihetstidens grundlagar och konstitutionella Stadgar* (1916).
- Carlsson, Ingemar, *Olof Dalin och den politiska propagandan inför "lilla ofreden". Sagan om Hästen och Wår-Wisa i samtidspolitisk belysning* (1966).
- Carlsson, Ingemar, *Frihetstidens handskrivna politiska litteratur. En bibliografi* (1967).
- Carlsson, Ingemar, *Parti – partiväsen – partipolitiker 1731–43. Kring uppkomsten av våra första politiska partier* (1981).
- Carlsson, Ingemar, *Olof von Dalin, Samhällsdebattör, historiker, språkförnyare* (1997).
- Dahlgren, F. A., *Anteckningar om Stockholms Theatrar* (1866).
- Elgenstierna, Gustaf, *Den introducerade svenska adelns ättartavlor*, I–IX (1925–36).
- Ericsson, Birgitta, *Bergsstad Falun 1720–1769* (1970).
- Ericsson, Birgitta, "Nils Reuterholm" (*Svenskt biografiskt lexikon* 30, 2000).
- Forsstrand, Carl, *Linné i Stockholm* (1915)
- Fries, Thore M., *Linné. Lefnadsteckning*, I (1903).
- Hellström, Gunnar, *Stockholms stads herdaminne* (1951).
- Hildebrand, Bengt, *Kungliga Vetenskapsakademien. Förhistoria, grundläggning och första organisation* (1939).
- Hyckert, B. E., *Minnespenningar öfver enskilda svenska män och kvinnor*, I (1905).
- Jonsson, L. & Ivarsdotter-Johnson, Anna, *Musiken i Sverige. Frihetstid och gustaviansk tid* (1993).
- Jägerskiöld, Olof, *Den svenska utrikespolitikens historia 1721–1792*, II: 2 (1957).
- Lagerroth, Fredrik, *Frihetstidens maktägande ständer 1719–1772* (Sveriges Riksdag 6: 2 (1934).
- Landahl, Sten (utg.), *Nils Reuterholms journal* (Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia. Historiska handlingar 36:2, 1957).
- Malmström, Carl Gustaf, *Sveriges politiska historia. Från konung Karl XII:s död till statshvälningen 1772*, 2 (1895), 3 (1897), 4 (1899).
- Nilzén, Göran, *Studier i 1730-talets partiväsen* (1971).
- Olsson, Gunnar, *Hattar och mössor. Studier över partiväsendet i Sverige 1751–1762* (1963).
- Ridderskapet och adelns protokoll* (RAP), maj–sept. 1738, 9 (1887), okt. 1738–febr. 1739, 10 (1888), febr.–april 1739, 11 (1889).

- Robelin, Roger de, "Karlberg under frihetstiden 1719–1766" (*Karlberg, slott och skola*, 2, 1992).
- Sallnäs, Birger, *Samuel Åkerhielm d. y. En statsmannabiografi* (1947).
- Schüeck, Henrik (utg), *Ur Axel Reuterholms dagbok. Några kulturbilder från Frihetstiden* (1921).
- Schüeck, Henrik & Warburg, Karl, *Illustrerad svensk litteraturhistoria*, 3 (1927). *Slott och herresäten i Sverige. Närke, Värmland* (1969).
- Stahre, Nils-Gustaf m.fl., *Stockholms gatunamn* (2:a uppl., 1992).
- Stålmärck, Torkel, *Tankebyggare 1753–1762. Miljö och genrebilder* (1986).
- Tilas, Daniel, *Curriculum Vitæ I–II, 1712–1757*, utg. genom Holger Wichman (*Kungl. Samfundet för utgivande av handskrifter rörande Skandinaviens historia. Historiska handlingar* 38: 1, 1966).
- Åkerhielm, Erik, *Svenska gods och gårdar*, 1 (1930).

Övrigt

Självklart har det varit nödvändigt att, särskilt vid personidentifikationerna, anlita en mängd övriga arbeten av matrikelkaraktär, som inte redovisas i notapparaten. Några av de viktigaste, vid sidan av Elgenstierna, Svenskt biografiskt lexikon, Svenska män och kvinnor, Svenska ättartal, Svenska akademins ordbok och andra allmänna uppslagsverk m.fl., redovisas nedan.

- Almquist, Jan Erik, *Lagsagor och domsagor i Sverige*, 1–2 (1954–55).
- Almquist, Joh. Ax., *Bergskollegium och Bergslagsstaterna 1637–1857* (1909).
- Almquist, Joh. Ax., *Kommerskollegium och Rikens Ständers Manufakturkontor samt Konsulsstaten* (1912–15).
- Ekström, G., *Västerås stifts herdaminne*, 2: 2 (1990).
- Fant, J. E. & Låstbom, A. Th., *Upsala ärkestifts herdaminne*, 1–3 (1842–45).
- Henel, A. J., *Det anno 1735 florerande Sverige* (1736).
- Kleberg, J., *Krigskollegii historia. Biografiska anteckningar 1630–1865* (1930).
- Ridderstad, W., *"Gula Gardet" 1526–1903. Bidrag till Kongl. Svea Lifgardes personahistoria* (1903).
- Sohlmans musiklexikon*, 1–5 (1975–79).
- Stammtafeln zur Geschichte der Europäischen Staaten* (1877, 1965).
- Svenska Kongl. Hof-Clericiets historia*, 1 (1814).
- Westerlund, A. W., *Åbo Hovrätts presidenter, ledamöter och tjänstemän 1623–1923* (1923).

Personregister

Personregistret har begränsningar. När det t.ex. i texten står att Axel åt middag hos Gref Barks, Gref Horns eller besökte handelsman Degermans har namnen inte noterats i registret, eftersom det är omöjligt att utröna hur många familjemedlemmar eller gäster som var närvarande. Förhållandet är likartat när tveksamhet rått om identifieringen, som t.ex. när författaren talar om en baron Gustaf Bonde, en baron Wrede, en baron Rålamb, grevarna Barck, unge Durietz eller fröknarna De la Gardie. – De latinska namnen (om dem, se vidare s. 8) har förtecknas i registret; för deras identifikation se uppställningen på s. 274.

- Abisai, en av kung Davids krigshjältar 161
- Abrahamsson, Petter (1668–1741), häradshövding 140
- Adelcrantz, Carl Fredrik (1716–96), auskultant, slutl. överintendent 39, 78, 137, 210
- Adelcrantz, Anna Charlotta (1698–1758), g. m. Nikolaus Grubb 157
- Adelcrantz, Göran Josuæ (1668–1739), byggningsborgmästare 21, 90, 231
- Adelcrantz, Hedvig (1712–92), syster till Carl Fredrik Adelcrantz, g. m. Gustaf Samuel Ruuth 157
- Adlerbeth, Gudmund (1687–1753), hovrättsråd, slutl. vice president 32, 235–236, 238
- Adlerfelt, Carl (1719–69), fänrik, slutl. generalmajor, landshövding 126, 130–131
- Adlerfelt, Per (1680–1743), riksråd 269
- Adlerfelt, Sara (1694–1768), g. m. Erik Gustaf de la Grange 159
- Adlermarck, Anna Christina (1713–88), dtr till Lars 197
- Adlermarck, Carl Magnus (1708–75), kanslist, slutl. lagman, son till Lars 197
- Adlermarck, Lars (1660–1735), hovrättsråd 197
- Adlermarck, Margareta Johanna (1718–61), dtr till Lars 197
- Adlermarck, Sofia Catharina (1709–1801), dtr till Lars 197
- Adlerstedt, Lars Jacob (1699–1756), kammarherre, assessor, slutl. landshövding 182–183, 193
- Adoam 258
- Alcalde 256
- Alcandre 169–170, 176, 179, 182, 196, 204, 209
- Alcibiades 18–19, 100–101, 138, 174–175, 179, 183, 225–229, 237, 244, 250, 259
- Alcidon 17, 19–20
- Alexander 92, 95
- Alexandride 92
- Alstrin, Eric (1683–1762), biskop 26
- Ankarcrona, Teodor (1687–1750), vice amiral, slutl. amiral, landshövding 29, 53, 132, 134, 136, 140, 143, 146, 214, 270
- Anrep, Reinhold (1715–81), sergeant, slutl. generalmajor 152, 157, 170, 178
- Antonius 17–18, 51, 94–97, 99–100, 174–175, 179, 183–184, 225–228, 250, 259
- Arbin, Georg (1710–56), konduktör, slutl. kapten 130
- Arbin, Nils (1677–1730), fortifikationskamrer, g. m. Anna Brita Blomhielm 24, 43
- Arbin, Sara (1692–1744), g. m. Anders Eksköld 35

- Arckenholtz, Johan (1695–1777), författare, registrator, slutl. bibliotekarie 8, 112, 175, 183, 240
- Ardelio 250
- Aristides 266, 270–271
- Arnell, Elisabet (1685–1750), g. m. Carl Cronstedt 157
- Arnell, Lars (1689–1742), kyrkoherde i Jakob och Johannes, riksdagsman 221–222
- Artesie 265
- August III (1696–1763), polsk kung, kurfurste i Sachsen 95
- Augusta 138–139
- Aulævill, Petter (1677–1757), justitieborgmästare i Stockholm, borgarståndets talman 26, 126
- Aurivillius, Magnus (1673–1740), kyrkoherde, superintendent, riksdagsman 63
- Banér, Axel (1661–1742), riksråd 105
- Banér, Johan Mauritz (1708–67), kammarherre 27
- Banér, Ulrika Christina, se Vellingk
- Barck, Anna Maria (1701–39), dtr till Samuel, g. m. Johan Carl Grubbe 75, 114, 117, 131, 179, 196, 198, 203, 209–210, 213, 216, 219–220, 230
- Barck, Eva Christina (1702–58), dtr till Samuel, g. m. Carl Modée 39, 60, 63, 114, 117, 121, 179, 196, 198, 203, 210, 214, 216, 220, 257, 264
- Barck, Carl Gustaf (1708–91), korpral vid livdrabantkåren, slutl. överste, son till Samuel 40, 64, 68, 117
- Barck, Nils (1713–82), kammarherre, slutl. hovkansler, son till Samuel 40, 60, 158, 170, 196, 198, 205, 230, 241
- Barck, Samuel (1662–1743), riksråd 6, 108, 132–133, 137, 147, 198, 203, 209, 226, 228, 230, 233, 241, 261–263
- Barck, Ulrik (1718–72), fänrik, slutl. riksråd, son till Samuel 16, 20, 39, 40, 42, 55, 59, 68–69, 75, 80, 101, 117, 130–131, 152, 158, 181, 196–198, 210
- Bassus 95, 226–228, 250
- Bellis 70
- Bennet, Vilhelm (1677–1740), generalmajor, landshövding 174, 203, 233
- Benzelius, Eric (1675–1743), biskop, riksdagsman, slutl. ärkebiskop 170
- Benzelius, Jacob (1683–1747), biskop, riksdagsman, slutl. ärkebiskop 82
- Benzelstierna, Lars (1680–1755), assessor, slutl. bergsråd 29, 53
- Bergner, Andreas (1678–51), kyrkoherde i Ulrika Eleonora 21, 60, 110, 116, 120, 131, 167, 178, 198
- Bergenstierna, Johan (1668–1748), bergsråd, g. m. Elisabet Brinck 51, 207
- Bergensträhle, Johan Gabriel (1703–66), kanslist, slutl. hovrättsråd, g. m. Sara Beata Svab 42
- Bestucheff, Michael (1688–1760), rysk ambassadör 15
- Bianor 259
- Bielke, Carl Gustaf (1683–1754), landshövding, slutl. president 63
- Bielke, Sten Carl (1709–53), assessor, slutl. vice president 236, 238, 241
- Bielke, Ture Gabriel (1684–1763), riksråd 20–21, 105, 132–134, 174, 226, 228, 230, 233, 261–262
- Björnberg, Carl (1696–1775), löjtnant, slutl. generallöjtnant 145, 171, 212, 247–248, 257, 259
- Blidur Jarl 93–95
- Blixen, Levin Christoffer von (1697–1757), kaptan 31
- Blomhielm, Anna Brita (1687–1756), g. m. Nils Arbin 24
- Blomhielm, Catharina Margareta (1709–89), dotterdotter till Johan Gustaf Ulfvenklou, g. m. Georg Arbin 43
- Boije, Carl Gustaf (1697–1769), major, slutl. överstelöjtnant 29, 33, 38, 45, 52, 77, 85–86, 88, 102, 107, 177, 187, 192, 218, 222, 247, 249
- Bonde, Carl (1709–40), lagman, son till Gustaf 203
- Bonde, Eleonora Charlotta (1687–1762), g. m. Vilhelm Ludvig Taube 182

- Bonde, Fredrik Lorentz (1715–83), auskultant i bergskollegium, slutl. kammarherre 16, 20–21, 24, 28, 30–31, 70, 197
- Bonde, Gustaf (1682–1764), riksråd 91, 99, 104–105, 109, 132–133, 158, 184, 203, 206–207, 226, 228, 230–231, 233, 261–263
- Bonde, Gustaf Ulf (1698–1772), kammarherre, auskultant i bergskollegium 16, 24
- Bonde, Sigrid (1719–53), hovfröken, dtr till Gustaf, g. m. Johan Cronhielm 203, 231
- Boneauschöld, Gustaf (1683–1754), kansliråd, slutl. statssekreterare, g. m. Elisabet Sofia Funck 90, 110, 204
- Bonneval, Claude Alexandre (1675–1747), fransk äventyrare 68
- Boye, se Boije
- Brandberg, Anton (1711–83), bergsrådman 11
- Brant, Per (1714–67), konsertmästare, slutl. förste hovkapellmästare 181
- Brantôme, Pierre de Bourdeilles de (d 1614), fransk memoarförfattare, kammarherre 39
- Braun, Vilhelm Mauritz (1710–60), sergeant, slutl. major 184
- Brauner, Johan (1668–1743), landshövding 174
- Brinck, Elisabet (1684–1745), g. m. Johan Bergenskierna 51
- Broman, Erland (1704–57), assessor, slutl. president 135
- Browallius, Johan (1707–55), informator, professor, slutl. biskop, g. m. Elisabeth Ehrenholm 5, 56, 169
- Bubalus 258
- Buddenbrock, Fredrik Magnus, von (f. 1719), fänrik vid livgardet, slutl. löjtnant 40, 121
- Buddenbrock, Henrik Magnus von (1685–1743), överste, slutl. general, g. m. Magdalena Elisabet Rahm von Hagedorn 28
- Burtz, Martin, lantränkmästare 27, 217
- Burtz, Nils, kamrerare, bankokommisarie 27, 81
- Bysing, Anna Christina von (1705–45), g. m. kammarherren Carl Riben 30
- Bönnen, Ludvig Gustaf von (1697–1748), ryttmästare, slutl. major 74, 77, 84, 102
- Cadis 256
- Calypso 266, 270–273
- Caméen, Daniel (1709–46), fänrik, kapten, slutl. kaptenlöjtnant 40, 137
- Candace 231
- Cassander 92
- Casteja, Charles Louis de Biaudos, marquis de, fransk ambassadör 8, 97, 175, 261
- Cato d. ä. (234–149 f.Kr.), romersk statsman 20, 125
- Cederbielke, Johan (1677–1752), justitiekansler, slutl. landshövding 68, 115
- Cederhielm, Carl Vilhelm (1705–69), kammarherre 40–41, 86, 136, 143, 171, 194
- Cederhielm, Erik Germund (1685–1743), häradshövding, slutl. lagman 28
- Cederhielm, Germund (1661–1741), president i Göta hovrätt 115
- Cederhielm, Josias (1673–1729), riksråd 93
- Cederholm, Bernhard (1678–1750), revisionssekreterare, justitiekansler, slutl. president i Göta hovrätt 29, 115
- Cederholm von Schmalensee, Abraham (1680–1756), kamrerare, slutl. krigskommissarie, g. m. Eva Christina Tilas 74, 91, 137
- Cederström, Olof (1679–1745), statssekreterare, slutl. riksråd, president 104, 107, 193, 268–269
- Celadon 10–11, 19, 27–28, 63, 67, 121, 124, 148, 167–170, 176, 179, 196–198, 204, 206, 209, 214–215, 217, 229, 241
- Celene 259
- Celsing, Gustaf (1679–1743), kansliråd, slutl. hovkansler 29
- Christiernin, Märta Charlotta 11

- Christoffersson (Adlersparre),
Johanna (1720–76) 82
- Cinna 19
- Clerck, Carl (1697–1738), kapten 40,
163, 198
- Clidamant 152
- Cloris 11
- Corneille, Pierre C. (1606–84), fransk
dramatiker 213
- Cornelius Brutus 51, 97
- Cornelius Nepos (d. omkr. 25 f.Kr.),
romersk historiker 119
- Coyet, Sten (1688–1755), överstelöjtnant 33, 38, 71, 76, 84–85, 102,
106, 135, 142–143, 173, 192, 224
- Crébillon, Claude (1707–77), fransk
romanförfattare 214
- Creutz, Carl Johan (1687–1757),
major, slutl. landshövding 75
- Creutz, Ernst Johan (1675–1742),
riksråd 132, 134, 158, 226, 228,
230, 261–262
- Cronhielm, Axel (1699–1739),
överste 214
- Cronhielm, Johan (1707–82), kapten,
slutl. generallöjtnant, g. m. Sigrid
Bonde 231
- Cronhjort, Carl Gustaf (1694–1777),
major, slutl. president 248
- Cronstedt, Carl (1672–1750), general-
löjtnant, slutl. president, g. m.
Elisabet Arnell 28, 157, 170, 267
- Cronstedt, Carl Johan (1709–77), hov-
intendent, slutl. president 40, 181
- Cronstedt, Charlotta Elisabet (1714–
63), dtr till Carl 157, 216
- Cronstedt, Gabriel (1670–1757),
överste, slutl. generallöjtnant 24,
126, 128
- Cronstedt, Jacob (1668–1751), riksråd
24, 132, 157–158, 169–170
- Cronstedt, Ulrika Fredrika (1718–91),
dtr till Carl 157, 206
- Cronström, Gustaf (1685–1743), över-
ceremonimästare 157
- Dalin, Olof von (1708–63), publicist,
författare, skald 16, 30, 43, 67, 109,
112, 119, 152, 155, 158, 187, 210
- Danaë 259
- Danckwardt, Peter von (1662–1732),
landshövding 206
- Danckwardt, Ulrika Beata von (1719–
1745), dtr till Peter, g. m. Daniel
Gyldenstolpe 206
- David, kung i Juda och Israel 161
- De Besche, Elisabet (1679–1760),
g. m. Jakob Åkerhielm 203
- De Besche, Gerhard Georg (1702–61),
kammарherre, g. m. Maria Chris-
tina Ehrencrona 16, 74, 198, 203–
204
- De Geer, Otto Vilhelm (1710–69),
fänrik, slutl. landshövding, riksråd
40, 145, 173, 247–248
- De la Gardie, Magnus Julius (1669–
1741), riksråd, överstemarskalk,
g. m. Hedvig Catharina Lillie 25–
26, 105, 132
- De la Grange, Margareta Charlotta
(1724–1812) 35
- Degerman, Hans (d 1754), borgare
och köpman i Stockholm, riksdags-
man 78, 112, 137, 186, 198, 229,
240
- Didron, Herman Frans Carl (1688–
1762), kapten, slutl. överstelöjtnant
183
- Didron, Johan Fredrik (1686–1747),
överste, slutl. generallöjtnant 20,
24, 34, 37–38, 57, 59–60, 62, 83–
85, 88, 107, 136, 140, 142–144,
171–172, 174, 192, 203, 208, 212,
219, 223, 230, 233, 238, 241, 243,
247, 249
- Dioné 63, 66, 70, 79, 205, 259
- Diphiles 266, 271
- Dohna, Carl August (1691–1744),
generalmajor 87, 172, 174
- Dorinde 11, 79–80
- Doris 10, 12, 19, 27–28, 63, 67, 121,
148, 167–168, 197, 205, 209, 215,
217, 229, 241
- Dorophagus 68
- Douglas, Christina Catharina (1684–
1747), g. m. Claes Rålamb 21, 39,
182
- Douglas, Hedvig (1681–1761), g. m.
Gustaf Rålamb 204
- Drake, Anders von (1682–1744), un-
derståthållare, slutl. president 29,
269
- Dubb, se Dubbenhielm

- Dubbenhielm, Carl (d. 1770), häradshövding 186
- Düben, Anders von (1673–1738), hovmarskalk, g. m. Christina Sparfvenfeldt 92, 108, 110
- Düben, Carl Gustaf von (1700–58), kammarherre, slutl. hovkapellmästare 21, 40
- Düben, Emerentia, friherrinna von Düben (1669–1743), kammarfröken 108
- Düben, Fredrika Ulrika von (1711–84), dtr till Anders, g. m. Anders Skutenhielm 182
- Düben, Justina Sofia von (1703–omkr. 1787), dtr till Anders, g. m. Johan Hård 182
- Düring, Johan Christoffer von (1695–1759), generalmajor, slutl. överståthållare 28, 178
- Edman, Gustaf Adolf (1718–85), preceptor 25
- Ehrencreutz, Olof Benjamin (1702–72), kammarherre, slutl. landshövding 58
- Ehrencrona, Maria Christina (1707–64), g. m. Gerhard Georg De Besche 196, 198, 205, 214–215
- Ehrenholm, Elisabeth (1707–79), g. m. Johan Browallius 56
- Ehrenpreus, Carl Didrik (1692–1760), hovrättsråd, slutl. riksråd 29, 40, 62, 145, 222–223, 269
- Ehrenskiöld, Nils (1674–1728), amiral 71
- Ehrenstam, Catharina (1721–55), dtr till Lars 198
- Ehrenstam, Lars (1681–1744), hovrättsråd, g. m. Catharina Elisabet Gripenstedt 198, 204–205
- Ehrensward, Carl (1713–70), löjtnant, slutl. generalmajor 24, 90
- Ekeblad, Claes (1669–1737), riksråd 132
- Ekeblad, Claes (1708–71), kammarherre, slutl. riksråd, kanslipresident 28
- Eksköld, Anders (1686–1749), kapten 35
- Elfving, Samuel (1709–73), sergeant vid Dalregementet, slutl. kapten 20
- Emilia 19
- Emilianus 174, 183
- Engelke, Otto Fredrik, adl. Engelcrantz (1692–1751), sekreterare, slutl. kansliråd 16
- Erik XIV (1533–77), kung 15
- Ermine 11, 196, 204, 206, 209, 214–215, 229, 241
- Estenberg, Olof (1680–1752), sekreterare i riksarkivet, slutl. kansliråd 131
- Fahlström, Anna Charlotta (1693–1748), g. m. Carl Gustaf Hård 90
- Fahlström, Ludvig (1686–1759), överstelöjtnant, slutl. generalmajor 74, 82, 116, 157, 182
- Falander, Jacob (1699–1768), rådmann i Gamla Karleby, riksdagsman 125
- Falkenberg, Christina Maria (1720–60), g. m. Carl Gustaf Wrangel 39
- Falkenberg, Gabriel (1716–82), kammarherre, slutl. landshövding 67, 112
- Falkenberg, Henrik (1681–1754), överste 29
- Falkengrén, Abraham (1686–1752), varvsmajor, slutl. amiral 143–144, 171
- Falker, Anders (1678–1743), statssekreterare 203
- Favonius 51, 74
- Feif, Peter (1675–1736), amiral, amiralitetsråd 132
- Fénelon, François de Salignac de la Mothe- (1651–1715), fransk präst, pedagog, författare 54
- Fersen, Hans von (1683–1736), president 7, 96
- Fimbria 94
- Flach, Fredrik Ferdinand (1692–1745), assessor i Göta hovrätt 116
- Flavia 259
- Fleming, Göran (1687–1754), överstelöjtnant, slutl. generalmajor 28
- Fleming, Peter Axel (1694–1752), kommissionssekreterare i Paris, slutl. envoyé 114
- Fleury, André Hercule de (1653–1743), fransk kardinal, statsman 8, 175

- Flodin, Samuel (1684–1738), kyrkoherde, riksdagsman 112
- Fock, Hans Henrik (1699–1759), kapten, slutl. överste 182, 203
- Folette 17, 168–170, 175–176, 179, 182, 185, 187, 196–197, 204, 206, 213
- Fontenelle, Bernard Le Bovier de (1657–1757), fransk författare, matematiker, filosof 196
- Forslind, Samuel (d. 1746), kammar skrivare i artillerikontoret, slutl. kamrerare 182
- Franck, murmästare 189
- Franck, Johan (1685–1754), lagman 204
- Francke, August Hermann (1663–1727), tysk teolog, pedagog 91
- Fredrik I (1676–1751), kung, lantgreve av Hessen 15, 17–20, 24–26, 38, 42, 57–58, 60, 64–65, 79, 92–94, 104–106, 108, 129, 132–136, 138, 143–144, 146, 163, 170, 178, 193, 203, 262
- Freidenfelt, Christoffer (1689–1743), överste, slutl. generalmajor 149–150
- Fuchs, uppfinnare från Strassburg 82
- Fuchs, Rutger (1682–1753), generalmajor, slutl. överståthållare 28
- Funck, Carl (1708–83), löjtnant, slutl. riksråd 206
- Funck, Elisabet Sofia (1714–58), g. m. Gustaf Boneauschiöld 204
- Gahn, Hans Jacob (1719–82), lant-räntmästare i Stora Kopparbergs län 20, 53
- Galle, Peter (d. 1745), slottsfogde 182
- Gedda, Niklas Peter von (1675–1758), statssekreterare, hovkansler, slutl. president 26
- Gertten, Gustaf Vilhelm von (1679–1754), amiral 270
- Giertta, Johan (1666–1740), president 61, 62
- Giös, Lorents Johan (1710–74), fänrik vid livgardet, slutl. landshövding 74
- Gode Jarl 226
- Goertz, Georg Heinrich von (1668–1719), geheimeråd 92
- Grewesmöhlen, Johan Engelbrekt (1685–1747), häradshövding, assessor, slutl. hovrättsråd 63
- Gripenhielm, Axel Johan (1686–1755), överstelöjtnant, slutl. landshövding 149
- Gripenstedt, Catharina Elisabet (1700–55), g. m. Lars Ehrenstam 204–205
- Grisheim, Ernestine von (1707–67), hovfröken 181
- Grooth, Carl von (1684–1758), kammarråd, slutl. president 29, 53
- Grossman, Immanuel (1673–1746), gruvkirurg i Falun 11
- Grossman, Juliana Sophia, dtr till Immanuel 11
- Grubb, Nikolaus (1681–1724), prost, g. m. Anna Charlotta Adelcrantz 157
- Grubb, se även Grubbe
- Grubbe, Anna Maria, se Barck
- Grubbe, Carl Fredrik (1725–57), anställd vid hovet, slutl. kapten, son till Johan Carl 219
- Grubbe, Charlotta Lovisa (1732–92), dtr till Johan Carl 219
- Grubbe, Eva Magdalena (1733–74), dtr till Johan Carl 219
- Grubbe, Fredrika Amalia (1727–1810), dtr till Johan Carl 219
- Grubbe, Gustaf (1687–1759), amiral, amiralitetsråd 132, 134
- Grubbe, Hedvig Sofia (1730–68), dtr till Johan Carl 219
- Grubbe, Johan Carl (1673–1734), överstelöjtnant, g. m. Anna Maria Barck 219
- Grundel, Margareta Beata (1689–1772), g. m. Jacob Cronstedt 157
- Gustav II Adolf (1594–1632), kung 219
- Gyldenstolpe, Daniel (1689–1745), kapten, g. m. Ulrika Beata von Danckwardt 206
- Gylippus 97–98, 100, 258
- Gyllenanker, Christina Maria (1683–1741), g. m. Peter von Danckwardt 206

- Gyllenberg, Carl (1679–1746), riksråd, slutl. kanslipresident 7–8, 17, 82, 94, 96, 132, 134–135, 158, 175, 231
- Gyllenberg, Henning Adolf (1713–75), kammarherre, slutl. riksråd 29, 35, 126
- Gyllenberg, Johan (1682–1752), överstelöjtnant, slutl. riksråd 28
- Gyllengranat, Gustaf (1677–1749), överste, slutl. generalmajor 29
- Gyllenpamp, Johan Gabriel (1687–1752), ryttmästare vid Smålands kavalleriregemente 149
- Gyllenstierna, Margareta (d 1740), g. m. Arvid Horn 182–183
- Güntherfelt, Gustaf Fredrik (1678–1746), överstelöjtnant, slutl. överste 20, 170–172, 174, 190–192
- Göthe, Christina (1676–1741), g. m. Henrik Rosenstedt 203–205, 210, 213, 215
- Hager, Frans, ryttmästare vid Smålands kavalleriregemente 149
- Hallén, Olof, auditör, assessor 62
- Hamilton, Hugo Johan (d. 1748), fältmarskalk 267
- Hamilton, Malkolm (1695–1741), kapten 28
- Hammarberg, Henrik (1686–1768), lagman, slutl. president 234–236, 238, 241, 247–249
- Hammar skjöld, Åke (1691–1765), ryttmästare, slutl. överste 28
- Harmens, Dorotea (1686–1759), g. m. Mattias Riben 112
- Harpax 17–18, 22, 99–100, 138
- Hedengran, Samuel, assessor 206, 210
- Hedersköld, Anna (1696–1753), dtr till Georg Henrik Wachschrager, g. 2 m. Reinhold Vilhelm Modée 90
- Heijke, Detlof, adl. Heikenskjöld (1707–75), bergmästare, slutl. bergsråd 16
- Helding, Brita Christina (1681–1757), g. m. Henrik von Westerling 197
- Heliogabalus 138–139, 226–228, 251
- Hellenstierna, Johan (1691–1758), kapten 159
- Herodes, judisk kung 161
- Hessenstein, Carl Edvard von (1737–69), slutl. generallöjtnant 98
- Hessenstein, Fredrik Wilhelm von (1735–1808), slutl. riksråd 98
- Hildebrand, Florentina Cornelia, se Roeden
- Hildebrand, Jakob Henrik (1669–1719), assessor i Wismarska tribunalen 39
- Hippias 35
- Hjelm, Nils (d. 1726), generalmajor 75–76
- Hjärne, Erland Fredrik (1706–73), notarie, bergsfiskal, slutl. bergsråd 68, 159, 197, 219
- Hjärne, Maria (1681–1758), g. m. Olof Tilas d. ä. 68, 82
- Hofsten, Bengt Erlandsson (1689–1752), assessor, slutl. kommerseråd, g. m. Ingrid Brita Kolthoff 63, 149, 196
- Hofsten, Erland von (1719–58), kanslist, slutl. kammarherre, son till Bengt 149
- Hofsten, Henrik von (1721–93), student, slutl. kammarherre, son till Bengt 149
- Hollén, Greta Lisa 11
- Hollsten, Georg (1704–86), borgmästare i Hedemora, riksdagsman 206
- Horatius (65–8 f.Kr.), romersk skald 83
- Horn, Adam (1717–78), korpral vid livdrabanterna, slutl. riksråd. riksstallmästare, son till Arvid 30, 64, 69–70, 117, 181–183, 188, 210
- Horn, Arvid (1664–1742), kanslipresident, g. m. Margareta Gyllenstierna 6–7, 17, 26, 51, 67, 92–93, 98, 132, 143, 182–184, 193–195, 203
- Horn, Christer (1716–75), hovjunkare, slutl. kansliråd 182–183, 203
- Horn, Eva (1716–90), dtr till Arvid, g. m. Axel Löwen 181, 203
- Horn, Fredrika Eleonora (1721–50), dtr till Arvid, g. m. Gustaf Leonard Stenbock 181
- Hyltéen, Samuel, adl. von Hylteen (1671–1738), landshövding 19
- Håkansson, Olof (1695–1769), bondeståndets talman 26, 37, 216, 250, 261

- Hård, Carl Gustaf (1674–1744), guvernör, riksråd, g. m. Anna Charlotta Lovisa Fahlström 132–133, 203, 228, 230, 233, 261, 264
- Hård, Johan Ludvig (1719–98), fänrik, slutl. guvernör, son till Carl Gustaf 203, 226
- Hårleman, Carl (1700–53), hovintendent, slutl. överintendent 28
- Hästesko-Fortuna, Lars Henrik (1699–1780), livdrabant, slutl. kapten 61–62, 167, 169
- Hökerstedt, Jakob von (1685–1757), kommerseråd, slutl. landshövding 77, 112
- Höpken, Anders Johan von (1712–89), kanslijunkare, slutl. riksråd, kanslipresident 28
- Höpken, Daniel Niklas von (1669–1741), president 7–8, 73–74, 94, 96, 175
- Jakob (Israel) 160
- Jonquille 197
- Juno 93, 183
- Jupiter 17, 93, 183
- Kalmeter, Henrik (1693–1750), assessor, slutl. kommerseråd, g. m. Anna Sophia Wallberg 63, 90
- Karl XII (1682–1718), kung 92, 108, 211
- Kaulbars, Johan Fredrik (1689–1762), överstelöjtnant, slutl. general 101–102, 126
- Kiellin, Carl (1683–1728), komminister i Maria Magdalena 91
- Kierman, Gustav (1702–66), grosshandlare 258
- Kinnimundt, Johan (1696–1738), assessor, g. m. Anna Catharina Reuterholm 15, 20, 27, 30, 35, 51, 54, 91, 112, 119, 130–131, 135, 137, 147, 149, 155, 159, 182, 186, 188–190
- Kinnimundt, Per Axel (1739–47), son till Johan 215–216
- Klerck, se Clerck
- Klinckowström, Johan Mauritz (1692–1768), major, slutl. generalmajor 29
- Klingspor, Christian Fredrik (1711–85), hovjunkare, slutl. vice president 213
- Klingspor, Christian Joakim (1714–78), fänrik, slutl. generalmajor 36, 40, 131
- Knorring, Göran Anton Albert von (1691–1766), lagman 182–183
- Kochen, Florentina von (1723–64), dtr till Johan Henrik 204, 217
- Kochen, Johan Henrik von (1681–1758), hovkansler 184, 204
- Kochen, Maria Dorotea von (1727–96), dtr till Johan Henrik 204, 217
- Kollvin, Cajsa Stina 11
- Kolthoff, Agneta (1706–55), g. m. Samuel Troili 149
- Kolthoff, Ingrid Brita (1701–50), g. m. Bengt Hofsten 149
- Koskull, Magdalena Benjamina (1725–60), dtr till Otto Johan 198
- Koskull, Maria Elisabet (1724–41), dtr till Otto Johan 198
- Koskull, Otto Johan (1680–1728), generalmajor 198
- Kuhlbars, se Kaulbars
- L'Innocente 55, 68
- Lagerberg, Carl (1708–67), sekreterare, slutl. riksråd, president 159
- Lagerberg, Sven (1672–1746), riksråd, g. m. Otiliana Vellingk 73–74, 132, 158, 203–204, 216, 261
- Lagercrantz, Carl Otto (1683–1746), överstelöjtnant, slutl. överste 29, 191–192, 222–223, 240, 248, 260
- Lagercrantz, Jakob (1690–1773), major, slutl. överstelöjtnant 116
- Lagerflycht, Johan (1701–74), advokatfiskal, slutl. president 197, 203
- Lagerstedt, Maria (d. 1747), g. m. Carl Fredrik Tegensköld 51, 67, 112, 206
- Lang, Johan von (1679–1743), krigsfiskal, slutl. krigskommissarie 62
- Laurentius Petri (1499–1573), ärkebiskop 15
- Leibnitz, Gottfried Wilhelm von (1646–1716), tysk filosof, matematiker 108
- Leijel, Anna Margareta (1703–61), dtr till Johan 198

- Leijel, Johan (1664–1744), handels-
borgmästare i Stockholm 198
- Leijonadler, Carl (Berg) (1685–1741),
major 149
- Leijonhufvud, Abraham (1698–1756),
löjtnant vid livgardet, slutl. överste-
löjtnant 116, 130, 131, 147–148,
150–152, 157, 167, 174, 176, 210
- Leijonhufvud, Axel Gabriel (1717–
89), sergeant vid livgardet, slutl.
president, son till Carl Leonard
176, 184–185, 210
- Leijonhufvud, Carl Leonard (1686–
1743), överstelöjtnant, g. m. Elsa
Barbro Oxenstierna 184
- Leijonhufvud, Charlotta Leonharda
(1719–1804), dtr till Carl Leonard
176, 185
- Leijonhufvud, Ebba Gustava (1732–
1812), dtr till Carl Leonard 176
- Leijonhufvud, Elsa Maria (1718–86),
dtr till Carl Leonard 176, 184
- Leijonhufvud, Erik Gustaf (1721–49),
volontär, slutl. kapten, son till Carl
Leonard 185
- Leijonhufvud, Gustaf (1701–94),
korpral vid livdrabanterna, slutl.
generalmajor 210
- Leijonhufvud, Ulrika Beata (1726–
96), dtr till Carl Leonard 176
- Leopold, Hedvig Sofia von (d. 1736),
g. m. Nils Reuterholm 5
- Lewenhaupt, Charles Emil (1691–
1743), generalmajor, överste, slutl.
general 19, 22, 28, 34, 53, 76, 79,
86, 89, 95, 141, 144, 172–174, 236,
244, 247–249, 267
- Lewenhaupt, Magdalena (1680–
1756), g. m. Mikael Törnflycht 92
- Levi, son till Jakob 160
- Liewen, Hans Henrik (1704–81),
kapten, slutl. riksråd, riksmarskalk
248
- Liewen, Henrika Juliana (1710–79),
hovfröken, slutl. kammarfröken,
syster till Hans Henrik 170, 259
- Lillie, Claes (1708–64), kanslist, slutl.
kammarherre 24, 30, 50, 65, 176,
182
- Lillie, Hedvig Catharina (1695–1745),
g. m. Magnus Julius De la Gardie
258–259
- Lilliecreutz, Carl Axel (1698–1760),
kammarherre, slutl. lagman 29
- Lilliehöök, Anders Fabian (1724–
1801), volontär, slutl. major, son
till Nils 185
- Lilliehöök, Bleckert (1719–88),
volontär, slutl. överstelöjtnant, son
till Nils 185
- Lilliehöök, Carl Mauritz (1691–1760),
löjtnant 69, 119
- Lilliehöök, Johan Axel (1722–41),
föreare, son till Nils 185
- Lilliehöök, Nils (1690–1746), major,
slutl. överstelöjtnant 68, 74, 83, 91,
185, 207–208, 222
- Lillienberg (Lilljeberg), Anders
(1705–43), häradshövding, slutl.
kammarherre 182
- Lilliestierna, Carl (1696–1742), lag-
man 31, 33–35, 38, 41, 67, 71–72,
76–78, 83–85, 87–88, 102, 106–
107, 115, 143, 145, 172, 182–183,
208, 213, 215, 219, 222–225, 238
- Lindamor 55–56, 63, 67–68, 205, 214
- Linnæus, Carl (1707–78), medicine
doktor, slutl. professor, adl. von
Linné 5, 11, 130, 152, 193, 196,
206, 209–210, 213
- Lindh, Johannes (1695–1756), kungl.
hovpredikant, kyrkoherde, riksdags-
man, slutl. domprost 124
- Lissander, Anders (d. 1786), kassör i
krigskollegiet, slutl. kommerseråd
15
- Livius 259
- Ljungquist, Benjamin (d. 1742), borg-
mästare i Eksjö, riksdagsman 53
- Londicer, Ernst Johan (1717–63),
hovkapellist 181
- Lovisin, Erik Jakob (1718–94), stu-
dent, slutl. landshövding 198
- Lupa 258–259
- Luther, Martin (1483–1546), tysk
evangelisk reformator, teolog 118
- Lynar, Rochus Friedrich (1708–81),
dansk minister 182
- Lysandros (d. 395 f.Kr.), spartansk
fältherre och statsman 82
- Löwen, Axel (1686–1772), general,
slutl. riksråd, generalguvernör,
g. m. Eva Horn, dtr till Arvid 28,
126–127, 194, 267–269

- Löwen, Johan (1697–1775), kammarherre, hovmarskalk, slutl. president 110, 126
- Löwenhielm, Carl Gustaf (1701–68), häradshövding, slutl. kanslipresident 149, 174
- Mæcenas 17–19, 100, 137–138, 238
- Makeléer, Johan Adolf (1694–1761), kapten vid livgardet 116, 217
- Manderström, Martin Ludvig (1691–1780), kammarherre, slutl. krigsråd 58
- Mannerström, se Manderström
- Mariane 265–266, 270–272
- Marivaux, Pierre Carlet de Chamblain de (1688–1763), fransk författare 42, 110
- Marquetti, Carl Guiseppi, överste i hessen-kasselsk tjänst 39
- Maximilian (1689–1753), lantgreve av Hessen-Kassel 75
- Mazarin, Jules (1602–61), fransk statsman och kardinal 82
- Mecenas, se Mæcenas
- Meijerfeldt, Johan August (1664–1749), riksråd 105, 261
- Meldercreutz, Jonas (1715–85), konduktör, slutl. kapten, professor 108
- Melite 266
- Menlös, Daniel (1699–1743), professor i matematik 79
- Merione 266, 270
- Mirtil 19
- Modée, Carl (1674–1736), överstelöjtnant, g. m. Eva Christina Barck 63, 220
- Modée, Eva Christina, se Barck
- Modée, Eva Elisabet (1720–55), dtr till Carl 131, 198, 220, 264
- Moræus, Johan (1672–1742), provinsialläkare, assessor 25
- Moræus, Johannes (1719–73), bergsfiskal i Falun 25
- Morath, se Pereswetoff
- Mozarius 139
- Muralt, Béat Louis, fransk författare 56
- Neptunus 183
- Nerès, Joakim (1688–1748), kansli-råd 184
- Nicias 184
- Nordencreutz, Jakob (1671–1747), överdirektör vid lantmåterikon-toret 20
- Nordenhielm, Jöns (1676–1743), vice president 269
- Nordenflycht, Hedvig Charlotta (1718–63), skald 6
- Nordenstråle, Olof (1683–1742), justitiekansler, slutl. riksråd 267, 269
- Nordman, Johan (1704–67), hovpredikant, slutl. kyrkoherde, prost, överhovpredikant 59, 163, 216
- Norman, se Nordman
- Octavius 7, 17, 19, 74, 92–96, 99, 101, 138–139, 184, 225–226
- Olivecrona, Eva Christina (1720–76), dtr till Isak 214
- Olivecrona, Isak (1681–1764), hovrättsråd, slutl. landshövding, g. m. Sara Christina Schwede 29, 197, 204, 214
- Olivecrona, Sara Catharina (1718–1805), dtr till Isak 214
- Ollonberg, Carl (1677–1745), överste, g. m. Helena Spole 149, 182, 216
- Orgine 197–198
- Otter, Carl von (1696–1763), major, slutl. generalmajor 126
- Otter, Salomon von (1693–1745), riddarhussekreterare, slut. kansli-råd 20, 22, 40
- Oxenstierna, Elsa Barbro (1694–1764), g. m. Carl Leonard Leijonhufvud, mor till Axel Gabriel Leijonhufvud 176, 184–185, 210
- Oxenstierna, Erik (1684–1760), krigsråd, slutl. landshövding 214
- Palmcreutz, Per (1700–43), auskultant i kammarkollegium, hovjunkare, slutl. kammarherre 64
- Palmfelt, Gustaf (1680–1744), president, slutl. riksråd 17, 22–23, 100, 174
- Palmstierna, Nils (1696–1766), sekundöverste, slutl. president 77, 101, 143, 145, 151, 172, 193–194, 213, 218–219, 222, 235, 248

- Parafaragaramus 217
- Pauli, Vilhem Mauritz (1691–1758), major, slutl. överjägmästare 74–75, 108
- Pereswetoff-Morath, Alexander (1691–1761), kapten, slutl. major 257
- Pereswetoff-Morath, Carl Gustaf (1696–1773), löjtnant, slutl. övers-löjtnant 240
- Perpenna 96
- Piastus 96
- Pigmelion 258
- Piper, Carl Fredrik (1700–70), kam-marråd, slutl. president 28, 53, 214
- Plomgren, Thomas (1702–54), gross-handlare 258
- Plutarchos, grekisk historiker, filosof 60, 63, 78, 80, 82–83, 85, 91, 94, 101, 109, 117, 119, 125–126, 157
- Polhem, Christoffer (1661–1751), kommerseråd 117, 211
- Polhem, Elisabet (1707–87), dtr till Christoffer, g. m. Nils Sandelhielm 197, 211
- Polhem, Gabriel (1700–72), auskul-tant, slutl. kammarherre, son till Christoffer 117, 196, 211
- Pollion 184, 226–227
- Pompeius (106–48 f.Kr.), romersk konsul 110
- Porath, Nils (1690–1753), assessor, slutl. bergsråd 56, 137, 210
- Posse, Arvid (1689–1754), general-major, slutl. riksråd 269
- Ragvald Jarl 94, 98–100, 226, 228
- Rahm von Hagedorn, Magdalena Elisabet, g. m. Henrik Magnus von Buddenbrock 259
- Reenstierna, Isak (1712–43), advokat-fiskal 41, 65, 70, 216
- Refr Jarl 94
- Reftelia, Hedvig Emerentia, f. Ström (f. 1698?), skald 74
- Reuterhielm, Per Göran (1706–41), lantjägmästare 30
- Reuterholm, Anna Catharina (1711–87), g. m. Johan Kinnimundt, syster till Axel 15–16, 25, 27, 30–31, 35, 51, 54, 80–81, 89–90, 112, 119, 130, 157–158, 164, 169, 178, 184, 187–188, 193, 196–198, 203–206, 210, 214–217, 232, 243, 245
- Reuterholm, Axel Gottlieb (1714–63), registreras ej
- Reuterholm, Dygdig (1720–98), syster till Axel 11, 28, 169
- Reuterholm, Esbjörn Christian (1710–73), kanslist, hovjunkare, slutl. riksråd, bror till Axel 5, 28, 70, 182, 196, 229
- Reuterholm, Gustaf Gottfrid (1721–1803), auskultant, slutl. lands-hövdingens titel, bror till Axel 5
- Reuterholm, Nils (1676–1756), lands-hövding, Axels far 5–6, 17, 20–22, 24, 30, 43, 51, 53–54, 58, 63, 69, 78, 90, 100–101, 118–121, 149, 164, 183, 188, 196, 198, 204, 210, 216, 241, 243, 269
- Reuterholm, Nils Jakob (1724–91), volontär, slutl. överste, bror till Axel 5
- Riben, Carl (1705–72) ombudsman, slutl. kammarherre 30
- Riben, Mattias (1676–1723), arkiater, g. m. Dorotea Harmens 112
- Ridderborg, Adolf Lorentz (1688–1775), överstelöjtnant, slutl. överste 116
- Riddercrantz, Ludvig (1697–1742), kapten 84, 86, 183
- Ridderschantz, Volmar Christoffer (1692–1759), major, slutl. överste-löjtnant 83–84, 145, 238
- Roeden tot Drakenstein, Florentina Cornelia van (d. 1738), g. 1 m. Jakob Henrik Hildebrand, 2 m. Carl Guiseppi Marquetti 39
- Rollin, Charles (1661–1741), fransk pedagog, historisk författare 159, 169, 229
- Rosen, Gustaf Fredrik von (1688–1769), generalmajor, slutl. riksråd, general 89, 143, 267, 269
- Rosenhane, Göran Gustaf (1678–1754), generalmajor 182
- Rosenstedt, Eva (1712–78), dtr till Henrik 203, 205, 210, 213, 215
- Rosenstedt, Hedvig (d. 1788), dtr till Henrik 203, 205, 209–210, 215
- Rosenstedt, Henrik (1666–1729), hov-rättsråd, g. m. Christina Göthe 11

- Rosenstedt, Sofia Elisabet (levde 1752), dtr till Henrik 11, 203, 205, 210, 215
- Rosette 70, 79
- Rosidor, 265–266, 270–273
- Rothlieb, Gustaf Fredrik (1686–1758), lagman, slutl. landshövding 29
- Rudenschöld, Carl (1698–1783), minister, slutl. riksråd, president 29
- Rutensköld, Carl Axel (1710–62), f. d. livdrabant, löjtnant i fransk tjänst, slutl. major 145
- Ruuth, Gustaf Samuel (1690–1766), assessor, slutl. vice president, g. m. Hedvig Adelcrantz 157
- Rydellius, Andreas (1671–1738), biskop 19
- Rålamb, Beata Margareta (1715–99), dtr till Claes 21, 182
- Rålamb, Carl Arvid (1722–59), volontär vid Norra skånska kavalleriregementet, slutl. stabsryttmästare, son till Claes 16, 40, 119
- Rålamb, Claes (1682–1751), landshövding, g. m. Christina Douglas 21, 39, 42, 119, 182
- Rålamb, Claes Gustaf (1705–65), kammarråd, slutl. president, son till Gustaf 42, 176
- Rålamb, Gustaf (1675–1750), president, g. m. Hedvig Douglas 90, 204
- Rålamb, Hans Gustaf (1716–90), konduktör vid fortifikationen, slutl. hovmarskalk 16, 40, 54, 69, 79
- Sahlénus, Petrus (1690–1753), borgmästare i Falun, riksdagsman 53
- Saint-Sévérin d' Aragon, Alphonse Marie Louis, fransk ambassadör 101, 158
- Salomo, kung i Israel 161
- Salvius, Lars (1706–73), kanslist, slutl. direktör 210
- Sandhelmiel, Nils (1684–1760), kamrerare, slutl. kammarråd, g. m. Elisabet Polhem 197
- Sandhelmiel, Sofia Christina (1720–99), dtr till Nils 197
- Saul, kung i Israel 161, 195
- Scheffer, Per Jacob (1692–1752), löjtnant, slutl. major 182
- Scheffer, Ulrik (1716–99), hovjunkare, slutl. kanslipresident 198
- Schening, Johan Bengtsson (1700–54), rådman, slutl. byggningsborgmästare i Stockholm 53
- Schiekta, se Skeckta
- Schmitemlöw, Bertram, ryttmästare 217
- Schultz, underofficer vid gardet 217
- Schultze, Samuel (1698–1778), kamrer i bergskollegium 63, 80
- Schwede, Sara Christina (1697–1773), g. m. Isak Olivecrona 197, 214
- Schwerin, Werner Detlof von (1694–1762), kapten, slutl. överste 33
- Schönström, Margareta Elisabet (1690–1751), g. m. Henrik Julius Voltemat 204
- Scudéry, Madeleine de (1607–1701), fransk romanförfattare 158
- Seckendorff, Friedrich Heinrich (1673–1763), riksgreve, österrikisk general och fältmarskalk 75
- Serenius, Jacob (1700–76), kontraktsprost, riksdagsman, slutl. biskop 160, 162
- Seth, Gabriel von (1690–1774), krigsråd, slutl. riksråd 29, 53, 125–126
- Seulenbergh, Henrik Mattias von (d. 1747), överstelöjtnant 182
- Siegroth, Conrad Gustaf von (1694–1762), överstelöjtnant, slutl. överste 38
- Silfversparre, Per (1679–1750), överste, slutl. generalmajor 206
- Silfverstråle, Carl Ludvig (1703–51), student i Uppsala, slutl. kammarherre 65, 79, 112
- Silva, Charles Ignaze de (omkr. 1681–1738), överste 84
- Simeon, son till Jakob 160
- Sinclair, Carl Anders (1674–1753), överste, slutl. generalmajor 29
- Sinclair, Malkolm (1690–1739), major 29
- Sissarah 161
- Siöstierna, Anders (1682–1739), vice amiral, slutl. riksråd 132–134, 270
- Skeckta, Börje Filip (1699–1770), löjtnant, slutl. premiärkapten 40
- Skrymner Jarl 226

- Skutenhielm, Anders (1688–1753), hovråd, minister, slutl. statssekreterare, g. m. Fredrika Ulrika von Düben 64, 182
- Soop, Sofia Lovisa (1682–1745), g. m. Claes Sparre 39
- Sparfvenfeldt, Christina (1695–1780), g. m. Anders von Düben 108, 182
- Sparfvenfeldt, Johan Gabriel (1655–1727), överceremonimästare 108
- Sparre, Axel Wrede (1708–72), löjtnant, slutl. överståthållare 40, 173
- Sparre, Carl Gustaf (1688–1741), landshövding, slutl. riksråd 28, 173, 269
- Sparre, Claes (1673–1733), riksråd 39
- Sparre, Erik den halte (1660–1736), kammarherre 157
- Sparre, Fredrik Henrik (1691–1764), kapten, slutl. generallöjtnant, landshövding 29
- Sparre, Rutger Axel (1712–51), kammarherre, slutl. hovmarskalk 81, 106, 109, 145
- Sparre, Ulrika Eleonora (1724–47), hovfröken 170
- Sparrsköld, Daniel (1686–1739), lagman 40–41, 83, 125
- Spens, Axel (1681–1745), generalmajor av kavalleriet, slutl. generallöjtnant 19, 22, 28, 36–37, 41, 68, 83, 89, 125–126, 174, 267
- Spens, Hedvig Christina (1690–1758), g. 2 m Daniel Sparrsköld 125
- Sperling, Carl Göran (1699–1764), korpral vid livdrabanterna, slutl. överstelöjtnant 64
- Spole, Helena (d. 1757), g. m. Carl Ollonberg 149
- Sprengtport, Carl Henrik (1687–1770), major, slutl. generalmajor 29, 126
- Sprengtport, Magnus Vilhelm (1685–1744), major 126
- Staël von Holstein, Georg Bogislaus (1685–1763), landshövding, slutl. fältmarskalk 74, 112
- Stanislaus Leszczyński (1677–1766), polsk kung 95–96
- Stauden, Claudius von (1685–1753), kapten, slutl. schoutbynacht 33
- Stephan, storhertig av Toscana (1708–65), slutl. tysk-romersk kejsare (Frans I) 75
- Steuchius, Johannes (1676–1742), ärkebiskop 15, 26, 182
- Stierneld, Samuel Gustaf (1700–75), löjtnant vid livgardet, slutl. fältmarskalk 174, 215, 247–249, 257
- Stierneroos, Magnus (1685–1762), löjtnant vid livdrabantkåren, slutl. general 29, 61–62
- Stiernman, Olof (1685–1767), överhovpredikant, slutl. prost och kyrkoherde 58
- Stiernros, se Stierneroos
- Stiernstedt, Carl Johan (1686–1753), major, slutl. riksråd 28
- Stiernvall, Erik Johan (1724–77), sergeant, slutl. överste 67
- Stillman, Johan, räntmästare 197
- Stisser, Friedrich Ulrich (1689–1739), jurist, författare 35
- Stobée, Lorentz Christoffer (1676–1756), överste, slutl. landshövding 29
- Stolte Jarl 99, 226–227
- Strokirch, Johan Anders (1683–1761), major, slutl. överste 51
- Stromberg (Strömberg), Claes (1699–1782), kammarherre, slutl. riksråd 28
- Strömfelt, Carl Harald (1709–75), hovrättsråd, slutl. landshövding 116
- Strömfelt, Carl Johan (1725–45), student i Uppsala, slutl. fänrik, son till Johan Carl 59
- Strömfelt, Johan Carl (1678–1736), riksråd 59
- Strömfelt, Otto Reinhold (1679–1744), president 22, 177
- Svab, Anton (1702–68), bergmästare, slutl. bergsråd 214
- Svab, Elisabet (1684–1745), f. Brinck, g. m. Anders Svab 30
- Svab, Sara Beata (1721–91), g. m. Johan Gabriel Bergensträhle 42
- Svaretz, Petter (1685–1759), generalauditör 114

- Taube, Evert Didrik (1681–1751), riksråd, överamiral 94, 132–134, 146, 226, 229–231, 269–270
- Taube, Hedvig Ulrika (1714–1744), riksgrevinna, Fredrik I:s mätress, mor till grevarna von Hessenstein, dtr till Evert Didrik 15, 94, 228
- Taube, Vilhelm Ludvig (1690–1750), överste, slutl. riksråd, överstemarskalk, g. m. Eleonora Charlotta Bonde 182
- Tegensköld, Carl Fredrik (1683–1735), generalmajor, g. m. Maria Lagerstedt 51, 112
- Tegensköld, Fredrik (d. 1742), förare vid Dalregementet, slutl. livdrabant 45
- Telemack 80
- Tessin, Carl Gustaf (1695–1770), lantmarskalk, slutl. kanslipresident, president 6, 18, 20–26, 28, 31, 34, 37, 39, 41, 45, 53, 61, 63, 71, 77–79, 82–87, 89, 100, 102, 106–109, 114, 132, 135–136, 140–141, 143–145, 147, 150–151, 159, 170–175, 187, 191, 194, 203, 208, 212–215, 217–218, 221–224, 232, 236–239, 241–244, 247, 249, 256–257, 263, 267, 268
- Tessin, Nikodemus d. y. (1654–1728), överstemarskalk 100, 231
- Thomson, Axel Patrik (1671–1748), överste, slutl. kommandant 70–71
- Tilas, Eva Christina (1690–1738), g. m. Abraham Cederholm von Schmalensee 82
- Tilas, Daniel (1712–72), vice notarie, hovjunkare, slutl. riksheraldiker, son till Olof 5, 68, 169, 179, 198, 205–206, 210, 213, 229
- Tilas, Olof d. ä. (1684–1749), major, slutl. överstelöjtnant, g. m. Maria Hjärne 68, 73, 75, 82, 196
- Timon 184
- Tolstadius, Eric (1693–1759), kyrkoherde i Skeppsholmen 130, 240
- Torpadius, Elias (1680–1747), rådmann, riksdagsman, slutl. handelsborgmästare i Stockholm 25, 53
- Triewald, Märten (1691–1747), kapten-mekanikus vid fortifikationsen 43–44, 110, 120, 204
- Troili, Agneta (1727–82), dtr till Samuel 212
- Troili, Samuel (1693–1752), bergmästare vid Stora Kopparberg, slutl. bergsråd, g. m. Agneta Kolt-hoff 149
- Troilius, Jakob (1698–1746), bondeståndets sekreterare 261
- Törne, Olof von (1686–1745), kommerseråd 29
- Törnflycht, Mikael (1683–1738), överståthållare, g. m. Magdalena Lewenhaupt 91
- Törning, Christian (1701–41), kyrkoherde i Bromma och Riddarholmen 110, 149
- Ulfvenklou, Johan Gustaf (1672–1735), överstelöjtnant 43
- Ulfvenklou (Wulfclou), Henrik (1696–1773), major 30
- Ulrika Eleonora (1688–1741), drottning av Sverige 19–21, 24, 31, 40, 58, 60, 64–65, 93, 104, 105–107, 109, 136, 138, 170–171, 174–175, 193, 203, 215–216, 231, 262–263
- Ungern-Sternberg, Johan Adam von (1687–1748), kapten, slutl. överstelöjtnant 150
- Ungern-Sternberg, Mattias Alexander von (1689–1763), överstelöjtnant, slutl. fältmarskalk 22–23, 68, 77–78, 142, 144, 191, 212, 240–241, 247–249
- Urlander, Anna Gustava 212
- Urlander, Johan (1712–1802), auskultant i bergskollegium, slutl. assessor 40
- Utfall, Johan (1681–1749), vice amiral, slutl. amiral, amiralitetsråd 29, 132, 134, 140, 143, 146
- Wachschlager, Georg (1648–1720), hovkansler 90
- Wachschlager, Lovisa (1679–1758), dtr till Georg 90
- Wachtmeister, Erik (1693–1761), korpral vid livdrabantkåren, slutl. generalmajor 59
- Wallberg, Anna Sophia (1719–61), g. m. Henrik Kalmeter 90

- Wallén, Jeremias (1693–1772), assessor, slutl. landshövding 183, 203
- Wallenstierna, Olof (1672–1740), hovrättsråd 29
- Wallerius, Göran (1683–1744), assessor i bergskollegiet 53, 149
- Wallin, Georg (1686–1760), superintendent, riksdagsman, slutl. biskop 126
- Vellingk, Mauritz (1651–1727), generalguvernör 94
- Vellingk, Ottiliana (1697–1766), g. m. Sven Lagerberg 157, 206
- Vellingk, Ulrika Christina (1687–1766), g. m. Johan Banér 216
- Wennerstedt, Carl Gustaf (1693–1778), lagman, slutl. president 29
- Venus 18, 94, 98–99, 226–228
- Westerling, Beata von (1720–43), dtr till Henrik 197
- Westerling, Brita Maria von (1710–40), dtr till Henrik 197
- Westerling, Eva Catharina von (1718–62), dtr till Henrik 197
- Westerling, Henrik von (1665–1743), statskommissarie, g. m. Brita Christina Helsing 197
- Westman, Anders (1700–78), kontraktsprost 30
- Wifell Jarl 163, 226
- Voltemat, Anna Elisabet (1721–79), dtr till Henrik Julius 198
- Voltemat, Henrik Julius (1689–1764), överstelöjtnant, slutl. överste, g. m. Margareta Elisabet Schönström 198, 204
- Wottur 229
- Wrangel, Carl Henrik (1681–1755), generalmajor, slutl. fältmarskalk 126, 249
- Wrangel, Erik (1686–1765), landshövding, slutl. riksråd 77, 174, 185, 269
- Wrangel, Johan Reinhold (1717–94), sergeant vid livgardet, slutl. överste 170
- Wrangel, Otto Reinhold (1681–1744), överstelöjtnant, slutl. generalmajor 29, 90
- Wrangel, Wilhelm Gustaf (1697–1774), kapten, slutl. major 33–34
- Wrede, Fabian (1694–1768), överste, slutl. riksråd 76
- Wrede, Henrik Jakob (1696–1758), major, slutl. landshövding 41, 76, 78, 86–87, 142–143, 173, 187, 208, 235, 247
- Wulfklo, se Ulfvenklou
- Wulfvenstierna, Johan (1711–58), kanslist, slutl. riddarhussekreterare, kammarråd 22
- Wulfvenstierna, Jonas (1681–1762), kammarråd 38, 172, 238, 249
- Vulpes 94, 96
- Zöge von Manteuffel, Otto Jakob (1718–95), fänrik, slutl. general 40, 54, 69, 74, 112, 131, 181
- Åkerhielm, Lars (1695–1767), major, slutl. general 29, 126
- Åkerhielm, Samuel (1684–1768), president, slutl. riksråd, överstemarskalk 19, 22, 28, 95, 267–269

I serien *Kungl. Samfundets handlingar* har utkommit:

- Del 1. Arvid Lindman, Dagboksanteckningar. Utgivna genom Nils F. Holm. Stockholm 1972.
ISBN 91-85104-00-0
- Del 2. Daniel Tilas, Anteckningar och brev från riksdagen 1765–1766. Utgivna genom Olof Jägerskiöld. Stockholm 1974.
ISBN 91-85104-01-9
- Del 3. Daniel Tilas, Anteckningar och brev från riksdagen 1769–1770. Utgivna genom Olof Jägerskiöld. Stockholm 1977.
ISBN 91-85104-03-5
- Del 4. Benckerts testamente. Konfidentiella anteckningar angående bankinspektionens verksamhet. Utgivna genom Ernst Söderlund. Stockholm 1976.
ISBN 91-85104-02-7
- Del 5. Samuel Agriconius Åkerhielms brev till Josias Cederhielm och Mauritz Vellingk 1700–1702. Utgivna genom Sven W. Olsson. Stockholm 1979.
ISBN 91-85104-06-X
- Del 6. K. G. Westman, Politiska anteckningar september 1939–mars 1943. Utgivna genom W. M. Carlgren. Stockholm 1981.
ISBN 91-85104-08-6
- Del 7. Carl Fredrik Scheffer, Lettres particulières à Carl Gustaf Tessin 1744–1752. Edition critique par Jan Heidner. Stockholm 1982.
ISBN 91-85104-09-4
- Del 8. K. G. Westman, Politiska anteckningar juni 1914–mars 1917. Utgivna genom W. M. Carlgren. Stockholm 1983.
ISBN 91-85104-10-8
- Del 9. Katalog över Vasasamlingen. Utgiven genom Ulla Ehrensverd. Stockholm 1984.
ISBN 91-85104-11-6
- Del 10. Johan Widén, Dagboksanteckningar 1901–1913. Utgivna genom Arne Wählstrand. Stockholm 1984.
ISBN 91-85104-12-4
- Del 11. Johan Widén, Dagboksanteckningar 1914–1917. Utgivna genom Arne Wählstrand. Stockholm 1984.
ISBN 91-85104-13-2

- Del 12. Samråd i kristid, Protokoll från den Nordiska arbetarrörelsens samarbetskommitté 1932–1946. Utgivna genom Krister Wahlbäck och Kersti Blidberg. Stockholm 1986.
ISBN 91-85104-15-9
- Del 13. K. G. Westman, Politiska anteckningar april 1917–augusti 1939. Utgivna genom W. M. Carlgren. Stockholm 1987.
ISBN 91-85104-16-7
- Del 14. Sven Grafström, Anteckningar 1938–1944. Utgivna genom Stig Ekman. Stockholm 1989.
ISBN 91-85104-17-5
- Del 15. Sven Grafström, Anteckningar 1945–1954. Utgivna genom Stig Ekman. Stockholm 1989.
ISBN 91-85104-18-3
- Del 16. Carl August Ehrensvärd, Dagboksanteckningar 1938–1957. Utgivna genom Erik Norberg. Stockholm 1991.
ISBN 91-85104-19-1
- Del 17. Raven van Barnekow räkenskaper för Nyköpings fögderi 1365–1367. Utgivna genom Birgitta Fritz och Eva Odelman. Stockholm 1994.
ISBN 91-85104-20-5
- Del 18. Johan Rosenhanes dagbok 1652–1661. Utgiven genom Arne Jansson. Stockholm 1995.
ISBN 91-85104-21-3
- Del 19. Vadstenadiariet. Latinsk text med översättning och kommentar. Utgiven genom Claes Gejrot. Stockholm 1996.
ISBN 91-85104-22-1
- Del 20. Carl Pipers och Carl Gustaf Rehnschiölds mottagna brev 1709–1713. Utgivna genom Lars Otto Berg. Stockholm 1997.
ISBN 91-85104-23-X
- Del 21. Thede Palm, Några studier till T-kontorets historia. Utgivna genom Evabritta Wallberg. Stockholm 1999.
ISBN 91-85104-24-8
- Del 22. Carl Otto Mörners relation av år 1810 om resan till Paris och tronföljarsvalet i Örebro. Utgiven genom Magnus och Aare Mörner. Stockholm 2000.
ISBN 91-85104-26-4
- Del 23. Dag Hammarskjöld, Ungdomsårens vittnesbörd. Brev och uppteckningar 1925–1931. Utgivna genom Karl Birnbaum. Stockholm 2001.
ISBN 91-85104-27-2

Axel Reuterholms dagboksanteckningar under riksdagen i Stockholm 1738–39

Utgivna genom Göran Nilzén

Föreliggande utgåva består av de dagboksanteckningar Axel Gottlieb Reuterholm gjorde under den omvälvande riksdagen 1738–39, då hattpartiet grep makten och störtade kanslipresidenten Arvid Horn och dennes anhängare som utgjorde mösspartiet. Härmed inleddes en ny konstitutionell utveckling.

När Axel Reuterholm i maj 1738 anlände till Stockholm från sin hemort Falun i Dalarna för att bevista sin första riksdag, var han endast 24 år gammal. Han följde från första parkett den utdragna partikampen på riksdagen och beskriver – med vissa undantag – dag för dag sina intryck. Välkänd är t.ex. hans skildring av det skandalartade uppträdet på riddarhuset den 7 mars 1739, då frågan om mössriksrådets avsättning avhandlades.

Dagboken ger vid handen att Axel inte endast intresserade sig för dagspolitiken utan även besatt förmågan att dra trådarna bakåt i tiden för att förklara maktskiftet 1739. Detta framgår av de i dagboken insprängda "sagorna", i vilka de politiska aktörerna och de länder som spelade roll för den svenska utrikespolitiken försetts med fiktiva namn. I sagorna beskrivs 1720- och 1730-talens maktstrider såväl inrikes- som utrikespolitiskt, de utrikespolitiska motsättningarna samt den tilltagande oppositionen mot Arvid Horns maktställning.

Anteckningarna ger också inblickar i livet i Stockholm. Huvudstaden fylldes av riksdagsmän och andra som hade ärenden till riksdagen och ämbetsverken, det politiserades på kaffehusen, och umgängeslivet var intensivt. Ur politisk synvinkel är det intressant att se i vilka kretsar Axel, som sympatiserade med mössorna, rörde sig.

**Kungl. Samfundet för utgivande av
handskrifter rörande Skandinaviens historia**

Distributör: Swedish Science Press, Box 228, 751 04 Uppsala

ISBN 91-85104-33-7

ISSN 0347-9579

Elanders Gotab, Stockholm 2006